

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

ORDRE 20/2019, de 16 de desembre, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regula el bloc comú dels ensenyaments esportius de règim especial en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. [2019/12131]

ÍNDEX

PREÀMBUL

- Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació
- Article 2. Blocs i mòduls del bloc comú
- Article 3. Duració dels ensenyaments
- Article 4. Autorització de centres
- Article 5. Avaluació i accés
- Article 6. Requisits de titulació del professorat
- Article 7. Docència en anglès alternativa al mòdul d'Anglès Tècnic
- Article 8. Ràtio professorat/alumnat
- Article 9. Formació semipresencial o a distància
- Article 10. Certificats acadèmics

DISPOSICIONS ADDICIONALS

- Disposició addicional primera. Incidència pressupostària
- Disposició addicional segona. Escola de l'Esport de la Generalitat

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

- Disposició transitòria única. Activitats de formació esportiva en període transitori

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

- Disposició derogatòria única. Derogació normativa

DISPOSICIÓ FINAL

- Disposició final única. Entrada en vigor

ANNEXOS

- Annex I. Mòduls d'ensenyament esportiu del bloc comú del cicle inicial de grau mitjà o nivell I
- Annex II. Mòduls d'ensenyament esportiu del bloc comú del cicle final de grau mitjà o nivell II
- Annex III. Mòduls d'ensenyament esportiu del bloc comú del cicle superior de grau superior o nivell III
- Annex IV. Distribució horària i seqüenciació dels mòduls d'ensenyaments esportius del bloc comú dels diferents cicles
- Annex V. Requisits de la titulació del professorat per als mòduls del bloc comú de grau mitjà en centres públics de l'administració educativa
- Annex VI. Requisits de titulació del professorat per als mòduls del bloc comú de grau superior en centres públics de l'administració educativa
- Annex VII. Requisits de titulació del professorat per als mòduls del bloc comú de grau mitjà en centres privats autoritzats i de titularitat pública d'administracions diferents de l'educativa
- Annex VIII. Requisits de titulació del professorat per als mòduls del bloc comú de grau superior en centres privats autoritzats i de titularitat pública d'administracions diferents de l'educativa
- Annex IX. Certificat acadèmic

PREÀMBUL

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, en el capítol II, article 3.6, atribueix als ensenyaments esportius la consideració d'ensenyaments de règim especial, i els regula en el títol I, capítol VIII.

El Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, pel qual s'estableix l'Ordenació general dels ensenyaments esportius de règim especial, determina en els articles 5, 8 i 10 que l'organització bàsica dels ensenyaments esportius de grau mitjà i grau superior s'estructuren en cicles, organitzats en mòduls de duració variable i agrupats en blocs d'ensenyament esportiu. D'aquests, el bloc comú està format pels mòduls comuns d'ensenyament esportiu, que ha de ser obligatori i coincidir per a totes

Conselleria de Educación, Cultura y Deporte

ORDEN 20/2019, de 16 de diciembre, de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, por la que se regula el bloque común de las enseñanzas deportivas de régimen especial en el ámbito de la Comunitat Valenciana. [2019/12131]

ÍNDICE

PREÁMBULO

- Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación
- Artículo 2. Bloques y módulos del bloque común
- Artículo 3. Duración de las enseñanzas
- Artículo 4. Autorización de centros
- Artículo 5. Evaluación y acceso
- Artículo 6. Requisitos de titulación del profesorado
- Artículo 7. Docencia en inglés alternativa al módulo de Inglés Técnico
- Artículo 8. Ratio profesorado/alumnado
- Artículo 9. Formación semipresencial o a distancia
- Artículo 10. Certificados académicos

DISPOSICIONES ADICIONALES

- Disposición adicional primera. Incidencia presupuestaria
- Disposición adicional segunda. Escola de l'Esport de la Generalitat

DISPOSICIÓN TRANSITORIA

- Disposición transitoria única. Actividades de formación deportiva en período transitorio

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

- Disposición derogatoria única. Derogación normativa

DISPOSICIÓN FINAL

- Disposición final única. Entrada en vigor

ANEXOS

- Anexo I. Módulos de enseñanza deportiva del bloque común del ciclo inicial de grado medio o nivel I
- Anexo II. Módulos de enseñanza deportiva del bloque común del ciclo final de grado medio o nivel II
- Anexo III. Módulos de enseñanza deportiva del bloque común del ciclo superior de grado superior o nivel III
- Anexo IV. Distribución horaria y secuenciación de los módulos de enseñanzas deportivas del bloque común de los diferentes ciclos
- Anexo V. Requisitos de la titulación del profesorado para los módulos del bloque común de grado medio en centros públicos de la administración educativa
- Anexo VI. Requisitos de titulación del profesorado para los módulos del bloque común de grado superior en centros públicos de la administración educativa
- Anexo VII. Requisitos de titulación del profesorado para los módulos del bloque común de grado medio en centros privados autorizados y de titularidad pública de administraciones distintas de la educativa
- Anexo VIII. Requisitos de titulación del profesorado para los módulos del bloque común de grado superior en centros privados autorizados y de titularidad pública de administraciones distintas de la educativa
- Anexo IX. Certificado académico

PREÁMBULO

La Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, en el capítulo II, artículo 3.6, atribuye a las enseñanzas deportivas la consideración de enseñanzas de régimen especial, y las regula en el título I, capítulo VIII.

El Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, por el que se establece la Ordenación general de las enseñanzas deportivas de régimen especial, determina en los artículos 5, 8 y 10 que la organización básica de las enseñanzas deportivas de grado medio y grado superior se estructuran en ciclos, organizados en módulos de duración variable y agrupados en bloques de enseñanza deportiva. De estos, el bloque común está formado por los módulos comunes de enseñanza deportiva,

les modalitats i especialitats esportives, en cadascun dels cicles en què s'organitzen aquests ensenyaments.

L'article 16.3 de l'esmentat Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, determina que les administracions competents estableiran el currículum de les modalitats i, si és el cas, especialitats esportives, d'acord amb el que preveu l'article 6.4 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, tenint en compte la realitat del sistema esportiu en el territori de la seua competència, amb la finalitat que els ensenyaments responguen a les seues necessitats de qualificació, de conformitat amb els continguts bàsics dels ensenyaments mínims establerts en els reials decrets que desenvolupen els títols d'ensenyaments esportius de règim especial.

D'altra banda, el Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, en la disposició transitòria primera, atribueix al Ministeri la competència per a regular el procediment que permeta actualitzar les activitats de formació esportiva a les necessitats de les comunitats autònombes, així com adaptar-les al nou marc legal. A aquest efecte, mitjançant l'Ordre ECD/158/2014, de 5 de febrer, per la qual es regulen els aspectes curriculares, els requisits generals i els efectes de les activitats de formació esportiva als quals es refereix la disposició transitòria primera del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, estableix en l'article 7 que el bloc comú serà obligatori, tindrà caràcter d'ensenyaments oficials i, per tant, coincidirà amb el que estableix per als ensenyaments esportius de règim especial regulats l'esmentat Reial Decret; i disposa que el currículum dels mòduls del bloc comú serà l'establert per les administracions educatives competents, d'acord amb el que preveu l'article 6 bis punt 3 de la Llei Orgànica d'educació.

Així mateix, el Decret 132/2012, de 31 d'agost, del Consell, que regula els ensenyaments esportius de règim especial a la Comunitat Valenciana, assenyala en els articles 5, 8 i 9 l'estructura, blocs i mòduls d'aquests estudis i en l'article 12 esmenta que «la conselleria competent en matèria d'educació estableixerà el currículum de les modalitats i especialitats esportives, tenint en compte la realitat del sistema educatiu i esportiu a la Comunitat Valenciana».

A través de la presente orden se pretén desplegar en la Comunitat Valenciana el bloc comú dels ensenyaments esportius de règim especial, regulats per l'esmentat Decret 132/2012, en aquest àmbit territorial, ordenats pel Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, i que serà aplicable, així mateix, per a les activitats de formació esportiva regulades per l'Ordre ECD/158/2014, de 5 de febrer i impartides, actualment, per l'Escola de l'Esport de la Generalitat, establint un currículum únic d'aquest bloc comú a tots els ensenyaments esportius en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, tal com s'indica en l'apartat 3 de l'article 7 de l'esmentada ordre.

En la tramitació d'aquesta norma s'han respectat els principis de bona regulació previstos en l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques: principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència.

Respecte als principis de necessitat i eficàcia, la norma s'adqua a l'objectiu de desenvolupar la normativa bàsica recollida en la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació i la concreció del bloc comú d'ensenyaments esportius estableert en el Reial decret 1363/2007, de 24 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments esportius de règim especial.

Així mateix s'ha tingut en compte el principi de proporcionalitat i seguretat jurídica ja que aquesta ordre és coherent amb el marc jurídic vigent i es dicta en l'àmbit de les competències que té la conselleria en matèria d'ordenació acadèmica dels ensenyaments esportius de règim especial.

El principi de transparència s'ha vist garantit mitjançant la participació activa de les persones destinatàries a aquesta ordre en la seua elaboració, a través del tràmit de consulta pública prèvia, la negociació en els àmbits de participació de la taula sectorial d'educació i el Consell Escolar de la Comunitat Valenciana.

Respecte al principi d'eficiència, la regulació que es planteja ha tingut en consideració com a principi inspirador desenvolupar i concretar per al nostre territori l'estructura dels mòduls del bloc comú dels ensenyaments esportius de règim especial.

que tiene que ser obligatorio y coincidir para todas las modalidades y especialidades deportivas, en cada uno de los ciclos en que se organizan estas enseñanzas.

El artículo 16.3 del mencionado Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, determina que las administraciones competentes establecerán el currículum de las modalidades y, si procede, las especialidades deportivas, de acuerdo con lo previsto en el artículo 6.4 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, teniendo en cuenta la realidad del sistema deportivo en el territorio de su competencia, con el fin de que las enseñanzas respondan a sus necesidades de cualificación, de conformidad con los contenidos básicos de las enseñanzas mínimas establecidas en los reales decretos que desarrollan los títulos de enseñanzas deportivas de régimen especial.

Por otro lado, el Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, en la disposición transitoria primera, atribuye al Ministerio la competencia para regular el procedimiento que permite actualizar las actividades de formación deportiva a las necesidades de las comunidades autónomas, así como adaptarlas al nuevo marco legal. A estos efectos, mediante la Orden ECD/158/2014, de 5 de febrero, por la que se regulan los aspectos curriculares, los requisitos generales y los efectos de las actividades de formación deportiva a los cuales se refiere la disposición transitoria primera del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, establece en el artículo 7 que el bloque común será obligatorio, tendrá carácter de enseñanzas oficiales y, por lo tanto, coincidirá con lo establecido para las enseñanzas deportivas de régimen especial reguladas por el mencionado Real Decreto; y dispone que el currículum de los módulos del bloque común será el establecido por las administraciones educativas competentes, de acuerdo con lo previsto en el artículo 6 bis punto 3 de la Ley Orgánica de Educación.

Así mismo, el Decreto 132/2012, de 31 de agosto, del Consell, regula las enseñanzas deportivas de régimen especial en la Comunitat Valenciana, señala en los artículos 5, 8 y 9 la estructura, bloques y módulos de estos estudios y en su artículo 12 menciona que «La conselleria competente en materia de educación establecerá el currículum de las modalidades y especialidades deportivas, teniendo en cuenta la realidad del sistema educativo y deportivo en la Comunitat Valenciana».

A través de la presente orden se pretende desarrollar en la Comunitat Valenciana el bloque común de las enseñanzas deportivas de régimen especial, reguladas por el mencionado Decreto 132/2012, en dicho ámbito territorial, ordenadas por el Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, y que será aplicable, así mismo, para las actividades de formación deportiva reguladas por la Orden ECD/158/2014, de 5 de febrero, e impartidas, actualmente, por la Escola de l'Esport de la Generalitat estableciendo un currículum único de este bloque común a todas las enseñanzas deportivas en el ámbito de la Comunitat Valenciana, tal como se indica en el apartado 3 del artículo 7 de la mencionada orden.

En la tramitación de esta norma se han respetado los principios de buena regulación previstos en el artículo 129 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas: principios de necesidad, eficacia, proporcionalidad, seguridad jurídica, transparencia y eficiencia.

Respecto a los principios de necesidad y eficacia, la norma se adapta al objetivo de desarrollar la normativa básica recogida en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación y la concreción del bloque común de enseñanzas deportivas establecido en el Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas deportivas de régimen especial.

Así mismo se ha tenido en cuenta el principio de proporcionalidad y seguridad jurídica puesto que esta orden es coherente con el marco jurídico vigente y se dicta en el ámbito de las competencias que tiene la consellería en materia de ordenación académica de las enseñanzas deportivas de régimen especial.

El principio de transparencia se ha visto garantizado mediante la participación activa de las personas destinatarias a esta orden en su elaboración, a través del trámite de consulta pública previa, la negociación en los ámbitos de participación de la mesa sectorial de educación y el Consejo Escolar de la Comunidad Valenciana.

Respecto al principio de eficiencia, la regulación que se plantea ha tenido en consideración como principio inspirador desarrollar y concretar para nuestro territorio la estructura de los módulos del bloque común de las enseñanzas deportivas de régimen especial.

Per tot això, aquesta ordre es dicta en l'exercici de les competències que atribueixen a la Generalitat Valenciana els articles 27 i 149.1.30.a de la Constitució Espanyola i l'article 53 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, a proposta de la Direcció General de Formació Professional i Ensenyaments de Règim Especial, en virtut de les atribucions que confereix el Decret 5/2019, de 16 de juny, del president de la Generalitat, pel qual es determinen el nombre i la denominació de les conselleries, i les seues atribucions; consultats els agents socials, després del dictamen del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana; i conforme el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana; d'acord amb al que s'estableix l'apartat 5 de l'article 2 de la Llei de la Generalitat 10/1994 de creació d'aquest organisme.

ORDENE

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. La present ordre té per objecte desplegar l'estructura, blocs i mòduls del bloc comú dels ensenyaments esportius de règim especial a la Comunitat Valenciana, que serà també aplicable a les activitats de formació esportiva, segons disposa l'article 7 de l'Ordre ECD/158/2014, de 5 de febrer, per la qual es regulen els aspectes curriculars, els requisits generals i els efectes de les activitats de formació esportiva, als quals es refereix la disposició transitòria primera del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre.

2. Serà aplicable en tots els centres públics i privats, degudament autoritzats, que impartsiquen aquests ensenyaments en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

Article 2. Blocs i mòduls del bloc comú

1. Els resultats d'aprenentatge, els criteris d'avaluació i els continguts dels mòduls corresponents al bloc comú dels ensenyaments esportius, així com les estratègies metodològiques i les orientacions pedagògiques, s'estableixen, respectivament, en l'annex I de la present ordre, per al cicle inicial de grau mitjà o nivell I, associat als processos d'iniciació esportiva; en l'annex II, per al cicle final del grau mitjà o nivell II, associat als processos de tecnificació esportiva; i en l'annex III, per al cicle del grau superior o nivell III, associat a l'alt rendiment.

2. Els centres completaran, concretaran i desplegaran el que estableix aquesta ordre amb la intenció d'adaptar la programació i la metodologia a les característiques de l'alumnat i a les possibilitats formatives del seu entorn, concreció que formarà part del projecte educatiu, d'acord amb el que preveu l'article 18 del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre. En tot cas, la metodologia promourà en l'alumnat una visió global i coordinada dels processos en els quals ha d'intervindre, mitjançant la integració dels continguts científics, tècnics, pràctics, tecnològics i organitzatius d'aquests ensenyaments esportius, i incorporarà la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Els centres docents concretaran, en el context del seu projecte educatiu, l'organització i el currículum dels ensenyaments de cadascun dels títols d'ensenyaments esportius. Aquest inclourà, almenys, els elements següents:

- a) Programació dels mòduls que constitueixen cada cicle d'ensenyament esportiu.
  - b) Pla de seguiment i organització dels ensenyaments del mòdul de formació pràctica.
  - c) Criteris per a l'avaluació de l'alumnat.
  - d) Organització de l'orientació escolar, professional i formació per a la inserció laboral.
  - e) Necesitats i propostes de formació del professorat.
3. El cicle final del grau mitjà o nivell II inclou el mòdul propi de la Comunitat Valenciana d'Anglès Tècnic per a grau mitjà.
4. El cicle de grau superior o nivell III inclou el mòdul propi de la Comunitat Valenciana d'Anglès Tècnic per a grau superior.

Article 3. Duració dels ensenyaments

1. El bloc comú corresponent als ensenyaments esportius de grau mitjà tindrà una duració de 220 hores, repartides de la manera següent:

Por todo lo expuesto, esta orden se dicta en el ejercicio de las competencias que atribuyen a la Generalitat Valenciana los artículos 27 y 149.1.30.a de la Constitución Española y el artículo 53 del Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana, a propuesta de la Dirección General de Formación Profesional y Enseñanzas de Régimen Especial, en virtud de las atribuciones que confiere el Decreto 5/2019, de 16 de junio, del presidente de la Generalitat, por el que se determinan el número y la denominación de las consellerías, y sus atribuciones; consultados los agentes sociales, después del dictamen del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana; conforme el Consell Jurídico Consultivo de la Comunitat Valenciana; de acuerdo a lo establecido el apartado 5 del artículo 2 de la Ley de la Generalitat 10/1994 de creación de este organismo.

ORDENO

Artículo 1. Objeto y ámbito de aplicación

1. La presente orden tiene por objeto desarrollar la estructura, bloques y módulos del bloque común de las enseñanzas deportivas de régimen especial en la Comunitat Valenciana, que será también de aplicación a las actividades de formación deportiva, según dispone el artículo 7 de la Orden ECD/158/2014, de 5 de febrero, por la que se regulan los aspectos curriculares, los requisitos generales y los efectos de las actividades de formación deportiva, a los que se refiere la disposición transitoria primera del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre.

2. Será de aplicación en todos los centros públicos y privados, debidamente autorizados, que imparten estas enseñanzas en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana.

Artículo 2. Bloques y módulos del bloque común

1. Los resultados de aprendizaje, los criterios de evaluación y los contenidos de los módulos correspondientes al bloque común de las enseñanzas deportivas, así como las estrategias metodológicas y las orientaciones pedagógicas, se establecen, respectivamente, en el anexo I de la presente orden, para el ciclo inicial de grado medio o nivel I, asociado a los procesos de iniciación deportiva; en el anexo II, para el ciclo final del grado medio o nivel II, asociado a los procesos de tecnificación deportiva; y en el anexo III, para el ciclo del grado superior o nivel III, asociado al alto rendimiento.

2. Los centros completarán, concretarán y desarrollarán lo establecido por esta orden con la intención de adaptar la programación y la metodología a las características del alumnado y a las posibilidades formativas de su entorno, concreción que formará parte del proyecto educativo, de acuerdo con lo previsto en el artículo 18 del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre. En todo caso, la metodología promoverá en el alumnado una visión global y coordinada de los procesos en los cuales tiene que intervenir, mediante la integración de los contenidos científicos, técnicos, prácticos, tecnológicos y organizativos de estas enseñanzas deportivas, e incorporara la utilización de las tecnologías de la información y la comunicación.

Los centros docentes concretarán, en el contexto de su proyecto educativo, la organización y el currículum de las enseñanzas de cada uno de los títulos de enseñanzas deportivas. Este incluirá, al menos, los siguientes elementos:

- a) Programación de los módulos que constituyen cada ciclo de enseñanza deportiva.
  - b) Plan de seguimiento y organización de las enseñanzas del módulo de formación práctica.
  - c) Criterios para la evaluación del alumnado.
  - d) Organización de la orientación escolar, profesional y formación para la inserción laboral.
  - e) Necesidades y propuestas de formación del profesorado.
3. El ciclo final del grado medio o nivel II incluye el módulo propio de la Comunitat Valenciana de Inglés Técnico para grado medio.
4. El ciclo de grado superior o nivel III incluye el módulo propio de la Comunitat Valenciana de Inglés Técnico para grado superior.

Artículo 3. Duración de las enseñanzas

1. El bloque común correspondiente a las enseñanzas deportivas de grado medio tendrá una duración de 220 horas, repartidas de la siguiente forma:

- a) 60 hores corresponents al cicle inicial del grau mitjà o nivell I.
- b) 160 hores corresponents a cicle final del grau mitjà o nivell II.

2. El bloc comú del cicle del grau superior o nivell III tindrà una duració de 200 hores.

3. Els mòduls del bloc comú dels diferents cicles d'ensenyament esportiu, quan s'ofeixin en règim presencial, s'ajustaran a la distribució horària i la seqüènciació determinades en l'annex IV de la present ordre, i també a l'assignació de crèdits ECTS per als mòduls del cicle de grau superior.

Article 4. Autorització de centres

El bloc comú dels ensenyaments esportius de règim especial, regulat en aquesta ordre, s'impartirà en els centres públics i en els centres autoritzats per la conselleria competent en matèria d'educació de la Comunitat Valenciana, d'acord amb el que disposen l'article 45 del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, i l'article 25 de l'Ordre ECD/158/2014, de 5 de febrer.

Article 5. Avaluació i accés

1. L'aprenentatge de l'alumnat serà avaluat de conformitat amb el que estableixen el capítol III de l'Ordre ECD/158/2014, de 5 de febrer, el capítol IV del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, i el capítol V del Decret 132/2012, de 31 d'agost, del Consell, pel qual es regulen els ensenyaments esportius de règim especial a la Comunitat Valenciana, i també amb el que assenyalen sobre aquest tema els diferents reials decrets derivats de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, que estableixen els títols de tècnic esportiu i de tècnic esportiu superior i fixen els ensenyaments mínims i els requisits d'accés de les diferents modalitats esportives.

2. A més, quant a l'avaluació, se seguiran les normes que expressament dicte la conselleria competent en matèria d'educació. Igualment, caldrà ajustar-se al que estableix l'article 64 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, i a les condicions que fixa la disposició addicional trentena sisena del text consolidat de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Article 6. Requisits de titulació del professorat

1. A l'efecte dels requisits que ha de reunir el professorat per a exercir la docència dels ensenyaments del bloc comú, caldrà ajustar-se al que disposa l'article 49.1.a del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, que estableix que per a exercir la docència dels mòduls d'aquest bloc comú es requereix estar en possessió del títol de llicenciatura, enginyeria, arquitectura o títol de grau corresponent, o les titulacions que, a l'efecte d'aquesta docència, es declaren equivalents, juntament amb la formació pedagògica i didàctica conforme a la normativa que desplega l'article 100 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Aquests requisits es troben recollits respectivament per al cicle inicial i final, així com per al cicle superior, en els annexos V, VI i VII de la present ordre.

2. Els mòduls propis de la Comunitat Valenciana Anglès Tècnic per a grau mitjà i Anglès Tècnic per a grau superior seran impartits en els centres autoritzats per qui acredite el títol de llicenciatura o grau en Filologia Anglesa o els que hagen sigut declarats equivalents i homologats a l'efecte de docència. En el cas de centres educatius públics, aquests mòduls seran impartits per catedràtics o professorat d'Ensenyament Secundari de l'especialitat d'Anglès.

Article 7. Docència en anglès alternativa al mòdul d'Anglès Tècnic

1. Amb la finalitat que l'alumnat coneixi la llengua anglesa en els seus vessants oral i escrita, que li permeta resoldre situacions que impliquen la producció i comprensió de textos, es podrán impartir mòduls en anglès de manera integrada i de forma voluntària pel professorat amb atribució docent en els mateixos que, a més, posseixen l'habilitació lingüística en anglès d'acord amb la normativa aplicable a la Comunitat Valenciana, substituint el mòdul d'Anglès Tècnic. A fi de garantir que l'ensenyament en anglès s'imparteix en els dos cicles de forma continuada, es triaran com a mínim dos mòduls, de 25 hores o més cadascú, d'entre els que componen la totalitat de cada cicle del bloc comú.

- a) 60 horas correspondientes al ciclo inicial del grado medio o nivel I.
  - b) 160 horas correspondientes a ciclo final del grado medio o nivel II.
2. El bloque común del ciclo del grado superior o nivel III tendrá una duración de 200 horas.

3. Los módulos del bloque común de los diferentes ciclos de enseñanza deportiva, cuando se ofrezcan en régimen presencial, se ajustarán a la distribución horaria y la secuenciación determinadas en el anexo IV de la presente orden, y también a la asignación de créditos ECTS para los módulos del ciclo de grado superior.

Artículo 4. Autorización de centros

El bloque común de las enseñanzas deportivas de régimen especial, regulado en esta orden, se impartirá en los centros públicos y en los centros autorizados por la conselleria competente en materia de educación de la Comunitat Valenciana, de acuerdo con lo que disponen el artículo 45 del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, y el artículo 25 de la Orden ECD/158/2014, de 5 de febrero.

Artículo 5. Evaluación y acceso

1. El aprendizaje del alumnado será evaluado de conformidad con lo que se establece en el capítulo III de la Orden ECD/158/2014, de 5 de febrero, en el capítulo IV del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, y en el capítulo V del Decreto 132/2012, de 31 de agosto, del Consell, por el que se regulan las enseñanzas deportivas de régimen especial en la Comunitat Valenciana, así como con lo que se señala sobre este tema en los diferentes reales decretos derivados de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, que establecen los títulos de técnico deportivo y de técnico deportivo superior y fijan las enseñanzas mínimas y los requisitos de acceso de las diferentes modalidades deportivas.

2. Además, en cuanto a la evaluación, se seguirán las normas que expresamente dicte la conselleria competente en materia de educación. Igualmente, habrá que ajustarse a lo que se establece en el artículo 64 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, y a las condiciones que fija la disposición adicional trigésima sexta del texto consolidado de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Artículo 6. Requisitos de titulación del profesorado

1. A efectos de los requisitos que tiene que reunir el profesorado para ejercer la docencia de las enseñanzas del bloque común, se atenderá a lo que dispone el artículo 49.1.a del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, que establece que para ejercer la docencia de los módulos de este bloque común, se requiere estar en posesión del título de licenciatura, ingeniería, arquitectura o título de grado correspondiente, o las titulaciones que, a efectos de esta docencia, se declaren equivalentes, junto con la formación pedagógica y didáctica conforme a la normativa que desarrolla el artículo 100 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación.

Tales requisitos se encuentran recogidos respectivamente para el ciclo inicial y final, así como para el ciclo superior, en los anexos V, VI y VII de la presente orden.

2. Los módulos propios de la Comunitat Valenciana Inglés Técnico para grado medio e Inglés Técnico para grado superior, serán impartidos en los centros autorizados por quien acredite el título de licenciatura o grado en Filología Inglesa o los que hayan sido declarados equivalentes y homologados a efectos de docencia. En el caso de centros educativos públicos, estos módulos serán impartidos por catedráticos o profesorado de Enseñanza Secundaria de la especialidad de Inglés.

Artículo 7. Docencia en inglés alternativa al módulo de Inglés Técnico

1. Con el fin de que el alumnado conozca la lengua inglesa en sus vertientes oral y escrita, que le permita resolver situaciones que implican la producción y comprensión de textos, se podrán impartir módulos en inglés de manera integrada y de forma voluntaria por el profesorado con atribución docente en los mismos que, además, posea la habilitación lingüística en inglés de acuerdo con la normativa aplicable en la Comunitat Valenciana, sustituyendo el módulo de Inglés Técnico. Al objeto de garantizar que la enseñanza en inglés se imparte en los dos ciclos de forma continuada, se elegirán como mínimo dos módulos, de 25 horas o más cada uno, de entre los que componen la totalidad de cada ciclo del bloque común.

2. Com a conseqüència de la major complexitat que suposa la transmissió i recepció d'ensenyaments en una llengua diferent a la materna, els mòduls impartits en llengua anglesa incrementaran la seua càrrega horària lectiva de manera proporcional al nombre d'hores del mòdul d'Anglès Tècnic, garantint el total d'hores del bloc comú. A més, s'atendrà al que estableix la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià i els seus desenvolupaments normatius.

Article 8. Ràtio professorat/alumnat

D'acord amb el que disposa l'article 40 del Decret 132/2012, de 31 d'agost, del Consell, pel qual es regulen els ensenyaments esportius de règim especial a la Comunitat Valenciana, per a impartir els mòduls del bloc comú, la relació de professorat/alumnat serà com a màxim d'1/30 en règim presencial, i un màxim d'1/45 en semipresencial o a distància.

Article 9. Formació semipresencial o a distància

1. Els ensenyaments del bloc comú regulats en aquesta ordre podran ser impartits en règim de formació semipresencial o a distància conforme a l'article 18.1 del Decret 132/2012, de 31 d'agost, del Consell, i l'Ordre ECD/499/2015, de 16 de març, per la qual es regula el règim d'ensenyament a distància dels ensenyaments esportius de règim especial, en l'àmbit de gestió del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

2. Per a aquesta modalitat a distància es tindran en compte les següents orientacions:

a) Utilitzar imatges que puguen servir d'exemple d'una correcta adaptació dels continguts a les característiques de l'alumnat i als objectius que es persegueixen en cada etapa de la formació esportiva.

b) Generar materials que servisquen de base per a cadascun dels temes que componen el programa, amb activitats de recapitulació que garantisquen la comprensió dels continguts.

c) Plantejar supòsits pràctics que obliguen l'alumnat a integrar els coneixements rebuts amb la finalitat de resoldre les necessitats dels esportistes.

d) Donar suport a la docència a distància amb una plataforma virtual que suporte el procés d'ensenyament i d'aprenentatge i l'enriquesca, a més de generar activitats en línia de caràcter interactiu (fòrums o xats, entre altres) que contraresten les limitacions derivades de la falta de relació interpersonal.

e) Establir tutories individuals i col·lectives per a garantir un seguiment correcte dels aprenentatges i per a possibilitar la realització d'activitats presencials en aquells resultats d'aprenentatge que així ho aconsellen.

f) Els centres disposaran dels mitjans didàctics específics per al desenvolupament d'aquests ensenyaments.

Article 10. Certificats acadèmics

1. El certificat acadèmic del bloc comú de les formacions esportives regulades per l'Ordre ECD/158/2014, de 5 de febrer, tindrà els efectes que té el certificat acadèmic oficial establert en l'article 15 del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, per als ensenyaments esportius de règim especial. El certificat acadèmic oficial serà fidel reflex de l'expedient de l'alumna o alumne, i tindrà caràcter bàsic per a la mobilitat d'aquest.

2. En el cas que l'alumnat haja cursat els ensenyaments en un centre públic, aquest certificat serà expedít, prèvia sol·licitud realitzada per la persona interessada, per la secretaria d'aquest centre, i comptarà amb el vistiplau de la direcció.

3. En el cas que l'alumnat haja cursat els ensenyaments en un centre autoritzat, el certificat serà emés pel centre públic de titularitat de la conselleria competent en matèria d'educació al qual estiga adscrit. Per a això, els centres autoritzats remetran als respectius centres públics d'adscripció les còpies autenticades de l'expedient i de les actes finals, juntament amb les sol·licituds d'expedició del certificat acadèmic del bloc comú formulades per l'alumnat.

4. El model i el contingut del certificat acadèmic del bloc comú, s'expedirà en un imprés oficial normalitzat. Aquest model està recollit en l'annex IX de la present ordre.

2. Como consecuencia de la mayor complejidad que supone la transmisión y recepción de enseñanzas en una lengua diferente a la materna, los módulos impartidos en lengua inglesa incrementarán su carga horaria lectiva de manera proporcional al número de horas del módulo de Inglés Técnico, garantizando el total de horas del bloque común. Además, se atenderá al que establece la Ley 4/2018, de 21 de febrero, de la Generalitat, por la cual se regula y promueve el plurilingüismo en el sistema educativo valenciano y sus desarrollos normativos.

Artículo 8. Ratio profesorado/alumnado

De acuerdo con lo que se dispone en el artículo 40 del Decreto 132/2012, de 31 de agosto, del Consell, por el que se regulan las enseñanzas deportivas de régimen especial en la Comunitat Valenciana, para impartir los módulos del bloque común, la relación de profesorado/ alumnado será como máximo de 1/30 en régimen presencial, y un máximo de 1/45 en semipresencial o a distancia.

Artículo 9. Formación semipresencial o a distancia

1. Las enseñanzas del bloque común reguladas en esta orden podrán ser impartidas en régimen de formación semipresencial o a distancia conforme al artículo 18.1 del Decreto 132/2012, de 31 de agosto, del Consell, y la Orden ECD/499/2015, de 16 de marzo, por la que se regula el régimen de enseñanza a distancia de las enseñanzas deportivas de régimen especial, en el ámbito de gestión del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

2. Para esta modalidad a distancia se tendrán en cuenta las siguientes orientaciones:

a) Utilizar imágenes que puedan servir de ejemplo de una correcta adaptación de los contenidos a las características del alumnado y a los objetivos que se persiguen en cada etapa de la formación deportiva.

b) Generar materiales que sirvan de base para cada uno de los temas que componen el programa, con actividades de recapitulación que garanticen la comprensión de los contenidos.

c) Plantear supuestos prácticos que obligan al alumnado a integrar los conocimientos recibidos con el fin de resolver las necesidades de los deportistas.

d) Apoyar la docencia a distancia con una plataforma virtual que soporte el proceso de enseñanza y de aprendizaje y lo enriquezca, además de generar actividades en línea de carácter interactivo (foros o chats, entre otros) que contrarresten las limitaciones derivadas de la falta de relación interpersonal.

e) Establecer tutorías individuales y colectivas para garantizar un seguimiento correcto de los aprendizajes y para posibilitar la realización de actividades presenciales en aquellos resultados de aprendizaje que así lo aconsejen.

f) Los centros dispondrán de los medios didácticos específicos para el desarrollo de estas enseñanzas.

Artículo 10. Certificados académicos

1. El certificado académico del bloque común de las formaciones deportivas reguladas por la Orden ECD/158/2014, de 5 de febrero, tendrá los efectos que tiene el certificado académico oficial establecido en el artículo 15 del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, para las enseñanzas deportivas de régimen especial. El certificado académico oficial será fiel reflejo del expediente de la alumna o alumno, y tendrá carácter básico para la movilidad de este.

2. En el caso que el alumnado haya cursado las enseñanzas en un centro público, este certificado será expedido, previa solicitud realizada por la persona interesada, por la secretaría de este centro, y contará con el visto bueno de la dirección.

3. En el caso que el alumnado haya cursado las enseñanzas en un centro autorizado, el certificado será emitido por el centro público de titularidad de la conselleria competente en materia de educación al cual esté adscrito. Para ello, los centros autorizados remitirán a los respectivos centros públicos de adscripción las copias autenticadas del expediente y de las actas finales, junto con las solicitudes de expedición del certificado académico del bloque común formuladas por el alumnado.

4. El modelo y el contenido del certificado académico del bloque común, se expedirá en un impreso oficial normalizado. Este modelo está recogido en el anexo IX de la presente orden.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Incidència pressupostària

La implementació i el posterior desplegament d'aquesta ordre no podran tindre cap incidència en la dotació de tots i cadascun dels capítols de despesa assignats en la conselleria competent en matèria d'educació, i en tot cas s'hauràn d'atendre amb els mitjans personals i materials de la conselleria competent per raó de la matèria.

Segona. Escola de l'Esport de la Generalitat

L'Escola de l'Esport de la Generalitat, de conformitat amb la Llei 2/2011, de 22 de març, de la Generalitat, de l'esport i l'activitat física de la Comunitat Valenciana, que en el seu article 51, apartat 2, detalla les funcions d'aquesta, implementarà allò que regula la present ordre i velarà pel seu compliment, respecte d'aquelles activitats de formació esportiva que la normativa vigent i conselleria competent en matèria d'educació li hagen autoritzat impartir.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Única. Activitats de formació esportiva en període transitori

S'estableix un període transitori d'un any, des de l'entrada en vigor d'aquesta ordre, perquè les entitats autoritzades per a impartir les activitats de formació esportiva a les quals es refereix la disposició transitòria primera del Reial Decret 1363/2007, de 24 d'octubre, s'adapten als mòduls i càrrega lectiva dels ensenyaments previstos en aquesta ordre.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o d'un rang inferior que s'oposen al que disposa aquesta ordre.

DISPOSICIÓ FINAL

Única. Entrada en vigor

La present ordre entrarà en vigor l'endemà de publicar-se en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

València, 16 de desembre de 2019

El conseller d'Educació, Cultura i Esport,
VICENT MARZÀ I IBÁÑEZ

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Incidencia presupuestaria

La implementación y el posterior desarrollo de esta orden no podrán tener ninguna incidencia en la dotación de todos y cada uno de los capítulos de gasto asignados en la consellería competente en materia de educación, y en todo caso tendrán que ser atendidos con los medios personales y materiales de la consellería competente por razón de la materia.

Segunda. Escola de l'Esport de la Generalitat

La Escola de l'Esport de la Generalitat, de conformidad con la Ley 2/2011, de 22 de marzo, de la Generalitat, del Deporte y la Actividad Física de la Comunitat Valenciana, que en su artículo 51, apartado 2, detalla las funciones de la misma, implementará lo regulado en la presente orden y velará por su cumplimiento, respecto de aquellas actividades de formación deportiva que la normativa vigente y consellería competente en materia de educación le hayan autorizado a impartir.

DISPOSICIÓN TRANSITORIA

Única. Actividades de formación deportiva en período transitorio

Se establece un periodo transitorio de un año, desde la entrada en vigor de esta orden, para que las entidades autorizadas para impartir las actividades de formación deportiva a las que se refiere la disposición transitoria primera del Real Decreto 1363/2007, de 24 de octubre, se adapten a los módulos y carga lectiva de las enseñanzas previstas en esta orden.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Única. Derogación normativa

Quedan derogadas todas las disposiciones del mismo rango o de un rango inferior que se opongan a lo dispuesto en esta orden.

DISPOSICIÓN FINAL

Única. Entrada en vigor

La presente orden entrará en vigor al día siguiente de su publicación en el *Diario Oficial de la Generalitat Valenciana*.

València, 16 de diciembre de 2019

El conseller de Educación, Cultura y Deporte,
VICENT MARZÀ I IBÁÑEZ

ANNEX I

MÒDULS D'ENSENYAMENT ESPORTIU DEL BLOC COMÚ DEL CICLE INICIAL DE GRAU MITJÀ O NIVELL I

MÒDUL: BASES DEL COMPORTAMENT ESPORTIU

CODI: MED-C101

DURADA: 20 HORES

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumnat coneixi les característiques de l'època de infantil, així com dotar-lo dels instruments i coneixements perquè siga capaç de conduir l'esportista o el grup d'esportistes en fase d'iniciació esportiva, mitjançant la posada en pràctica d'estrategies i tècniques de comunicació, motivació i dinàmiques grups, aplicades tant sobre l'esportista i el seu entorn social i familiar. D'altra banda, emmarca tota la intervenció didacticopedagògica amb una visió ètica i de transmissió dels valors propis de l'esport que ha de caracteritzar qualsevol actuació educativa.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Coneix les característiques motrius, psicològiques, afectives i socials de les persones, i les relaciona amb els estadis maduratius de la infància.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit diferents estadis maduratius de la infància i s'han identificat les particularitats de cada un. b) S'han aplicat tècniques elementals de recollida d'informació per a l'obtenció de dades rellevants de la persona. c) S'han identificat els interessos i les motivacions característiques de les persones en l'etapa de la infància. d) S'han descrit les característiques dels xics i de les xiques en l'àmbit motriu i psicològic en la primera etapa del procés d'aprenentatge motor. e) S'ha demostrat interès per respectar el desenvolupament natural i saludable de l'esportista d'acord amb el seu estat maduratiu. f) S'ha valorat la importància del fet que la persona tinga diversitat i variabilitat d'experiències fisicoesportives en aquests estadis per a evitar una especialització precoç.
2. Atén l'esportista i descriu i aplica diferents tècniques de comunicació i motivació.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat les diferents tècniques de comunicació, verbal i no verbal, que es poden utilitzar tenint en compte el context esportiu. b) S'han triat les tècniques de comunicació, així com la disposició espacial del material i de l'alumnat, més oportunes en l'intercanvi d'informació. c) S'han identificat diferents maneres de captar la informació i de prendre una decisió a partir d'aquesta. d) S'han identificat les principals barreres d'interferències que dificulten la comunicació. e) S'ha valorat la importància de tindre habilitats comunicatives i socials en les relacions interpersonals. f) S'ha valorat la importància d'utilitzar un llenguatge que respecte l'equitat dels diferents sexes. g) S'han emprat tècniques i estratègies comunicatives en la presentació de les tasques proposades, i s'ha aconseguit més participació i motivació en aquestes. h) S'ha valorat la importància de mantindre la motivació i el gaudi de totes les persones com a element clau per a la seua fidelització amb la pràctica esportiva i la prevenció de l'abandó en etapes posteriors. i) S'ha demostrat interès per valorar el procés d'aprenentatge per damunt del resultat obtingut. k) S'ha valorat l'autonomia, l'espontaneïtat i la creativitat dels joves esportistes en la iniciació esportiva.
3. Acompanya el grup i selecciona i aplica dinàmiques grups i estratègies per a la resolució de conflictes, en funció de les característiques del context.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit les característiques fonamentals del grup en la iniciació esportiva, atenent especialment els factors de relació social i de gènere. b) S'han descrit les principals fonts de conflicte en la sessió, tant individuals com grups. c) S'han aplicat estratègies de recollida d'informació que permeten conéixer millor el grup. d) S'han descrit dinàmiques de grup basades en l'aprenentatge cooperatiu i el treball en equip. e) S'han utilitzat estratègies de resolució de conflictes en el grup que promouen i transmeten valors de respecte, sinceritat, empatia, compromís i igualtat de gènere. f) S'ha valorat la importància d'una actitud tolerant i d'empatia per a aconseguir la confiança del grup. g) S'ha demostrat interès per respectar els interessos de les persones, i així evitar els prejudicis i valorar els elements diferenciadors individuals, com ara: emocions, sentiments, personalitat, sexe, característiques morfològiques, discapacitat, origen cultural, classe social. h) S'han descrit els aspectes de l'entorn familiar i del context social que exerceixen una influència positiva o negativa en la iniciació esportiva de xics i xiques. i) S'han aplicat estratègies i tècniques adequades per a corregir actituds negatives de l'entorn familiar o del context social en la iniciació esportiva. j) S'ha analitzat la importància dels valors positius de la família i del context social en la pràctica esportiva.
4. Transmet valors personals i socials, aplica les tècniques adequades i reflexiona sobre les actituds i els comportaments propis.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit els valors personals i socials que es poden transmetre a través de l'esport. b) S'ha valorat la importància de ser un model ètic de referència en els esportistes durant la iniciació esportiva. c) S'ha reflexionat sobre els prejudicis i estereotips propis, inclosos els de gènere. d) S'ha demostrat interès per educar èticament i moralment a través de l'esport. e) S'han identificat i descrit les estratègies de transmissió de valors personals i socials a través de l'esport. f) S'han identificat estratègies de foment de la coeducació. g) S'ha valorat la importància del respecte del joc net, d'un mateix, dels altres i de l'entorn durant la pràctica esportiva. h) S'ha valorat la importància de defensar i mantindre el caràcter lúdic de la pràctica esportiva. i) S'ha valorat la integració del servei comunitari en el procés educatiu dels alumnes.

B) Continguts
1. Coneix les característiques motrius, psicològiques, afectives i socials de les persones, i les relaciona amb els estadis maduratius de la infància.
- Desenvolupament personal dels xics i de les xiques en la iniciació esportiva.
- Creixement, maduració i desenvolupament.
- Patrons motors bàsics en la infància.
- Estadis d'evolució dels patrons motrius bàsics:
• Inicial.
• Elemental.
• Madur.
- Característiques motrius, psicològiques, afectives i socials dels xics i de les xiques en la infància.
- Tècniques elementals de recollida d'informació a partir de la teoria del processament de la informació.
- L'activitat fisícoesportiva en els estadis maduratius de la infància:
• La iniciació esportiva.
• Diversitat i variabilitat d'experiències esportives en la iniciació i els seus efectes positius sobre el desenvolupament motor.
• Respecte dels estats maduratius i les diferències interindividuals i intraindividuals.
2. Atén l'esportista i descriu i aplica diferents tècniques de comunicació i motivació.
- Motivacions i actituds pròpies de la infància davant de la pràctica esportiva:
• Motivacions intrínseques i extrínseques.
• La teoria de metes d'assoliment.
• Principals motius d'abandó en joves esportistes. La trascendentalització competitiva.
• Estratègies per a fomentar la participació, la motivació i el gaudi com a elements clau per a la fidelització esportiva, atenent les diferències de sexe.
• Valoració del procés d'aprenentatge per damunt del resultat esportiu.
• Valoració de l'actitud de l'alumnat (dels esportistes) per damunt de la seua aptitud.
- Procés de comunicació. Elements, tipus i dificultats.
- Tècniques de comunicació: verbal i no verbal.
• Discurs.
• Alfabet comunicatiu: llenguatge gestual. Components sonors comunicatius i ritme comunicatiu gestual i sonor.
- Valoració comunicativa del context: elements facilitadors i obstacles i inhibidors en el procés de comunicació.
- Disposició de l'espai i de l'alumnat per a la millora de la comunicació en la sessió esportiva.
- Informació inicial i retroacció (<i>feedback</i>) en la sessió esportiva.
• Tipus de <i>feedbacks</i> i la seua efectivitat
- Habilitats comunicatives, personals i socials, en les relacions interpersonals.
-ús no sexista del llenguatge.
- Components bàsics de la creativitat (fluïdesa, flexibilitat, elaboració i originalitat).
3. Acompanya el grup seleccionant i aplicant dinàmiques grupals i estratègies per a la resolució de conflictes, en funció de les característiques del context.
- Fonts de conflicte en el grup esportiu:
• Falta de confiança mútua.
• Competitivitat i lideratge.
• Discriminació: per raons de sexe, de capacitat, actituds xenòfobes.
• Divergència d'interessos individuals en xics i en xiques.
- La dinàmica de grups en la iniciació esportiva i la seua importància.
• Conducció de dinàmiques orientades a la valoració sociològica del grup:
- Dinàmiques de presentació i coneixement del grup.
- Tècniques sociomètriques.
- Conducció de dinàmiques de grup orientades al treball cooperatiu i la resolució de conflictes:
• Dinàmiques d'autoconeixement per a l'affirmació personal i l'autoconfiança.
• Dinàmiques socioafectives per a crear confiança mútua.
• Dinàmiques de treball en equip:
- De responsabilitat grupal.
- De presa de decisions per consens.
- D'eficiència en el treball en grup.
• Dinàmiques de resolució de conflictes en petits grups per a:
- La identificació del problema.
- La solució del problema.
- Models d'intervenció del personal tècnic en els grups d'iniciació esportiva:
• Model autoritari.
• Model permisiu.
• Model democràtic.
- Actituds i influència del context familiar en la iniciació esportiva.
• Contextos familiars que exerceixen una influència positiva en la iniciació esportiva dels xics i de les xiques.
• Conductes i actituds negatives més freqüents protagonitzades per familiars en la iniciació esportiva:
- Excessiva pressió i exigència competitiva sobre els fills.
- Comportaments i actituds agressives i violentes.
- Interferències amb el personal tècnic esportiu.
- Estratègies d'intervenció en l'entorn familiar durant la iniciació esportiva. L'entrevista amb els responsables legals de l'esportista.

B) Continguts

4. Transmet valors personals i socials quan aplica les tècniques adequades i reflexiona sobre les pròpies actituds i comportaments.
- L'esport com a transmissor de valors personals i socials tant positius com negatius.
  - La responsabilitat del personal tècnic esportiu en la transmissió de valors ètics en l'esport i en l'evitació dels contravalors.
  - Superació de la idea de bondat natural de l'esport pel que fa a la transmissió de valors ètics.
  - Conductes immorals més freqüents en la pràctica esportiva.
  - Joc net i esportivitat (conductes ètiques en la pràctica esportiva).
  - Tècniques i estratègies per al desenvolupament de valors en l'esport: reflexió, establiment de normes consensuades, desenvolupament del judici moral, autocontrol de la conducta, ànalisi, desenvolupament de l'empatia i comprensió crítica de temes èticament rellevants i trobades de grup.
  - Autoavaluació i reflexió dels prejudicis propis i dels estereotips personals, inclosos els de gènere.
  - El servei comunitari.

C) Estratègies metodològiques

És important fer vore l'alumnat que cursa aquest mòdul de la necessitat d'abordar la iniciació esportiva incident en el desenvolupament de la variabilitat de pràctica, per la qual cosa els estils d'ensenyament orientats a la recerca, la socialització i el desenvolupament de la creativitat serien els més oportuns.

Fer comprendre l'alumnat la necessitat de respectar les característiques i requeriments que li són propis al jugador o jugadora en l'etapa de la infància, i obrir un procés de reflexió perquè intervinga en el procés d'ensenyament esportiu baix esta premisa.

S'han de fer propostes de tipus procedural mitjançant el desenvolupament de supòsits pràctics, i dividir els alumnes en grups en els quals uns experimenten les tècniques d'intervenció docent i altres implementen els mètodes d'observació amb la idea d'adquirir un coneixement aplicat d'una banda, i de l'altra, de generar un material d'ànalisi que potencie la reflexió.

Complementàriament també incentivar l'ús de material documental en el qual l'alumnat es puga basar, de tal manera que les classes es puguen orientar, més que a la descripció dels continguts, a l'aplicació d'aquests, així com a la seua comprensió.

D) Orientacions pedagògiques

Aquest mòdul s'hauria de desenvolupar prèviament al d'“Activitat física adaptada i discapacitat”. Les raons que el sustenen són la necessitat que l'alumnat comprengu inicialment els aspectes generals bàsics del desenvolupament per a poder comprendre posteriorment els aspectes més específics centrats en la necessitat d'adaptar l'activitat física a casos concrets de discapacitat.

MÒDUL: PRIMERS AUXILIS

CODI: MED-C102

DURADA: 30 HORES

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumne siga capaç d'identificar i de controlar les condicions de seguretat de les instal·lacions, i d'aplicar les tècniques per al control de l'entorn i de l'organització del sistema d'emergències amb l'objectiu d'assistir com a primer intervinent en cas d'accident o situació d'emergència, i d'executar les tècniques de valoració, de primers auxilis, i les tècniques de suport vital, tot això d'acord als protocols establits; així com utilitzar les tècniques d'autocontrol i de suport psicològic a la persona accidentada.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Realitza una valoració inicial i aplica els protocols establits i els relaciona amb els principis d'anatomia i fisiologia.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat i pres les constants vitals. b) S'han identificat i descrit els protocols de valoració que s'han de seguir en cada cas. c) S'han identificat i descrit les lesions òssies i articulars, així com els símptomes i els mecanismes de producció. d) S'han identificat i descrit les lesions musculars i tendinoses, així com els símptomes i els mecanismes de producció. e) S'han identificat i descrit els diferents tipus de traumatismes. f) S'han descrit les bases anatomofisiològiques dels primers auxilis. g) S'han identificat i descrit les lesions provocades per altres agents externs (fred, calor, agents químics i biològics), així com els símptomes i els mecanismes de producció. h) S'ha utilitzat la terminologia medicosanitària elemental relacionada amb els primers auxilis. i) S'ha identificat la seqüència d'actuació segons el protocol establiti per l'ILCOR (Comité de Coordinació Internacional sobre la Ressuscitació).
2. Aplica les tècniques de primers auxilis i relaciona el tipus de lesió amb el protocol que s'estableix en cada cas.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han aplicat tècniques de primers auxilis adequades als diferents tipus de lesió. b) S'han identificat i descrit els protocols de primers auxilis i d'immobilització que cal seguir segons la lesió. c) S'han identificat els mitjans materials d'aplicació de primers auxilis (farmaciola i altres). d) S'han identificat les repercussions d'una aplicació incorrecta de les tècniques de primers auxilis i del trasllat de la persona accidentada. e) S'han aplicat tècniques d'immobilització per al trasllat de la persona accidentada.
3. Aplica tècniques de suport vital, n'identifica la instrumentació i descriu les seues fases segons el protocol bàsic establiti.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha detallat la instrumentació bàsica per al suport vital i en reconeix les parts i els mecanismes de funcionament. b) S'han descrit els fonaments de reanimació cardiopulmonar bàsica. c) S'han aplicat tècniques d'obertura de via aèria. d) S'han aplicat tècniques de suport ventilatori. e) S'han aplicat tècniques de suport circulatori. f) S'ha fet desfibril·lació externa semiautomàtica (DESA). g) S'han aplicat mesures de postreanimació. h) S'han reconegut les situacions en les quals es desaconsella la intervenció i la posterior evacuació, i se n'han detallat les característiques. i) S'ha valorat la importància d'aplicar amb precisió els protocols establits.
4. Aplica tècniques d'autocontrol i de suport psicològic a la persona accidentada i als acompañants, i descriu i aplica les estratègies de comunicació més adequades.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit i aplicat tècniques bàsiques de suport psicològic. b) S'han descrit i aplicat tècniques bàsiques d'autocontrol. c) S'han aplicat estratègies bàsiques de comunicació en situacions de prestació de primers auxilis. d) S'han descrit els possibles estats emocionals dels accidentats. e) S'ha valorat la importància d'autocontrolar-se davant de situacions d'estrès. f) S'han descrit els factors que predisposen a l'ansietat en situacions d'accident o emergències. g) S'han descrit i aplicat tècniques que cal emprar per a controlar situacions de tensió ambiental.
5. Aplica ferramentes per al control de l'entorn i les relaciona amb els protocols establits i l'organització del sistema d'emergències.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han determinat les diferents tècniques que es poden utilitzar quan l'entorn genera determinats nivells de risc. b) S'han descrit els protocols d'actuació oportuns per a establir un entorn segur i emocionalment estable. c) S'han determinat les diferents tècniques que s'han d'utilitzar en relació al risc de l'entorn. d) S'han aplicat normes i protocols de seguretat i d'autoprotecció personal. e) S'han definit els conceptes d'urgència, emergència i catàstrofe. f) S'ha descrit l'organització dels sistemes d'emergència.

B) Continguts
<p>1. Realitza una valoració inicial, aplica tècniques de valoració segons els protocols establerts i els relaciona amb els principis d'anatomia i fisiologia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terminologia medicosanitària en primers auxilis. - Signes i símptomes d'urgència. - Pautes d'actuació bàsiques: <ul style="list-style-type: none"> • Protegir: mètodes i materials de protecció de la zona. • Avaluar: protocols d'exploració elementals. • Alertar: protocol de transmissió de la informació.   - Bases anatomo-fisiològiques relacionades amb els primers auxilis: ossos, articulacions i músculs (concepte, característiques, classificació i localització a nivell bàsic/elemental). <ul style="list-style-type: none"> • Sistema osteoarticular: funcions i elements. • Sistema muscular: funcions i elements.   - Valoració bàsica en lesions per traumatismes i per agents físics, químics i biològics: <ul style="list-style-type: none"> • Traumatismes mecànics. Definició, signes, símptomes. • Traumatismes físics. Definició, signes, símptomes. • Traumatismes químics. Definició, signes, símptomes.   - Signes de compromís vital en adult, infant i lactant. - Atenció bàsica davant d'una patologia orgànica d'urgència.
<p>2. Aplica les tècniques de primers auxilis i relaciona el tipus de lesió amb el protocol establert en cada cas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Farmaciola de primers auxilis. <ul style="list-style-type: none"> • Instrumental. • Material de cura. • Fàrmacs bàsics.   - Aplicació dels primers auxilis: <ul style="list-style-type: none"> • Atenció inicial en lesions per agents físics (traumatismes, calor o fred, electricitat i radiacions)   - Traumatismes mecànics. Procediments i tècniques d'atenció urgent. - Traumatismes físics. Procediments i tècniques d'atenció urgent. - Traumatismes químics: procediments i tècniques d'atenció urgent. - Atenció inicial en lesions per agents químics i biològics. - Atenció inicial en patologia orgànica d'urgència. - Xoc. Tractament. - Quadres convulsius: <ul style="list-style-type: none"> • Causes. • Epilèpsia. Fases. • Actuació. • Dades que s'han de prendre.   - Alteracions de la consciència: <ul style="list-style-type: none"> • Tipus: lipotímia, coma. • Causes: símptomes i actuació.   - Seguretat en l'aplicació de les tècniques utilitzades. - Aplicació de procediments d'immobilització i mobilització. Embenats.
<p>3. Aplica tècniques de suport vital, n'identifica la instrumentació i descriu les fases segons el protocol bàsic establert.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valoració inicial de l'accidentat inconscient. <ul style="list-style-type: none"> • Valoració primària: presa de constants vitals.   - Valoració del nivell de consciència. - Control de la permeabilitat de les vies aèries. - Reanimació cardiopulmonar bàsica: <ul style="list-style-type: none"> • Desfibril·lació externa semiautomàtica (DESA).   - Ofegament, obstrucció de les vies aèries en l'adult: <ul style="list-style-type: none"> • Signes d'ofegament. • Procediment: maniobra de Heimlich.   - Reanimació cardiopulmonar pediàtrica: <ul style="list-style-type: none"> • Diferències adult-infant: característiques anatomo-fisiològiques. • Relació ventilació/compressió. • Tècnica en lactants. Obstrucció de les vies respiratòries altes (VA). • Tècnica en infants. Obstrucció de les VA.   - Actuació limitada en el marc de les seues competències.
<p>4. Aplica tècniques d'autocontrol i de suport psicològic a la persona accidentada i acompañants, i descriu i aplica les estratègies de comunicació més adequades.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suport psicològic als pacients. - Primers auxilis psicològics. Comportament de la població davant d'una catàstrofe. - Estratègies bàsiques de comunicació. - Valoració del paper del primer intervinent. - Tècniques facilitadores de la comunicació interpersonal. - Factors que predisposen a l'ansietat en situacions d'accident o emergència.

5. Aplica ferramentes per al control de l'entorn i les relaciona amb els protocols establits i l'organització del sistema d'emergències.
- Sistemes d'emergències.
  - Objectius i límits dels primers auxilis.
  - Marc legal, responsabilitat i ètica professional
  - Normes i protocols de seguretat i d'autoprotecció personal. Accions preventives en el medi terrestre i aquàtic.
  - Tècniques de primers auxilis en relació al risc de l'entorn.
  - Protocols d'alerta.

C) Estratègies metodològiques

Crear escenaris de simulacres d'emergència, proporcionar situacions de problema, reptes, treballs en equip amb la finalitat d'estimular l'alumne a intervirindre activament en l'ensenyament, mitjançant el desenvolupament i l'aplicació de metodologies actives com l'aprenentatge basat en l'experiència.

D) Orientacions pedagògiques

Se suggerexià l'ordre d'impartició següent dels continguts, de cara a la consecució dels resultats d'aprenentatge corresponents: núm. 3, núm. 2, núm. 1, núm. 4 i núm. 5.

L'època d'impartició és indiferent.

Oferir de manera transversal pel que fa a altres mòduls.

S'aconsella acoblar les activitats simulades, o els continguts pràctics, en mòduls de 2 hores o 3 hores si es fan en escenaris reals o lluny de l'aula.

MÒDUL: ACTIVITAT FÍSICA ADAPTADA I DISCAPACITAT

CODI: MED-C103

DURADA: 5 HORES

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumne coneixi els aspectes bàsics vinculats a les persones amb discapacitat, especialment les causes i conseqüències de la discapacitat, pràctiques esportives per a aquestes persones, i l'ús de la terminologia més adequada. És un mòdul eminentment procedural, que parteix d'un coneixement fonamental de la discapacitat i incideix en la importància de la vivència personal de la discapacitat com a punt de partida per a la sensibilització en el context esportiu. Des d'aquest mòdul també s'atendran aspectes com la promoció activa de la pràctica esportiva entre les persones majors, amb formació per a l'alumnat sobre la gestió i control de grups integrats per aquest col·lectiu.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Coneix les principals discapacitats, en descriu les característiques bàsiques i les relaciona amb la pràctica esportiva.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit les principals causes de la discapacitat física, intel·lectual i sensorial. b) S'han determinat els beneficis que genera la pràctica d'activitats físiques adaptades en les persones amb discapacitat. c) S'han reconegut les limitacions en la pràctica i els condicionants fonamentals segons el tipus de discapacitat. d) S'ha valorat la vivència personal del que suposa la discapacitat en situacions simulades, i s'han usat entorns restrictius a escala perceptiva, decisió i motriu. e) S'han descrit les possibilitats de les ajudes tècniques bàsiques segons la discapacitat. f) S'han aplicat procediments bàsics d'identificació i reconeixement de la discapacitat mitjançant l'observació de les característiques morfològiques i funcionals de l'esportista. g) S'ha valorat la importància del reconeixement de les capacitats de l'esportista, més enllà de les limitacions que puga presentar per la seua discapacitat. h) S'han identificat els principals programes d'iniciació esportiva dirigits a les persones amb discapacitat.
2. Informa les persones amb discapacitat sobre les pràctiques esportives, descriu les tècniques de comunicació específiques i identifica les limitacions que es poden presentar en la iniciació a aquestes.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha descrit la terminologia més actual en relació a les persones amb discapacitat. b) S'han aplicat tècniques de recollida d'informació sobre els interessos, capacitats, experiències prèvies i motivacions de les persones amb discapacitat cap a la pràctica esportiva. c) S'ha demostrat interès per no prejutjar les persones, respectant els seus elements únics i diferenciadors: emocions, sentiments, personalitat. d) S'han determinat i aplicat criteris d'adaptació de les tècniques de comunicació per a les principals discapacitats. e) S'han descrit les principals possibilitats de pràctica i esports adaptats segons el tipus de discapacitat. f) S'ha valorat la importància de la participació activa de les persones amb discapacitat en entorns/contextos esportius normalitzats.

B) Continguts

1. Coneix les principals discapacitats, en descriu les característiques bàsiques i les relaciona amb la pràctica esportiva.

- Característiques bàsiques de les discapacitats principals:

- Discapacitat físicofuncional.
- Sensorials.
  - a. Discapacitat visual.
  - b. Discapacitat auditiva.
- Discapacitat psíquica.
  - a. Discapacitat intel·lectual.
  - b. Malaltia mental.
- c. Reconeixement de la discapacitat mitjançant procediments bàsics d'observació de les característiques morfològiques i funcionals de l'esportista.

- Valoració de les possibilitats individuals, més enllà de les limitacions que es presenten segons la discapacitat.

- Condicionants derivats d'un tipus de discapacitat per a la pràctica fisicoesportiva.

- Conseqüències a escala perceptiva motriu segons el tipus de discapacitat.
- Condicionants per a la pràctica esportiva en relació a la salut segons discapacitat.
- Mitjans i mesures de seguretat. C

- Reconeixement i ús fonamental del material esportiu específic i les ajudes tècniques bàsiques.

- Les ajudes tècniques per tipus de discapacitat com a element facilitador de l'autonomia personal.
- El material esportiu específic per a persones amb discapacitat.

- Beneficis de la pràctica esportiva per a persones amb discapacitat.

- Els programes d'iniciació i difusió de la pràctica esportiva per a persones amb discapacitat.

- Els programes de difusió de la pràctica esportiva per a persones amb discapacitat en contexts d'oci actiu, educatius, assistencials i esportius.
- Els programes d'iniciació esportiva en contextos d'oci actiu, educatius, assistencials i esportius.

- La vivència personal en situacions de pràctica restrictives que simulen la discapacitat.

- Simulacions en context esportiu de la vivència de la discapacitat.
- La persona amb discapacitat com a esportista sense adjetius.
- Contacte amb un esportista amb discapacitat de l'entorn pròxim.

2. Informa les persones amb discapacitat sobre les pràctiques esportives, descriu les tècniques de comunicació específiques i identifica les limitacions que es poden presentar en la iniciació a aquestes.
- Presa de consciència dels sentiments i actituds cap a persones amb discapacitat.
    - Valoració de l'opinió pròpia i l'actitud cap a la discapacitat.
    - La discapacitat com a característica personal.
    - Les capacitats de les persones amb discapacitat en l'esport.
  - Terminologia bàsica en relació a la salut i la discapacitat.
    - L'autodeterminació, l'autonomia personal i l'accésibilitat universal com a fonaments de la salut en la discapacitat.
    - L'actual model bio-psico-social de la discapacitat.
    - La importància de la participació i els factors contextuels en la pràctica esportiva i la situació de discapacitat.
  - Aplicació de tècniques bàsiques de recollida d'informació en relació a les característiques dels esportistes segons la discapacitat que presenten.
  - Reconeixement i aplicació de tècniques de comunicació concretes, estratègies i recursos d'intervenció comunicativa segons la discapacitat.
  - Reconeixement i aplicació de tècniques de comunicació concretes, segons la discapacitat. Estratègies i recursos d'intervenció comunicativa segons la discapacitat.
  - Mètodes de comunicació augmentativa i/o alternativa respecte de persones amb discapacitat.
    - Discapacitat visual: sistema de lectura i escriptura Braille.
    - Discapacitat auditiva: llenguatge de signes, lectura labial, llenguatge bimodal, alfabet dactilògic.
    - Discapacitat física/paràlisi cerebral: sistemes gràfics codificats, taulets de comunicació.
    - Discapacitat psíquica: estratègies de comunicació segons la tipologia.
  - Aplicació d'exemples d'inclusió esportiva de persones amb discapacitat en entorns normalitzats.
  - Els principals esports adaptats.
    - Per a la discapacitat física.
    - Per a la discapacitat visual.
    - Per a la discapacitat auditiva.
    - Per a la discapacitat psíquica (discapacitat intel·lectual i malaltia mental).
    - Per a la paràlisi cerebral.
    - Els esports específics.
  - La importància de la pràctica esportiva per a l'autonomia personal i la integració social de persones amb discapacitat.
  - La identificació dels prejudicis propis previs a la pràctica respecte de persones amb discapacitat.

C) Estratègies metodològiques

Essencial en aquest mòdul el component alt de participació de l'alumne, especialment en relació a la vivència personal de la discapacitat, la valoració de les creences pròpies sobre aquesta i la comunicació amb una persona amb discapacitat en un context esportiu. Les situacions de simulació en un context esportiu pràctic es plantegen com a premissa útil per a connectar amb l'interès de l'alumne i per a fomentar l'interès pel tema, conéixer la discapacitat a partir de la vivència personal, exemplificar els condicionants derivats d'aquesta pràctica i incidir en els aspectes comunicatius i d'avaluació.

La metodologia es pot plantejar de manera activa, amb la utilització d'assignació de tasques o ensenyament mitjançant la recerca, les dues orientades a les pràctiques esportives d'una discapacitat en concret, per a motivar l'alumne i fer-lo partícip del seu procés d'ensenyament.

Referent a això, les pràctiques esportives per a persones amb discapacitat es poden tractar amb l'assignació de tasques a alumnes o a grups, i es treballarà segons el tipus de discapacitat o l'esport adaptat/específic.

En relació als continguts de tipus procedural (reconeixement de la discapacitat, valoració d'aquesta, tècniques de recollida d'informació i tècniques de comunicació) igualment es poden fer mitjançant l'estudi de casos, assignats de manera individual o grupal.

Cal evitar en tot cas la mera descripció de les tipologies de la discapacitat o de les pràctiques esportives adaptades, i s'ha d'intentar sempre vincular els coneixements al context esportiu, i fomentar, en la mesura que siga possible, la motivació dels alumnes cap al tema.

D) Orientacions pedagògiques

Aquest mòdul s'hauria d'impartir després de la impartició del mòdul "Bases del comportament esportiu".

MÒDUL: ORGANITZACIÓ ESPORTIVES

CODI: MED-C104

DURADA: 5 HORES

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumne siga capaç d'adaptar les característiques de la seua programació a les condicions i organització de les competicions d'iniciació esportiva, i perquè coneixi els procediments per a l'acompanyament dels esportistes en aquestes competicions, així com l'estructura esportiva en la Comunitat Valenciana.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Identifica l'organització esportiva local i autonòmica, a la Comunitat Valenciana, i la relaciona amb l'estructura administrativa i les seues competències bàsiques.	<p>a) S'han descrit les maneres d'organització a escala local i autonòmica en referència a l'àmbit esportiu.</p> <p>b) S'han descrit les principals competències i programes de les organitzacions esportives locals i autonòmiques.</p> <p>c) S'han utilitzat les fonts d'informació disponibles que fan referència a la normativa jurídica esportiva.</p> <p>d) S'ha utilitzat una terminologia bàsica adequada a les estructures de les organitzacions esportives locals i autonòmiques, així com de la normativa esportiva</p>
2. Concreta l'estructura de l'associacionisme esportiu i n'identifica els elements i l'organització.	<p>a) S'han descrit les competències, funcions i formes d'organització de les federacions esportives autonòmiques.</p> <p>b) S'han descrit les formes d'associacionisme esportiu en l'àmbit local i autonòmic a la Comunitat Valenciana.</p> <p>c) S'han identificat les característiques de l'associacionisme esportiu.</p> <p>d) S'han descrit les vies de suport a l'associacionisme esportiu per part de l'administració local i autonòmica.</p> <p>e) S'ha emplenat la documentació bàsica per a la recerca de suports a l'associacionisme esportiu i s'han descrit els procediments que aquesta documentació ha de seguir.</p> <p>f) S'ha valorat la importància que té el suport institucional en el desenvolupament de l'associacionisme esportiu i la potenciació de l'associacionisme femení com a mitjà de promoció de la pràctica de l'activitat fisicoesportiva en les dones.</p>

B) Continguts
1. Identifica l'organització esportiva local i autonòmica a la Comunitat Valenciana i la relaciona amb l'estructura administrativa i les seues competències bàsiques.
- La legislació básica de l'Estat i de la Comunitat Valenciana:
• El marc competencial de l'esport en l'àmbit local i autonòmic.
• Interpretació de la legislació esportiva básica: objectiu i rang de la norma.
- Estructura administrativa i organitzativa de l'esport:
• Identificació de les característiques essencials de les diferents estructures esportives en l'àmbit local de serveis i patronats municipals, societats.
• Estructura autonòmica de l'esport.
• Administració pública, organismes de diputacions, clubs, associacions, entre altres.
• Acceptació de l'organització esportiva autonòmica i local.
- Les fonts d'informació en normativa jurídica esportiva.
• La terminologia básica en normativa esportiva.
• Les publicacions oficials que reflecteixen la normativa jurídica esportiva.
2. Concreta l'estructura de l'associacionisme esportiu i n'identifica els elements i l'organització.
- Les federacions esportives autonòmiques: competències, funcions i estructura organitzativa.
- Tipus de clubs i associacions esportives; tipus, i la seua importància en l'associacionisme esportiu.
- Associacionisme esportiu femení. Presència de les dones en l'organització esportiva.
- Les vies de suport a l'associacionisme esportiu:
• Administració local i autonòmica: tipus i formes d'ajuda.
• Les vies de suport a l'associacionisme esportiu.
• Procediments per a la gestió de suports a l'associacionisme esportiu:
- En l'Administració autonòmica de la Comunitat Valenciana.
- En l'Administració local.

C) Estratègies metodològiques
En les classes teòriques s'exposaran les qüestions fonamentals dels diferents blocs temàtics, i es basaran en les normes de dret positiu, en la jurisprudència que procedisca i en la doctrina científica més rellevant.

Les classes pràctiques tindran per objecte la proposició, resolució, debat i comentari en grup de casos relacionats amb les matèries de l'assignatura.

Per a fer-ho, s'han d'utilitzar les normes de dret i la jurisprudència que en resulte d'aplicació. Treball individual, preferentment lectura de normes i recerca d'informació, encaminats al treball de les habilitats de recuperació i d'anàlisi d'informació, d'habilitats per a treballar de forma autònoma i del desenvolupament de la comunicació oral.

Utilització de tecnologia de la informació i la comunicació (TIC): ús de mitjans audiovisuals i Internet (webs de dret esportiu).

D) Orientacions pedagògiques

La seqüència d'impartició de continguts està en relació amb la realitat immediata de l'alumne, és a dir, s'ha de partir de l'entorn més immediat del personal tècnic, ja siga el seu club o l'associació esportiva en la qual entra o a la qual es troba vinculada, i d'aquí es generalitzarà, mitjançant el mètode inductiu, fins a generalitzar el concepte d'associacionisme i la seua relació amb l'estructura administrativa esportiva local. Es tracta que l'alumne en aquest primer moment coneixi el seu club o l'associació esportiva on ha practicat la seua modalitat esportiva, perquè després inserisca aquesta en una estructura més àmplia i més general, l'estructura esportiva local, que serà l'antesala de l'Administració Esportiva Autonòmica.

Se suggerex, de cara a la consecució dels resultats d'aprenentatge corresponents, la impartició dels continguts en ordre invers, començar amb el contingut núm. 2, per a generalitzar el corresponent al núm. 1.

ANNEX II

MÒDULS D'ENSENYAMENT ESPORTIU DEL BLOC COMÚ DEL CICLE FINAL DE GRAU MITJÀ O NIVELL II

MÒDUL: BASES DE L'APRENENTATGE ESPORTIU

CODI: MED-C201

DURACIÓ: 35 HORES

Aquest mòdul proporciona coneixements relatius a les característiques de l'etapa de l'adolescència i al procés d'aprenentatge, de manera que capacita l'alumne per a interpretar, concretar i avaluar programacions esportives orientades al perfeccionament tècnic; incideix sobre els seus esportistes amb un maneig adequat de les tècniques de conducció de sessions d'entrenament, i fomenta valors personals i socials associats a la pràctica esportiva.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Coneix les característiques de l'esportista de tecnificació esportiva (TE); les relaciona amb l'etapa de l'adolescència, i analitza les variables psicològiques implicades en el rendiment esportiu.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit les característiques psicològiques pròpies de l'adolescència. b) S'han aplicat mètodes de valoració de les característiques psicològiques de l'etapa de TE. c) S'han enumerat els trets socials més freqüents dels adolescents. d) S'han determinat els elements que formen part de l'entorn familiar, social i esportiu de l'esportista de l'etapa de TE. e) S'han aplicat procediments d'avaluació dels trets socials més freqüents en l'adolescent. f) S'han descrit els factors psicològics que faciliten l'aprenentatge en l'etapa de TE: la motivació, la concentració, el control de pensaments i el control de les emocions. g) S'han descrit les característiques i tipus de motivació en l'esport. h) S'ha argumentat la contribució de la motivació en el foment de la TE. i) S'han analitzat els procediments del manteniment de la motivació durant l'etapa de TE. j) S'han aplicat estratègies psicològiques per al manteniment de la concentració i el control de pensaments i emocions en entrenaments i competicions propis de l'etapa de TE. k) S'ha valorat la necessitat d'integrar els aspectes psicosocials en la preparació esportiva en l'etapa de TE.
2. Valora el procés de perfeccionament tecnicotàctic de l'esportista, analitzant les característiques de l'aprenentatge motor i els factors que intervenen.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit les diferents teories de l'aprenentatge motor. b) S'ha analitzat el procés d'aprenentatge sobre la base dels mecanismes de percepció, decisió i execució d'accions motores, i els seus mecanismes de regulació. c) S'ha valorat la importància d'estimular els mecanismes de percepció i decisió (aspectes tàctics i estratègics) com a constructor previ als mecanismes d'execució (aspectes tècnics). d) S'han comparat les fases del procés d'aprenentatge en l'adquisició d'habilitats motores. e) S'ha analitzat la tasca, i s'han identificat els factors que determinen la seu complexitat a partir dels mecanismes de percepció, decisió i execució. f) S'han analitzat els factors que influeixen en l'aprenentatge, dependents de l'alumnat, de l'habilitat i/o del procés d'ensenyament-aprenentatge. g) S'ha identificat la importància de la memòria en els processos d'aprenentatge. h) S'ha identificat la transferència com a element important a tindre en compte en l'aprenentatge. i) S'han aplicat els principis de l'aprenentatge motor; exercici, reforç, retenció i transferència. j) S'ha definit el concepte, característiques i tipus d'avaluació. k) S'han elaborat procediments i instruments d'avaluació adequats per a la valoració del procés de perfeccionament tecnicotàctic de l'esportista. l) S'ha valorat la necessitat d'adequar les tasques al nivell de desenvolupament tecnicotàctic de l'esportista, garantint la seu la rellevància i la motivació de l'alumnat.
3. Aplica les tècniques de direcció, organització i dinamització d'activitats d'entrenament bàsic i perfeccionament tècnic analitzant la metodologia i els procediments de control i dinamització adequats.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han definit les diferents tècniques de direcció, organització i dinamització d'activitats d'entrenament bàsic i perfeccionament tècnic. b) S'han descrit les diferents estratègies metodològiques que es poden aplicar atenent les característiques del grup. c) S'han descrit i aplicat els diferents estils d'ensenyament en funció de les característiques del grup i dels continguts a impartir. d) S'ha valorat el temps de pràctica individual com a criteri de qualitat en les sessions d'entrenament bàsic (EB) i perfeccionament tècnic (PT). e) S'ha valorat la importància de l'organització de l'espai i del material com a factor de millora de la participació de l'alumnat i de reducció de conductes no desitjades en tasques i sessions d'EB i PT.

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
	<p>f) S'han detectat els efectes de la posició i desplaçament del tècnic com a factor de control i dinamització de les tasques.</p> <p>g) S'ha valorat la importància de l'actitud del tècnic com a factor de motivació i activació en les tasques i sessions d'EB i PT.</p> <p>h) S'han aplicat diferents tipus de retroacció (<i>feedback</i>) des del punt de vista de la seu eficàcia (coneixement de resultats i coneixement del rendiment).</p> <p>i) S'han identificat les variables a tindre en compte en l'administració de la retroacció: moment d'aplicació, freqüència en l'administració i la quantitat.</p> <p>j) S'han identificat i aplicat les diferents formes de distribució de la pràctica com un dels factors que influeixen en l'aprenentatge al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge.</p> <p>k) S'han descrit i argumentat les característiques i possibles causes dels comportaments no desitjats en les tasques i sessions d'EB i PT.</p> <p>l) S'han analitzat i aplicat les mesures d'intervenció del tècnic davant de possibles conductes no desitjades en tasques i sessions d'EB i PT.</p>
4. Interpreta la programació de l'ensenyament esportiu analitzant els seus components i dissenyant activitats en funció de l'etapa d'aprenentatge de l'esportista.	<p>a) S'han descrit els tipus de programació de tecnificació esportiva, els seus principis i diferents fases.</p> <p>b) S'han identificat els objectius, continguts, mitjans, mètodes i instruments d'avaluació d'un programa d'ensenyament esportiu.</p> <p>c) S'ha valorat la importància de la programació com a element de control de l'evolució dels aprenentatges esportius.</p> <p>d) S'han descrit les consideracions bàsiques en el disseny de programes d'iniciació esportiva.</p> <p>e) S'han analitzat les característiques i estructura de la sessió d'aprenentatge com a unitat bàsica de programació esportiva.</p> <p>f) S'han aplicat criteris de modificació de tasques a partir de la programació de referència segons l'etapa d'aprenentatge esportiu.</p> <p>g) S'han identificat els elements de complexitat de la tasca i el seu ajust en relació als mecanismes de regulació d'aquesta.</p> <p>h) S'han descrit els conceptes de progressió, interferència contextual i rellevància de les tasques en l'aprenentatge esportiu.</p> <p>i) S'ha valorat la importància de la progressió i la interferència contextual en el disseny i modificació de tasques com a factor de millora en l'aprenentatge esportiu.</p> <p>j) S'ha destacat la importància de la motivació de l'esportista cap a la tasca com a element clau en la seua millora i la seua adherència a la pràctica.</p>
5. Coordina la intervenció del personal tècnic a càrrec seu, aplicant tècniques de gestió de recursos humans.	<p>a) S'han diferenciat les funcions del personal tècnic coordinat per l'entrenador.</p> <p>b) S'han definit les tècniques de comunicació més eficaces en la coordinació del treball del personal tècnic a càrrec seu.</p> <p>c) S'han descrit els diferents estils de conducció del grup, en funció de les situacions i de les característiques del personal tècnic a dirigir.</p> <p>d) S'han elaborat dinàmiques de grup que potencien la capacitat de treball en equip i d'escuta.</p> <p>e) S'ha valorat la necessitat de cooperar per a optimitzar el rendiment de l'equip de treball.</p>
6. Acompanya i tutela els esportistes durant la seua participació en entrenaments i competicions, identificant i inculcant actituds i valors personals i socials.	<p>a) S'han identificat els principals problemes ètics propis de l'etapa de TE.</p> <p>b) S'ha valorat la importància d'aplicar principis ètics durant la participació en competicions esportives.</p> <p>c) S'han identificat les principals formes d'actuació del tècnic esportiu per a inculcar actituds i valors de respecte, joc net i treball en equip, en les competicions esportives.</p> <p>d) S'ha valorat la importància de desenvolupar una actitud responsable i assertiva que afavorisca la transmissió de valors personals i socials a través de l'esport.</p> <p>e) S'han aplicat procediments per a la resolució de problemes i conflictes ètics que poden sorgir durant la competició esportiva.</p> <p>f) S'han identificat els principals elements del context que influeixen en les conductes èтиques i immorals durant la pràctica esportiva.</p> <p>g) S'han descrit els principis deontològics professionals del tècnic esportiu.</p> <p>h) S'han descrit i aplicat mecanismes d'adaptació de la competició per a afavorir una pràctica inclusiva en l'etapa de tecnificació esportiva.</p> <p>i) S'ha valorat la importància de fomentar el desenvolupament integral de l'esportista i no solament l'aspecte tecnicoesportiu.</p> <p>j) S'han descrit i aplicat tècniques i instruments d'avaluació i mesura d'actituds i valors en l'esport.</p>

B) Continguts

1. Coneix les característiques de l'esportista de tecnificació esportiva (TE); les relaciona amb l'etapa de l'adolescència, i analitza les variables psicològiques implicades en el rendiment esportiu.

– Anàlisi de les característiques psicosocials dels esportistes en l'etapa de tecnificació esportiva:

- Característiques psicològiques de l'adolescència.
- Trets socials dels adolescents.
- Diferències entre xics i xiques en l'adolescència.
- Elements de l'entorn familiar, social i esportiu en la TE.
- Aplicació de mètodes per a avaluar les característiques psicosocials dels esportistes en l'etapa de TE i del seu entorn familiar, social i esportiu.
- Valoració de la necessitat d'integrar els aspectes psicosocials de l'adolescència en la preparació esportiva de l'etapa de TE.

– Identificació i control dels factors psicològics més rellevants en l'etapa de tecnificació esportiva:

- La motivació:
  - Característiques i tipus.
  - Procediments per al manteniment de la motivació durant l'etapa de TE.
  - Valoració del paper destacat de la motivació en el foment de la TE.
- La concentració:
  - Definició i tipus.
  - Aplicació de recursos per a facilitar el manteniment de la concentració en entrenaments i competicions.
- L'activació:
  - Definició.
  - Por al fracàs i ansietat precompetitiva.
  - Burnout en joves esportistes.
  - Aplicació de recursos per a facilitar la regulació de l'activació durant els entrenaments i les competicions.

2. Valora el procés de perfeccionament tecnicotàctic de l'esportista, analitzant les característiques de l'aprenentatge motor i els factors que intervenen.

– Anàlisi de les característiques de l'aprenentatge motor i els factors que intervenen:

- Teories de l'aprenentatge motor.
- Mecanismes d'aprenentatge: la percepció, la decisió, l'execució i els seus mecanismes de regulació.
- Fases de l'aprenentatge esportiu i intervenció didàctica en cadascuna d'aquestes:
  - Cognitiva (iniciació).
  - Associativa (perfeccionament).
  - Automàtica (domini).
- La importància de l'aprenentatge sobre la base dels mecanismes de percepció i decisió, sobre els aspectes d'execució.
- Factors dels quals depén l'aprenentatge:
  - Identificació dels factors que influeixen en l'aprenentatge, dependents de l'alumnat: edat, sexe, coneixements previs, coeficient intel·lectual, motivació, capacitat individual de rendiment, maduresa motriu.
  - Identificació dels factors que influeixen en l'aprenentatge, dependents de l'habilitat: atenent el mecanisme implicat a la naturalesa de la tasca i a la complexitat de la tasca.
  - Identificació dels factors que influeixen en l'aprenentatge, dependents del procés d'ensenyament-aprenentatge: transmissió d'informació inicial, progressió, distribució de la pràctica, retroacció.
- Valoració de la importància d'adaptar les tasques a les necessitats de l'alumnat.
- Valoració de les tasques, proposades en similars condicions a les que li són pròpies a la situació esportiva a millorar.
- Principis de l'aprenentatge motor:
  - Aplicació dels principis de l'aprenentatge motor: exercici, reforç, retenció i transferència.
  - La transferència: tipus i aplicacions a l'aprenentatge.
  - La memòria.
  - Importància de la transferència del que ha aprés a altres contextos.

– El procés de perfeccionament tecnicotàctic de l'esportista:

- Identificació de les característiques tecnicotàctiques pròpies de l'etapa de perfeccionament.

– L'avaluació: concepte, característiques i tipus.

- Construcció d'indicadors, capaços d'avaluar allò en el que es pretén millorar.
- Disseny i aplicació de procediments i instruments d'avaluació del procés de perfeccionament tecnicotàctic de l'esportista: objectius/subjectius, qualitatius/quantitatius.
- Valoració de la importància de l'avaluació per a valorar l'adquisició de nous aprenentatges i l'estabilitat dels que ja ha aprés.

3. Aplica les tècniques de direcció, organització i dinamització d'activitats d'entrenament bàsic i perfeccionament tècnic analitzant la metodologia i els procediments de control i dinamització adequats.

– Anàlisi de la metodologia i els procediments de control i dinamització d'activitats d'entrenament bàsic i perfeccionament tècnic.

- Tècniques de direcció, organització i dinamització d'activitats.
- Els estils d'entrenador en la direcció de grups (directiu, participatiu i permisivi).
- Estratègies metodològiques i estils d'ensenyament en funció de les característiques del grup i l'activitat.
- Valoració del temps de pràctica de l'alumnat.
- Tècniques de gestió de les activitats per a optimitzar els temps de pràctica i el control del grup.
- Importància de la posició estratègica del tècnic en l'activitat.
- Implicació activa del tècnic en les tasques per a involucrar i motivar l'alumnat.
- Diferents tipus de retroacció, variables i tipus des del punt de vista de l'eficàcia d'aquesta (coneixement de resultats i coneixement

del rendiment).

- Identificació de la pràctica concentrada o distribuïda en funció del tipus d'activitat i característiques del grup.
- Les conductes disruptives i situacions de conflicte en les activitats.
- Gestió de recursos davant de les conductes no desitjades.
- La creació de regles i rutines.
- L'ús dels materials com a suport al treball tecnicotàctic (creació d'espais adaptats, situacions esportives, etc.).

4. Interpreta la programació de l'ensenyament esportiu analitzant els seus components i dissenyant activitats en funció de l'etapa d'aprenentatge de l'esportista.

– Interpretació i disseny de programacions:

- Tipus, principis i fases de la programació esportiva.
- Elements de la programació dels aprenentatges esportius: objectius, continguts, mitjans, mètodes i instruments d'avaluació.
- Interpretació de la programació de l'ensenyament esportiu.
- Elaboració i aplicació de programes d'iniciació esportiva.
- Disseny de sessions d'aprenentatge en la iniciació esportiva a partir de programacions més genèriques.
- Elaboració de seqüències d'aprenentatge, aplicació de criteris per a la modificació de tasques d'aprenentatge esportiu.
- La programació com a element d'avaluació dels aprenentatges esportius.
- Reelaboració de programes esportius a partir de l'anàlisi de la seua implementació.

– Elecció i disseny de tasques motores:

- La tasca motora: complexitat i dificultat, factors dels quals depén.
- La progressió, significació i interferència contextual en les tasques durant les seqüències d'aprenentatge.
- Valoració de la progressió dels aprenentatges com a element fonamental en el disseny i modificació/manipulació de tasques.
- Valoració de la importància d'adequar les tasques a les característiques i interessos dels esportistes i les esportistes.
- Valoració de la conveniència de dissenyar tasques adaptades al context real d'aplicació esportiva.

5. Coordina la intervenció del personal tècnic a càrrec seu, aplicant tècniques de gestió de recursos humans.

– Direcció i coordinació de grups de treball:

- Dinàmica i característiques de grups de treball no jerarquizats.
- Assignació de rols: claredat, acceptació i compliment de les funcions del personal tècnic.
- Justificació de la necessitat de cooperar.
- Lideratge.

– Aplicació de tècniques de comunicació i conducció de grups:

- Tècniques de comunicació per a la coordinació de grups no jerarquizats.
- Adequació dels estils de conducció a les necessitats de la situació i de les persones.
- Dinàmiques de grup que potencien el treball en equip i la capacitat d'escuta.
- Gestió del treball col·laboratiu en equips multidisciplinaris.

6. Acompanya i tutela als esportistes durant la seua participació en entrenaments i competicions, identificant i inculcant actituds i valors personals i socials.

– Identificació d'actituds i valors personals i socials en relació amb la pràctica esportiva i la competició:

- Principals problemes ètics en l'etapa de TE: abandó, exclusió de la pràctica, cerca de resultats.
- El context de la pràctica esportiva (clubs, associacions, organitzadors esportius, àrbitres, mitjans de comunicació, etc.) en la promoció i desenvolupament de valors en l'esport.
- Avaluació i mesura d'actituds i valors en l'esport: tècniques i instruments de mesura dels valors en l'esport (diari de sessions, test sociomètric, qüestionaris, perfil de polaritat, etc.).

– Transmissió d'actituds i valors personals i socials en relació amb la pràctica esportiva i la competició.

– Característiques del tècnic esportiu per a afavorir la transmissió de valors personals i socials a través de l'esport.

– Empatia, assertivitat, sensibilitat moral, capacitat de lideratge, foment del treball en equip, etc.

– Necessitat de desenvolupament de la responsabilitat personal i l'assertivitat en la transmissió de valors personals i socials a través de l'esport.

– Estratègies per a resolució de conflictes que puguen sorgir durant la participació en esdeveniments esportius i competicions (joc de rol, banqueta de reflexió, dilemes morals, etc.).

– Principis deontològics del tècnic esportiu.

– Adaptació de les estructures competitives al desenvolupament de valors personals i socials (manteniment del caràcter lúdic i de participació de tots i totes, canvis reglamentaris).

– Anàlisi dels mateixos valors en relació amb un codi ètic i deontològic esportiu.

C) Estratègies metodològiques

La vessant pràctica esdevé element fonamental on es genere un coneixement aplicat per part de l'alumnat; han de predominar situacions motrius sobre les quals orientar els continguts i la reflexió, a més de situacions d'ensenyament generats *in situ* pel mateix grup, així com anàlisi d'observacions aportades com a material audiovisual, procedent de situacions reals d'entrenament esportiu en un context de tecnificació esportiva (amb les mesures ètiques i legals que han d'emmarcar tot enregistrament i consegüent reproducció davant d'un públic). S'aconsella generar materials de suport per a l'alumnat.

D) Orientacions pedagògiques

Aquest mòdul s'hauria de desenvolupar prèviament al de Bases de l'Entrenament Esportiu i al d'Esport Adaptat i Discapacitat, ja que serveixen de base per a comprendre'l millor. En relació a la seqüència dels continguts que constitueixen el mòdul, a fi d'aconseguir els corresponents resultats d'aprenentatge, s'aconsella respectar l'ordre establert, del primer al quart, i barrejar transversalment en un sentit temporal els dos últims.

MÒDUL: BASES DE L'ENTRENAMENT ESPORTIU

CODI: MED-C202

DURACIÓ: 45 HORES

Aquest mòdul proporciona la formació bàsica perquè l'alumne siga capaç d'analitzar les funcions anatomicofisiològiques de l'organisme en l'activitat física, de promoure pràctiques esportives saludables en etapes d'iniciació i tecnificació esportiva i de valorar, interpretar i desenvolupar les diferents capacitats físiques utilitzant els principis bàsics de l'entrenament esportiu.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Identifica les característiques físiques d'homes i dones, i analitza les funcions anatomicofisiològiques de l'organisme en relació amb l'exercici físic.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit l'estructura i l'organització de l'organisme en funció de les seues unitats estructurals (cèl·lules, teixits i sistemes). b) S'han diferenciat les diferents possibilitats de moviment del cos humà, usant la terminologia correcta per a la descripció de posicions i direccions, en funció dels eixos i plans anatòmics. c) S'ha analitzat i descrit l'estructura i el funcionament de l'aparell locomotor (ossos, articulacions i músculs). d) S'han analitzat i descrit l'estructura i el funcionament del sistema nerviós en relació a l'exercici, atenent l'estructura i funció de la neurona i el procés de sinapsi nerviosa. e) S'han analitzat i descrit l'estructura i el funcionament de l'aparell cardiocirculatori en relació amb l'exercici, atenent l'estructura i dinàmica de la sang, el cor i els vasos sanguinis. f) S'han analitzat i descrit l'estructura i el funcionament de l'aparell respiratori en relació amb l'exercici físic. g) S'han analitzat i descrit l'estructura i el funcionament del sistema endocrí, en relació a les hormones i glàndules endocrines determinants en el desenvolupament i a l'exercici físic. h) S'ha analitzat i descrit el cicle menstrual femení en relació amb l'entrenament esportiu. i) S'ha analitzat i descrit l'estructura i el funcionament del sistema digestiu. j) S'han descrit les diferents fonts energètiques en l'organisme, i s'han relacionat amb la seua implicació en l'exercici físic. k) S'han descrit les principals adaptacions de l'organisme a l'exercici físic. l) S'ha valorat la importància de les funcions anatomicofisiològiques com a base de l'entrenament esportiu.
2. Promou pràctiques esportives saludables, identificant les pautes higièniques més adequades en les etapes d'iniciació i tecnificació esportiva.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han analitzat les repercussions positives més rellevants de la pràctica esportiva sobre l'organisme humà. b) S'han analitzat les conseqüències negatives que pot portar amb si una pràctica esportiva inadequada. c) S'han identificat les contraindicacions (patològiques) generals més importants a la pràctica d'exercici físic. d) S'han analitzat els beneficis d'una adequada higiene esportiva. e) S'han respectat unes pautes bàsiques quant a l'equipament i les cures higienicocorporals bàsiques en la pràctica esportiva. f) S'han desenvolupat activitats d'escalfament general i tornada a la calma de l'esportista. g) S'han aplicat els principis de la higiene postural en la pràctica d'exercicis de condicionament físic general. h) S'han identificat hàbits posturals adequats en la pràctica d'activitats quotidianes. i) S'han descrit les bases per a una alimentació i hidratació adequades abans, durant i després de l'exercici. j) S'han analitzat hàbits insalubres contraproduents per al desenvolupament físic de les persones, i especialment en relació als esportistes joves. k) S'han descrit les conseqüències de l'entrenament esportiu sobre la salut de les esportistes. l) S'ha valorat la importància de preveure les conseqüències negatives d'una mala pràctica esportiva.

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
3. Valora la condició motriu general d'homes i dones aplicant les tècniques i la metodologia d'avaluacions adequades distingint les diferents capacitats físiques bàsiques.	<p>a) S'ha descrit el concepte de capacitat motriu de la persona.</p> <p>b) S'han identificat les capacitats coordinatives i condicionals com a constitutives de la capacitat motriu de la persona.</p> <p>c) S'han descrit les característiques de les capacitats condicionals de la persona.</p> <p>d) S'han descrit les característiques de les capacitats coordinatives de la persona.</p> <p>e) S'han classificat els instruments i mitjans més importants per a la valoració de les capacitats condicionals.</p> <p>f) S'han classificat els instruments i mitjans més importants per a la valoració de les capacitats coordinatives.</p> <p>g) S'ha descrit l'evolució de la capacitat motriu de la persona durant l'adolescència.</p> <p>h) S'ha valorat la importància de l'objectivitat, fiabilitat i validesa dels mètodes de mesurament de les capacitats condicionals.</p> <p>i) S'ha valorat la importància de l'objectivitat, fiabilitat i validesa dels mètodes de mesurament de les capacitats coordinatives.</p>
4. Interpreta la programació descriuint els principis i els elements bàsics de l'entrenament esportiu.	<p>a) S'han descrit i analitzat els principals components de les càrregues d'entrenament en relació a una programació establida.</p> <p>b) S'han descrit els principals conceptes de programació en entrenament esportiu.</p> <p>c) S'han analitzat, interpretat i comparat els elements bàsics de la programació esportiva.</p> <p>d) S'han analitzat els diferents mesocicles de tota programació esportiva.</p> <p>e) S'han analitzat els diferents microcicles de tota programació esportiva.</p> <p>f) S'han analitzat els diferents tipus i característiques de la sessió d'entrenament.</p> <p>g) S'han analitzat i interpretat programacions esportives en l'etapa de tecnificació esportiva.</p> <p>h) S'han identificat i analitzat els procediments de registre de tota programació esportiva.</p> <p>i) S'han analitzat els principis de l'entrenament esportiu i la seua relació amb la programació esportiva.</p> <p>j) S'han analitzat i interpretat les principals lleis i principis que regeixen l'entrenament esportiu.</p> <p>k) S'ha valorat la importància de la programació en el procés d'entrenament.</p>
5. Desenvolupa la condició motriu general d'homes i dones, analitzant els principis metodològics de l'entrenament de les capacitats i els mitjans utilitzats.	<p>a) S'han analitzat i aplicat els principis d'increment de la càrrega d'entrenament.</p> <p>b) S'han analitzat i aplicat els principis metodològics de l'entrenament de la força.</p> <p>c) S'han analitzat i aplicat els principis metodològics de l'entrenament de la resistència.</p> <p>d) S'han analitzat i aplicat els principis metodològics de l'entrenament de la velocitat.</p> <p>e) S'han analitzat i aplicat els principis metodològics de l'entrenament de la flexibilitat.</p> <p>f) S'han analitzat i aplicat els principis metodològics de l'entrenament de les capacitats coordinatives.</p> <p>g) S'han analitzat els principals mitjans de l'entrenament de la força.</p> <p>h) S'han analitzat els principals mitjans de l'entrenament de la resistència.</p> <p>i) S'han analitzat els principals mitjans de l'entrenament de la velocitat.</p> <p>j) S'han analitzat els principals mitjans de l'entrenament de la flexibilitat.</p> <p>k) S'han analitzat els principals mitjans de l'entrenament de les capacitats coordinatives.</p> <p>l) S'ha valorat la importància dels principis metodològics i mitjans d'entrenament de les capacitats per al correcte desenvolupament de la condició motriu general de les persones.</p>

B) Continguts
<p>1. Identifica les característiques físiques d'homes i dones, analitzant les funcions anatomicofisiològiques de l'organisme en relació amb l'exercici físic.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cèl·lules, teixits i sistemes en l'organisme: estructura i organització general. - Descripció espacial del moviment: posició anatòmica, eixos i plans d'anatòmics. Terminologia de posició i direcció. - Aparell locomotor: principals ossos, articulacions i músculs. Estructura i mobilitat de les principals regions anatòmiques. - Sistema nerviós: neurona, sinapsi i transmissió de l'impuls nerviós. - Aparell cardiocirculatori: el cor, resposta circulatòria a l'exercici, conceptes relacionats. Frequència cardíaca i volum sistòlic. - Aparell respiratori: estructura anatòmica, capacitats i volums pulmonars. Resposta ventilatòria a l'exercici. - Sistema endocrí: principals hormones i glàndules endocrines. Resposta hormonal a l'exercici. - Cicle menstrual: característiques, influència en la pràctica d'activitat fisicoesportiva, menarquia, amenorrea primària i secundària. - Sistema digestiu: anatomia i fisiologia bàsica. - Metabolisme energètic: trifosfat d'adenosina (ATP) i principals vies metabòliques. - Adaptacions dels diferents sistemes implicats en l'exercici físic.

	B) Continguts
2.	Promou pràctiques esportives saludables, identificant les pautes higièniques més adequades en les etapes d'iniciació i tecnificació esportiva. – Esport-salut. Concepte, relació amb altres àmbits esportius. – Beneficis de la pràctica fisicoesportiva sobre l'organisme. Repercussions físiques, psicoemocionals i psicosocials. – Riscos propis d'una pràctica esportiva inadequada. Repercussions físiques, psicoemocionals i psicosocials. – Contraindicacions generals més importants a la pràctica d'exercici físic. Contraindicacions absolutes i relatives. Precaucions. – Higiene esportiva: pautes generals, hàbits i cures higienicocorporals, equipament esportiu. – Efectes de l'entrenament esportiu en la salut específica de les esportistes. Beneficis (increment capital ossi, entre d'altres) i riscos d'una pràctica inadequada (triada, entre d'altres). – Higiene postural en la pràctica d'exercicis de condicionament físic. Pautes bàsiques de correcció postural i exercicis desaconsellats. – Higiene postural en la pràctica d'activitats quotidianes. – L'escalfament i la tornada a la calma en la sessió esportiva. – L'alimentació i la hidratació vinculades a l'exercici (abans, durant i després de l'exercici físic). – Hàbits insalubres contraproduents per a la pràctica esportiva: alcohol, tabac i altres drogues. Menjar porqueria. Trastorns alimentaris.
3.	Valora la condició motriu general d'homes i dones aplicant les tècniques i metodologia d'avaluació adequades distingint les diferents capacitats físiques bàsiques. – Capacitats motrius: generalitats. – Capacitats coordinatives: generalitats. – Capacitats condicionals: generalitats. – La resistència. <ul style="list-style-type: none"> • Aeròbica. • Anaeròbica. – La velocitat. <ul style="list-style-type: none"> • Reacció. • Acceleració. • Mantinguda. – La força. <ul style="list-style-type: none"> • Força màxima. • Potència màxima. – ADM (amplitud de moviment) <ul style="list-style-type: none"> • Activa. • Passiva. – L'agilitat. – La coordinació. – L'equilibri. – Control de l'entrenament: instruments i valoració de les capacitats condicionals i les capacitats coordinatives.
4.	Interpreta la programació descrivint els principis i els elements bàsics de l'entrenament esportiu. – L'entrenament esportiu: concepte, objectius i característiques. Elements configuratius. – La càrrega d'entrenament: conceptes, característiques, elements bàsics, mitjans i mètodes d'aplicació, control i increment de la càrrega: volum, intensitat, recuperació, densitat. – Principis bàsics de l'entrenament esportiu. – Lleis bàsiques de l'entrenament esportiu: síndrome general d'adaptació, sobre compensació, recuperació. – Factors de rendiment. – Períodes i cicles d'entrenament. – Programació de l'entrenament i la competició: objectius, continguts, periodització
5.	Desenvolupa la condició motriu general d'homes i dones, analitzant els principis metodològics de l'entrenament de les capacitats i els mitjans utilitzats. – Entrenament general i específic. – La resistència: principis metodològics i mitjans d'entrenament. – La velocitat: principis metodològics i mitjans d'entrenament. – La força: principis metodològics i mitjans d'entrenament. – ADM: principis metodològics i mitjans d'entrenament. – Capacitats coordinatives: principis metodològics i mitjans d'entrenament.

	C) Estratègies metodològiques
Seria convenient l'elaboració de materials didàctics de suport en els quals es recolliren els principals continguts teòrics del mòdul, i així servir de base conceptual per a l'aplicació pràctica dels continguts. Així mateix s'ha de valorar la creació de recursos que faciliten la comunicació interactiva (plataformes, recursos TIC...) en la qual l'alumne puga expressar els seus dubtes i on el professor puga penjar totes les aportacions que servisquen per a millorar la guia de continguts. Els vídeos de certes pràctiques poden ser un gran suport.	

	D) Orientacions pedagògiques
A fi d'aconseguir els resultats d'aprenentatge relatius a aquest mòdul, se suggerexi imparir els continguts en l'ordre que s'hi indica, és a dir, núm. 1, núm. 2, núm. 3, núm. 4 i núm. 5.	

MÒDUL: ESPORT ADAPTAT I DISCAPACITAT

CODI: MED-C203

DURACIÓ: 20 HORES

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumne siga competent a l'hora de plantejar i organitzar sessions d'iniciació esportiva per a persones amb discapacitat en un context inclusiu, atenent les característiques personals i els requeriments de la tasca i fomentant la participació activa d'aquestes persones. Igualment l'alumne ha de ser competent a l'hora de conéixer els principals esports adaptats i interpretar les seues classificacions funcionals. Des d'aquest mòdul també s'atendran aspectes com la promoció activa de la pràctica esportiva entre les persones majors, amb formació per a l'alumne sobre la gestió i control de grups integrats per aquest col·lectiu.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Dissenya sessions d'iniciació esportiva analitzant les necessitats les persones amb discapacitat.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit els principals tipus de discapacitat atenent el mecanisme funcional afectat i les seues conseqüències en l'àmbit perceptiu motor. b) S'han reconegut pautes de treball específiques en la iniciació esportiva segons els diferents tipus de discapacitat. c) S'han aplicat procediments bàsics de recollida d'informació del comportament motor de la persona amb discapacitat, (especialment en relació al transport, el control d'objectes i les seues habilitats motrius bàsiques). d) S'han determinat mesures de seguretat específiques en la iniciació esportiva segons els diferents tipus de discapacitat. e) S'han determinat les principals orientacions metodològiques que s'han d'emprar segons el tipus de discapacitat, especialment en relació a la comunicació i la participació en la tasca. f) S'ha argumentat la importància d'identificar, prèviament a la pràctica, les característiques pròpies i individuals de tot practicant amb alguna discapacitat.
2. Aplica recursos que fomenten la participació de persones amb discapacitat en activitats fisicoesportives analitzant les característiques de la tasca i identificant les limitacions per a la pràctica esportiva originades pel context.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha valorat la importància de maximitzar les oportunitats de participació de les persones amb discapacitat en les tasques, jocs i esports. b) S'han analitzat les principals vies d'incorporació a la pràctica esportiva de persones amb discapacitat. c) S'han descrit els mecanismes d'adaptació de tasques per a les persones amb discapacitat que compensen els déficits que es presenten. d) S'han aplicat procediments de modificació de les tasques, jocs i esports per a afavorir la participació, el gaudi i les possibilitats d'èxit de persones amb discapacitat en la pràctica. e) S'ha valorat la importància del foment de la participació activa de persones amb discapacitat en situacions inclusives de pràctica. f) S'han identificat les principals limitacions cap a la pràctica provocades per la falta d'accessibilitat en les instal·lacions i espais esportius. g) S'han examinat les limitacions originades per la falta d'accés a la informació de l'oferta esportiva i la difusió de la pràctica. h) S'ha valorat la importància d'una actitud positiva cap a la inclusió per part de companys, personal tècnic, les mateixes famílies i les institucions cap a la pràctica esportiva de persones amb discapacitat. i) S'han descrit les possibilitats del material esportiu adaptat específic dels diferents jocs i esports adaptats. j) S'han enunciat les possibilitats de les ajudes tècniques atenent el tipus de discapacitat i pràctica esportiva que realitzen les persones.
3. Organitza els esportistes amb discapacitat interpretant les principals classificacions funcionals de l'esport adaptat i les característiques dels esports adaptats.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha descrit el concepte de classificació funcional esportiva i el concepte de discapacitat mínima. b) S'han enunciat les classificacions funcionals esportives segons el tipus de discapacitat. c) S'ha justificat la importància de les classificacions funcionals per a l'homogeneïtzació dels processos competitius en l'esport adaptat argumentant les diferències entre aquestes. d) S'han aplicat criteris d'adaptació de la classificació per a fomentar la participació de dones amb discapacitat, grans discapacitats i, fins i tot, persones sense discapacitat. e) S'han identificat els jocs i esports adaptats específics per a persones amb discapacitat, incloent-hi les característiques d'aquells que són específics. f) S'ha reconegut la importància de vivenciar alguns esports adaptats practicats per persones amb discapacitat a través de situacions simulades. g) S'ha seleccionat l'esport adaptat més adequat atenent el tipus de mecanisme funcional afectat i la classificació funcional esportiva. h) S'ha valorat la importància de la participació de persones amb discapacitat en l'esport com a peça clau de la seua integració social.

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
4. Orienta les persones amb discapacitat cap a la pràctica esportiva reconeixent l'estructura de l'esport adaptat i les fonts d'informació disponibles.	<p>a) S'ha relacionat l'origen de l'esport per a persones amb discapacitat amb l'estructura actual de l'esport adaptat.</p> <p>b) S'han identificat els organismes reguladors de l'esport adaptat a escala internacional, nacional i regional.</p> <p>c) S'han diferenciat les estructures esportives paralímpiques de les que no ho són.</p> <p>d) S'ha valorat el paper de les institucions (federacions esportives, associacions, clubs, etc.) en l'organització i foment de la competició, la recreació i la pràctica saludable.</p> <p>e) S'han diferenciat els orígens de la pràctica esportiva d'una persona amb discapacitat (hospitalari, associatiu, etc.), i les diferents finalitats rehabilitadora, terapèutica, recreativa, esportiva, etc., de la pràctica.</p> <p>f) S'han descrit els diferents programes d'esport adaptat que existeixen.</p> <p>g) S'han descrit els principals programes de difusió de la pràctica i desenvolupament de l'esport adaptat com a exemples de bona pràctica.</p> <p>h) S'han utilitzat les fonts d'informació disponibles en esport adaptat com a recurs bàsic per a orientar els esportistes amb discapacitat.</p> <p>i) S'ha valorat la importància de la promoció de l'esport adaptat com a generador de valors personals i socials i vehicle d'integració social.</p>

B) Continguts
<p>1. Dissenya sessions d'iniciació esportiva analitzant les necessitats les persones amb discapacitat.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Descripció de les discapacitats: <ul style="list-style-type: none"> • Discapacitat sensorial: visual i auditiva. • Discapacitat psíquica: intel·lectual i malaltia mental. • Discapacitat física-funcional.   – Tipus de discapacitat i la seua relació amb el mecanisme perceptiu motor. – Valoració inicial de les característiques específiques de les persones amb discapacitat.   <ul style="list-style-type: none"> • Grau de desenvolupament autònom. • Desenvolupament motor i motricitat global i fina. Possibilitats i dificultats de moviment.   – Control postural i neuromuscular. Sensibilitat. To muscular. – Ajudes tècniques relatives a la discapacitat i ús d'aquestes. – Utilització d'eines bàsiques per a la recollida d'informació de la competència motriu en persones amb discapacitat.   <ul style="list-style-type: none"> • Tècniques i instruments d'observació, anàlisi i valoració de la discapacitat en un context esportiu. • Disseny i aplicació d'eines d'observació i avaliació de la competència motriu de l'esportista (habilitats motrius bàsiques, capacitats perceptivomotorius, condició física, incidència de la discapacitat, nivell tècnic en l'especialitat, experiències prèvies en jocs i esports, entre d'altres).   – La importància de les adaptacions metodològiques i la seguretat en la iniciació esportiva de persones amb discapacitat. – Aplicació de les orientacions metodològiques oportunes en funció del tipus de discapacitat.   <ul style="list-style-type: none"> • Consideracions metodològiques en les activitats fisicoesportives segons el tipus de discapacitat. • Estratègies metodològiques, motivacionals i d'intervenció d'acord amb les necessitats i discapacitat dels participants i característiques de la tasca. • Adaptacions en l'activitat i tipus de discapacitat per a afavorir participació. • Sistemes de comunicació, suports i materials de suport per a la comunicació.   – Aplicació de restriccions i condicions bàsiques de seguretat en la pràctica esportiva segons el tipus de discapacitat.   <ul style="list-style-type: none"> • Mesures de seguretat bàsiques pròpies de l'activitat i mesures de prevenció de riscos, segons el tipus de discapacitat. • Temps de treball i espais a utilitzar ajustats a les necessitats dels esportistes i la seguretat. • Ajudes tècniques i complementàries per a la mobilitat, la comunicació i el maneig d'objectes. Ajust i manteniment bàsic.   <p>2. Aplica recursos que fomenten la participació de persones amb discapacitat en activitats fisicoesportives analitzant les característiques de la tasca i identificant les limitacions per a la pràctica esportiva originades pel context.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Justificació de la pràctica esportiva de les persones amb discapacitat com a factor clau del seu benestar i qualitat de vida.   <ul style="list-style-type: none"> • Fonamentació legislativa sobre el dret de les persones amb discapacitat a la pràctica esportiva. • Beneficis de la pràctica esportiva segons discapacitat: <ul style="list-style-type: none"> – Relatius a la seua discapacitat. – Físics. – Psicològics. – Socials   – Les vies d'incorporació a la pràctica de persones amb discapacitat.   <ul style="list-style-type: none"> • Actuacions segons l'àmbit d'intervenció: educatiu, clínic/assistencial, oci/recreació i esportiu. • El paper del moviment associatiu de la discapacitat en la incorporació a la pràctica esportiva.   – Identificació de les principals restriccions en la participació cap a la pràctica esportiva provocades pel context. – Identificació de les actituds en l'entorn de les persones amb discapacitat. – Barreres arquitectòniques en les instal·lacions esportives.   <ul style="list-style-type: none"> • Normativa bàsica a escala estatal i autonòmica sobre accessibilitat: aplicació a les instal·lacions esportives.

- La noció d'“accessibilitat universal”: implicacions en les activitats físiques esportives.

B) Continguts

- Integració i inclusió a través dels jocs i els esports.
  - Modalitats d'integració en la pràctica esportiva.
  - Modalitats de participació en jocs i esports: plena, modificada i paral·lela, de suport/assistència (no activa).
  - Consideracions segons el tipus de discapacitat per a fomentar la participació activa en jocs i esports.
- Identificació i utilització dels mecanismes d'adaptació de les tasques, jocs i esports.
  - Paràmetres d'adequació de les tasques: l'objectiu d'aquestes, el context de la pràctica i les característiques del participant.
  - Criteris d'adaptació en jocs i esports.
    - Adaptació de les tasques.
    - Adaptació en les regles.
    - Adaptació en l'equipament i el material.
    - Adaptació en la metodologia o modalitat d'ensenyament.
    - Altres adaptacions: personal de suport i ajudes tècniques en la pràctica.
- Aplicació del joc i les seues diferents orientacions com a element d'atenció a la diversitat.
  - Els jocs específics per a persones amb discapacitat.
  - El joc modificat i els jocs integrats-inclusius.
  - Els jocs motrius sensibilitzadors.
- Característiques del material esportiu adaptat.
  - Principals materials adaptats segons l'esport i el tipus de discapacitat.
  - Ús i consideracions reglamentàries.
- Les ajudes tècniques per a la pràctica esportiva.
  - Principals ajudes tècniques (o productes de suport) segons el tipus de discapacitat i l'esport. Aspectes bàsics.
  - Consideracions relatives a la seguretat en l'ús de les ajudes tècniques: la interacció esportista - ajuda tècnica en la pràctica.
- Valoració del paper de la integració-inclusió de les persones amb discapacitat en jocs i esports.
  - La importància dels entorns inclusius per a la normalització de la pràctica esportiva de les persones amb discapacitat.
  - El joc com a instrument en el procés d'integració de persones amb discapacitat.
  - La importància de la participació activa, l'autodeterminació i la lliure elecció de la persona amb discapacitat cap a la pràctica esportiva.
- Vivència de situacions de pràctica inclusiva per al foment de la participació de persones amb discapacitat.
  - Els jocs específics per a persones amb discapacitat.
  - El joc modificat i els jocs integrats-inclusius.
- 3. Organitza els esportistes amb discapacitat interpretant les principals classificacions funcionals de l'esport adaptat i les característiques dels esports adaptats.
- Característiques de l'esport adaptat.
  - L'esportista amb discapacitat.
  - La classificació funcional.
  - El material esportiu i les ajudes tècniques.
- Tipus d'esport adaptat en funció del mecanisme funcional afectat.
  - Esports per a persones amb discapacitat sensorial (visual i auditiva).
  - Esports per a persones discapacitat psíquica (discapacitat intel·lectual i malaltia mental).
  - Esports per a persones amb discapacitat física-funcional (paràlisi cerebral, lesió medullar - espina bifida, amputacions, altres discapacitats físiques).
- Les principals classificacions funcionals esportives segons el tipus de discapacitat. El concepte de “mínima discapacitat”.
  - La filosofia de la classificació en els esports per a persones amb discapacitat. Elegibilitat i discapacitat mínima.
  - La classificació esportiva en la discapacitat:
    - La classificació esportiva en la discapacitat visual.
    - La classificació esportiva en la discapacitat intel·lectual.
    - La classificació esportiva en la paràlisi cerebral.
    - La classificació esportiva en la discapacitat física.
    - La classificació en esports multidiscapacitat: bàsquet en cadira de rodes, tennis en cadira de rodes, rugbi en cadira de rodes, entre d'altres.
- Les classificacions funcionals com a procés d'homogenització per a la participació.
  - Equitat i joc net mitjançant la classificació funcional com a fonament de la competició.
  - La figura del classificador en els esports adaptats.
- Anàlisi de la participació de les persones amb discapacitat, en funció de l'afectació i del sexe per a una participació igualitària.
- Consideracions per al foment de la pràctica esportiva de persones amb gran discapacitat.
- Consideracions per al foment de la pràctica esportiva de dones amb discapacitat.
- La pràctica esportiva amb persones amb discapacitat en condicions d'igualtat com a factor d'integració i participació.
- Els esports adaptats específics.
  - Per a persones amb paràlisi cerebral: *boccia*, entre d'altres.
  - Per a persones amb discapacitat visual: golbol entre d'altres.
- La participació de persones sense discapacitat en la pràctica d'esports adaptats (“Integració a la inversa”).
- Participació i vivència dels principals esports adaptats.

B) Continguts

4. Orienta les persones amb discapacitat cap a la pràctica esportiva reconeixent l'estructura de l'esport adaptat i les fonts d'informació disponibles.
- Origen i història de l'esport adaptat.
    - L'origen de l'esport adaptat: context sociohistòric i primeres manifestacions.
    - Evolució històrica de l'esport adaptat: principals institucions i esdeveniments clau.
  - Estructura de l'esport adaptat.
    - Les institucions i les federacions d'esports per a persones amb discapacitat en el món i a Espanya: evolució i context actual.
    - Els clubs esportius i les institucions esportives no competitives.
  - El Comitè Paralímpic Internacional i el Comitè Paralímpic Espanyol.
  - Els orígens de la pràctica esportiva d'una persona amb discapacitat i finalitats d'aquesta.
    - Orígens de la pràctica d'activitat fisicoesportiva de persones amb discapacitat.
    - Finalitats d'activitat fisicoesportiva de persones amb discapacitat.
  - Els programes de difusió i desenvolupament de l'esport adaptat.
  - El paper del teixit associatiu de persones amb discapacitat en la difusió de la pràctica esportiva.
  - Les principals fonts d'informació sobre l'esport adaptat.
    - Esport adaptat de competició.
    - Bibliografia específica sobre ensenyament, entrenament i competició en esports adaptats.
    - Representants i/o plataformes representatives de persones amb discapacitat.
    - Promoció i iniciació esportiva de persones amb discapacitat.
    - Inclusió i integració en activitats fisicoesportives.
    - Centres documentals i de recursos.
  - L'esport adaptat com a promotor de valors i vehicle d'integració social.

C) Estratègies metodològiques

El contingut núm. 1 fa esment a allò fonamental del mòdul Activitat Física Adaptada a Persones amb Discapacitat, del cicle inicial; no obstant això, el resultat d'aprenentatge aconseguit amb aquest mòdul del cicle final incideix més profundament en aspectes relacionats amb l'avaluació de l'esportista i les condicions de l'entorn.

El contingut núm. 2 està centrat en la tasca i les condicions contextuales on es desenvolupa la pràctica. Per això, és fonamental que la pràctica recull la condicions prèvies de partida (avaluació de la discapacitat, seguretat i ajudes tècniques utilitzades), així com les modificacions que fomenten la participació en la tasca, de manera que l'alumne reflexione sobre la importància de l'ajust metodològic que promoga la participació activa i la motivació de l'esportista.

El contingut núm. 3 es refereix al coneixement de l'esport adaptat a persones amb discapacitat. S'aconsella la pràctica d'esports adaptats, en el nivell d'iniciació, per a una vivència personal de l'alumne, que coneix els requeriments d'aquest, la seua classificació funcional i com a context per a exemplificar la progressió metodològica adequada.

El contingut núm. 4 informa l'alumne del context històric i de la situació actual de l'esport adaptat, en l'àmbit organitzatiu, per la qual cosa aquests coneixements han de vincular-se amb els recursos disponibles. Aquest aspecte és fonamental, ja que el futur tècnic ha de saber com actualitzar el seu coneixement, saber més sobre un determinat esport adaptat o derivar a l'esportista amb discapacitat a un esport de referència.

D) Orientacions pedagògiques

Orientacions específiques per a l'ensenyament a distància:

L'ordre dels resultats d'aprenentatge que s'han d'aconseguir orienta la impartició dels diversos continguts. En relació al que s'ha indicat anteriorment en les estratègies metodològiques, sembla adequat proposar la necessitat de la vivència real mitjançant activitats presencials per a aconseguir els resultats d'aprenentatge núm. 2 i 3, mentre que els continguts que permeten aconseguir els resultats d'aprenentatge núm. 1 i 4 podrien ser impartits a distància.

MÒDUL: ORGANITZACIÓ I LEGISLACIÓ ESPORTIVA

CODI: MED-C204

DURACIÓ: 15 HORES.

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumne siga capaç d'identificar les institucions esportives en tots els nivells territorials i de conéixer les estructures esportives de l'Administració i de l'associacionisme esportiu, i perquè coneixi les funcions dels òrgans esportius autonòmics i estatals.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Interpreta la normativa de competició relacionant-la amb l'organització esportiva nacional i la seua estructura administrativa i el règim disciplinari esportiu.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit els organismes esportius d'àmbit nacional més importants i les seues funcions. b) S'ha relacionat la legislació esportiva d'àmbit nacional, amb la seu estructura administrativa. c) S'han identificat les característiques del règim disciplinari esportiu i les seues funcions. d) S'ha descrit el règim disciplinari esportiu aplicat a la competició. e) S'han exposat les infraccions i sancions més importants relacionades amb el dopatge, la violència i la disciplina esportiva general. f) S'han explicat els procediments de comunicació de les sancions esportives. g) S'han identificat les funcions dels diferents òrgans disciplinaris (clubs, federacions, Comitè Espanyol de Disciplina Esportiva). h) S'han identificat els òrgans responsables de l'aplicació de la normativa sobre el dopatge.
2. Selecciona i prepara els recursos materials i les instal·lacions necessàries, analitzant les seues condicions de seguretat i relacionant-los amb la normativa vigent.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit les característiques de les instal·lacions esportives, la seu funcionalitat i la relació amb els aspectes de seguretat, i de protecció del medi ambient. b) S'han descrit els criteris de seguretat que han de complir els equipaments necessaris per a la pràctica esportiva. c) S'ha identificat la normativa d'aplicació en relació amb la seguretat en les instal·lacions esportives. d) S'ha analitzat el significat i abast dels diferents tipus de senyalització de seguretat en una instal·lació esportiva. e) S'han analitzat els requisits bàsics de seguretat que han de complir les instal·lacions i equipament esportiu per a totes les persones que s'hi usuaríen o personal laboral, segons la normativa vigent. f) S'han analitzat, en un supòsit pràctic, les característiques dels plans d'emergència i evacuació d'una instal·lació esportiva. g) S'han descrit les mesures de protecció contra actes antisocials i de violència en l'esport, en una instal·lació esportiva. h) S'ha valorat la importància d'establir els plans d'emergència i evacuació en una instal·lació esportiva.
3. Prepara el desplaçament de la persona o grup, aplicant els procediments establits i la normativa vigent.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha interpretat i emplenat la documentació i permisos necessaris per a la gestió del viatge. b) S'ha identificat la normativa referent a les assegurances d'accident i activitat. c) S'han comparat diferents tipus d'assegurances d'accident amb les necessitats d'un supòsit de desplaçament. d) S'ha valorat la responsabilitat que té el personal tècnic sobre el control del grup en els desplaçaments. e) S'ha interpretat la normativa referent a la responsabilitat del personal tècnic en el desplaçament dels grups. f) S'ha dissenyat el pla de viatge en un supòsit pràctic de desplaçament d'un grup d'esportistes.
4. Dirigeix i acompaña esportistes en competicions de nivell d'iniciació i tecnificació esportiva, analitzant les característiques d'organització de les competicions.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha emplenat la documentació relativa a la inscripció en competicions. b) S'ha valorat la importància de la responsabilitat del personal tècnic durant la competició. c) S'han identificat les fases en l'organització d'una competició d'iniciació o tecnificació esportiva. d) S'ha descrit les funcions més rellevants en l'organització d'una competició esportiva. e) S'ha justificat la importància de la cobertura legal: llicència federativa i assegurança esportiva de l'esportista durant la competició.
5. Realitza activitats de gestió d'un club esportiu aplicant els procediments adequats per a la seua constitució i posada en marxa.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha identificat la normativa que regulen la constitució i funcionament d'un club esportiu en funció del seu àmbit d'actuació. b) S'han identificat els tràmits necessaris per a la creació d'un club esportiu en funció del seu àmbit d'actuació. c) S'han analitzat les possibles vies de finançament econòmic existents per a la creació i gestió d'un club esportiu segons les característiques d'aquest. d) S'han descrit les característiques organitzatives bàsiques d'un club esportiu relacionant-les amb l'objecte de la seua activitat. e) S'ha valorat la importància del club esportiu com a element afavoridor de la pràctica esportiva. f) S'han identificat els elements necessaris en l'establiment de convenis amb les administracions públiques, així com altres associacions de caràcter privat.

B) Continguts
1. Interpreta la normativa de competició relacionant-la amb l'organització esportiva nacional i la seua estructura administrativa i el règim disciplinari esportiu. <ul style="list-style-type: none"> – Legislació esportiva estatal i normativa relacionada: objecte, rang i àmbit d'aplicació. – L'esport en la Constitució Espanyola. Desenvolupament normatiu. <ul style="list-style-type: none"> • Llei de l'esport. • Distribució de competències en matèria esportiva: Estat i comunitats autònomes (CA). • Llei de l'esport de la Comunitat Valenciana. • Elements comuns de les lleis autonòmiques de l'esport.   – El Consell Superior d'Esports. Estructura bàsica i funcions. – Entitats esportives espanyoles: Comitè Olímpic Espanyol, Comitè Paralímpic Espanyol. Estructura bàsica i funcionament. – Entitats esportives espanyoles: federacions espanyoles esportives. Estructura bàsica i funcionament. – Organitzacions esportives: <ul style="list-style-type: none"> • Els clubs esportius. • Les societats anònimes esportives. • Les lligues professionals. • Els ens de promoció esportiva. • Les agrupacions de clubs d'àmbit estatal. • Les fundacions esportives. • Organismes internacionals.   – Règim disciplinari esportiu i procediments sancionadors. Naturalesa i competències dels òrgans disciplinaris: Agència Estatal Antidopatge, Comitè Espanyol de Disciplina Esportiva, Comissió Nacional contra la Violència en els Espectacles Esportius. <ul style="list-style-type: none"> • Infraccions i sancions esportives. Concepce, prescripció i règim de suspensió. • Comitè Espanyol de Disciplina Esportiva. Regulació, competències, composició i funcionament. • La conciliació i l'arbitratge en l'esport. Resolució extrajudicial dels conflictes esportius. • El Tribunal Espanyol d'Arbitratge Esportiu.
2. Selecciona i prepara els recursos materials i les instal·lacions necessàries, analitzant les seues condicions de seguretat i relacionant-los amb la normativa vigent. <ul style="list-style-type: none"> – Instal·lacions esportives: concepte i característiques funcionals. <ul style="list-style-type: none"> • Homologació d'instal·lacions esportives i sistemes de gestió d'instal·lacions. • Disseny i construcció d'instal·lacions. • Mesures de protecció del medi ambient en les instal·lacions esportives. • Estalvi i ús eficient de l'aigua i l'energia. • L'impacte en l'entorn físic. Reducció de residus, suport al reciclatge i reutilització. • Activitat física i medi ambient. Carta de l'Esport i Medi Ambient.   – Normativa sobre seguretat en les instal·lacions esportives. Mesures de protecció per a usuaris i treballadors. – Protecció contra actes antisocials i violència en l'esport. – Anàlisi i aplicació dels plans d'emergència i evacuació. – La informació sobre seguretat en les instal·lacions esportives. Interpretació de la senyalització de seguretat. – Procediments de revisió dels equipaments esportius.
3. Prepara el desplaçament de la persona o grup, aplicant els procediments establits i la normativa vigent. <ul style="list-style-type: none"> – L'organització del desplaçament dels grups esportius: <ul style="list-style-type: none"> • Característiques, emplenament i tipus de documentació i permisos de desplaçament dels esportistes, normativa d'aplicació.   – L'elecció de les assegurances d'accidents i d'activitat. Tipus i característiques. Normativa d'aplicació. <ul style="list-style-type: none"> • L'Assegurança obligatòria esportiva: Reial Decret 849/1993.   – Responsabilitat civil del tècnic esportiu: característiques i normativa vigent. L'acompanyament o tutela de menors durant el desplaçament. – Assumpció de normes i responsabilitats del personal tècnic esportiu en els viatges dels grups esportius.
4. Dirigeix i acompaña esportistes en competicions de nivell d'iniciació i tecnificació esportiva, analitzant les característiques d'organització de les competicions. <ul style="list-style-type: none"> – Anàlisi dels requisits bàsics per a la participació en competicions de tecnificació esportiva: <ul style="list-style-type: none"> • Procés d'inscripció, documentació i terminis. • Tramitació i característiques de la llicència federativa: autonòmica i nacional. • La tramitació de l'assegurança obligatòria esportiva.   – Anàlisi de les funcions i responsabilitat del personal tècnic esportiu durant la competició. – Organització i estructura bàsica de les competicions esportives, les fases més rellevants. Funcions de l'organització. – Planificació i organització de competicions esportives. Models d'organització. <ul style="list-style-type: none"> • Coordinació institucional.   – El tècnic en la competició. Preparació competitiva. Fases. – Control i evaluació de la competició.
5. Realitza activitats de gestió d'un club esportiu aplicant els procediments adequats per a la seu constitució i posada en marxa. <ul style="list-style-type: none"> – El club esportiu. Tipus, característiques i estructura bàsica. <ul style="list-style-type: none"> • Club bàsic i club esportiu elemental. • Cas particular: societats anònimes esportives (SAE)   – Normativa de constitució i funcionament d'un club esportiu. – Procediment de constitució i inscripció dels clubs esportius.

- Requisits d'inscripció i de constitució.

B) Continguts

- Vies de finançament dels clubs esportius: ingressos propis, ingressos indirectes i subvencions d'institucions públiques.
  - Tipus i modalitats de les ajudes i subvencions als clubs. Procediment de tramitació.
  - Convenis de col·laboració amb l'administració: protocols, clàusules i annexos.
- El patrocini esportiu. Tipus i normativa relacionada.
  - Patronatge i mecenatge.
  - Estratègia de patrocini.
- Márqueting esportiu. Fonaments.
  - Investigació en el mercat esportiu.
  - Planificació del màrqueting.

C) Estratègies metodològiques

Es recomana el treball en grup, la resolució i exposició de casos pràctics, el desenvolupament de seminaris i treballs, bé d'exposició oral, per a presentar en les sessions de control/enllaç, o bé com a recurs per a l'avaluació en la sessió final.

Ús de les TIC per a la resolució de casos pràctics: bases de dades legislatives i Internet (webs de dret esportiu).

S'utilitzaran mitjans i aplicacions informàtiques.

Les exposicions tindran per objecte el comentari de sentències, articles doctrinals i periodístics o un altre material jurídic adequat al contingut del mòdul d'ensenyament esportiu.

En els seminaris o exposicions orals, es fomentarà la participació dels estudiants i la seua implicació en l'exposició dels continguts propis del programa.

Les classes pràctiques continuen tenint el mateix objectiu que en el cicle anterior: la proposició, resolució, debat i comentari en grup de casos relacionats amb les matèries de l'assignatura.

D) Orientacions pedagògiques

A fi d'aconseguir els corresponents resultats d'aprenentatge, se suggereix respectar la seqüència d'impartició dels continguts núm. 4 i núm. 5, perquè constitueixen el nucli del mòdul.

MÒDUL: GÈNERE I ESPORT

CODI: MED-C205

DURACIÓ: 5 HORES.

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumnat siga capaç d'identificar les desigualtats i els estereotips de gènere existents en l'esport i de reflexionar sobre aquests, i perquè coneixi les peculiaritats de la dona esportista i les del seu context i puga aplicar estratègies d'intervenció adequades, amb la finalitat de promoure activament la participació de les dones en la pràctica d'activitats fisicoesportives considerant les institucions i línies de suport a l'esport femení existents.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Identifica la realitat de l'esport femení, i analitza els elements socials que el caracteritzen.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha identificat la terminologia específica en la temàtica de gènere. b) S'ha valorat la importància de l'autoavaluació permanent sobre els prejudicis i estereotips personals en relació al gènere. c) S'han descrit els prejudicis i estereotips personals i socials, específics en relació al gènere i a la pràctica d'activitat fisicoesportiva. d) S'ha identificat l'evolució de l'esport femení i els aspectes que han resultat determinants en aquesta evolució. e) S'han identificat i categoritzat les diferències de l'esport femení en relació amb el masculí. f) S'han descrit els índexs de pràctica esportiva femenina en els diferents àmbits (esport escolar, esport federat, etc.). g) S'han descrit i analitzat l'abandó femení i les seues causes. h) S'ha analitzat la situació de les dones com a tècniques, cos arbitral i entrenadores, així com en diferents àmbits de la gestió esportiva.

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
2. Promou la incorporació de la dona a l'àmbit esportiu analitzant les seues peculiaritats específiques, les del seu context, i aplicant diferents estratègies d'intervenció.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit els interessos i les motivacions particulars de les dones davant de la pràctica esportiva. b) S'han descrit les principals barrières que troben les dones en el desenvolupament de la pràctica esportiva. c) S'ha valorat la importància de potenciar una imatge corporal saludable per al benestar de la dona esportista. d) S'ha valorat la importància de considerar les característiques biològiques específiques de la dona esportista com a part de la seua vivència personal. e) S'ha valorat la importància de maximitzar les oportunitats de participació de les dones en l'activitat fisicoesportiva. f) S'han analitzat les principals vies d'incorporació de les dones a la pràctica esportiva. g) S'ha valorat la importància de desenvolupar pràctiques inclusives en el foment de la participació activa de les dones en l'esport. h) S'han aplicat estratègies metodològiques per a afavorir la participació i les possibilitats d'èxit de les esportistes. i) S'ha valorat la importància d'una actitud positiva dels companys, personal tècnic, famílies i les institucions cap a la pràctica esportiva de les dones. j) S'han identificat els usos sexistes del llenguatge i les formes bàsiques per a fer un ús d'aquest que visibilitze a les dones esportistes.
3. Dóna suport a la incorporació de la dona a l'esport, identificant el paper de les institucions i les línies de suport a l'esport femení.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat les institucions i organismes vinculats amb l'esport femení a escala nacional, autonòmica i local. b) S'ha valorat la importància de la coordinació i col·laboració interinstitucional en el foment d'hàbits de pràctica fisicoesportiva en les dones. c) S'ha valorat el paper de les institucions (federacions esportives, associacions, clubs, etc.) en l'organització i el foment de la competició, la recreació i la pràctica de l'activitat física saludable de les dones. d) S'han descrit les principals característiques dels programes de promoció de la pràctica fisicoesportiva en les dones. e) S'han valorat els principals programes de promoció i desenvolupament de la pràctica esportiva femenina com a exemples de bones pràctiques. f) S'ha valorat la importància de la promoció de l'esport femení com a generador de valors personals, socials i com a vehicle d'integració social.

B) Continguts

1. Identifica la realitat de l'esport femení, analitzant els elements socials que li caracteritzen

- Terminologia específica de caràcter bàsic sobre gènere:

- Sexe/gènere.
- Prejudici/estereotipe de gènere.
- Igualtat d'accés/igualtat d'oportunitats.
- Models androcèntrics/sexisme.
- Expectatives socials...

- Prejudicis i estereotips personals i socials en relació al gènere i a la pràctica d'activitat fisicoesportiva.

- Autoavaluació i reflexió sobre els propis prejudicis i estereotips personals.
- Els agents socials en la reproducció de prejudicis i estereotips: família, entorn educatiu, entorn esportiu, mitjans de comunicació, etc.

- Evolució de la pràctica d'activitat fisicoesportiva de les dones i factors determinants

- Modalitats esportives amb característiques diferencials entre homes i dones.

- En les modalitats esportives pertinents: diferències en equipament i material esportiu, proves, etc.

- Índexs de pràctica fisicoesportiva femenina en els diferents àmbits:

- Factors que determinen els índexs de pràctica esportiva femenina.
  - La concepció d'esport.
  - La diversitat de dones (ètnia, edat, etc.).
  - La modalitat esportiva i la seua assignació de gènere tradicional.
- Índexs de pràctica en diferents àmbits i la seua evolució:
  - Àmbit escolar.
  - Àmbit federat.
  - Àmbit universitari.
  - Àmbit recreatiu.
- Anàlisi específica dels índexs de pràctica de les modalitats esportives.

- Índexs d'abandó en els diferents àmbits: escolar, federat, universitari, recreatiu, etc.

- Causes de l'abandonament de la pràctica fisicoesportiva femenina.

- La problemàtica específica de les xiques adolescents.
- Els itineraris esportius de les dones.

- Les dones com a tècniques, entrenadores, cos arbitral i gestores esportives.

- Índexs de participació de les dones en aquests llocs.
- La rellevància de la seua presència en aquests i barreres per a l'accés de les dones a aquests llocs.
- Estils de lideratge femení i masculí.
- Anàlisi específica de la situació en la modalitat esportiva.

2. Promou la incorporació de la dona a l'àmbit esportiu analitzant les seues peculiaritats específiques, les del seu context, i aplicant diferents estratègies d'intervenció.

- Interessos i motivacions específiques de la dona davant la pràctica fisicoesportiva.

- Barreres per al desenvolupament de la pràctica esportiva femenina.

- Barreres personals: biològiques i psicològiques.
- Barreres esportives.
- Barreres socials.
- Barreres culturals.

- Imatge corporal en la dona esportista:

- Trets característics d'una imatge corporal positiva i negativa.
- Els trastorns del comportament alimentari.
- Estratègies per a fomentar una imatge corporal positiva en la dona esportista.

- Característiques biològiques específicament femenines.

- Cicle menstrual: amenorrea, menarquia i desenvolupament puberal. Tríada de la dona esportista. Embaràs.
- El seu impacte en la salut i en el desenvolupament psicosocial de l'esportista.
- Estratègies d'actuació per a considerar les característiques biològiques de l'esportista.

- Estratègies d'intervenció per a la plena incorporació de les dones a la pràctica fisicoesportiva.

- Oportunitats de participació.
- Vies d'incorporació.
- Pràctiques inclusives.
- Estratègies metodològiques.

- Foment d'actituds positives en els diferents agents socials: companys, personal tècnic, les mateixes famílies, etc.

- Influència dels agents socials en la pràctica esportiva femenina:
  - Entorn social pròxim: companys, personal tècnic i família.
  - Entorn esportiu.
  - Entorn sociocultural, mitjans de comunicació.
- Estratègies d'actuació per a fomentar una actitud positiva en els agents socials vinculats amb la pràctica esportiva de les dones.

- Llenguatge, esport i gènere.

- Codi ètic apropiat en la interacció amb les esportistes.
- Usos sexistes del llenguatge.
- Estratègies bàsiques per a l'ús d'un llenguatge de gènere inclusiu.

3. Dóna suport a la incorporació de la dona a l'esport, identificant el paper de les institucions i les línies de suport a l'esport femení.

- Òrgans responsables de l'esport femení dins de les institucions i organismes:
  - Normativa bàsica relacionada.
  - Òrgans responsables de l'esport femení en diferents àmbits:
    - Àmbit nacional.
    - Àmbit autonòmic.
    - Àmbit local.
    - Altres: federacions esportives, associacions, clubs.
- Coordinació i col·laboració interinstitucional en el foment d'hàbits de pràctica fisicoesportiva en les dones.
- Programes de promoció i desenvolupament de l'esport femení.
  - Característiques principals.
  - Exemples de bones pràctiques.
- L'activitat fisicoesportiva com a generadora d'actituds i valors igualitaris, en la població femenina i com a vehicle d'integració social.
  - Valors personals.
  - Valors socials.
  - Integració social de la població femenina a través de l'esport.

C) Estratègies metodològiques

Exposició magistral. Tallers. Treball en grups reduïts. Lectures. Observació i ànalisi. Debats i posades en comú. Autoavaluació.

MÒDUL PROPI DE LA COMUNITAT VALENCIANA: ANGLÉS TÈCNIC PER A GRAU MITJÀ

CODI: MED-CV206

DURACIÓ: 40 HORES.

Els ensenyaments en llengua anglesa d'aquest mòdul tenen com a referència les competències pròpies del nivell A2 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües del Consell d'Europa.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Reconeix informació esportiva, professional i quotidiana continguda en tota mena de discursos orals emesos per qualsevol mitjà de comunicació en llengua estàndard, interpretant amb precisió el contingut del missatge.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha identificat la idea principal del missatge. b) S'ha reconegut la finalitat de missatges radiofònics i d'un altre material gravat o retransmés pronunciat en llengua estàndard identificant l'estat d'ànim i el ton del parlant. c) S'ha extret informació d'enregistraments en llengua estàndard relacionades amb la vida social, professional o acadèmica. d) S'han identificat els punts de vista i les actituds del parlant. e) S'han identificat les idees principals de declaracions i missatges sobre temes concrets i abstractes relacionats amb el món esportiu, en llengua estàndard i amb un ritme normal. f) S'ha comprès amb tot detall el que se li diu en llengua estàndard, fins i tot en un ambient amb soroll de fons. g) S'han extret les idees principals de conferències, xarrades i informes de temes esportius, i altres formes de presentació acadèmica i professional lingüísticament complexes. h) S'ha pres consciència de la importància de comprendre globalment un missatge, sense entendre tots i cadascun dels elements d'aquest.
2. Interpreta informació esportiva professional continguda en textos escrits complexos, analitzant de forma comprensiva els seus continguts.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha llegit amb un alt grau d'independència, adaptant l'estil i la velocitat de la lectura a diferents textos i finalitats i utilitzant fonts de referència apropiades de forma selectiva. b) S'ha interpretat la correspondència relativa a la seu especialitat, captant fàcilment el significat essencial. c) S'han interpretat, amb tot detall, textos extensos i de relativa complexitat, relacionats o no amb la seu especialitat, sempre que puga tornar a llegir les seccions difícils. d) S'ha relacionat el text amb l'àmbit del sector esportiu a què es refereix. e) S'ha identificat amb rapidesa el contingut i la importància de notícies, articles i informes sobre una amplia sèrie de temes professionals i esportius i decideix si és oportú una àmplia analisi més profunda. f) S'han realitzat traduccions de textos esportius complexos utilitzant material de suport en cas necessari. g) S'han interpretat missatges tècnics rebuts a través de suports telemàtics: correu electrònic, fax. h) S'han interpretat instruccions extenses i complexes, que estiguin dins de la seu especialitat.
3. Emet missatges orals clars i ben estructurats, analitzant el contingut de la situació i adaptant-se al registre lingüístic de l'interlocutor.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat els registres utilitzats per a l'emissió del missatge. b) S'ha expressat amb fluïdesa, precisió i eficàcia sobre una àmplia sèrie de temes generals, esportius, acadèmics, professionals o d'oci, marcant amb claredat la relació entre les idees. c) S'ha comunicat espontàniament, adoptant un nivell de formalitat adequat a les circumstàncies. d) S'han utilitzat normes de protocol en presentacions formals i informals. e) S'ha utilitzat correctament la terminologia de la professió. f) S'han expressat i defensat punts de vista amb claredat, proporcionant explicacions i arguments adequats. g) S'ha descrit i seqüençiat un procés de treball de la seu competència. h) S'ha argumentat amb tot detall, l'elecció d'una determinada opció o procediment de treball triat. i) S'ha sol·licitat la reformulació del discurs o part del mateix quan s'ha considerat necessari.
4. Elabora documents i informes propis del sector esportiu o de la vida acadèmica i quotidiana, relacionant els recursos lingüístics amb el propòsit d'aquest.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han redactat textos clars i detallats sobre una varietat de temes relacionats amb la seu especialitat, sintetitzant i evaluant informació i arguments procedents de diverses fonts. b) S'ha organitzat la informació amb correcció, precisió, coherència i cohesió, sol·licitant i/o facilitant informació de tipus general o detallada. c) S'han redactat informes, destacant els aspectes significatius i oferint detalls rellevants que servisquen de suport. d) S'ha emplenat documentació específica del seu camp professional. e) S'han aplicat les fórmules establides i el vocabulari específic en l'emprenement de documents. f) S'han resumit articles esportius, manuals d'instruccions i altres documents escrits, utilitzant un vocabulari ampli per a evitar la repetició freqüent. g) S'han utilitzat les fórmules de cortesia pròpies del document a elaborar.

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
5. Aplica actituds i comportaments professionals en situacions de comunicació, descrivint les relacions típiques característiques del país de la llengua estrangera.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han definit els trets més significatius dels costums i usos de la comunitat on es parla la llengua estrangera. b) S'han descrit els protocols i normes de relació social propis del país. c) S'han identificat els valors i creences propis de la comunitat on es parla la llengua estrangera. d) S'ha identificat els aspectes soci-professionals propis del sector, en qualsevol tipus de text. e) S'han aplicat els protocols i normes de relació social propis del país de la llengua estrangera. f) S'han reconegut els marcadors lingüístics de la procedència regional.

B) Continguts	
1. Anàlisi de missatges orals:	<ul style="list-style-type: none"> – Comprensió de missatges professionals relacionats amb el món esportiu i quotidians. – Missatges directes, telefònics, radiofònics, gravats. – Terminologia específica del sector esportiu – Idees principals i secundàries. – Recursos gramaticals: Temps verbals, preposicions, locucions, expressió de la condició i dubte, ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte, verbs modals, etc. – Altres recursos lingüístics: acords i desacords, hipòtesis i especulacions, opinions i consells, persuasió i advertiment. – Diferents accents de llengua oral
2. Interpretació de missatges escrits:	<ul style="list-style-type: none"> – Comprensió de missatges, textos, articles bàsics professionals relacionats amb el món esportiu i quotidians. – Suports telemàtics: fax, correu electrònic, burofax. – Terminologia específica del sector esportiu. – Idees principals i idees secundàries. – Recursos gramaticals: Temps verbals, preposicions, phrasal verbs, I wish + passat simple o perfecte, I wish + would, If only; ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte, verbs modals, etc. – Relacions lògiques: oposició, concessió, comparació, condició, causa, finalitat, resultat. – Relacions temporals: anterioritat, posterioritat, simultaneïtat.
3. Producció de missatges orals:	<ul style="list-style-type: none"> – Missatges orals: – Registres utilitzats en l'emissió de missatges orals. – Terminologia específica del sector. – Recursos gramaticals: Temps verbals, preposicions, phrasal verbs, locucions, expressió de la condició i dubte, ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte, verbs modals, etc. – Altres recursos lingüístics: acords i desacords, hipòtesis i especulacions, opinions i consells, persuasió i advertiment. – Fonètica. Sons i fònenys vocalics i les seues combinacions i sons i fònenys consonàntics i les seues agrupacions. – Marcadors lingüístics de relacions socials, normes de cortesia i diferències de registre. – Manteniment i seguiment del discurs oral: – Presa, manteniment i cessió del torn de paraula. – Suport, demostració d'enteniment, petició d'aclariment, etc. – Entonació com a recurs de cohesió del text oral: ús dels patrons d'entonació.
4. Emissió de textos escrits:	<ul style="list-style-type: none"> – Expressió i emplenament de missatges i textos professionals relacionats amb el món esportiu i quotidians. – Curriculum vitae i suports telemàtics: fax, correu electrònic, burofax, oficines virtuals. – Terminologia específica del sector. – Idea principal i secundàries. – Recursos gramaticals: Temps verbals, preposicions, phrasal verbs, verbs modals, locucions, ús de la veu passiva, oracions de relatiu, estil indirecte. – Relacions lògiques: oposició, concessió, comparació, condició, causa, finalitat, resultat. – Have something done. – Nexes: although, even if, in spite of, despite, however, in contrast... – Derivació: sufixos per a formar adjectius i substantius. – Relacions temporals: anterioritat, posterioritat, simultaneïtat. – Coherència textual: – Adequació del text al context comunicatiu. – Tipus i format de text. – Varietat de llengua. Registre. – Selecció lèxica, d'estructures sintàctiques i de contingut rellevant. – Inici del discurs i introducció del tema. Desenvolupament i expansió: exemplificació, conclusió i resum del discurs. – Ús dels signes de puntuació.
5. Identificació i interpretació dels elements culturals més significatius dels països de llengua anglesa:	<ul style="list-style-type: none"> – Valoració de les normes socioculturals i protocol·làries en les relacions internacionals.

B) Continguts

- Ús dels recursos formals i funcionals en situacions que requereixen un comportament socioprofessional amb la finalitat de projectar una bona imatge de l'empresa.
- Reconeixement de la llengua estrangera per a aprofundir en coneixements que resulten d'interès al llarg de la vida personal i professional.
- Ús de registres adequats segons el context de la comunicació, l'interlocutor i la intenció dels interlocutors.

C) Orientacions pedagògiques

Aquest mòdul conté la formació necessària per a l'acompliment d'activitats relacionades amb el sector esportiu. La gestió en el sector inclou el desenvolupament dels processos relacionats i el compliment de processos i protocols de qualitat, tot això en llengua anglesa. La formació del mòdul contribueix a aconseguir els objectius generals del cicle formatiu i la competència general del títol. Les línies d'actuació en el procés d'ensenyament-aprenentatge que permeten aconseguir els objectius del mòdul, versaran sobre:
– La descripció, ànalisi i aplicació dels processos de comunicació utilitzant l'anglès.
– La caracterització dels processos del sector en anglès.
– Els processos de qualitat en l'empresa, la seua avaluació i la identificació i formalització de documents associats a la gestió en el sector.
– La identificació, ànalisi i procediments d'actuació davant situacions imprevistes (queixes, reclamacions...), en anglès

ANNEX III

MÒDULS D'ENSENYAMENT ESPORTIU DEL BLOC COMÚ DEL CICLE SUPERIOR DE GRAU SUPERIOR O NIVELL III

MÒDUL: FACTORS FISIOLÒGICS DE L'ALT RENDIMENT

CODI: MED-C301

DURACIÓ: 50 HORES

ECTS: 5

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè els alumnes siguen capaços de triar i analitzar els factors fisiològics que influeixen en l'alt rendiment esportiu, de col·laborar en la prescripció d'ajudes ergogèniques i de programar i dirigir la preparació de l'esportista tenint en compte els principis de l'entrenament i les seues condicions especials.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Analitza els principals conceptes del metabolisme energètic i del sistema neuromuscular, i reconeix les adaptacions fisiològiques a l'entrenament més importants.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat les principals adaptacions fisiològiques a l'entrenament. b) S'han analitzat els principals conceptes relacionats amb el metabolisme energètic. c) S'han analitzat les vies metabòliques durant l'exercici. d) S'han analitzat els diferents tipus de metabolisme. e) S'han analitzat les principals adaptacions fisiològiques a l'entrenament. f) S'han identificat i descrit els tipus de metabolisme aeròbic i anaeròbic. g) S'han analitzat les adaptacions a curt termini dels principals sistemes i aparells del cos humà (circulatori, respiratori, renal, endocrí i hormonal). h) S'han analitzat les adaptacions a llarg termini dels principals sistemes i aparells del cos humà (circulatori, respiratori, renal, endocrí i hormonal). i) S'ha identificat i descrit el concepte d'eficiència o economia energètica. j) S'han identificat i descrit el concepte de potència aeròbica màxima i les seues característiques més importants. k) S'han identificat i descrit el concepte de llindar aeròbic i anaeròbic i les seues característiques més importants. l) S'ha analitzat la relació entre el volum màxim d'oxigen (VO_2 màxim), el llindar aeròbic i anaeròbic i les zones metabòliques d'entrenament. m) S'han analitzat el sistema neuromuscular i els determinants fisiològics i mecànics de la força, la potència, la flexibilitat i l'elasticitat muscular. n) S'han identificat i descrit els conceptes de força isomètrica, força dinàmica màxima, força explosiva, potència, corba força-temps i la repetició màxima (IRM). o) S'han analitzat les necessitats específiques de flexibilitat articular i elasticitat muscular en relació amb la resistència i la força. p) S'han identificat i analitzat les adaptacions fisiològiques de la dona a l'entrenament. q) S'ha valorat la importància de les adaptacions fisiològiques individuals a l'entrenament.
2. Selecciona l'esportista per a l'alta competició analitzant els factors fisiològics que influeixen en l'alt rendiment.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han justificat els principals factors limitadors del rendiment. b) S'han definit els factors fisiològics que requereix l'alt rendiment esportiu en l'entrenament i la competició. c) S'han analitzat els fonaments de la valoració de la capacitat funcional amb vista a l'alt rendiment. d) S'han interpretat els resultats de la valoració de la capacitat funcional atenent les diferències entre homes i dones. e) S'han interpretat les dades d'una valoració de la composició corporal atenent les diferències entre homes i dones. f) S'ha identificat la tecnologia adequada en la valoració fisiològica de l'esportista en un supòsit pràctic. g) S'han descrit les característiques i el funcionament de la tecnologia utilitzada en la valoració fisiològica de l'esportista. h) S'ha analitzat l'equip tècnic dels especialistes relacionats amb l'alt rendiment esportiu identificant les seues funcions. i) S'han identificat i organitzat equips de treball en l'alt rendiment esportiu. j) S'ha valorat la importància de la valoració fisiològica de l'esportista com a element de selecció. k) S'han identificat els principals condicionants fisiològics a l'entrenament dels esportistes amb discapacitat.
3. Col·labora amb l'especialista en la determinació de la dieta i en la	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat els principals conceptes de nutrició esportiva. b) S'han interpretat els resultats de la valoració nutricional de l'esportista.

<p>prescripció d'ajudes ergonutricionals analitzant els principals conceptes de nutrició esportiva i els efectes nocius de les substàncies dopants per a la salut.</p>	<p>c) S'han analitzat els principis fonamentals de la nutrició esportiva. d) S'han identificat les principals ajudes ergonutricionals i els seus efectes. e) S'han identificat les principals substàncies dopants i els seus efectes nocius per a la salut. f) S'han aplicat conceptes de nutrició esportiva en la reposició hidràtica. g) S'han aplicat conceptes de fisiologia per a la recuperació de depòsits d'hidrats de carboni. h) S'ha col·laborat amb l'especialista en la determinació de la dieta dels esportistes. i) S'ha col·laborat amb els especialistes en la prescripció d'ajudes ergonutricionals. j) S'han interpretat dietes dels esportistes en situacions precompetitives, competitives i postcompetitives. k) S'han formulat dietes i ajudes ergogèniques d'esportistes en situacions precompetitives, competitives i postcompetitives. l) S'ha justificat el treball en equip amb nutricionistes identificant les seues funcions. m) S'ha valorat la importància de la col·laboració amb l'especialista en la formulació de dietes i el control del pes.</p>
<p>4. Dirigeix la preparació de l'esportista relacionant els principis de la càrrega i el control de l'entrenament, i comparant els principals mitjans i mètodes de recuperació esportiva.</p>	<p>a) S'han analitzat i classificat els diferents tipus de fatiga. b) S'han analitzat els principals mecanismes de fatiga esportiva. c) S'han analitzat els efectes de la fatiga esportiva en el sistema neuromuscular, endocrí i immunològic. d) S'han aplicat diferents mètodes de recuperació, segons el mecanisme de producció de la fatiga esportiva. e) S'han organitzat diferents programes de recuperació esportiva. f) S'ha valorat la importància de la càrrega i el control de l'entrenament. g) S'han identificat els principals paràmetres relacionats amb el control de la càrrega d'entrenament. h) S'han elaborat diferents eines de control de l'entrenament. i) S'ha diferenciat la fatiga aguda de la sobrecàrrega. j) S'ha diferenciat la sobrecàrrega esportiva del sobreentrenament. k) S'ha justificat el control de l'entrenament dins del procés de direcció de l'entrenament.</p>
<p>5. Programa i dirigeix l'entrenament en condicions especials identificant-ne les bases i les característiques més importants.</p>	<p>a) S'han analitzat les bases dels entrenaments en condicions especials de temperatura extrema (calor i fred) i humitat. b) S'han analitzat les bases dels entrenaments en condicions especials d'altitud moderada. c) S'han analitzat i comparat els avantatges i desavantatges fisiològics de l'entrenament en altitud moderada respecte a l'entrenament a nivell del mar. d) S'han analitzat les bases dels entrenaments en situacions de grans canvis horaris. e) S'han dissenyat entrenaments en situacions d'altitud moderada. f) S'han dissenyat entrenaments en situacions de canvis horaris. g) S'han dissenyat entrenaments en situacions de calor, fred o humitat. h) S'han dissenyat estratègies d'adaptació a l'altitud moderada. i) S'han dissenyat estratègies d'adaptació als grans canvis horaris. j) S'han dissenyat estratègies d'adaptació a la calor. k) S'han dissenyat estratègies d'adaptació al fred. l) S'ha col·laborat amb l'especialista en la direcció de l'entrenament en condicions especials (altitud, canvis horaris, fred, calor, humitat).</p>

B) Continguts

1. Analitza els principals conceptes del metabolisme energètic i del sistema neuromuscular, i reconeix les adaptacions fisiològiques a l'entrenament més importants.
- Metabolisme, transport i emmagatzematge de nutrients: principals conceptes.
  - Principals vies metabòliques:
    - Anaeròbica alàctica (ATP, PC (fosfocreatina).
    - Anaeròbica lòctica (glucòlisi anaeròbica).
    - Aeròbica (glucòlisi aeròbica, beta-oxidació, oxidació de proteïnes).
  - Adaptacions funcionals a curt i a llarg termini.
  - Adaptacions funcionals en l'entrenament esportiu: aparells circulatori, respiratori, locomotor, renal, endocrí i hormonal. Diferències per raó de sexe.
  - Eficiència o economia energètica.
  - Capacitat i potència aeròbica màxima. Concepte i característiques.
  - Transició aeròbica-anaeròbica.
  - Valoració del metabolisme aeròbic i anaeròbic
  - Zones metabòliques i llindars d'entrenament. Conceptes, característiques i identificació.
  - Identificació de llindars de la zona de transició aeròbica-anaeròbica i de la potència i la capacitat aeròbiques màximes.
  - Valoració de les adaptacions fisiològiques a l'entrenament. Diferències per raó de sexe.
  - Modificacions hormonals amb l'entrenament de la força.
  - Fibra i miofibril·la muscular. Característiques i tipus.

- El sarcòmer. Concepte i característiques.
  - La unitat motriu. Concepte i característiques.
  - La IRM. Concepte, característiques i identificació.
  - Força isomètrica màxima. Concepte, característiques i identificació.
  - Potència muscular màxima. Concepte, característiques i identificació.
  - Corba força-temps. Concepte, característiques i identificació.
  - Mesurament i valoració de la força dinàmica i isomètrica màxima i la potència màxima.
  - Els fusos musculars i els òrgans tendinosos de Golgi (OTG). Concepte i característiques.
  - Flexibilitat i elasticitat. Concepte, característiques i diferenciació.
  - Mesurament i valoració de la flexibilitat i elasticitat específiques esportives.
2. Selecciona l'esportista per a l'alta competició analitzant els factors fisiològics que influeixen en l'alt rendiment.
- Principals factors limitadors de l'entrenament.
  - Factors fisiològics en l'alt rendiment.
  - Sistemes avançats per al desenvolupament de les capacitats físiques condicionals i coordinatives.
  - Coordinació d'equips de treball en l'alt rendiment esportiu.
  - Tecnologia per a la valoració fisiològica de l'esportista (laboratori i camp).
  - Principals condicionants fisiològics en esportistes amb discapacitat (física, intel·lectual i sensorial).
  - Determinació de mètodes avançats per a l'alt rendiment esportiu.
  - Determinació d'equips de treball en l'alt rendiment esportiu.
  - Identificació de tecnologia per a la valoració fisiològica dels esportistes.
  - Interpretació de resultats de valoracions funcionals. — Determinació de la composició corporal mitjançant el mesurament de plecs cutanis, diàmetres ossis i perímetres musculars. — Consideracions en la prescripció d'exercici en relació amb les persones amb discapacitat. — Mètodes alternatius de valoració funcional de la condició física i el rendiment esportiu en esportistes amb discapacitat. — Acceptació del treball en equip en el desenvolupament dels entrenaments en alt rendiment esportiu.
3. Col·labora amb l'especialista en la determinació de la dieta i en la prescripció d'ajudes ergonutricionals analitzant els principals conceptes de nutrició esportiva i els efectes nocius de les substàncies dopants per a la salut.
- Ajudes ergonutricionals: suplements, intermediaris metabòlics i altres substàncies.
  - Determinació de la necessitat de prescripció d'ajudes ergogèniques.
  - El dopatge: concepte, efectes nocius sobre la salut. Llista de substàncies prohibides.
  - El control antidopatge: organismes i mètodes.
  - Presa de consciència de la importància i la incidència del dopatge en la salut dels esportistes.
  - Composició corporal: components, mètodes, aparells i interpretació de resultats.
  - Determinació de la composició corporal dels esportistes: determinació dels aspectes a avaluar en relació amb la composició corporal, selecció de tests o mitjans de valoració, aplicació de tests o mitjans de valoració. La variable sexe com a element diferenciador.
  - Estat nutricional. Components. Mètodes i aparells per a determinar-lo i interpretació de resultats.
  - Necessitats dietètiques i d'hidratació en la pràctica de l'activitat física.
  - Bases de la nutrició esportiva.
  - Bases del treball amb els especialistes de l'àmbit (nutricionistes). Funcions.
  - Control de l'estat nutricional dels esportistes: determinació dels aspectes a avaluar, selecció i aplicació de tests o mitjans de valoració.
  - Col·laboració amb l'especialista en la realització de dietes i ajudes ergonutricionals.
  - Elaboració de dieta precompetitiva, competitiva i postcompetitiva.
  - Acceptació del treball amb l'especialista.
4. Dirigeix la preparació de l'esportista relacionant els principis de la càrrega i el control de l'entrenament, i comparant els principals mitjans i mètodes de recuperació esportiva.
- Fatiga, sobrecàrrega i sobreentrenament: concepte, tipus, mecanismes de producció, indicadors i formes de prevenció.
  - Efectes de la fatiga en el sistema neuromuscular, endocrí i immunològic.
  - La recuperació: concepte, pautes de recuperació, tècniques de recuperació activa i passiva.
  - La recuperació física en alt rendiment: processos fisiològics.
  - Mètodes de control i valoració de l'entrenament en l'alt rendiment esportiu.
  - El control de l'entrenament i la competició en l'alt rendiment esportiu: funcions i característiques.
  - La valoració de les capacitats condicionals i coordinatives en l'alt rendiment esportiu.
  - Instruments per a l'avaluació del procés i dels resultats en l'alt rendiment esportiu.
  - Determinació de les càrregues d'entrenament i la seua progressió en funció del nivell dels esportistes.
  - Selecció de mètodes i mitjans d'entrenament en funció dels objectius d'aquest i de la competició en l'alt rendiment esportiu, de les característiques dels esportistes i de la seua adaptació a l'esforç.
  - Identificació dels indicadors de fatiga, recuperació i sobreentrenament.
  - Determinació del procés i de l'objecte de l'avaluació en l'entrenament i la competició.
  - Disseny i selecció dels instruments i dels recursos per a l'avaluació i el control de l'entrenament i la competició propis de l'alt rendiment esportiu: diaris d'entrenament, tests físics, tests fisiològics.
  - Valoració de la necessitat d'una utilització constant dels mètodes d'observació i control com a millora del procés d'entrenament i de la competició.
  - Valoració de la importància de l'adecuada recuperació de la fatiga.
5. Programa i dirigeix l'entrenament en condicions especials identificant-ne les bases i les característiques més importants.
- Factors ambientals que influeixen en l'entrenament d'alt rendiment: l'altitud, l'estrés tèrmic, el canvi horari i la humitat.
  - Fisiologia de l'entrenament en altitud. Efectes i adaptacions generals. Respostes a l'esforç: cardiovasculars, respiratòries, aparell digestiu, aparell renal, endocrines, metabòliques, neurològiques, dermatològiques i infeccioses.
  - Efectes fisiològics del canvi horari.
  - Termoregulació i exercici intens. Exercici en calor. Exercici en fred. Exercici en humitat.
  - Programació de l'entrenament en altitud moderada, amb canvi horari i en situacions de temperatura extrema.

- Adaptacions a l'altura, a la calor, al fred, a la humitat i als canvis horaris.
- Disseny i elaboració de programacions en situacions de canvi horari, de temperatures i humitat extremes i d'altitud moderada.
- Disseny i elaboració de sessions d'entrenament en situacions de canvis horaris, de temperatures extremes (fred i calor) i d'altitud moderada.
- Acceptació del treball amb l'especialista.

C) Estratègies metodològiques

Es valora l'elaboració de materials didàctics de suport on s'inclouen els principals continguts teòrics del mòdul, que servisquen de base conceptual per a l'aplicació pràctica dels continguts. Així mateix, s'hauria de valorar la creació de recursos que facilitaren la comunicació interactiva (plataformes, recursos TIC), en què els alumnes puguen expressar els seus dubtes i els professors puguen incorporar totes les aportacions que servisquen per a millorar la guia de continguts.

D) Orientacions pedagògiques

L'ordre ideal d'impartició dels continguts, a fi de poder aconseguir els resultats d'aprenentatge corresponents, seria el següent: núm.1, núm. 2, núm. 4, núm. 3 i núm. 5. L'argumentació per a aquesta distribució la dóna el fet que els dos primers constitueixen la base teòrica de les adaptacions fisiològiques que influeixen en l'alt rendiment i el núm. 4 constitueix la base pràctica en què recolzen aquests conceptes teòrics. A continuació s'impartirien els números 3 i 5 a causa del seu caràcter teòric i de la seua especificitat.

MÒDUL: FACTORS PSICOSOCIALS DE L'ALT RENDIMENT

CODI: MED-C302

DURACIÓ: 40 HORES

ECTS: 3

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè els alumnes siguin capaços de seleccionar els esportistes millor preparats psicològicament per a l'alt rendiment i d'integrar l'aportació del professional de la psicologia en la preparació dels esportistes d'alt nivell. Tot això partint del coneixement de les exigències psicosocials de l'alt rendiment i de l'ús de tècniques de gestió de recursos humans a l'hora de coordinar l'equip d'especialistes en ciències de l'esport.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Selecciona l'esportista per a l'alta competició analitzant les característiques psicològiques dels esportistes i equips d'alt nivell i les exigències psicològiques de l'alt rendiment.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han definit les característiques psicològiques que requereix l'alt rendiment esportiu en l'entrenament i en la competició. b) S'han descrit les característiques psicològiques dels esportistes i equips d'alt nivell. c) S'han analitzat específicament peculiaritats psicològiques de les dones esportistes en l'alt rendiment. d) S'han analitzat els condicionants psicològics i les consideracions específiques dels esportistes amb discapacitat en l'alt rendiment. e) S'han establit les contribucions dels aspectes psicològics a la progressió i al rendiment dels esportistes d'alt nivell. f) S'han proposat criteris psicològics per a seleccionar esportistes d'alt nivell, en funció de les exigències de l'entrenament i la competició d'alt nivell. g) S'han aplicat procediments psicològics de detecció d'esportistes d'alt nivell mitjançant la realització d'entrevistes i l'observació d'esportistes en competicions simulades. h) S'han aplicat procediments d'avaluació psicològica en situacions simulades d'entrenament i de competició. i) S'ha argumentat la necessitat d'integrar les característiques psicològiques en l'avaluació del rendiment dels esportistes d'alt nivell. j) S'ha promogut la incorporació de protocols psicològics en la detecció d'esportistes d'alt nivell.
2. Valora l'entorn de l'esportista analitzant els aspectes socials que afecten el seu rendiment esportiu i faciliten la seua formació acadèmica i desenvolupament personal.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han reconegut els aspectes socials de l'entorn de l'esportista d'alt nivell que afecten el seu rendiment. b) S'han definit els aspectes socials de l'entorn de l'esportista que faciliten la seua formació acadèmica. c) S'han analitzat les característiques específiques de l'entorn de l'esportista amb discapacitat en l'alt rendiment. d) S'han descrit les interaccions entre les característiques psicològiques dels esportistes d'alt nivell i els aspectes socials del seu entorn. e) S'han aplicat procediments d'avaluació de l'entorn de l'esportista que afecten el seu rendiment en un supòsit pràctic. f) S'han aplicat, en situacions simulades, els mitjans de què disposa l'entrenador en la gestió de l'entorn, de manera que no interferisca en el procés de formació esportiva i acadèmica de l'esportista. g) S'ha argumentat la conveniència que l'entrenador facilite a l'esportista la possibilitat de compaginar la carrera esportiva amb la formació acadèmica i la conciliació de la vida familiar i esportiva. h) S'han localitzat les ajudes i fonts d'informació de què disposen els esportistes d'alt nivell per a facilitar la seua integració en la vida laboral, una vegada acabada la seua carrera esportiva. i) S'ha reconegut la importància d'iniciar l'anàlisi dels aspectes socials de l'entorn de l'esportista en l'avaluació del seu rendiment. j) S'ha valorat l'actitud positiva de l'entrenador en el reconeixement i la prevenció dels problemes d'inserció laboral més freqüents en els esportistes d'alt nivell. k) S'ha argumentat la relació existent entre l'estancament del rendiment esportiu i la incertesa en les perspectives de futur de l'esportista per la falta de suport personal i social.

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
3. Dirigeix la preparació de l'esportista estructurant els procediments i mètodes de preparació psicològica en relació amb els processos de motivació i afrontament de l'alta competició.	<p>a) S'han identificat els processos de motivació propis dels esportistes d'alt nivell.</p> <p>b) S'han demostrat procediments psicològics de manteniment de la motivació dels esportistes d'alt nivell al llarg de la temporada esportiva.</p> <p>c) S'han integrat en un supòsit pràctic de preparació esportiva els procediments psicològics necessaris en el manteniment de la motivació dels esportistes d'alt nivell al llarg de la temporada.</p> <p>d) S'han descrit els processos relacionats amb la forma en què l'esportista d'alt nivell afronta la competició.</p> <p>e) S'han aplicat mètodes de preparació psicològica en la millora de l'afrontament que els esportistes d'alt nivell fan de la competició en situacions simulades.</p> <p>f) S'han dissenyat planificacions esportives i sessions d'entrenament que integren la millora dels processos d'afrontament de la competició.</p> <p>g) S'han descrit els aspectes de la preparació esportiva susceptibles de ser derivats al professional de la psicologia.</p> <p>h) S'ha reconegut la pertinència d'integrar la preparació psicològica en la preparació general de l'esportista.</p>
4. Coordina l'equip de personal tècnic especialista en ciències aplicades a l'esport identificant les funcions del psicòleg i aplicant tècniques de gestió de recursos humans.	<p>a) S'han definit els papers del professional de la psicologia, diferenciant-los de les funcions de l'entrenador.</p> <p>b) S'han descrit els diferents estils de lideratge de què disposa l'entrenador per a optimitzar el rendiment de l'equip del personal tècnic especialista.</p> <p>c) S'han identificat aquelles pautes de comunicació que pot utilitzar l'entrenador per a generar credibilitat en el seu equip de tècnics especialistes.</p> <p>d) S'han aplicat els estils de lideratge i les pautes de comunicació amb l'objectiu de gestionar els recursos humans del personal tècnic en situacions simulades de treball en equip.</p> <p>e) S'han descrit les pautes necessàries en la incorporació de les aportacions especialitzades del professional de la psicologia a la preparació de l'esportista.</p> <p>f) S'han dissenyat planificacions esportives que integren el treball especialitzat del professional de la psicologia esportiva assignant-li objectius i mitjans de treball per a desenvolupar la seua aportació.</p> <p>g) S'ha justificat la conveniència de disposar d'equips de personal tècnic especialista en ciències de l'esport.</p>

B) Continguts
1. Selecciona l'esportista per a l'alta competició analitzant les característiques psicològiques dels esportistes i equips d'alt nivell i les exigències psicològiques de l'alt rendiment.
– Condicionants psicològics de l'alt rendiment esportiu i característiques psicològiques dels esportistes i equips d'alt nivell:
<ul style="list-style-type: none"> • Poder aprendre: <ul style="list-style-type: none"> – Funcionament personal. – Entorn immediat.   • Voler aprendre: • Tindre molt clar què es vol aconseguir (claretat en els objectius).
– Pagar tot el preu (compromís):
<ul style="list-style-type: none"> • Saber aprendre: <ul style="list-style-type: none"> – Anàlisi i correcció de l'error. – Atribució d'èxits i fracassos. – Establiment d'objectius.   • Saber demostrar allò que s'ha après (saber competir): <ul style="list-style-type: none"> – Regulació de la concentració. – Control de l'activació.
– Condicionants psicològics i consideracions específiques dels esportistes amb discapacitat en l'alt rendiment.
– Condicionants psicològics i consideracions específiques de la dona esportista d'alt rendiment:
<ul style="list-style-type: none"> • Dificultat per a mantindre compromisos a llarg termini. • Dinàmiques grups pròpies d'equips femenins.
– Contribucions dels aspectes psicològics a la progressió i al rendiment dels esportistes d'alt nivell:
<ul style="list-style-type: none"> • Estabilització de l'estat d'ànim dels esportistes. • Manteniment de la motivació al llarg de la carrera esportiva. • Facilitació de l'aprenentatge de les habilitats pròpies de la modalitat esportiva. • Estabilització del rendiment sota pressió.
– Identificació del perfil psicològic dels esportistes d'alt nivell:
<ul style="list-style-type: none"> • Estabilitat anímica.

- Entorn immediat facilitador del rendiment.
  - Claredat d'objectius.
  - Compromís amb el programa d'entrenament.
  - Anàlisi de l'error.
  - Atribució interna d'èxits i fracassos.
  - Tolerància de la pressió.
- Identificació del perfil psicològic dels equips d'alt nivell:
- Perfil psicològic dels equips d'alt nivell.
  - Valors bàsics compartits.
  - Claredat, acceptació i compliment de rols individuals.
  - Confiança en funció del compromís.
- Importància dels aspectes psicològics en els processos de detecció d'esportistes d'alt nivell:
- Valoració de la compatibilitat del perfil psicològic de l'esportista amb el rendiment.
  - Predicció del grau d'adaptació dels esportistes a les condicions d'entrenament.
- Criteris psicològics en la selecció d'esportistes d'alt nivell:
- Poder aprendre: estabilitat emocional i entorn facilitador.
  - Voller aprendre: claredat d'objectius i compromís amb el programa d'entrenament.
- Aplicació de procediments de selecció psicològica d'esportistes d'alt nivell:
- Entrevistes psicològiques d'elaboració pròpria.
  - Tests psicològics: ansietat-estat-tret (STAI), Zung-Conde, Eysenck Personality Inventory (EPI), qüestionari de personalitat i inventari de trastorns de la conducta alimentària (EDI).
  - Sistemes d'observació de la conducta de l'esportista (CBAS) i sistema d'avaluació de la conducta de l'entrenador.
- Mètodes d'avaluació dels aspectes psicològics implicats en l'entrenament i en la competició:
- Poder aprendre:
    - Estabilitat anímica.
  - Voller aprendre:
    - Iniciativa.
    - Percentatge de compliment de la programació.
  - Saber aprendre:
    - Repetició de l'error durant l'entrenament.
  - Saber competir:
    - Errors no forçats durant la competició.
- Registre i anàlisi de l'actuació psicològica dels esportistes en entrenament i en competició.
- Variació del patró anímic/unitat de temps:
- Nombre d'iniciatives/unitat de temps.
  - Percentatge de compliment de les tasques assignades.
  - Mitjana d'errors consecutius en entrenament.
  - Anàlisi de la distribució dels errors no forçats durant la competició.
- La necessitat d'integrar aspectes psicològics en l'avaluació del rendiment esportiu:
- Coherència amb el caràcter multidisciplinari del rendiment esportiu.
  - Possibilitat de rendir regularment en la mesura de les possibilitats pròpies.
  - Facilitació de l'adaptació dels esportistes a les condicions d'entrenament.
2. Valora l'entorn de l'esportista analitzant els aspectes socials que afecten el seu rendiment esportiu i faciliten la seua formació acadèmica i desenvolupament personal.
- Aspectes socials de l'entorn de l'esportista d'alt nivell relacionats amb el rendiment esportiu i acadèmic:
- Família.
  - Centre educatiu i/o laboral.
  - Equip o grup d'entrenament.
  - Club.
  - Federació.
  - Patrocinadors.
  - Representants.
  - Mitjans de comunicació.
- Característiques específiques de l'entorn de la dona esportista.
- Interaccions entre les característiques psicològiques dels esportistes d'alt nivell i els aspectes socials del seu entorn:
- L'entorn com a condicionant de l'estabilitat emocional dels esportistes.
  - L'entorn com a condicionant del manteniment del compromís de l'esportista.
  - L'entorn com una pressió afegida a la pròpia de la competició.
- Avaluació dels aspectes socials de l'entorn de l'esportista relacionats amb la seua progressió esportiva i amb la seua formació acadèmica:
- Nombre d'aspectes socials que integren l'entorn de l'esportista d'alt nivell.
  - Dedicació a cadaun dels aspectes socials que integren l'entorn de l'esportista.
  - Compatibilitat entre els diferents aspectes socials i els objectius esportius.
- Característiques específiques de l'entorn de l'esportista amb discapacitat en l'alt rendiment.
- La gestió de l'entorn per part de l'entrenador perquè no interferisca en la preparació esportiva, acadèmica o en el rendiment de l'esportista:
- La formació psicològica dels familiars dels esportistes.
  - L'educació dels mitjans de comunicació.
  - L'elaboració de normatives que regulen la relació dels esportistes amb el seu entorn.
- Desenvolupament d'una actitud en l'entrenador que facilite a l'esportista compaginar els seus estudis amb la pràctica esportiva.
- Conciliació de la vida familiar i professional dels esportistes d'alt rendiment.

- Problemes d'inserció laboral més freqüents en esportistes d'alt nivell.
  - Identificació de les ajudes i les fonts d'informació que faciliten la integració dels esportistes d'alt nivell a la vida laboral.
  - L'actitud positiva de l'entrenador en el reconeixement i la prevenció de problemes d'inserció laboral en els esportistes d'alt nivell:
    - Els problemes d'inserció com a condicionants del rendiment.
    - Els problemes d'inserció com a condicionants de l'èxit de l'etapa de transició
  - La integració dels aspectes socials de l'entorn de l'esportista en l'avaluació del seu rendiment.
3. Dirigeix la preparació de l'esportista estructurant els procediments i els mètodes de preparació psicològica en relació amb els processos de motivació i afrontament de l'alta competició.
- Processos de motivació propis d'esportistes d'alt nivell.
  - Diferències entre implicació i compromís.
  - Definició de motivació:
    - Tindre molt clars els objectius que es persegueixen (claretat).
    - Pagar tot el preu que costen aquests objectius (compromís).
  - Aspectes implicats en el compromís:
    - Renúncies i sacrificis.
    - Persistència en l'esforç per a complir el programa de treball.
    - Acceptació de les conseqüències del compromís.
  - Procediments psicològics per a mantindre la motivació d'esportistes d'alt nivell al llarg de la temporada:
    - Atendre les seues necessitats individuals.
    - Variar les condicions d'entrenament.
    - Implicar els esportistes en la presa de decisions que afecten la seu preparació.
    - Premiar les conductes dels esportistes associades al compromís.
    - Establiment d'objectius de treball, a curt, mitjà i llarg termini.
  - Processos d'afrontament de la competició implicats en l'alt rendiment esportiu:
    - Formes d'afrontar la pressió de la competició.
    - Evitar l'ansietat.
    - Controlar l'ansietat.
    - Tolerar l'ansietat.
    - Gaudir de l'ansietat.
  - Regulació de l'atenció abans i durant la competició:
    - Aspectes rellevants per a la tasca.
    - Aspectes controlables pel mateix esportista.
  - Mètodes de preparació psicològica per a millorar l'afrontament que els esportistes d'alt nivell fan de la competició:
    - Tècniques d'autocontrol emocional: tècniques de relaxació, respiració i visualització.
    - Afegir pressió als entrenaments:
      - Augmentar la dificultat tècnica dels exercicis i/o entrenar amb cansament.
      - Fomentar la competició dins de l'entrenament.
      - Castigar amb la retirada de privilegis els errors cometuts durant l'entrenament.
      - Simular la dinàmica de competició i registrar l'actuació dels esportistes.
  - Elaboració, aplicació i ajustament de rutines i plans de competició.
  - Elaboració de programacions esportives que integren els processos de motivació i d'afrontament de la competició:
    - Implicar l'esportista en l'elaboració de la programació de l'entrenament.
    - Informar contínuament l'esportista sobre la seu progressió.
    - Integrar els mètodes de preparació psicològica en les sessions d'entrenament.
    - Afegir pressió als entrenaments a mesura que s'aproxima la competició.
    - Planificar simulacions de competició.
  - La derivació d'aspectes de la preparació d'esportistes d'alt nivell a professionals de la psicologia. Pautes d'actuació:
    - Criteris per a la derivació d'esportistes a professionals de la psicologia clínica:
      - L'esportista presenta conductes poc corrents.
      - Aquestes conductes són percebudes per l'esportista com un problema.
      - Aquestes conductes interfereixen significativament en la salut i/o el rendiment del subjecte.
      - Criteris per a la derivació d'esportistes a professionals de la psicologia de l'esport.
      - L'esportista no és capaç de rendir en competició en la mesura de
      - L'esportista no és capaç de mantenir la seu motivació al llarg de la temporada.
      - Aspectes personals que interfereixen en el rendiment de l'esportista.
  - La necessitat d'integrar la preparació psicològica en la preparació general de l'esportista:
    - Atendre el caràcter multidisciplinari del rendiment esportiu.
    - Permetre que l'esportista rendisca regularment sota pressió en la mesura de les seues possibilitats.
    - Facilitar el procés d'aprenentatge de l'esportista.
    - Facilitar el manteniment de la motivació al llarg de la temporada.
    - Evitar que problemes personals afecten el rendiment de l'esportista.
4. Coordina l'equip de personal tècnic especialista en ciències aplicades a l'esport identificant les funcions del psicòleg i aplicant tècniques de gestió de recursos humans.
- Funcions del professional de la psicologia aplicada a l'esport:
    - Vetlar per la salut psicològica dels esportistes.
    - Evitar que els aspectes personals dels esportistes afecten el seu rendiment.
    - Facilitar el manteniment de la motivació dels esportistes.
    - Facilitar el procés d'aprenentatge de gestos tècnics i/o de jugades.
    - Ensenyar als esportistes a rendir sota pressió.

- Fomentar la cohesió dels equips esportius.
  - Assessorar l'equip tècnic en matèria psicològica.
  - Facilitar l'adherència al tractament dels esportistes lesionats.
- Estils de lideratge en la conducció d'equips:
- Directiu.
  - Persuasiu.
  - Participatiu.
  - Permissiu.
- Anàlisi de la comunicació per a generar credibilitat en els especialistes en ciències de l'esport:
- No donar res per suposat.
  - Escuta activa.
  - Coherència entre el llenguatge oral i el corporal.
  - Consensuar les percepcions del grup per a prendre decisions.
  - Utilitzar el reforç, el càstig i l'extinció.
- Protocols per a integrar l'aportació del professional de la psicologia en la preparació d'esportistes d'alt nivell:
- Sessions periòdiques individuals i col·lectives amb el professional de la psicologia.
  - Participació del psicòleg en les reunions de l'equip tècnic.
  - Recordatori i ajustament de recursos psicològics durant l'entrenament.
  - Observació i ajustament de la posada en pràctica dels recursos psicològics durant la competició.
- Disseny de planificacions esportives que integren el treball especialitzat del professional de la psicologia:
- Durant la pretemporada:
    - Valoració de les necessitats psicològiques dels esportistes.
    - Aprendentatge de recursos bàsics d'autocontrol.
    - Establiment dels canals de comunicació.
    - Manteniment de la motivació per la preparació física.
  - Durant períodes precompetitius:
    - Individualització dels recursos d'autocontrol.
    - Foment de la cohesió del grup d'entrenament/equip esportiu.
    - Facilitació de l'aprendentatge de gestos i/o jugades.
  - Durant períodes competitius:
    - Aplicació i ajust de recursos d'autocontrol.
    - Assessorament de l'equip tècnic.
  - Durant períodes postcompetitius:
    - Reavaluació de les necessitats psicològiques dels esportistes.
    - Restabliment d'objectius psicològics.
    - Pràctica de recursos bàsics d'autocontrol.
    - Foment de la cohesió del grup d'entrenament/equip esportiu.
- Els estils de lideratge i les pautes de comunicació per a l'optimització dels recursos humans de l'equip tècnic:
- Criteris per a variar d'estil de direcció en funció de les necessitats de l'equip.
  - Criteris per a variar d'estil de direcció en funció del tipus de situació.
- La necessitat de disposar d'equips tècnics multidisciplinaris.
- El caràcter multidisciplinari del rendiment esportiu.
  - Beneficis del treball en equip i la necessitat d'especialització.

C) Estratègies metodològiques

Caldrà evitar la desmotivació de l'alumnat per orientar massa teòricament el mòdul. En este sentit es recomana utilitzar les següents estratègies metodològiques:

- Demanar als alumnes que es preparen part del material docent i l'exposen a la resta del grup.
- Practicar els coneixements en situacions simulades d'entrenament esportiu.
- Gravar alguna de les sessions i comentar-les en grup.
- Es podrien dividir els alumnes en dos grups: l'un aplicaria tècniques d'intervenció docent i l'altre observaria aquesta aplicació, amb la idea que els dos grups adquiriren un coneixement aplicat i generaren un material d'anàlisi que potenciaria la reflexió. Seria adequat recolzar-se en material documental, de tal manera que les classes pogueren orientar-se, més que a la descripció dels continguts, a l'aplicació d'aquests, així com a la seua comprensió.

MÒDUL: FORMACIÓ DE FORMADORS ESPORTIUS

CODI: MED-C303

DURACIÓ: 45 HORES

ECTS: 4

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè els alumnes siguen capaços de programar, impartir i tutelar la formació de tècnics en la seua especialitat esportiva. Per a fer-ho hauran de ser capaços d'identificar les estratègies d'aprenentatge més adequades per a l'adquisició de competències professionals en adults, i hauran de fomentar la formació ètica dels tècnics en formació.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
<p>1. Imparteix formació de tècnics esportius analitzant les condicions que faciliten l'aprenentatge d'adults i les estratègies d'aprenentatge adequades per a l'adquisició de competències professionals.</p>	<p>a) S'han analitzat les característiques psicosocials de l'alumnat adult i les seues implicacions en l'aprenentatge.</p> <p>b) S'han aplicat mètodes de valoració de les característiques psicosocials de l'alumnat adult.</p> <p>c) S'han descrit les teories cognitives de l'aprenentatge més adequades per a explicar l'aprenentatge de les persones adultes.</p> <p>d) S'han relacionat les característiques dels diferents estils d'aprenentatge i les estratègies d'aprenentatge de l'alumnat i les seues implicacions en l'aprenentatge.</p> <p>e) S'han analitzat les característiques del model tècnic i del model cognitivoreflexiu de formació del professorat en relació amb l'adquisició de competències professionals en l'àmbit de l'activitat física i de l'esport.</p> <p>f) S'ha descrit i aplicat, en supòsits pràctics, el tipus d'intervenció del professorat més adequada per a la formació de les persones adultes.</p> <p>g) S'han descrit i aplicat en supòsits pràctics les pautes metodològiques dels estils d'ensenyament més adequats per a les persones adultes en situacions d'aprenentatge presencial i a distància.</p> <p>h) S'han promogut la valoració de les característiques individuals de l'aprenentatge, i altres possibilitats d'atenció a la diversitat, com a base de l'adaptació dels processos d'ensenyament del docent.</p>
<p>2. Elabora la programació didàctica dels mòduls d'Ensenyaments Esportius analitzant la normativa d'Ordenació d'aquests i els seus processos de programació, seqüenciació i avaliació, i concretant els elements que constitueixen la programació.</p>	<p>a) S'ha analitzat l'organització bàsica dels Ensenyaments Esportius en relació amb el sistema educatiu i la seu relació amb les ofertes formatives del Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional.</p> <p>b) S'ha analitzat el perfil professional de cicles d'ensenyament esportiu i la seu relació amb els objectius generals dels seus ensenyaments mínims.</p> <p>c) S'han identificat les característiques dels àmbits conceptual, procedural i actitudinal en els objectius de cicles d'Ensenyaments Esportius.</p> <p>d) S'han analitzat els conceptes, els procediments i les actituds que justifiquen els resultats d'aprenentatge d'un mòdul específic d'ensenyament esportiu.</p> <p>e) S'han descrit els elements propis de la programació didàctica de mòduls específics i de formació pràctica de diferents cicles, i del mòdul de Projecte Final d'un cicle superior d'Ensenyaments Esportius.</p> <p>f) S'han comparat les diferències en la programació didàctica entre l'ensenyament presencial i a distància d'un mòdul específic d'ensenyament esportiu.</p> <p>g) S'han descrit les característiques de l'avaluació de competències professionals en l'àmbit de l'activitat física i esportiva.</p> <p>h) S'han interpretat les característiques dels criteris d'avaluació d'un resultat d'aprenentatge en un mòdul específic d'ensenyament esportiu.</p> <p>i) S'ha analitzat la normativa que afecta l'avaluació, la certificació i els registre dels Ensenyaments Esportius.</p> <p>j) S'han explicat i exemplificat les eines per a l'adaptació curricular en atenció a la diversitat.</p> <p>k) S'ha explicat i analitzat la importància del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes com a element clau en l'atenció a la diversitat.</p> <p>l) S'han concretat els elements de la programació didàctica d'un mòdul del bloc específic, atenent la seu normativa d'Ordenació i les característiques de l'alumnat, incloent-hi l'alumnat amb discapacitat, i del context esportiu.</p> <p>m) S'ha argumentat la importància de la programació didàctica en la formació de tècnics esportius.</p>
<p>3. Programa i dirigeix sessions de formació de tècnics esportius analitzant les característiques i elaborant recursos didàctics propis dels Ensenyaments Esportius.</p>	<p>a) S'han analitzat les característiques dels recursos didàctics que permeten el desenvolupament d'estrategies metodològiques pròpies de la formació de formadors, presencial i a distància.</p> <p>b) S'han identificat les especificacions tècniques i les pautes didàctiques dels recursos (audiovisuals, informàtics, multimèdia, entre d'altres) propis de l'ensenyament presencial i a distància per a un òptim aprofitament en les sessions.</p> <p>c) S'han seleccionat i utilitzat recursos didàctics que faciliten una millor comprensió dels continguts a abordar en la formació de formadors, i se n'ha identificat la utilització en la formació presencial i a distància.</p> <p>d) S'han elaborat materials i mitjans didàctics (impresos, audiovisuals, multimèdia, entre d'altres) que permeten desenvolupar continguts teoricopràctics propis de la formació de formadors, presencial i a distància.</p> <p>e) S'ha dissenyat i realitzat una presentació (de tasques i continguts) atenent la seu estructura, i utilitzant</p>

	<p>de manera eficaç recursos didàctics, en un supòsit pràctic de classe teoricopràctica.</p> <p>f) S'ha valorat la necessitat de programar i preparar els recursos didàctics abans d'utilitzar-los.</p> <p>g) S'ha valorat la necessitat de preveure recursos didàctics alternatius per al cas de possibles incidències, incloent-hi l'atenció a persones amb discapacitat, i s'han identificat aquells recursos que poden resultar més adequats en cada cas.</p> <p>h) S'ha valorat la necessitat de disposar de recursos didàctics i estratègies metodològiques per a aplicar i transmetre de forma efectiva el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.</p> <p>i) S'han exemplificat les possibilitats d'adaptació dels recursos didàctics a utilitzar atenent una necessitat educativa especial.</p>
4. Tutoriza tècnics esportius en el seu procés de formació específica (mòduls específics, de Formació Pràctica i Projecte Final) identificant les estratègies i els procediments per a fer-ne el seguiment i l'avaluació.	<p>a) S'han identificat les condicions de seguiment i tutorització dels diferents mòduls del bloc específic, presencials i a distància, establits en la normativa vigent.</p> <p>b) S'ha valorat la necessitat d'establir una línia de treball contínua i coherent entre els diferents mòduls de formació del bloc específic i entre aquest i el bloc comú.</p> <p>c) S'han analitzat els recursos existents per a l'establiment de contactes i convenis amb les entitats col·laboradores en el mòdul de Formació Pràctica.</p> <p>d) S'han utilitzat aplicacions informàtiques específiques en supòsits de gestió i seguiment del mòdul de Formació Pràctica.</p> <p>e) S'han proposat, analitzat i comparat diferents dinàmiques de treball per a la conducció de tutories grupals en el mòdul de Formació Pràctica.</p> <p>f) S'han descrit els elements clau per a l'elaboració d'informes d'avaluació del mòdul de Formació Pràctica.</p> <p>g) S'han descrit els elements clau per a establir un guió d'elaboració de la memòria del mòdul de Formació Pràctica.</p> <p>h) S'han analitzat diferents pautes d'actuació, assessorament i control d'entrevistes i tutories personalitzades en la direcció de projectes, en funció de la seua temàtica.</p> <p>i) S'han analitzat els criteris de pertinència i viabilitat d'un projecte en relació amb la seua finalitat, i s'ha valorat la necessitat d'elaborar un document que racionalitze/justifique les accions que hagen d'escometre's.</p> <p>j) S'han descrit els apartats clau del guió d'un projecte del cicle superior, depenen de la seua temàtica.</p> <p>k) S'han escollit de forma argumentada els criteris d'elaboració i avaliació per a la presentació oral i escrita dels projectes.</p> <p>l) S'ha justificat la funció de la tutoria i el seguiment en la consecució dels resultats d'aprenentatge dels mòduls de Formació Pràctica i de Projecte.</p> <p>m) S'ha valorat la importància d'anotar en un diari de camp la memòria del mòdul de Formació Pràctica com a element d'aprenentatge reflexiu per part de l'alumnat.</p>
5. Promou el desenvolupament ètic i moral de tècnics i esportistes d'alt rendiment valorant l'impacte que els seus comportaments i actituds tenen en l'àmbit social, especialment a través dels mitjans de comunicació.	<p>a) S'ha analitzat la bibliografia existent i se n'han identificat i descrit els valors més rellevants relacionats amb l'alt rendiment.</p> <p>b) S'han identificat els valors i les actituds que transmeten tècnics i esportistes d'alt rendiment, especialment a través dels mitjans de comunicació.</p> <p>c) S'han analitzat les característiques que ha de tindre el tractament de la informació esportiva en els mitjans de comunicació per a fer efectiu el tractament igualitari entre homes i dones.</p> <p>d) S'ha analitzat la repercussió mediàtica de comportaments esportius i antiesportius de tècnics i esportistes d'alt rendiment i la seua influència social.</p> <p>e) S'ha argumentat la importància que els tècnics d'alt rendiment assumisquen les responsabilitats ètiques del seu comportament a l'hora de transmetre valors personals i socials.</p> <p>f) S'ha identificat i valorat la importància dels prejudicis i estereotips de gènere d'esportistes i cos tènic en la seua interacció amb els mitjans de comunicació.</p> <p>g) S'ha argumentat la importància de l'atenció a la diversitat en la valoració de l'èxit esportiu, i s'hi ha donat cabuda a altres col·lectius normalment menys valorats, especialment dones i persones amb discapacitat.</p>
6. Participa en l'organització de la formació de tècnics esportius analitzant les característiques dels centres docents i la normativa sobre responsabilitat del professorat.	<p>a) S'han identificat les funcions dels diferents òrgans d'un centre educatiu.</p> <p>b) S'ha analitzat l'abast de la finalitat i dels objectius dels Ensenyaments Esportius, amb especial interès pel foment de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, així com per l'atenció a persones amb discapacitat.</p> <p>c) S'han identificat els diferents tipus de centres en els quals es poden impartir els Ensenyaments Esportius de Règim Especial.</p>

	d) S'ha analitzat la normativa que regeix el funcionament i l'organització d'un centre docent que impartsca Ensenyaments Esportius. e) S'han analitzat les diferents formes de col·laboració entre les administracions educatives i les federacions esportives, per a impartir els Ensenyaments Esportius. f) S'ha analitzat la normativa bàsica d'avaluació aplicable als Ensenyaments Esportius. g) S'han descrit els requisits del professorat especialista en l'Administració educativa. h) S'han identificat responsabilitats atribuïdes al professorat especialista en la docència d'aquests ensenyaments.
--	--

B) Continguts

1. Imparteix formació de tècnics esportius analitzant les condicions que faciliten l'aprenentatge d'adults i les estratègies d'aprenentatge adequades per a l'adquisició de competències professionals.

– Característiques psicosocials de l'alumnat adult:

- Implicacions en l'aprenentatge.
- Mètodes de valoració psicosocial.

– Teories cognitives de l'aprenentatge de futurs formadors: estils i estratègies.

– Models de formació del professorat:

- Model tècnic.
- Model cognitivoreflexiu.

– Intervenció del professorat amb alumnat adult:

- Estils d'ensenyament en ensenyament presencial i a distància.
- Individualització del procés d'ensenyament-aprenentatge.

– Els principis de normalització i atenció a la diversitat.

2. Elabora la programació didàctica dels mòduls d'Ensenyaments Esportius analitzant la normativa d'Ordenació d'aquests i els seus processos de programació, seqüènciació i avaluació, i concretant els elements que constitueixen la programació.

– Els Ensenyaments Esportius en el sistema educatiu:

- Passarel·les entre els Ensenyaments Esportius i la resta del sistema educatiu.
- Ordenació, estructura i organització bàsica.
- El Sistema Nacional de Qualificacions i Formació Professional: oferta formativa en relació amb els Ensenyaments Esportius.
- Característiques àmbits conceptual, procedural i actitudinal en els objectius dels diferents cicles.
- Conceptes, procediments i actituds dels resultats d'aprenentatge dels mòduls del bloc específic.

Anàlisi del perfil professional de cicles d'ensenyament esportiu en relació amb els objectius generals dels seus ensenyaments mínims.

– El bloc específic en els Ensenyaments Esportius: programació dels mòduls específics, de Formació Pràctica i Projecte Final:

- Capacitats conceptuais, procedimentals i actitudinals que justifiquen els resultats d'aprenentatge dels mòduls del bloc específic.
- Elements propis de la programació didàctica dels mòduls específics d'ensenyament esportiu.
- Elements propis de la programació didàctica del mòdul de Formació Pràctica.
- Elements propis de la programació didàctica del mòdul de Projecte Final del cicle superior.

– Característiques diferencials de la programació didàctica presencial i a distància.

– L'avaluació en l'àmbit dels Ensenyaments Esportius:

- Avaluació de les competències professionals en l'àmbit de l'activitat física i l'esport.
- Característiques dels criteris d'avaluació de resultats d'aprenentatge propis dels mòduls del bloc específic.
- Normativa de referència en l'avaluació, la qualificació, la certificació i el registre.
- Aplicació d'instruments d'avaluació vinculats al procés d'aprenentatge de l'alumnat

– Concreció dels elements de la programació didàctica relatius als mòduls del bloc específic.

– Eines per a l'adaptació curricular: modificacions en els elements d'accés al currículum:

- Exemples d'adaptació curricular per a la discapacitat física i sensorial.
- Principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.
- Maneig de la diversitat cultural i social de l'alumnat.

3. Programa i dirigeix sessions de formació de tècnics esportius analitzant les característiques i elaborant recursos didàctics propis dels Ensenyaments Esportius.

– Característiques, recomanacions d'ús i criteris de selecció dels diferents recursos didàctics a utilitzar en la formació de formadors:

- Recursos tradicionals:
  - La pissarra.
  - El paperògraf.
  - El retroprojector.
  - Mitjans impresos: anotacions, làmines, pòsters.
- Tecnologies de la informació i la comunicació:
  - Mitjans audiovisuals: reproducció de suports digitals.
  - Mitjans informàtics: canó de projecció, ensenyament assistit per ordinador: el PC i la tauleta tàctil.
  - Mitjans interactius: pissarra digital (tàctil i portàtil), videoconferència.
- Elaboració de materials i mitjans didàctics propis de la formació de tècnics, presencial i a distància.
  - Documentació:
- Cerques documentals.
  - Bases de dades especialitzades.
  - Revisions bibliogràfiques.
  - Revisions de webs.
  - Gestió de la informació.

- Procés de cerca-selecció-integració.
  - Sistemes de citació documental propis de l'àmbit científic.
  - Estratègies per a la programació, la presentació oral i l'avaluació de sessions en la formació de tècnics:
    - Estructuració dels continguts.
    - Estratègies per a connectar amb l'audiència.
    - Estratègies d'utilització eficaç dels recursos didàctics, així com de les alternatives en cas de fallada tècnica.
    - Estratègies per al tancament de la presentació.
    - Valoració de la sessió.
  - Les necessitats educatives especials: causes i implicacions didàctiques.
  - Recursos didàctics per a aplicar de forma efectiva el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.
  - Metodologies d'ensenyament en contextos de formació de formadors:
    - Mètode del cas.
    - La lliçó magistral.
    - Incentivació de l'aprenentatge cooperatiu.
    - Incentivació de l'aprenentatge autònom.
4. Tutoritzà tècnics esportius en el seu procés de formació específica (mòduls específics, de Formació Pràctica i Projecte Final) identificant les estratègies i els procediments per a fer-ne el seguiment i l'avaluació.
- El seguiment i la tutorització dels mòduls del bloc específic, presencials i a distància:
    - Anàlisi de la relació curricular existent entre els diferents mòduls dels blocs comú i específic.
    - Funcions i efectes de la tutorització en la consecució dels resultats d'aprenentatge dels mòduls del bloc específic.
    - El mòdul de Formació Pràctica:
      - Identificació dels recursos existents per a l'establiment de contactes i convenis amb entitats col·laboradores.
      - Utilització d'applicacions informàtiques específiques per a la gestió i seguiment del mòdul de Formació Pràctica.
      - Tutorials grupals: anàlisi de dinàmiques de treball presencials i a distància.
      - Avaluació: criteris d'elaboració de guions i criteris d'avaluació aplicables a les memòries, diaris de camp i altres documents d'avaluació del
      - mòdul de Formació Pràctica.
    - El mòdul de Projecte Final:
      - Direcció i tutorització de projectes: pautes d'actuació, assessorament i control en el seguiment.
      - Criteris de pertinència i viabilitat d'un projecte: interrogants a plantejar-se a l'hora de formular-lo (raons, finalitats, beneficiaris, recursos, activitats, temporalització...).
      - Estructura i continguts bàsics en la formulació de projectes. Adaptacions en funció de la temàtica.
      - Avaluació: elecció dels criteris d'elaboració i avaluació de presentacions orals i escrites.
5. Promou el desenvolupament ètic i moral de tècnics i esportistes d'alt rendiment valorant l'impacte que els seus comportaments i actituds tenen en l'àmbit social, especialment a través dels mitjans de comunicació.
- Impacte de l'esport d'alt rendiment:
    - Actituds i valors propis de l'esport d'alt rendiment.
    - Esport i mitjans de comunicació.
    - Anàlisi de contingut de la informació esportiva en els mitjans de comunicació.
  - L'atenció a col·lectius desfavorits en l'alt rendiment esportiu: valoració de l'èxit en dones i persones amb discapacitat. Tractament en els mitjans de comunicació.
  - Importància dels prejudicis i estereotips de gènere d'esportistes i cos tècnic en la seua interacció amb els mitjans de comunicació.
6. Participa en l'organització de la formació de tècnics esportius analitzant les característiques dels centres docents i la normativa sobre responsabilitat del professorat.
- Centres d'Ensenyaments Esportius. Tipus i característiques. Organització i funcionament.
  - Objectius dels Ensenyaments Esportius: la igualtat d'oportunitats entre dones i homes i l'atenció a les persones amb discapacitat.
  - Professorat especialista. Característiques.
  - Normativa bàsica sobre l'organització i la gestió de l'ensenyament esportiu

C) Estratègies metodològiques

Per a evitar que la possible desmotivació els alumnes i amb l'objectiu de transmetre's la faceta procedural necessàriament associada a l'ensenyament es recomana utilitzar les següents estratègies metodològiques com les següents:

- Demanar als alumnes que es preparen part del material docent i l'exposen a la resta del grup.
- Aplicar els coneixements en supòsits pràctics.
- Realitzar les tasques en grups reduïts i tancar la sessió amb una posada en comú.
- Gravar alguna de les sessions i comentar-la en grup.

D) Orientacions pedagògiques

Aquest mòdul hauria d'impartir-se en últim lloc del cicle superior, perquè en certa mesura integra els continguts dels anteriors (especialment els referits als aspectes organitzatius i de gestió de l'alt rendiment, i els relacionats amb els recursos humans implicats en la direcció d'equips). No requereix cap època del curs acadèmic concreta, ni tampoc cap agrupació en blocs de continguts en especial.

MÒDUL: ORGANITZACIÓ I GESTIÓ APLICADA A L'ALT RENDIMENT

CODI: MED-C304

DURACIÓ: 25 HORES

ECTS: 4

Aquest mòdul proporciona la formació necessària perquè l'alumne coneixi la normativa per al desenvolupament de les competicions d'alt nivell i siga capaç d'aplicar-la, tant a l'organització de la competició com als requisits que en matèria de seguretat han de complir les instal·lacions que s'hi destinen.

Encara que partim ja d'un coneixement previ de les competicions d'iniciació esportiva, fruit dels cicles anteriors, té també un marcat caràcter procedural de realització de tràmits i processos per a l'organització correcta d'una competició d'alt nivell (seguretat, prevenció, tràmits administratius), així com de direcció, gestió i coordinació d'altres tècnics en una organització esportiva (club, empresa, associació), i d'acompanyament d'aquests i dels esportistes en la competició.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Supervisa les condicions de seguretat de les instal·lacions i mitjans propis de l'alt rendiment esportiu, aplicant els procediments establerts i relacionant-los amb la normativa vigent en matèria de prevenció de riscos laborals. Drets i deures en aquesta matèria.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han analitzat els requisits que han de complir les instal·lacions d'alt rendiment per a la pràctica de l'activitat segons la normativa vigent. b) S'han relacionat les condicions laborals en una instal·lació d'alt rendiment amb la salut del personal. c) S'han descrit les situacions de risc, les malalties professionals i els accidents més habituals en els entorns laborals de les instal·lacions dedicades a l'alt rendiment. d) S'han analitzat els procediments de control de la seguretat aplicables en les instal·lacions dedicades a l'alt rendiment esportiu, especialment en el pla d'actuació d'emergències. e) S'ha valorat la importància d'una actitud preventiva en tots els àmbits de gestió d'una instal·lació dedicada a l'alt rendiment esportiu. f) S'han identificat els elements organitzatius bàsics de les instal·lacions dedicades a l'alt rendiment. g) S'han analitzat els tràmits exigits per la normativa vigent en la petició de finançament d'una instal·lació esportiva dedicada a l'alt rendiment. h) S'han caracteritzat les parts que componen un pla de prevenció de riscos laborals d'una instal·lació dedicada a l'alt rendiment esportiu, incloent-hi les funcions i les accions vinculades a cada part. i) S'ha argumentat la necessitat i la importància d'establir en una instal·lació esportiva d'alt rendiment un pla de prevenció de riscos laborals que incloga la seqüènciació d'actuacions que s'han de realitzar en cas d'emergència. j) S'ha analitzat i exemplificat la normativa sobre accessibilitat en les instal·lacions esportives per part de persones amb discapacitat o mobilitat reduïda.
2. Organitza i realitza activitats de gestió i constitució d'una organització esportiva o empresa analitzant-ne els objectius i l'estructura i relacionant-los amb la normativa vigent.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han analitzat les diferents formes jurídiques i estructura de les organitzacions esportives o empreses. b) S'han aplicat els passos necessaris en la creació d'una organització esportiva en funció del seu àmbit d'actuació. c) S'ha especificat el grau de responsabilitat legal de les persones propietàries i gestors en funció de la forma jurídica triada per l'organització esportiva o l'empresa. d) S'han analitzat les possibles vies de suport econòmic existents per a la creació i la gestió d'una organització esportiva o empresa segons les característiques d'aquesta. e) S'han realitzat, en supòsits pràctics, els tràmits exigits per la normativa vigent per a la petició d'ajudes a la creació i la gestió de les organitzacions esportives o empreses. f) S'han realitzat tràmits necessaris per a la sol·licitud de reconeixement com a entitat d'utilitat pública.
3. Dirigeix una organització esportiva aplicant procediments de gestió econòmica i comptable.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han descrit els conceptes i les tècniques bàsiques de gestió i registre comptables. b) S'han analitzat els procediments administratius bàsics relatius a la gestió d'una organització esportiva. c) S'han emplenat els documents bàsics comercials i comptables d'una organització esportiva. d) S'han aplicat procediments en l'elaboració de la documentació administrativocomercial derivada del desenvolupament de l'activitat esportiva. e) S'ha valorat la importància de l'organització i l'ordre en els procediments de gestió econòmica i comptable. f) S'han identificat les principals obligacions fiscals i tributàries d'una organització esportiva o empresa en relació amb el seu objectiu d'actuació. g) S'han emplenat els protocols de declaració-liquidació de l'Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE), l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA), l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF), i l'Impost de Societats. h) S'han argumentat els problemes derivats de l'incompliment de les obligacions fiscals i tributàries d'una organització esportiva o empresa.

	i) S'han realitzat supòsits de sol·licitud de les diferents exempcions fiscals establides per al sector esportiu.
4. Organitza i gestiona competicions i esdeveniments propis del nivell de tecnificació esportiva analitzant els requisits administratius i els mitjans materials i humans necessaris, en relació amb el marc legal que els regula i els criteris de sostenibilitat.	a) S'ha descrit l'estructura organitzativa que té una competició de tecnificació esportiva. b) S'han identificat les funcions que s'han de realitzar en l'organització d'una competició de tecnificació esportiva. c) S'ha analitzat l'impacte de la celebració d'una competició o esdeveniment esportiu sobre l'entorn en el qual es realitza. d) S'han enumerat els criteris de sostenibilitat aplicables a l'organització d'una competició o esdeveniment esportiu. e) S'han analitzat les responsabilitats que té l'organització d'una competició o esdeveniment esportiu. f) S'han descrit les ajudes al patrociní de l'esport femení com a estratègia en l'organització d'una competició o esdeveniment esportiu en aquest àmbit. g) S'han descrit les principals vies de finançament de l'organització d'una competició esportiva. h) S'han descrit les diferents alternatives de gestió i difusió dels resultats durant una competició esportiva. i) S'han aplicat els procediments d'organització en supòsits pràctics d'actes protocol·laris d'obertura, lliurament i clausura d'una competició esportiva. j) S'han descrit les exigències de seguretat i d'atenció a les emergències que ha de contemplar l'organització d'un acte esportiu.
5. Acompanya esportistes en competicions d'alt rendiment i identifica el marc legislatiu i organitzatiu en el qual s'enquadren aquest tipus de competicions analitzant les normatives que es poden aplicar a esportistes professionals i a esportistes d'alt nivell i alt rendiment.	a) S'ha analitzat la normativa esportiva d'àmbit internacional i s'ha relacionat amb l'estructura administrativa de l'esport. b) S'han descrit estructura i funcions dels organismes esportius internacionals més importants i les seues funcions. c) S'ha relacionat l'estructura administrativa internacional amb la normativa de competició. d) S'han descrit les funcions i el règim disciplinari/sancionador de l'Agència Mundial Antidopatge i les seues relacions amb els organismes nacionals i internacionals de l'esport. e) S'han descrit els avantatges que atorga la normativa espanyola als esportistes professionals. f) S'han analitzat les característiques de l'esport professional a Espanya. g) S'ha analitzat la normativa que afecta els esportistes d'alt nivell i alt rendiment a Espanya. h) S'han analitzat les característiques dels programes d'ajuda a la preparació dels esportistes d'alt nivell dels esports olímpics i paralímpics, especialment en modalitats esportives on encara hi ha una representació femenina reduïda.
6. Selecciona les oportunitats d'ocupació identificant les possibilitats d'inserció laboral concretes i les alternatives d'aprenentatge permanent.	a) S'ha valorat la importància de la formació permanent com a factor clau en l'ocupabilitat i l'adaptació a les exigències del mercat laboral i de la modalitat esportiva. b) S'han identificat els itineraris formatius professionals que completen el perfil professional i augmenten l'ocupabilitat. c) S'han determinat les tècniques utilitzades en el procés de cerca d'ocupació. d) S'han descrit possibilitats d'autoocupació i s'han relacionat amb el seu perfil professional. e) S'ha realitzat l'autovaloració de la personalitat, les aspiracions, les actituds i la formació pròpies per a la presa de decisions.

B) Continguts
<p>1. Supervisa les condicions de seguretat de les instal·lacions i mitjans propis de l'alt rendiment esportiu, aplicant els procediments establerts i relacionant-los amb la normativa vigent en matèria de prevenció de riscos laborals. Drets i deures en aquesta matèria.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Centres d'alt rendiment (CAR) i centres de tecnificació esportiva (CTD). Tipus, característiques i normativa aplicable. – Estructura i organització dels CAR i CTD. Normativa d'aplicació. Ajudes i subvencions. – Prevenció i seguretat en les instal·lacions. Normativa d'aplicació. Instruments essencials per a la gestió i aplicació del pla de prevenció: avaliació de riscos i planificació de l'activitat preventiva: <ul style="list-style-type: none"> • Fases del pla de prevenció: identificació de l'empresa, estructura organitzativa, funcions i responsabilitats. Organització de la prevenció en l'empresa. • Pla d'emergències. Elaboració i aplicació del pla d'emergències. Protocols d'evacuació.   – Importància de les mesures de protecció i prevenció en l'entorn laboral. – El principi d'accessibilitat universal aplicat a les instal·lacions i equipaments esportius. – Requeriments legals i tècnics de les instal·lacions esportives en relació amb l'accessibilitat física i la comunicació. – Normativa estatal i de la comunitat autònoma de referència. <p>2. Organitza i realitza activitats de gestió i constitució d'una organització esportiva o empresa analitzant-ne els objectius i l'estructura i relacionant-les amb la normativa vigent.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Organitzacions i empreses esportives. Formes jurídiques. Estructura i funcions. – Requisits legals de constitució d'organitzacions esportives i empreses. – Elecció de la forma jurídica.

B) Continguts
<ul style="list-style-type: none"> – Vies de finançament de les organitzacions esportives i empreses esportives. Ajudes i subvencions. Tramitació de sol·licituds d'ajudes i subvencions. – Llei Orgànica 3/2007, 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, en la gestió i la constitució d'una organització esportiva.
<p>3. Dirigeix una organització esportiva aplicant procediments de gestió econòmica i comptable.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Concepte de comptabilitat. Nocions bàsiques. – Anàlisi de la informació comptable. – Obligacions fiscals de les organitzacions esportives o empreses de serveis esportius. – Gestió administrativa d'organitzacions esportives o empreses esportives.
<p>4. Organitza i gestiona competicions i esdeveniments propis del nivell de tecnificació esportiva analitzant els requisits administratius i els mitjans materials i humans necessaris, en relació amb el marc legal que els regula i els criteris de sostenibilitat.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Competicions esportives. Estructura organitzativa bàsica. Funcions i responsabilitats: <ul style="list-style-type: none"> • Vies de suport econòmiques i materials. • Suport al patrocini de l'esport femení. La seua importància en l'organització d'esdeveniments d'aquesta naturalesa. • Organització d'actes de protocol. • Seguretat en les competicions/esdeveniments esportius. • Gestió i difusió dels resultats de les competicions esportives.   – Sostenibilitat en competicions i esdeveniments esportius: <ul style="list-style-type: none"> • Mesures per a minimitzar les afeccions en la biodiversitat i de restauració de zones afectades. Preservació de zones fràgils, patrimoni arqueològic, històric i cultural. • Mesures d'estalvi i ús eficient de l'aigua. • Gestió de residus i neteja. • Minimitzar l'ús d'energia. Foment d'energies renovables.
<p>5. Acompanya esportistes en competicions d'alt rendiment i identifica el marc legislatiu i organitzatiu en el qual s'enquadren aquest tipus de competicions analitzant les normatives que es poden aplicar a esportistes professionals i a esportistes d'alt nivell i alt rendiment.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Esport internacional: <ul style="list-style-type: none"> • Normativa de referència: Carta Olímpica. Carta Europea de l'Esport per a tots: persones amb discapacitat. Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats. Llei Orgànica 3/2007, per a la igualtat efectiva de dones i homes, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat. Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Resolució de l'Assemblea General de l'ONU del 13/12/06 (art. 30.5). • Organismes internacionals. Estructura i funcions: Comitè Paralímpic Internacional, Comitè Olímpic Internacional (COI), Tribunal Arbitral de l'Esport, Tribunal d'Arbitratge de l'Esport (TAS) i l'Agència Mundial Antidopatge (AMA). • Règim disciplinari.   – Esport professional. Concepte: <ul style="list-style-type: none"> • Regulació laboral especial. • Lligues professionals espanyoles. Característiques.   – Esport d'alt nivell (EAN) i d'alt rendiment (EAR): <ul style="list-style-type: none"> • Normativa d'aplicació EAN-EAR. • Pla d'ajuda a l'esport olímpic (ADO). Característiques. • Pla d'ajuda a l'esport paralímpic (ADOP). Característiques. • Programes de suport a les esportistes EAN i EAR en modalitats esportives on es troben poc representades.

C) Estratègies metodològiques
<p>Com a mètodes destacables en l'ensenyament semipresencial o a distància, podem utilitzar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Estudi i anàlisi de casos reals o simulats. — Resolució de problemes: desenvolupament de solucions adequades a un problema mitjançant l'exercitació de rutines i fòrmules o l'aplicació de procediments establits.

D) Orientacions pedagògiques
<p>A fi d'aconseguir els corresponents resultats d'aprenentatge, se suggereix l'agrupació de continguts en blocs amb la següent seqüència d'impartició:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) núm. 4, núm. 5 i núm. 1. 2) núm. 2 i núm. 3. 3) núm. 6. <p>Aquest mòdul ha d'impartir-se simultàniament al mòdul Factors Psicosocials de l'Alt Rendiment per la seua relació amb els resultats d'aprenentatge que concerneixen la gestió de les competicions i per a tindre's en compte en els accompanyaments dels esportistes i els factors associats a la dinàmica de la competició (per exemple, l'estrés que puga derivar-se de la participació en aquestes competicions, ansietat...).</p>

MÒDUL PROPI DE LA COMUNITAT VALENCIANA: ANGLÉS TÈCNIC PER AL GRAU SUPERIOR

CODI: MED-CV305

DURACIÓ: 40 HORES

Els ensenyaments en llengua anglesa d'aquest mòdul tenen com a referència les competències pròpies del nivell B1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües del Consell d'Europa.

A) Resultats d'aprenentatge. Criteris d'avaluació

Resultats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
1. Produeix missatges orals en llengua anglesa en situacions habituals de l'àmbit social i professional de l'empresa, de l'àmbit esportiu reconeixent i aplicant les normes pròpies de la llengua anglesa.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat missatges de salutació, presentació i comiat, amb el protocol i les pautes de cortesia associades. b) Planteja i contesta preguntes senzilles sobre temes quotidians i temes relacionats amb l'àmbit esportiu c) S'han transmés missatges relatius a justificació de retards, absències o qualsevol altra eventualitat. d) S'han emprat amb fluïdesa les expressions habituals per al requeriment de la identificació dels interlocutors. e) S'han identificat missatges relacionats amb el sector esportiu
2. Manté converses en llengua anglesa de l'àmbit del sector esportiu interpretant la informació de partida.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha utilitzat un vocabulari tècnic adequat al context de la situació. b) S'han utilitzat els missatges adequats de salutacions, presentació, identificació i uns altres, amb les pautes de cortesia associades dins del context de la conversa. c) S'ha atès consultes directes telefònicament amb suposats clients i proveïdors. d) S'ha identificat la informació facilitada i requeriments realitzats per l'interlocutor sobre temes esportius. e) S'han formulat les preguntes necessàries per a afavorir i confirmar la percepció correcta del missatge. f) S'han proporcionat les respostes correctes als requeriments i instruccions rebuts . g) S'han realitzat les anotacions oportunes en anglés en cas de ser necessari. h) S'han utilitzat les fórmules comunicatives més usuals utilitzades en el sector esportiu. i) S'han comprés sense dificultat els punts principals de la informació. j) S'ha utilitzat un accent adequat en les converses en anglés.
3. Emplena documents de caràcter esportiu en anglés reconeixent i aplicant les normes pròpies de la llengua anglesa.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha identificat un vocabulari d'ús general en la documentació pròpia del sector. b) S'ha identificat les característiques i dades clau del document. c) S'ha analitzat el contingut i finalitat de diferents documents tipus d'altres països en anglés. d) S'han emplenat documents professionals relacionats amb el sector esportiu. e) S'han redactat cartes d'agraïment en anglés. f) S'han emplenat documents d'incidències i reclamacions. g) S'ha recepcionat i remés email i fax en anglés amb les expressions correctes de cortesia, salutació i comiat. h) S'han utilitzat les eines informàtiques en la redacció i emplenament dels documents esportius.
4. Redacta documents de caràcter administratiu/laboral reconeixent i aplicant les normes pròpies de la llengua anglesa i del sector esportiu.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'ha identificat un vocabulari d'ús general en la documentació pròpia de l'àmbit laboral i esportiu. b) S'ha elaborat un currículum vitae en el model europeu (Europass) o altres propis dels països de llengua anglesa. c) S'han identificat bosses d'ocupació en anglés accessibles per mitjans tradicionals i utilitzant les noves tecnologies. d) S'han traduït ofertes d'ocupació en anglés de l'àmbit esportiu. e) S'ha redactat la carta de presentació per a una oferta d'ocupació en el món esportiu. f) S'han descrit les habilitats personals més adequades a la sol·licitud d'una oferta d'ocupació. g) S'ha inserit un currículum vitae en una bossa d'ocupació en anglés. h) S'han redactat cartes de citació, rebuig i selecció per a un procés de selecció en l'empresa. i) S'ha desenvolupat una actitud de respecte feia les diferents maneres d'estructurar l'entorn laboral. j) S'ha valorat la llengua anglesa com a mitjà de relació i enteniment en el context laboral.
5. Interpreta textos, documents, converses, enregistraments o uns altres en llengua anglesa relacionats amb el món esportiu utilitzant les eines de suport més adequades.	<ul style="list-style-type: none"> a) S'han identificat les eines de suport més adequades per a la interpretació i traduccions en anglés. b) S'ha interpretat informació relacionada amb el món esportiu. c) S'han interpretat estadístiques i gràfics en anglés sobre l'àmbit professional esportiu. d) S'han aplicat els coneixements de la llengua anglesa a les noves Tecnologies de la Comunicació i de la Informació. e) S'ha valorat la dimensió de la llengua anglesa com a mitjà de comunicació base en la relació empresarial, tant europea com mundial.

B) Continguts
1. Missatges orals en anglès en situacions pròpies del sector:
– Recursos, estructures lingüístiques, lèxic bàsic i aspectes fonològics sobre: Presentació de persones, salutacions i comiat, tractaments de cortesia, identificació dels interlocutors, gestió de cites, visites, justificació de retards o absències, allotjaments, mitjans de transports, horaris, actes esportius i anàlegs.
– Recepció i transmissió de missatges de forma: presencial, telefònica o telemàtica.
– Sol·licituds i peticions d'informació relacionada amb el món esportiu.
– Convencions i pautes de cortesia en les relacions professionals: horaris, festes locals i professionals i adequació al llenguatge no verbal.
– Estils comunicatius formals i informals: la recepció i relació amb el client.
2. Conversa en llengua anglesa en l'àmbit de l'atenció al client:
– Recursos, estructures lingüístiques, lèxic i aspectes fonològics relacionats amb la contractació, l'atenció al client, queixes i reclamacions: documents bàsics. Formulació de disculpes en situacions delicades
– Planificació d'agendes: concert, ajornament i anul·lació de cites.
– Presentació de productes/serveis: característiques de productes/serveis, mesures, quantitats, serveis i valors afegits, condicions de pagament, etc..
– Convencions i pautes de cortesia, relacions i pautes professionals, usades en l'atenció al client, extern i intern.
3. Emplenament de documentació administrativa i comercial en anglès:
– Interpretació de les condicions d'un contracte relacionat amb el món esportiu.
– Emplenament de documentació comercial bàsica.
– Recursos, estructures lingüístiques, i lèxic bàsic relacionats amb la gestió de comandes, contractació, intenció i preferència de compra, devolucions i descomptes.
4. Redacció de documentació relacionada amb la gestió laboral en anglès:
– Recursos, estructures lingüístiques, i lèxic bàsic relacionats amb l'àmbit laboral: Currículum Vitae en diferents models. Borses d'ocupació. Ofertes d'ocupació. Cartes de presentació
– La selecció i contractació del personal: Contractes de treball. Cartes de citació, admissió i rebuig en processos de selecció.
– L'organització de l'empresa: llocs de treball i funcions.
5. Interpretació de textos amb eines bàsiques de suport (TIC):
– Ús de diccionaris temàtics, correctors ortogràfics, programes de traducció automàtics aplicats a textos relacionats amb:
– La cultura d'empresa i objectius: diferents enfocaments.
– Articles de premsa relacionats amb el món esportiu.
– Descripció i comparació de gràfics i estadística. Compressió dels indicadors econòmics més habituals.
– Agenda. Documentació per a l'organització de cites, trobades, i reunions. Organització de les tasques diàries.
– Consulta de pàgines webs amb continguts econòmics en anglès amb informació rellevant per a l'empresa.

Orientacions pedagògiques
Orientacions pedagògiques. Aquest mòdul conté la formació necessària per a l'acompliment d'activitats relacionades amb el sector. La gestió en el sector inclou el desenvolupament dels processos relacionats i el compliment de processos i protocols de qualitat, tot això en anglès. La formació del mòdul contribueix a aconseguir els objectius generals del cicle formatiu i les competències del títol. Les línies d'actuació en el procés d'ensenyament-aprenentatge que permeten aconseguir els objectius del mòdul, versaran sobre: – La descripció, anàlisi i aplicació dels processos de comunicació utilitzant l'anglès. – La caracterització dels processos del sector en anglès. – Els processos de qualitat en l'empresa, la seua avaluació i la identificació i formalització de documents associats a la gestió d'allotjament en anglès. – La identificació, anàlisi i procediments d'actuació davant situacions imprevistes (queixes, reclamacions...), en anglès.

ANEXO I

MÓDULOS DE ENSEÑANZA DEPORTIVA DEL BLOQUE COMÚN DEL CICLO INICIAL DE GRADO MEDIO O NIVEL I

MÓDULO: BASES DEL COMPORTAMIENTO DEPORTIVO

CÓDIGO: MED-C101

DURACIÓN: 20 HORAS

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumnado conozca las características de la etapa infantil, así como dotarle de los instrumentos y conocimientos para que sea capaz de conducir al deportista o al grupo de deportistas en fase de iniciación deportiva, mediante la puesta en práctica de estrategias y técnicas de comunicación, motivación y dinámicas grupales, aplicadas tanto sobre el deportista como sobre su entorno social y familiar. Por otro lado, enmarca toda la intervención didáctico-pedagógica con una visión ética y de transmisión de los valores propios del deporte que debe caracterizar cualquier actuación educativa.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Conoce las características motrices, psicológicas, afectivas y sociales de las personas, y las relaciona con los estadios madurativos de la infancia.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito diferentes estadios madurativos de la infancia y se han identificado las particularidades de cada uno. b) Se han aplicado técnicas elementales de recogida de información para la obtención de datos relevantes de la persona. c) Se han identificado los intereses y las motivaciones características de las personas en la etapa de la infancia. d) Se han descrito las características de los chicos y chicas en el ámbito motriz y psicológico en la primera etapa del proceso de aprendizaje motor. e) Se ha demostrado interés en respetar el desarrollo natural y saludable del deportista conforme a su estado madurativo. f) Se ha valorado la importancia de que la persona tenga diversidad y variabilidad de experiencias físico-deportivas en estos estadios para evitar una especialización precoz.
2. Atiende al deportista y describe y aplica diferentes técnicas de comunicación y motivación.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado las diferentes técnicas de comunicación, verbal y no verbal, que se pueden utilizar teniendo en cuenta el contexto deportivo. b) Se han elegido las técnicas de comunicación, así como la disposición espacial del material y del alumnado, más oportunas en el intercambio de información. c) Se han identificado diferentes maneras de captar la información y de tomar una decisión a partir de esta. d) Se han identificado las principales barreras de interferencias que dificultan la comunicación. e) Se ha valorado la importancia de tener habilidades comunicativas y sociales en las relaciones interpersonales. f) Se ha valorado la importancia de utilizar un lenguaje que respete la equidad de los diferentes sexos. g) Se han empleado técnicas y estrategias comunicativas en la presentación de las tareas propuestas, y se ha logrado más participación y motivación en estas. h) Se ha valorado la importancia de mantener la motivación y el disfrute de todas las personas como elemento clave para su fidelización con la práctica deportiva y la prevención del abandono en etapas posteriores. i) Se ha demostrado interés en valorar el proceso de aprendizaje por encima del resultado obtenido. j) Se ha valorado la autonomía, la espontaneidad y la creatividad de los jóvenes deportistas en la iniciación deportiva.
3. Acompaña al grupo y selecciona y aplica dinámicas grupales y estrategias para la resolución de conflictos, en función de las características del contexto.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito las características fundamentales del grupo en la iniciación deportiva, atendiendo especialmente a los factores de relación social y de género. b) Se han descrito las principales fuentes de conflicto en la sesión, tanto individuales como grupales. c) Se han aplicado estrategias de recogida de información que permiten conocer mejor al grupo. d) Se han descrito dinámicas de grupo basadas en el aprendizaje cooperativo y el trabajo en equipo. e) Se han utilizado estrategias de resolución de conflictos en el grupo que promueven y transmiten valores de respeto, sinceridad, empatía, compromiso e igualdad de género. f) Se ha valorado la importancia de una actitud tolerante y empática para conseguir la confianza del grupo. g) Se ha demostrado interés en respetar los intereses de las personas, y así evitar los prejuicios y valorar los elementos diferenciadores individuales, como, por ejemplo: emociones, sentimientos, personalidad, sexo, características morfológicas, discapacidad, origen cultural, clase social. h) Se han descrito los aspectos del entorno familiar y del contexto social que ejercen una influencia positiva o negativa en la iniciación deportiva de chicos y chicas. i) Se han aplicado estrategias y técnicas adecuadas para corregir actitudes negativas del entorno familiar o del contexto social en la iniciación deportiva. j) Se ha analizado la importancia de los valores positivos de la familia y del contexto social en la práctica deportiva.
4. Transmite valores personales y sociales, aplica las técnicas adecuadas y reflexiona sobre las actitudes y los comportamientos propios.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito los valores personales y sociales que se pueden transmitir a través del deporte. b) Se ha valorado la importancia de ser un modelo ético de referencia en los deportistas durante la iniciación deportiva. c) Se ha reflexionado sobre los prejuicios y estereotipos propios, incluidos los de género. d) Se ha demostrado interés en educar ética y moralmente a través del deporte.

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
	<p>e) Se han identificado y descrito las estrategias de transmisión de valores personales y sociales a través del deporte.</p> <p>f) Se han identificado estrategias de fomento de la coeducación.</p> <p>g) Se ha valorado la importancia del respeto del juego limpio, de uno mismo, de los demás y del entorno durante la práctica deportiva.</p> <p>h) Se ha valorado la importancia de defender y mantener el carácter lúdico de la práctica deportiva.</p> <p>i) Se ha valorado la integración del servicio comunitario en el proceso educativo de los alumnos.</p>

B) Contenidos
<p>1. Conoce las características motrices, psicológicas, afectivas y sociales de las personas, y las relaciona con los estadios madurativos de la infancia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desarrollo personal de los chicos y chicas en la iniciación deportiva. - Crecimiento, maduración y desarrollo. - Patrones motores básicos en la infancia. - Estadios de evolución de los patrones motrices básicos: <ul style="list-style-type: none"> • Inicial. • Elemental. • Maduro.   - Características motrices, psicológicas, afectivas y sociales de los chicos y chicas en la infancia. - Técnicas elementales de recogida de información a partir de la teoría del procesamiento de la información. - La actividad físico-deportiva en los estadios madurativos de la infancia: <ul style="list-style-type: none"> • La iniciación deportiva. • Diversidad y variabilidad de experiencias deportivas en la iniciación y sus efectos positivos sobre el desarrollo motor. • Respeto de los estados madurativos y las diferencias interindividuales e intra individuales.   <p>2. Atiende al deportista y describe y aplica diferentes técnicas de comunicación y motivación.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Motivaciones y actitudes propias de la infancia ante la práctica deportiva: <ul style="list-style-type: none"> • Motivaciones intrínsecas y extrínsecas. • La teoría de metas de logro. • Principales motivos de abandono en jóvenes deportistas. La trascendentalización competitiva. • Estrategias para fomentar la participación, la motivación y el disfrute como elementos clave para la fidelización deportiva, teniendo en cuenta las diferencias de género. • Valoración del proceso de aprendizaje por encima del resultado deportivo. • Valoración de la actitud del alumnado (de los deportistas) por encima de su aptitud.   - Proceso de comunicación. Elementos, tipos y dificultades. - Técnicas de comunicación: verbal y no verbal.   <ul style="list-style-type: none"> • Discurso. • Alfabeto comunicativo: lenguaje gestual. Componentes sonoros comunicativos y ritmo comunicativo gestual y sonoro.   - Valoración comunicativa del contexto: elementos facilitadores y obstáculos e inhibidores en el proceso de comunicación. - Disposición del espacio y del alumnado para la mejora de la comunicación en la sesión deportiva. - Información inicial y retroacción (<i>feedback</i>) en la sesión deportiva.   <ul style="list-style-type: none"> • Tipo de <i>feedbacks</i> y su efectividad   - Habilidades comunicativas, personales y sociales en las relaciones interpersonales. - Uso no sexista del lenguaje. - Componentes básicos de la creatividad (fluidez, flexibilidad, elaboración y originalidad). <p>3. Acompaña al grupo seleccionando y aplica dinámicas grupales y estrategias para la resolución de conflictos, en función de las características del contexto.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fuentes de conflicto en el grupo deportivo: <ul style="list-style-type: none"> • Falta de confianza mutua. • Competitividad y liderazgo. • Discriminación: por razones de género, de capacidad, actitudes xenófobas. • Divergencia de intereses individuales en chicos y en chicas.   - La dinámica de grupos en la iniciación deportiva y su importancia.   <ul style="list-style-type: none"> • Conducción de dinámicas orientadas a la valoración sociológica del grupo: <ul style="list-style-type: none"> - Dinámicas de presentación y conocimiento del grupo. - Técnicas sociométricas.   - Conducción de dinámicas de grupo orientadas al trabajo cooperativo y la resolución de conflictos: <ul style="list-style-type: none"> • Dinámicas de autoconocimiento para la afirmación personal y la autoconfianza. • Dinámicas socioafectivas para crear confianza mutua. • Dinámicas de trabajo en equipo: <ul style="list-style-type: none"> - De responsabilidad grupal. - De toma de decisiones por consenso. - De eficiencia en el trabajo en grupo.   • Dinámicas de resolución de conflictos en pequeños grupos para: <ul style="list-style-type: none"> - La identificación del problema. - La solución del problema.   - Modelos de intervención del personal técnico en los grupos de iniciación deportiva:

- Modelo autoritario.
  - Modelo permisivo.
  - Modelo democrático.
- Actitudes e influencia del contexto familiar en la iniciación deportiva.
- Contextos familiares que ejercen una influencia positiva en la iniciación deportiva de los chicos y chicas.
  - Conductas y actitudes negativas más frecuentes protagonizadas por familiares en la iniciación deportiva:
    - Excesiva presión y exigencia competitiva sobre los hijos.
    - Comportamientos y actitudes agresivos y violentos.
    - Interferencias con el personal técnico deportivo.
- Estrategias de intervención en el entorno familiar durante la iniciación deportiva. La entrevista con los responsables legales del deportista.
4. Transmite valores personales y sociales cuando aplica las técnicas adecuadas y reflexiona sobre las propias actitudes y comportamientos.
- El deporte como transmisor de valores personales y sociales tanto positivos como negativos.
  - La responsabilidad del personal técnico deportivo en la transmisión de valores éticos en el deporte y en la evitación de los contravalores.
  - Superación de la idea de bondad natural del deporte en cuanto a la transmisión de valores éticos.
  - Conductas inmorales más frecuentes en la práctica deportiva.
  - Juego limpio y deportividad (conductas éticas en la práctica deportiva).
  - Técnicas y estrategias para el desarrollo de valores en el deporte: reflexión, establecimiento de normas consensuadas, desarrollo del juicio moral, autocontrol de la conducta, análisis, desarrollo de la empatía y comprensión crítica de temas éticamente relevantes y encuentros de grupo.
  - Autoevaluación y reflexión de los prejuicios propios y de los estereotipos personales, incluidos los de género.
  - El servicio comunitario.

C) Estrategias metodológicas

Es importante hacer ver al alumnado que cursa este módulo la necesidad de abordar la iniciación deportiva incidiendo en el desarrollo de la variabilidad de práctica, por lo que los estilos de enseñanza orientados a la investigación, la socialización y el desarrollo de la creatividad serían los más oportunos.

Hacer comprender al alumnado la necesidad de respetar las características y requerimientos que le son propios al jugador o jugadora en la etapa de la infancia, y abrir un proceso de reflexión para que intervenga en el proceso de enseñanza deportiva bajo esta premisa.

Se deben hacer propuestas de tipo procedimental mediante el desarrollo de supuestos prácticos, y dividir los alumnos en grupos en los que unos experimenten las técnicas de intervención docente y otros implementen los métodos de observación con la idea de adquirir un conocimiento aplicado por un lado, y por otro, de generar un material de análisis que potencie la reflexión.

Complementariamente también incentivar el uso de material documental en el que el alumnado se pueda basar, de forma que las clases se puedan orientar, más que a la descripción de los contenidos, a su aplicación, así como a su comprensión.

D) Orientaciones pedagógicas

Este módulo se debería desarrollar previamente al de “Actividad física adaptada y discapacidad”. Las razones que lo sustentan son la necesidad de que el alumnado comprenda inicialmente los aspectos generales básicos del desarrollo para poder comprender posteriormente los aspectos más específicos centrados en la necesidad de adaptar la actividad física a casos concretos de discapacidad.

MÓDULO: PRIMEROS AUXILIOS

CÓDIGO: MED-C102

DURACIÓN: 30 HORAS

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumno sea capaz de identificar y de controlar las condiciones de seguridad de las instalaciones, y de aplicar las técnicas para el control del entorno y de la organización del sistema de emergencias con el objetivo de asistir como primer interviniente en caso de accidente o situación de emergencia, y de ejecutar las técnicas de valoración, de primeros auxilios, y las técnicas de apoyo vital, todo ello según los protocolos establecidos; así como utilizar las técnicas de autocontrol y de apoyo psicológico a la persona accidentada.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Realiza una valoración inicial y aplica los protocolos establecidos y los relaciona con los principios de anatomía y fisiología.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado y tomado las constantes vitales. b) Se han identificado y descrito los protocolos de valoración que se deben seguir en cada caso. c) Se han identificado y descrito las lesiones óseas y articulares, así como los síntomas y los mecanismos de producción. d) Se han identificado y descrito las lesiones musculares y tendinosas, así como los síntomas y los mecanismos de producción. e) Se han identificado y descrito los diferentes tipos de traumatismos. f) Se han descrito las bases anatomo-fisiológicas de los primeros auxilios. g) Se han identificado y descrito las lesiones provocadas por otros agentes externos (frío, calor, agentes químicos y biológicos), así como los síntomas y los mecanismos de producción. h) Se ha utilizado la terminología médico-sanitaria elemental relacionada con los primeros auxilios. i) Se ha identificado la secuencia de actuación según el protocolo establecido por el ILCOR (Comité de Coordinación Internacional sobre la Resucitación).
2. Aplica las técnicas de primeros auxilios y relaciona el tipo de lesión con el protocolo que se establece en cada caso.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han aplicado técnicas de primeros auxilios adecuadas a los diferentes tipos de lesión. b) Se han identificado y descrito los protocolos de primeros auxilios y de inmovilización que se deben seguir según la lesión. c) Se han identificado los medios materiales de aplicación de primeros auxilios (botiquín y otros). d) Se han identificado las repercusiones de una aplicación incorrecta de las técnicas de primeros auxilios y del traslado de la persona accidentada. e) Se han aplicado técnicas de inmovilización para el traslado de la persona accidentada.
3. Aplica técnicas de apoyo vital, identifica su instrumentación y describe sus fases según el protocolo básico establecido.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha detallado la instrumentación básica para el apoyo vital y reconoce sus partes y sus mecanismos de funcionamiento. b) Se han descrito los fundamentos de reanimación cardiopulmonar básica. c) Se han aplicado técnicas de apertura de vía aérea. d) Se han aplicado técnicas de apoyo ventilatorio. e) Se han aplicado técnicas de apoyo circulatorio. f) Se ha realizado desfibrilación externa semiautomática (DESA). g) Se han aplicado medidas de posreanimación. h) Se han reconocido las situaciones en las que se desaconseja la intervención y la posterior evacuación, y se han detallado sus características. i) Se ha valorado la importancia de aplicar con precisión los protocolos establecidos.
4. Aplica técnicas de autocontrol y de apoyo psicológico a la persona accidentada y a los acompañantes, y describe y aplica las estrategias de comunicación más adecuadas.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito y aplicado técnicas básicas de apoyo psicológico. b) Se han descrito y aplicado técnicas básicas de autocontrol. c) Se han aplicado estrategias básicas de comunicación en situaciones de prestación de primeros auxilios. d) Se han descrito los posibles estados emocionales de los accidentados. e) Se ha valorado la importancia de autocontrolarse ante situaciones de estrés. f) Se han descrito los factores que predisponen a la ansiedad en situaciones de accidente o emergencias. g) Se han descrito y aplicado técnicas que hay que emplear para controlar situaciones de tensión ambiental.
5. Aplica herramientas para el control del entorno y las relaciona con los protocolos establecidos y la organización del sistema de emergencias.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han determinado las diferentes técnicas que se pueden utilizar cuando el entorno genera determinados niveles de riesgo. b) Se han descrito los protocolos de actuación oportunos para establecer un entorno seguro y emocionalmente estable. c) Se han determinado las diferentes técnicas que se deben utilizar en relación con el riesgo del entorno. d) Se han aplicado normas y protocolos de seguridad y de autoprotección personal. e) Se han definido los conceptos de urgencia, emergencia y catástrofe. f) Se ha descrito la organización de los sistemas de emergencia.

B) Contenidos

1. Realiza una valoración inicial, aplica técnicas de valoración según los protocolos establecidos y los relaciona con los principios de anatomía y fisiología.
- Terminología médica-sanitaria en primeros auxilios.

- Signos y síntomas de urgencia.
  - Pautas de actuación básicas:
    - Proteger: métodos y materiales de protección de la zona.
    - Evaluar: protocolos de exploración elementales.
    - Alertar: protocolo de transmisión de la información.
  - Bases anatomofisiológicas relacionadas con los primeros auxilios: huesos, articulaciones y músculos (concepto, características, clasificación y localización a nivel básico/elemental).
    - Sistema osteoarticular: funciones y elementos.
    - Sistema muscular: funciones y elementos.
  - Valoración básica en lesiones por traumatismos y por agentes físicos, químicos y biológicos:
    - Traumatismos mecánicos. Definición, signos, síntomas.
    - Traumatismos físicos. Definición, signos, síntomas.
    - Traumatismos químicos. Definición, signos, síntomas.
  - Signos de compromiso vital en adulto, niño y lactante.
  - Atención básica ante una patología orgánica de urgencia.
2. Aplica las técnicas de primeros auxilios y relaciona el tipo de lesión con el protocolo establecido en cada caso.
- Botiquín de primeros auxilios.
    - Instrumental.
    - Material de cura.
    - Fármacos básicos.
  - Aplicación de los primeros auxilios:
    - Atención inicial en lesiones por agentes físicos (traumatismos, calor o frío, electricidad y radiaciones)
  - Traumatismos mecánicos. Procedimientos y técnicas de atención urgente.
  - Traumatismos físicos. Procedimientos y técnicas de atención urgente.
  - Traumatismos químicos: procedimientos y técnicas de atención urgente.
  - Atención inicial en lesiones por agentes químicos y biológicos.
  - Atención inicial en patología orgánica de urgencia.
  - Estado de choque. Tratamiento.
  - Cuadros convulsivos:
    - Causas.
    - Epilepsia. Fases.
    - Actuación.
    - Datos que se deben tomar.
  - Alteraciones de la conciencia:
    - Tipo: lipotimia, coma.
    - Causas: síntomas y actuación.
  - Seguridad en la aplicación de las técnicas utilizadas.
  - Aplicación de procedimientos de inmovilización y movilización. Vendajes.
3. Aplica técnicas de apoyo vital, identifica su instrumentación y describe las fases según el protocolo básico establecido.
- Valoración inicial del accidentado inconsciente.
    - Valoración primaria: toma de constantes vitales.
  - Valoración del nivel de conciencia.
  - Control de la permeabilidad de las vías aéreas.
  - Reanimación cardiopulmonar básica:
    - Desfibrilación externa semiautomática (DESA).
  - Ahogamiento, obstrucción de las vías aéreas en el adulto:
    - Signos de ahogamiento.
    - Procedimiento: maniobra de Heimlich.
  - Reanimación cardiopulmonar pediátrica:
    - Diferencias adulto-niño: características anatomofisiológicas.
    - Relación ventilación/compresión.
    - Técnica en lactantes. Obstrucción de las vías respiratorias altas (VA).
    - Técnica en niños. Obstrucción de las VA.
  - Actuación limitada en el marco de sus competencias.
4. Aplica técnicas de autocontrol y de apoyo psicológico a la persona accidentada y acompañantes, y describe y aplica las estrategias de comunicación más adecuadas.
- Apoyo psicológico a los pacientes.
  - Primeros auxilios psicológicos. Comportamiento de la población ante una catástrofe.
  - Estrategias básicas de comunicación.
  - Valoración del papel del primer interviniente.
  - Técnicas facilitadoras de la comunicación interpersonal.
  - Factores que predisponen a la ansiedad en situaciones de accidente o emergencia.
5. Aplica herramientas para el control del entorno y las relaciona con los protocolos establecidos y la organización del sistema de emergencias.
- Sistemas de emergencias.
  - Objetivos y límites de los primeros auxilios.

- Marco legal, responsabilidad y ética profesional
- Normas y protocolos de seguridad y de autoprotección personal. Acciones preventivas en el medio terrestre y acuático.
- Técnicas de primeros auxilios en relación con el riesgo del entorno.
- Protocolos de alerta.

C) Estrategias metodológicas

Crear escenarios de simulacros de emergencia, proporcionar situaciones de problema, retos, trabajos en equipo con el fin de estimular al alumno a intervenir activamente en la enseñanza, mediante el desarrollo y la aplicación de metodologías activas como el aprendizaje basado en la experiencia.

D) Orientaciones pedagógicas

Se sugiere el siguiente orden de impartición de los contenidos, de cara a la consecución de los resultados de aprendizaje correspondientes: n.º 3, n.º 2, n.º 1, n.º 4 y n.º 5.

La época de impartición es indiferente.

Ofrecer de forma transversal en cuanto a otros módulos.

Se aconseja acoplar las actividades simuladas, o los contenidos prácticos, en módulos de 2 horas o 3 horas si se hacen en escenarios reales o lejos del aula.

MÓDULO: ACTIVIDAD FÍSICA ADAPTADA Y DISCAPACIDAD

CÓDIGO: MED-C103

DURACIÓN: 5 HORAS

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumno conozca los aspectos básicos vinculados a las personas con discapacidad, especialmente las causas y consecuencias de la discapacidad, prácticas deportivas para estas personas, y el uso de la terminología más adecuada. Es un módulo eminentemente procedural, que parte de un conocimiento fundamental de la discapacidad e incide en la importancia de la vivencia personal de la discapacidad como punto de partida para la sensibilización en el contexto deportivo. Desde este módulo también se atenderán aspectos como la promoción activa de la práctica deportiva entre las personas mayores, con formación para el alumnado sobre la gestión y el control de grupos integrados por este colectivo.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Conoce las principales discapacidades, describe las características básicas y las relaciona con la práctica deportiva.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito las principales causas de la discapacidad física, intelectual y sensorial. b) Se han determinado los beneficios que genera la práctica de actividades físicas adaptadas en las personas con discapacidad. c) Se han reconocido las limitaciones en la práctica y los condicionantes fundamentales según el tipo de discapacidad. d) Se ha valorado la vivencia personal de lo que supone la discapacidad en situaciones simuladas, y se han usado entornos restrictivos en los ámbitos perceptivo, decisional y motriz. e) Se han descrito las posibilidades de las ayudas técnicas básicas según la discapacidad. f) Se han aplicado procedimientos básicos de identificación y reconocimiento de la discapacidad mediante la observación de las características morfológicas y funcionales del deportista. g) Se ha valorado la importancia del reconocimiento de las capacidades del deportista, más allá de las limitaciones que pueda presentar por su discapacidad. h) Se han identificado los principales programas de iniciación deportiva dirigidos a las personas con discapacidad.
2. Informa a las personas con discapacidad sobre las prácticas deportivas, describe las técnicas de comunicación específicas e identifica las limitaciones que se pueden presentar en su iniciación.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha descrito la terminología más actual en relación con las personas con discapacidad. b) Se han aplicado técnicas de recogida de información sobre los intereses, capacidades, experiencias previas y motivaciones de las personas con discapacidad hacia la práctica deportiva. c) Se ha demostrado interés para no prejuzgar a las personas, respetando sus elementos únicos y diferenciadores: emociones, sentimientos, personalidad. d) Se han determinado y aplicado criterios de adaptación de las técnicas de comunicación para las principales discapacidades. e) Se han descrito las principales posibilidades de práctica y deportes adaptados según el tipo de discapacidad. f) Se ha valorado la importancia de la participación activa de las personas con discapacidad en entornos/contextos deportivos normalizados.

B) Contenidos

1. Conoce las principales discapacidades, describe sus características básicas y las relaciona con la práctica deportiva.
- Características básicas de las discapacidades principales:
<ul style="list-style-type: none"> • Discapacidad físico-funcional. • Sensoriales.   <ul style="list-style-type: none"> a. Discapacidad visual. b. Discapacidad auditiva.   • Discapacidad psíquica.   <ul style="list-style-type: none"> a. Discapacidad intelectual. b. Enfermedad mental.   c. Reconocimiento de la discapacidad mediante procedimientos básicos de observación de las características morfológicas y funcionales del deportista.
- Valoración de las posibilidades individuales, más allá de las limitaciones que se presentan según la discapacidad.
- Condicionantes derivados de un tipo de discapacidad para la práctica físico-deportiva.
<ul style="list-style-type: none"> • Consecuencias a escala perceptiva motriz según el tipo de discapacidad. • Condicionantes para la práctica deportiva en relación con la salud según discapacidad. • Medios y medidas de seguridad.
- Reconocimiento y uso fundamental del material deportivo específico y las ayudas técnicas básicas.
<ul style="list-style-type: none"> • Las ayudas técnicas por tipos de discapacidad como elemento facilitador de la autonomía personal. • El material deportivo específico para personas con discapacidad.
- Beneficios de la práctica deportiva para personas con discapacidad.
- Los programas de iniciación y difusión de la práctica deportiva para personas con discapacidad.
<ul style="list-style-type: none"> • Los programas de difusión de la práctica deportiva para personas con discapacidad en contextos de ocio activo, educativos, asistenciales y deportivos. • Los programas de iniciación deportiva en contextos de ocio activo, educativos, asistenciales y deportivos.
- La vivencia personal en situaciones de práctica restrictivas que simulan la discapacidad.
<ul style="list-style-type: none"> • Simulaciones en contexto deportivo de la vivencia de la discapacidad. • La persona con discapacidad como deportista sin adjetivos. • Contacto con un deportista con discapacidad del entorno próximo.

2. Informa a las personas con discapacidad sobre las prácticas deportivas, describe las técnicas de comunicación específicas e identifica las limitaciones que se pueden presentar en su iniciación.
- Toma de conciencia de los sentimientos y actitudes hacia personas con discapacidad.
    - Valoración de la opinión propia y la actitud hacia la discapacidad.
    - La discapacidad como característica personal.
    - Las capacidades de las personas con discapacidad en el deporte.
  - Terminología básica en relación con la salud y la discapacidad.
    - La autodeterminación, la autonomía personal y la accesibilidad universal como fundamentos de la salud en la discapacidad.
    - El actual modelo biopsicosocial de la discapacidad.
    - La importancia de la participación y los factores contextuales en la práctica deportiva y la situación de discapacidad.
  - Aplicación de técnicas básicas de recogida de información en relación con las características de los deportistas según la discapacidad que presenten.
  - Reconocimiento y aplicación de técnicas de comunicación concretas, estrategias y recursos de intervención comunicativa según la discapacidad.
  - Reconocimiento y aplicación de técnicas de comunicación concretas, según la discapacidad. Estrategias y recursos de intervención comunicativa según la discapacidad.
  - Métodos de comunicación aumentativa y/o alternativa respecto a personas con discapacidad.
    - Discapacidad visual: sistema de lectura y escritura Braille.
    - Discapacidad auditiva: lenguaje de signos, lectura labial, lenguaje bimodal, alfabeto dactilológico.
    - Discapacidad física/parálisis cerebral: sistemas gráficos codificados, tableros de comunicación.
    - Discapacidad psíquica: estrategias de comunicación según la tipología.
  - Aplicación de ejemplos de inclusión deportiva de personas con discapacidad en entornos normalizados.
  - Los principales deportes adaptados.
    - Para la discapacidad física.
    - Para la discapacidad visual.
    - Para la discapacidad auditiva.
    - Para la discapacidad psíquica (discapacidad intelectual y enfermedad mental).
    - Para la parálisis cerebral.
    - Los deportes específicos.
  - La importancia de la práctica deportiva para la autonomía personal y la integración social de personas con discapacidad.
  - La identificación de los prejuicios propios previos a la práctica respecto a personas con discapacidad.

C) Estrategias metodológicas

Esencial en este módulo el alto componente de participación del alumno, especialmente con relación a la vivencia personal de la discapacidad, la valoración de las creencias propias sobre esta y la comunicación con una persona con discapacidad en un contexto deportivo. Las situaciones de simulación en un contexto deportivo práctico se plantean como premisa útil para conectar con el interés del alumno y para fomentar el interés por el tema, conocer la discapacidad a partir de la vivencia personal, exemplificar los condicionantes derivados de esta práctica e incidir en los aspectos comunicativos y de evaluación.

La metodología se puede plantear de manera activa, con la utilización de asignación de tareas o enseñanza mediante la investigación, las dos orientadas a las prácticas deportivas de una discapacidad en concreto, para motivar al alumno y hacerlo partícipe de su proceso de enseñanza.

A este respecto, las prácticas deportivas para personas con discapacidad se pueden tratar con la asignación de tareas a alumnos o a grupos, y se trabajará según los tipos de discapacidad o el deporte adaptado/específico.

En relación con los contenidos de tipo procedimental (reconocimiento de la discapacidad, su valoración, técnicas de recogida de información y técnicas de comunicación) igualmente se pueden hacer mediante el estudio de casos, asignados de manera individual o grupal.

Hay que evitar en todo caso la mera descripción de las tipologías de la discapacidad o de las prácticas deportivas adaptadas, y se debe intentar siempre vincular los conocimientos al contexto deportivo, y fomentar, en la medida de lo posible, la motivación de los alumnos hacia el tema.

D) Orientaciones pedagógicas

Este módulo se debería impartir tras la impartición del módulo “Bases del comportamiento deportivo”.

MÓDULO: ORGANIZACIÓN DEPORTIVA

CÓDIGO: MED-C104

DURACIÓN: 5 HORAS

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumno sea capaz de adaptar las características de su programación a las condiciones y organización de las competiciones de iniciación deportiva, y para que conozca los procedimientos para el acompañamiento de los deportistas en estas competiciones, así como la estructura deportiva en la Comunitat Valenciana.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Identifica la organización deportiva local y autonómica, en la Comunitat Valenciana, y la relaciona con la estructura administrativa y sus competencias básicas.	<p>a) Se han descrito las formas de organización a escala local y autonómica en referencia al ámbito deportivo.</p> <p>b) Se han descrito las principales competencias y programas de las organizaciones deportivas locales y autonómicas.</p> <p>c) Se han utilizado las fuentes de información disponibles que hacen referencia a la normativa jurídica deportiva.</p> <p>d) Se ha utilizado una terminología básica adecuada a las estructuras de las organizaciones deportivas locales y autonómicas, así como de la normativa deportiva</p>
2. Concreta la estructura del asociacionismo deportivo e identifica los elementos y la organización.	<p>a) Se han descrito las competencias, funciones y formas de organización de las federaciones deportivas autonómicas.</p> <p>b) Se han descrito las formas de asociacionismo deportivo en el ámbito local y autonómico en la Comunitat Valenciana.</p> <p>c) Se han identificado las características del asociacionismo deportivo.</p> <p>d) Se han descrito las vías de apoyo al asociacionismo deportivo por parte de la Administración local y autonómica.</p> <p>e) Se ha cumplimentado la documentación básica para la investigación de apoyos al asociacionismo deportivo y se han descrito los procedimientos que esta documentación debe seguir.</p> <p>f) Se ha valorado la importancia que tiene el apoyo institucional en el desarrollo del asociacionismo deportivo y la potenciación del asociacionismo femenino como medio de promoción de la práctica de la actividad físico-deportiva en las mujeres.</p>

B) Contenidos

1. Identifica la organización deportiva local y autonómica en la Comunitat Valenciana y la relaciona con la estructura administrativa y sus competencias básicas.
- La legislación básica del Estado y de la Comunitat Valenciana:
• El marco competencial del deporte en el ámbito local y autonómico.
• Interpretación de la legislación deportiva básica: objetivo y rango de la norma.
- Estructura administrativa y organizativa del deporte:
• Identificación de las características esenciales de las diferentes estructuras deportivas en el ámbito local de servicios y patronatos municipales, sociedades.
• Estructura autonómica del deporte.
• Administración pública, organismos de diputaciones, clubes, asociaciones, entre otros.
• Aceptación de la organización deportiva autonómica y local.
- Las fuentes de información en normativa jurídica deportiva.
• La terminología básica en normativa deportiva.
• Las publicaciones oficiales que reflejan la normativa jurídica deportiva.
2. Concreta la estructura del asociacionismo deportivo e identifica los elementos y la organización.
- Las federaciones deportivas autonómicas: competencias, funciones y estructura organizativa.
- Tipos de clubes y asociaciones deportivas; tipos y su importancia en el asociacionismo deportivo.
- Asociacionismo deportivo femenino. Presencia de las mujeres en la organización deportiva.
- Las vías de apoyo al asociacionismo deportivo:
• Administración local y autonómica: tipos y formas de ayuda.
• Las vías de apoyo al asociacionismo deportivo.
• Procedimientos para la gestión de apoyos al asociacionismo deportivo:
- En la Administración autonómica de la Comunitat Valenciana.
- En la Administración local.

C) Estrategias metodológicas

En las clases teóricas se expondrán las cuestiones fundamentales de los diferentes bloques temáticos, y se basarán en las normas de derecho positivo, en la jurisprudencia que proceda y en la doctrina científica más relevante.

En la medida en que las explicaciones lo requieran, se utilizarán medios y aplicaciones informáticas. Se trata de desarrollar competencias basadas en la adquisición de conocimientos generales básicos, la capacidad de crítica y autocritica y las habilidades para recuperar y analizar información desde diferentes fuentes.

Las clases prácticas tendrán por objeto la proposición, la resolución, el debate y el comentario en grupo de casos relacionados con las materias de la asignatura.

Para hacerlo, se deben utilizar las normas de derecho y la jurisprudencia que resulten de aplicación. Trabajo individual, preferentemente lectura de normas e investigación de información, encaminados al trabajo de las habilidades de recuperación y de análisis de información, de habilidades para trabajar de forma autónoma y del desarrollo de la comunicación oral.

Utilización de tecnología de la información y la comunicación (TIC): uso de medios audiovisuales e Internet (webs de derecho deportivo).

D) Orientaciones pedagógicas

La secuencia de impartición de contenidos está en relación con la realidad inmediata del alumno, es decir, se debe partir del entorno más inmediato del personal técnico, ya sea su club o la asociación deportiva en la que entrena o a la que se encuentra vinculada, y de ahí se generalizará, mediante el método inductivo, hasta generalizar el concepto de asociacionismo y su relación con la estructura administrativa deportiva local.

Se trata de que el alumno en este primer momento conozca su club o la asociación deportiva en la que ha practicado su modalidad deportiva, para que después la inserte en una estructura más amplia y más general, la estructura deportiva local, que será la antesala de la Administración deportiva autonómica.

Se sugiere, de cara a la consecución de los resultados de aprendizaje correspondientes, la impartición de los contenidos en Orden inverso, empezar con el contenido n.º 2, para generalizar el correspondiente al n.º 1.

ANEXO II

MÓDULOS DE ENSEÑANZA DEPORTIVA DEL BLOQUE COMÚN DEL CICLO FINAL DE GRADO MEDIO O NIVEL II

MÓDULO: BASES DEL APRENDIZAJE DEPORTIVO

CÓDIGO: MED-C201

DURACIÓN: 35 HORAS

Este módulo proporciona conocimientos relativos a las características de la etapa de la adolescencia y al proceso de aprendizaje, de forma que capacita al alumno para interpretar, concretar y evaluar programaciones deportivas orientadas al perfeccionamiento técnico; incide sobre sus deportistas con un manejo adecuado de las técnicas de conducción de sesiones de entrenamiento, y fomenta valores personales y sociales asociados a la práctica deportiva.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Conoce las características del deportista de tecnificación deportiva (TD); las relaciona con la etapa de la adolescencia, y analiza las variables psicológicas implicadas en el rendimiento deportivo.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito las características psicológicas propias de la adolescencia. b) Se han aplicado métodos de valoración de las características psicológicas de la etapa de TD. c) Se han enumerado los rasgos sociales más frecuentes de los adolescentes. d) Se han determinado los elementos que forman parte del entorno familiar, social y deportivo del deportista de la etapa de TD. e) Se han aplicado procedimientos de evaluación de los rasgos sociales más frecuentes en la persona adolescente. f) Se han descrito los factores psicológicos que facilitan el aprendizaje en la etapa de TD: la motivación, la concentración, el control de pensamientos y el control de las emociones. g) Se han descrito las características y tipos de motivación en el deporte. h) Se ha argumentado la contribución de la motivación en el fomento de la TD. i) Se han analizado los procedimientos del mantenimiento de la motivación durante la etapa de TD. j) Se han aplicado estrategias psicológicas para el mantenimiento de la concentración y el control de pensamientos y emociones en entrenamientos y competiciones propios de la etapa de TD. k) Se ha valorado la necesidad de integrar los aspectos psicosociales en la preparación deportiva en la etapa de TD.
2. Valora el proceso de perfeccionamiento técnico-táctico del deportista, analizando las características del aprendizaje motor y los factores que intervienen.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito las diferentes teorías del aprendizaje motor. b) Se ha analizado el proceso de aprendizaje en base a los mecanismos de percepción, decisión y ejecución de acciones motoras, y sus mecanismos de regulación. c) Se ha valorado la importancia de estimular los mecanismos de percepción y decisión (aspectos tácticos y estratégicos) como constructor previo a los mecanismos de ejecución (aspectos técnicos). d) Se han comparado las fases del proceso de aprendizaje en la adquisición de habilidades motoras. e) Se ha analizado la tarea, y se han identificado los factores que determinan su complejidad a partir de los mecanismos de percepción, decisión y ejecución. f) Se han analizado los factores que influyen en el aprendizaje, dependientes del alumnado, de la habilidad y/o del proceso de enseñanza-aprendizaje. g) Se ha identificado la importancia de la memoria en los procesos de aprendizaje. h) Se ha identificado la transferencia como elemento importante a tener en cuenta en el aprendizaje. i) Se han aplicado los principios del aprendizaje motor; ejercicio, refuerzo, retención y transferencia. j) Se ha definido el concepto, características y tipos de evaluación. k) Se han elaborado procedimientos e instrumentos de evaluación adecuados para la valoración del proceso de perfeccionamiento técnico-táctico del deportista. l) Se ha valorado la necesidad de adecuar las tareas al nivel de desarrollo técnico-táctico del deportista, garantizando su relevancia y la motivación del alumnado.
3. Aplica las técnicas de dirección, organización y dinamización de actividades de entrenamiento básico y perfeccionamiento técnico analizando la metodología y los procedimientos de control y dinamización adecuados.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han definido las diferentes técnicas de dirección, organización y dinamización de actividades de entrenamiento básico y perfeccionamiento técnico. b) Se han descrito las diferentes estrategias metodológicas que se pueden aplicar atendiendo a las características del grupo. c) Se han descrito y aplicado los diferentes estilos de enseñanza en función de las características del grupo y de los contenidos a impartir. d) Se ha valorado el tiempo de práctica individual como criterio de calidad en las sesiones de entrenamiento básico (EB) y perfeccionamiento técnico (PT).

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
	<ul style="list-style-type: none"> e) Se ha valorado la importancia de la organización del espacio y del material como factor de mejora de la participación del alumnado y de reducción de conductas no deseadas en tareas y sesiones de EB y PT. f) Se han detectado los efectos de la posición y desplazamiento del técnico como factor de control y dinamización de las tareas. g) Se ha valorado la importancia de la actitud del técnico como factor de motivación y activación en las tareas y sesiones de EB y PT. h) Se han aplicado diferentes tipos de retroacción (feedback) desde el punto de vista de su eficacia (conocimiento de resultados y conocimiento del rendimiento). i) Se han identificado las variables a tener en cuenta en la administración de la retroacción: momento de aplicación, frecuencia en la administración y la cantidad. j) Se han identificado y aplicado las diferentes formas de distribución de la práctica como uno de los factores que influyen en el aprendizaje a lo largo del proceso de enseñanza-aprendizaje. k) Se han descrito y argumentado las características y posibles causas de los comportamientos no deseados en las tareas y sesiones de EB y PT. l) Se han analizado y aplicado las medidas de intervención del técnico ante posibles conductas no deseadas en tareas y sesiones de EB y PT.
4. Interpreta la programación de la enseñanza deportiva analizando sus componentes y diseñando actividades en función de la etapa de aprendizaje del deportista.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito los tipos de programación de tecnificación deportiva, sus principios y diferentes fases. b) Se han identificado los objetivos, contenidos, medios, métodos e instrumentos de evaluación de un programa de enseñanza deportiva. c) Se ha valorado la importancia de la programación como elemento de control de la evolución de los aprendizajes deportivos. d) Se han descrito las consideraciones básicas en el diseño de programas de iniciación deportiva. e) Se han analizado las características y la estructura de la sesión de aprendizaje como unidad básica de programación deportiva. f) Se han aplicado criterios de modificación de tareas a partir de la programación de referencia según la etapa de aprendizaje deportivo. g) Se han identificado los elementos de complejidad de la tarea y su ajuste con relación a sus mecanismos de regulación. h) Se han descrito los conceptos de progresión, interferencia contextual y relevancia de las tareas en el aprendizaje deportivo. i) Se ha valorado la importancia de la progresión y la interferencia contextual en el diseño y la modificación de tareas como factor de mejora en el aprendizaje deportivo. j) Se ha destacado la importancia de la motivación del deportista hacia la tarea como elemento clave en su mejora y su adherencia a la práctica.
5. Coordina la intervención del personal técnico a su cargo, aplicando técnicas de gestión de recursos humanos.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han diferenciado las funciones del personal técnico coordinado por el entrenador. b) Se han definido las técnicas de comunicación más eficaces en la coordinación del trabajo del personal técnico a su cargo. c) Se han descrito los diferentes estilos de conducción del grupo, en función de las situaciones y de las características del personal técnico a dirigir. d) Se han elaborado dinámicas de grupo que potencian la capacidad de trabajo en equipo y de escucha. e) Se ha valorado la necesidad de cooperar para optimizar el rendimiento del equipo de trabajo.
6. Acompaña y tutela a los deportistas durante su participación en entrenamientos y competiciones, identificando e inculcando actitudes y valores personales y sociales.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado los principales problemas éticos propios de la etapa de TD. b) Se ha valorado la importancia de aplicar principios éticos durante la participación en competiciones deportivas. c) Se han identificado las principales formas de actuación del técnico deportivo para inculcar actitudes y valores de respeto, juego limpio y trabajo en equipo, en las competiciones deportivas. d) Se ha valorado la importancia de desarrollar una actitud responsable y assertiva que favorezca la transmisión de valores personales y sociales a través del deporte. e) Se han aplicado procedimientos para la resolución de problemas y conflictos éticos que pueden surgir durante la competición deportiva. f) Se han identificado los principales elementos del contexto que influyen en las conductas éticas e inmorales durante la práctica deportiva. g) Se han descrito los principios deontológicos profesionales del técnico deportivo. h) Se han descrito y aplicado mecanismos de adaptación de la competición para favorecer una práctica inclusiva en la etapa de tecnificación deportiva.

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
	i) Se ha valorado la importancia de fomentar el desarrollo integral del deportista y no solamente el aspecto técnico-deportivo. j) Se han descrito y aplicado técnicas e instrumentos de evaluación y medida de actitudes y valores en el deporte.

B) Contenidos	
1.	Conoce las características del deportista de tecnificación deportiva (TD); las relaciona con la etapa de la adolescencia, y analiza las variables psicológicas implicadas en el rendimiento deportivo.
– Análisis de las características psicosociales de los deportistas en la etapa de tecnificación deportiva:	<ul style="list-style-type: none"> • Características psicológicas de la adolescencia. • Rasgos sociales de los adolescentes. • Diferencias entre chicos y chicas en la adolescencia. • Elementos del entorno familiar, social y deportivo en la TD. • Aplicación de métodos para evaluar las características psicosociales de los deportistas en la etapa de TD y de su entorno familiar, social y deportivo. • Valoración de la necesidad de integrar los aspectos psicosociales de la adolescencia en la preparación deportiva de la etapa de TD.
– Identificación y control de los factores psicológicos más relevantes en la etapa de tecnificación deportiva:	<ul style="list-style-type: none"> • La motivación: <ul style="list-style-type: none"> – Características y tipos. – Procedimientos para el mantenimiento de la motivación durante la etapa de TD. – Valoración del papel destacado de la motivación en el fomento de la TD. • La concentración: <ul style="list-style-type: none"> – Definición y tipo. – Aplicación de recursos para facilitar el mantenimiento de la concentración en entrenamientos y competiciones. • La activación: <ul style="list-style-type: none"> – Definición. – Miedo al fracaso y ansiedad precompetitiva. – Síndrome de desgaste profesional en jóvenes deportistas. – Aplicación de recursos para facilitar la regulación de la activación durante los entrenamientos y las competiciones.
2.	Valora el proceso de perfeccionamiento técnico-táctico del deportista, analizando las características del aprendizaje motor y los factores que intervienen.
– Análisis de las características del aprendizaje motor y los factores que intervienen:	<ul style="list-style-type: none"> • Teorías del aprendizaje motor. • Mecanismos de aprendizaje: la percepción, la decisión, la ejecución y sus mecanismos de regulación. • Fases del aprendizaje deportivo e intervención didáctica en cada una de ellas: <ul style="list-style-type: none"> – Cognitiva (iniciación). – Asociativa (perfeccionamiento). – Automática (dominio). • La importancia del aprendizaje en base a los mecanismos de percepción y decisión, sobre los aspectos de ejecución. • Factores de los que depende el aprendizaje: <ul style="list-style-type: none"> – Identificación de los factores que influyen en el aprendizaje, dependientes del alumnado: edad, sexo, conocimientos previos, coeficiente intelectual, motivación, capacidad individual de rendimiento, madurez motriz. – Identificación de los factores que influyen en el aprendizaje, dependientes de la habilidad: atendiendo al mecanismo implicado en la naturaleza de la tarea y en la complejidad de la tarea. – Identificación de los factores que influyen en el aprendizaje, dependientes del proceso de enseñanza-aprendizaje: transmisión de información inicial, progresión, distribución de la práctica, retroacción. • Valoración de la importancia de adaptar las tareas a las necesidades del alumnado. • Valoración de las tareas, propuestas en similares condiciones a las que le son propias a la situación deportiva a mejorar. • Principios del aprendizaje motor: <ul style="list-style-type: none"> – Aplicación de los principios del aprendizaje motor: ejercicio, refuerzo, retención y transferencia. – La transferencia: tipos y aplicaciones en el aprendizaje. – La memoria. – Importancia de la transferencia de lo aprendido a otros contextos.
– El proceso de perfeccionamiento técnico-táctico del deportista:	<ul style="list-style-type: none"> • Identificación de las características técnico-tácticas propias de la etapa de perfeccionamiento.
– La evaluación: concepto, características y tipos.	<ul style="list-style-type: none"> • Construcción de indicadores, capaces de evaluar aquello en lo que se pretende mejorar. • Diseño y aplicación de procedimientos e instrumentos de evaluación del proceso de perfeccionamiento técnico-táctico del deportista: objetivos/subjetivos, cualitativos/cuantitativos. • Valoración de la importancia de la evaluación para valorar la adquisición de nuevos aprendizajes y la estabilidad de los ya aprendidos.
3.	Aplica las técnicas de dirección, organización y dinamización de actividades de entrenamiento básico y perfeccionamiento técnico analizando la metodología y los procedimientos de control y dinamización adecuados.
– Análisis de la metodología y los procedimientos de control y dinamización de actividades de entrenamiento básico y perfeccionamiento	

técnico.

- Técnicas de dirección, organización y dinamización de actividades.
- Los estilos de entrenador en la dirección de grupos (directivo, participativo y permisivo).
- Estrategias metodológicas y estilos de enseñanza en función de las características del grupo y la actividad.
- Valoración del tiempo de práctica del alumnado.
- Técnicas de gestión de las actividades para optimizar los tiempos de práctica y el control del grupo.
- Importancia de la posición estratégica del técnico en la actividad.
- Implicación activa del técnico en las tareas para involucrar y motivar al alumnado.
- Diferentes tipos de retroacción, variables y tipos desde el punto de vista de su eficacia (conocimiento de resultados y conocimiento del rendimiento).
- Identificación de la práctica concentrada o distribuida en función del tipo de actividad y características del grupo.
- Las conductas disruptivas y situaciones de conflicto en las actividades.
- Gestión de recursos ante las conductas no deseadas.
- La creación de reglas y rutinas.
- El uso de los materiales como apoyo al trabajo técnico-táctico (creación de espacios adaptados, situaciones deportivas, etc.).

4. Interpreta la programación de la enseñanza deportiva analizando sus componentes y diseñando actividades en función de la etapa de aprendizaje del deportista.

– Interpretación y diseño de programaciones:

- Tipos, principios y fases de la programación deportiva.
- Elementos de la programación de los aprendizajes deportivos: objetivos, contenidos, medios, métodos e instrumentos de evaluación.
- Interpretación de la programación de la enseñanza deportiva.
- Elaboración y aplicación de programas de iniciación deportiva.
- Diseño de sesiones de aprendizaje en la iniciación deportiva a partir de programaciones más genéricas.
- Elaboración de secuencias de aprendizaje, aplicación de criterios para la modificación de tareas de aprendizaje deportivo.
- La programación como elemento de evaluación de los aprendizajes deportivos.
- Reelaboración de programas deportivos a partir del análisis de su implementación.

– Elección y diseño de tareas motoras:

- La tarea motora: complejidad y dificultad, factores de los que depende.
- La progresión, significación e interferencia contextual en las tareas durante las secuencias de aprendizaje.
- Valoración de la progresión de los aprendizajes como elemento fundamental en el diseño y modificación/manipulación de tareas.
- Valoración de la importancia de adecuar las tareas a las características e intereses de los deportistas y las deportistas.
- Valoración de la conveniencia de diseñar tareas adaptadas al contexto real de aplicación deportiva.

5. Coordina la intervención del personal técnico a su cargo, aplicando técnicas de gestión de recursos humanos.

– Dirección y coordinación de grupos de trabajo:

- Dinámica y características de grupos de trabajo no jerarquizados.
- Asignación de roles: claridad, aceptación y cumplimiento de las funciones del personal técnico.
- Justificación de la necesidad de cooperar.
- Liderazgo.

– Aplicación de técnicas de comunicación y conducción de grupos:

- Técnicas de comunicación para la coordinación de grupos no jerarquizados.
- Adecuación de los estilos de conducción a las necesidades de la situación y de las personas.
- Dinámicas de grupo que potencian el trabajo en equipo y la capacidad de escucha.
- Gestión del trabajo colaborativo en equipos multidisciplinarios.

6. Acompaña y tutela a los deportistas durante su participación en entrenamientos y competiciones, identificando e inculcando actitudes y valores personales y sociales.

– Identificación de actitudes y valores personales y sociales en relación con la práctica deportiva y la competición:

- Principales problemas éticos en la etapa de TD: abandono, exclusión de la práctica, búsqueda de resultados.
- El contexto de la práctica deportiva (clubes, asociaciones, organizadores deportivos, árbitros, medios de comunicación, etc.) en la promoción y desarrollo de valores en el deporte.
- Evaluación y medida de actitudes y valores en el deporte: técnicas e instrumentos de medida de los valores en el deporte (diario de sesiones, test sociométrico, cuestionarios, perfil de polaridad, etc.).

– Transmisión de actitudes y valores personales y sociales en relación con la práctica deportiva y la competición.

– Características del técnico deportivo para favorecer la transmisión de valores personales y sociales a través del deporte.

– Empatía, asertividad, sensibilidad moral, capacidad de liderazgo, fomento del trabajo en equipo, etc.

– Necesidad de desarrollo de la responsabilidad personal y la asertividad en la transmisión de valores personales y sociales a través del deporte.

– Estrategias para resolución de conflictos que puedan surgir durante la participación en acontecimientos deportivos y competiciones (juego de rol, banquillo de reflexión, dilemas morales, etc.).

– Principios deontológicos del técnico deportivo.

– Adaptación de las estructuras competitivas en el desarrollo de valores personales y sociales (mantenimiento del carácter lúdico y de participación de todos y todas, cambios reglamentarios).

– Análisis de los mismos valores en relación con un código ético y deontológico deportivo.

C) Estrategias metodológicas

La vertiente práctica se convierte en elemento fundamental en el que se genera un conocimiento aplicado por parte del alumnado; han de predominar situaciones motrices sobre las que orientar los contenidos y la reflexión, además de situaciones de enseñanza generados *in situ* por el mismo grupo, así como análisis de observaciones aportados como material audiovisual, procedente de situaciones reales de entrenamiento deportivo en un contexto de tecnicificación deportiva (con las medidas éticas y legales que deben enmarcar toda grabación y consiguiente reproducción ante un público). Se aconseja generar materiales de apoyo para el alumnado.

D) Orientaciones pedagógicas

Este módulo se debería desarrollar previamente al de Bases del Entrenamiento Deportivo y al de Deporte Adaptado y Discapacidad, puesto que sirven de base para comprenderlo mejor. En relación con la secuencia de los contenidos que constituyen el módulo, a fin de conseguir los correspondientes resultados de aprendizaje, se aconseja respetar el Orden establecido, del primero al cuarto, y mezclar transversalmente en un sentido temporal los dos últimos.

MÓDULO: BASES DEL ENTRENAMIENTO DEPORTIVO

CÓDIGO: MED-C202

DURACIÓN: 45 HORAS

Este módulo proporciona la formación básica para que el alumno sea capaz de analizar las funciones anatomofisiológicas del organismo en la actividad física, de promover prácticas deportivas saludables en etapas de iniciación y tecnicificación deportiva y de valorar, interpretar y desarrollar las diferentes capacidades físicas utilizando los principios básicos del entrenamiento deportivo.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Identifica las características físicas de hombres y mujeres, y analiza las funciones anatomofisiológicas del organismo en relación con el ejercicio físico.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito la estructura y la organización del organismo en función de sus unidades estructurales (células, tejidos y sistemas). b) Se han diferenciado las distintas posibilidades de movimiento del cuerpo humano, usando la terminología correcta para la descripción de posiciones y direcciones, en función de los ejes y planos anatómicos. c) Se ha analizado y descrito la estructura y el funcionamiento del aparato locomotor (huesos, articulaciones y músculos). d) Se han analizado y descrito la estructura y el funcionamiento del sistema nervioso en relación con el ejercicio, atendiendo a la estructura y función de la neurona y el proceso de sinapsis nerviosa. e) Se han analizado y descrito la estructura y el funcionamiento del aparato cardiocirculatorio en relación con el ejercicio, atendiendo a la estructura y dinámica de la sangre, el corazón y los vasos sanguíneos. f) Se han analizado y descrito la estructura y el funcionamiento del aparato respiratorio en relación con el ejercicio físico. g) Se han analizado y descrito la estructura y el funcionamiento del sistema endocrino, en relación con las hormonas y glándulas endocrinas determinantes en el desarrollo y en el ejercicio físico. h) Se ha analizado y descrito el ciclo menstrual femenino en relación con el entrenamiento deportivo. i) Se ha analizado y descrito la estructura y el funcionamiento del sistema digestivo. j) Se han descrito las diferentes fuentes energéticas en el organismo, y se han relacionado con su implicación en el ejercicio físico. k) Se han descrito las principales adaptaciones del organismo en el ejercicio físico. l) Se ha valorado la importancia de las funciones anatomicofisiológicas como base del entrenamiento deportivo.
2. Promueve prácticas deportivas saludables, identificando las pautas higiénicas más adecuadas en las etapas de iniciación y tecnicificación deportiva.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han analizado las repercusiones positivas más relevantes de la práctica deportiva sobre el organismo humano. b) Se han analizado las consecuencias negativas que puede llevar consigo una práctica deportiva inadecuada. c) Se han identificado las contraindicaciones (patológicas) generales más importantes en la práctica de ejercicio físico. d) Se han analizado los beneficios de una adecuada higiene deportiva. e) Se han respetado unas pautas básicas en cuanto al equipamiento y los cuidados higiénico-corporales básicos en la práctica deportiva. f) Se han desarrollado actividades de calentamiento general y vuelta a la calma del deportista. g) Se han aplicado los principios de la higiene postural en la práctica de ejercicios de acondicionamiento físico general. h) Se han identificado hábitos posturales adecuados en la práctica de actividades cotidianas. i) Se han descrito las bases para una alimentación e hidratación adecuadas antes, durante y después del ejercicio. j) Se han analizado hábitos insalubres contraproducentes para el desarrollo físico de las personas, y especialmente en relación con los deportistas jóvenes. k) Se han descrito las consecuencias del entrenamiento deportivo sobre la salud de las deportistas. l) Se ha valorado la importancia de prever las consecuencias negativas de una mala práctica deportiva.

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
3. Valora la condición motriz general de hombres y mujeres aplicando las técnicas y la metodología de evaluaciones adecuadas distinguiendo las diferentes capacidades físicas básicas.	a) Se ha descrito el concepto de capacidad motriz de la persona. b) Se han identificado las capacidades coordinativas y condicionales como constitutivas de la capacidad motriz de la persona. c) Se han descrito las características de las capacidades condicionales de la persona. d) Se han descrito las características de las capacidades coordinativas de la persona. e) Se han clasificado los instrumentos y medios más importantes para la valoración de las capacidades condicionales. f) Se han clasificado los instrumentos y medios más importantes para la valoración de las capacidades coordinativas. g) Se ha descrito la evolución de la capacidad motriz de la persona durante la adolescencia. h) Se ha valorado la importancia de la objetividad, fiabilidad y validez de los métodos de medición de las capacidades condicionales. i) Se ha valorado la importancia de la objetividad, fiabilidad y validez de los métodos de medición de las capacidades coordinativas.
4. Interpreta la programación describiendo los principios y los elementos básicos del entrenamiento deportivo.	a) Se han descrito y analizado los principales componentes de las cargas de entrenamiento con relación a una programación establecida. b) Se han descrito los principales conceptos de programación en entrenamiento deportivo. c) Se han analizado, interpretado y comparado los elementos básicos de la programación deportiva. d) Se han analizado los diferentes mesociclos de toda programación deportiva. e) Se han analizado los diferentes microciclos de toda programación deportiva. f) Se han analizado los diferentes tipos y características de la sesión de entrenamiento. g) Se han analizado e interpretado programaciones deportivas en la etapa de tecnicificación deportiva. h) Se han identificado y analizado los procedimientos de registro de toda programación deportiva. i) Se han analizado los principios del entrenamiento deportivo y su relación con la programación deportiva. j) Se han analizado e interpretado las principales leyes y principios que rigen el entrenamiento deportivo. k) Se ha valorado la importancia de la programación en el proceso de entrenamiento.
5. Desarrolla la condición motriz general de hombres y mujeres, analizando los principios metodológicos del entrenamiento de las capacidades y los medios utilizados.	a) Se han analizado y aplicado los principios de incremento de la carga de entrenamiento. b) Se han analizado y aplicado los principios metodológicos del entrenamiento de la fuerza. c) Se han analizado y aplicado los principios metodológicos del entrenamiento de la resistencia. d) Se han analizado y aplicado los principios metodológicos del entrenamiento de la velocidad. e) Se han analizado y aplicado los principios metodológicos del entrenamiento de la flexibilidad. f) Se han analizado y aplicado los principios metodológicos del entrenamiento de las capacidades coordinativas. g) Se han analizado los principales medios del entrenamiento de la fuerza. h) Se han analizado los principales medios del entrenamiento de la resistencia. i) Se han analizado los principales medios del entrenamiento de la velocidad. j) Se han analizado los principales medios del entrenamiento de la flexibilidad. k) Se han analizado los principales medios del entrenamiento de las capacidades coordinativas. l) Se ha valorado la importancia de los principios metodológicos y medios de entrenamiento de las capacidades para el correcto desarrollo de la condición motriz general de las personas.

B) Contenidos
1. Identifica las características físicas de hombres y mujeres, analizando las funciones anatomofisiológicas del organismo en relación con el ejercicio físico. – Células, tejidos y sistemas en el organismo: estructura y organización general. – Descripción espacial del movimiento: posición anatómica, ejes y planos de anátomicos. Terminología de posición y dirección. – Aparato locomotor: principales huesos, articulaciones y músculos. Estructura y movilidad de las principales regiones anatómicas. – Sistema nervioso: neurona, sinapsis y transmisión del impulso nervioso. – Aparato cardiocirculatorio: el corazón, la respuesta circulatoria al ejercicio, conceptos relacionados. Frecuencia cardíaca y volumen sistólico. – Aparato respiratorio: estructura anatómica, capacidades y volúmenes pulmonares. Respuesta ventilatoria al ejercicio. – Sistema endocrino: principales hormonas y glándulas endocrinas. Respuesta hormonal al ejercicio. – Ciclo menstrual: características, influencia en la práctica de actividad físico-deportiva, menarquia, amenorrea primaria y secundaria. – Sistema digestivo: anatomía y fisiología básica. – Metabolismo energético: trifosfato de adenosina (ATP) y principales vías metabólicas. – Adaptaciones de los diferentes sistemas implicados en el ejercicio físico.

B) Contenidos
2. Promueve prácticas deportivas saludables, identificando las pautas higiénicas más adecuadas en las etapas de iniciación y tecnicificación deportiva.
<ul style="list-style-type: none"> – Deporte-salud. Concepto, relación con otros ámbitos deportivos. – Beneficios de la práctica físico-deportiva sobre el organismo. Repercusiones físicas, psicoemocionales y psicosociales. – Riesgos propios de una práctica deportiva inadecuada. Repercusiones físicas, psicoemocionales y psicosociales. – Contraindicaciones generales más importantes en la práctica de ejercicio físico. Contraindicaciones absolutas y relativas. Precauciones. – Higiene deportiva: pautas generales, hábitos y cuidados higiénico-corporales, equipamiento deportivo. – Efectos del entrenamiento deportivo en la salud específica de los deportistas. Beneficios (incremento capital óseo, entre otros) y riesgos de una práctica inadecuada (tríada, entre otros). – Higiene postural en la práctica de ejercicios de acondicionamiento físico. Pautas básicas de corrección postural y ejercicios desaconsejados. – Higiene postural en la práctica de actividades cotidianas. – El calentamiento y la vuelta a la calma en la sesión deportiva. – La alimentación y la hidratación vinculadas al ejercicio (antes, durante y después del ejercicio físico). – Hábitos insalubres contraproducentes para la práctica deportiva: alcohol, tabaco y otras drogas. Comida basura. Trastornos alimenticios.
3. Valora la condición motriz general de hombres y mujeres aplicando las técnicas y metodología de evaluación adecuadas distinguiendo las diferentes capacidades físicas básicas.
<ul style="list-style-type: none"> – Capacidades motrices: generalidades. – Capacidades coordinativas: generalidades. – Capacidades condicionales: generalidades. – La resistencia. <ul style="list-style-type: none"> • Aeróbica. • Anaeróbica.   – La velocidad. <ul style="list-style-type: none"> • Reacción. • Aceleración. • Mantenida.   – La fuerza. <ul style="list-style-type: none"> • Fuerza máxima. • Potencia máxima.   – ADM (amplitud de movimiento) <ul style="list-style-type: none"> • Activa. • Pasiva.   – La agilidad. – La coordinación. – El equilibrio. – Control del entrenamiento: instrumentos y valoración de las capacidades condicionales y las capacidades coordinativas.
4. Interpreta la programación describiendo los principios y los elementos básicos del entrenamiento deportivo.
<ul style="list-style-type: none"> – El entrenamiento deportivo: concepto, objetivos y características. Elementos configurativos. – La carga de entrenamiento: conceptos, características, elementos básicos, medios y métodos de aplicación, control e incremento de la carga: volumen, intensidad, recuperación, densidad. – Principios básicos del entrenamiento deportivo. – Leyes básicas del entrenamiento deportivo: síndrome general de adaptación, sobre compensación, recuperación. – Factores de rendimiento. – Periodos y ciclos de entrenamiento. – Programación del entrenamiento y la competición: objetivos, contenidos, periodización.
5. Desarrolla la condición motriz general de hombres y mujeres, analizando los principios metodológicos del entrenamiento de las capacidades y los medios utilizados.
<ul style="list-style-type: none"> – Entrenamiento general y específico. – La resistencia: principios metodológicos y medios de entrenamiento. – La velocidad: principios metodológicos y medios de entrenamiento. – La fuerza: principios metodológicos y medios de entrenamiento. – ADM: principios metodológicos y medios de entrenamiento. – Capacidades coordinativas: principios metodológicos y medios de entrenamiento.

C) Estrategias metodológicas
Sería conveniente la elaboración de materiales didácticos de apoyo en los que se recogieran los principales contenidos teóricos del módulo, y así servir de base conceptual para la aplicación práctica de los contenidos. Asimismo, se debe valorar la creación de recursos que faciliten la comunicación interactiva (plataformas, recursos TIC...) en los que el alumno pueda expresar sus dudas y donde el profesor pueda colgar todas las aportaciones que sirvan para mejorar la guía de contenidos. Los vídeos de ciertas prácticas pueden ser un gran apoyo.

D) Orientaciones pedagógicas
Para conseguir los resultados de aprendizaje relativos a este módulo, se sugiere impartir los contenidos en el Orden que aquí se indica, es decir, n. ^º 1, n. ^º 2, n. ^º 3, n. ^º 4 y n. ^º 5.

MÓDULO: DEPORTE ADAPTADO Y DISCAPACIDAD

CÓDIGO: MED-C203

DURACIÓN: 20 HORAS

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumno sea competente a la hora de plantear y organizar sesiones de iniciación deportiva para personas con discapacidad en un contexto inclusivo, atendiendo a las características personales y a los requerimientos de la tarea y fomentando la participación activa de estas personas. Igualmente el alumno debe ser competente a la hora de conocer los principales deportes adaptados e interpretar sus clasificaciones funcionales. Desde este módulo también se atenderán aspectos como la promoción activa de la práctica deportiva entre las personas mayores, con formación para el alumno sobre la gestión y control de grupos integrados por este colectivo.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Diseña sesiones de iniciación deportiva analizando las necesidades de las personas con discapacidad.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito los principales tipos de discapacidad atendiendo al mecanismo funcional afectado y a sus consecuencias en el ámbito perceptivo motor. b) Se han reconocido pautas de trabajo específicas en la iniciación deportiva según los diferentes tipos de discapacidad. c) Se han aplicado procedimientos básicos de recogida de información del comportamiento motor de la persona con discapacidad, (especialmente con relación al transporte, el control de objetos y sus habilidades motrices básicas). d) Se han determinado medidas de seguridad específicas en la iniciación deportiva según los diferentes tipos de discapacidad. e) Se han determinado las principales orientaciones metodológicas que se deben emplear según los tipos de discapacidad, especialmente con relación a la comunicación y la participación en la tarea. f) Se ha argumentado la importancia de identificar, previamente a la práctica, las características propias e individuales de todo practicante con alguna discapacidad.
2. Aplica recursos que fomentan la participación de personas con discapacidad en actividades físicas-deportivas analizando las características de la tarea e identificando las limitaciones para la práctica deportiva originadas por el contexto.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha valorado la importancia de maximizar las oportunidades de participación de las personas con discapacidad en las tareas, juegos y deportes. b) Se han analizado las principales vías de incorporación a la práctica deportiva de personas con discapacidad. c) Se han descrito los mecanismos de adaptación de tareas para las personas con discapacidad que compensan los déficits que se presentan. d) Se han aplicado procedimientos de modificación de las tareas, juegos y deportes para favorecer la participación, el disfrute y las posibilidades de éxito de personas con discapacidad en la práctica. e) Se ha valorado la importancia del fomento de la participación activa de personas con discapacidad en situaciones inclusivas de práctica. f) Se han identificado las principales limitaciones hacia la práctica provocadas por la falta de accesibilidad en instalaciones y espacios deportivos. g) Se han examinado las limitaciones originadas por la falta de acceso a la información de la oferta deportiva y la difusión de la práctica. h) Se ha valorado la importancia de una actitud positiva hacia la inclusión por parte de compañeros, personal técnico, las mismas familias y las instituciones hacia la práctica deportiva de personas con discapacidad. i) Se han descrito las posibilidades del material deportivo adaptado específico de los diferentes juegos y deportes adaptados. j) Se han enunciado las posibilidades de las ayudas técnicas atendiendo al tipo de discapacidad y práctica deportiva que realizan las personas.
3. Organiza a los deportistas con discapacidad interpretando las principales clasificaciones funcionales del deporte adaptado y sus características.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha descrito el concepto de clasificación funcional deportiva y el concepto de discapacidad mínima. b) Se han enunciado las clasificaciones funcionales deportivas según los tipos de discapacidad. c) Se ha justificado la importancia de las clasificaciones funcionales para la homogeneización de los procesos competitivos en el deporte adaptado argumentando las diferencias entre estas. d) Se han aplicado criterios de adaptación de la clasificación para fomentar la participación de mujeres con discapacidad, grandes discapacidades e incluso personas sin discapacidad. e) Se han identificado los juegos y deportes adaptados específicos para personas con discapacidad, incluyendo las características de los que son específicos. f) Se ha reconocido la importancia de vivenciar algunos deportes adaptados practicados por personas con discapacidad a través de situaciones simuladas.

	<p>g) Se ha seleccionado el deporte adaptado más adecuado atendiendo al tipo de mecanismo funcional afectado y a la clasificación funcional deportiva.</p> <p>h) Se ha valorado la importancia de la participación de personas con discapacidad en el deporte como pieza clave de su integración social.</p>
4. Orienta a las personas con discapacidad hacia la práctica deportiva reconociendo la estructura del deporte adaptado y las fuentes de información disponibles.	<p>a) Se ha relacionado el origen del deporte para personas con discapacidad con la estructura actual del deporte adaptado.</p> <p>b) Se han identificado los organismos reguladores del deporte adaptado a escala internacional, nacional y regional.</p> <p>c) Se han diferenciado las estructuras deportivas paralímpicas de las que no lo son.</p> <p>d) Se ha valorado el papel de las instituciones (federaciones deportivas, asociaciones, clubes, etc.) en la organización y el fomento de la competición, la recreación y la práctica saludable.</p> <p>e) Se han diferenciado los orígenes de la práctica deportiva de una persona con discapacidad (hospitalario, asociativo, etc.), y las diferentes finalidades rehabilitadora, terapéutica, recreativa, deportiva, etc., de la práctica.</p> <p>f) Se han descrito los diferentes programas de deporte adaptado existentes.</p> <p>g) Se han descrito los principales programas de difusión de la práctica y desarrollo del deporte adaptado como ejemplos de buena práctica.</p> <p>h) Se han utilizado las fuentes de información disponibles en deporte adaptado como recurso básico para orientar a los deportistas con discapacidad.</p> <p>i) Se ha valorado la importancia de la promoción del deporte adaptado como generador de valores personales y sociales y vehículo de integración social.</p>

B) Contenidos
1. Diseña sesiones de iniciación deportiva analizando las necesidades de las personas con discapacidad.
– Descripción de las discapacidades:
• Discapacidad sensorial: visual y auditiva.
• Discapacidad psíquica: intelectual y enfermedad mental.
• Discapacidad física-funcional.
– Tipo de discapacidad y su relación con el mecanismo perceptivo motor.
– Valoración inicial de las características específicas de las personas con discapacidad.
• Grado de desarrollo autónomo.
• Desarrollo motor y motricidad global y fina. Posibilidades y dificultades de movimiento.
– Control postural y neuromuscular. Sensibilidad. Tono muscular.
– Ayudas técnicas relativas a la discapacidad y su uso.
– Utilización de herramientas básicas para la recogida de información de la competencia motriz en personas con discapacidad.
• Técnicas e instrumentos de observación, análisis y valoración de la discapacidad en un contexto deportivo.
• Diseño y aplicación de herramientas de observación y evaluación de la competencia motriz del deportista (habilidades motrices básicas, capacidades perceptivo-motrices, condición física, incidencia de la discapacidad, nivel técnico en la especialidad, experiencias previas en juegos y deportes, entre otras).
– La importancia de las adaptaciones metodológicas y la seguridad en la iniciación deportiva de personas con discapacidad.
– Aplicación de las orientaciones metodológicas oportunas en función del tipo de discapacidad.
• Consideraciones metodológicas en las actividades físico-deportivas según los tipos de discapacidad.
• Estrategias metodológicas, motivacionales y de intervención de acuerdo con las necesidades y la discapacidad de los participantes y características de la tarea.
• Adaptaciones en la actividad y tipo de discapacidad para favorecer la participación.
• Sistemas de comunicación, soportes y materiales de apoyo para la comunicación.
– Aplicación de restricciones y condiciones básicas de seguridad en la práctica deportiva según el tipo de discapacidad.
• Medidas de seguridad básicas propias de la actividad y medidas de prevención de riesgos, según el tipo de discapacidad.
• Tiempo de trabajo y espacios a utilizar ajustados a las necesidades de los deportistas y la seguridad.
• Ayudas técnicas y complementarias para la movilidad, la comunicación y el manejo de objetos. Ajuste y mantenimiento básico.
2. Aplica recursos que fomentan la participación de personas con discapacidad en actividades físico-deportivas analizando las características de la tarea e identificando las limitaciones para la práctica deportiva originadas por el contexto.
– Justificación de la práctica deportiva de las personas con discapacidad como factor clave de su bienestar y calidad de vida.
• Base legislativa sobre el derecho de las personas con discapacidad a la práctica deportiva.
• Beneficios de la práctica deportiva según discapacidad:
– Relativos a su discapacidad.
– Físicos.
– Psicológicos.
– Sociales
– Las vías de incorporación a la práctica de personas con discapacidad.
• Actuaciones según el ámbito de intervención: educativo, clínico/asistencial, ocio/recreación y deportivo.
• El papel del movimiento asociativo de la discapacidad en la incorporación a la práctica deportiva.

- Identificación de las principales restricciones en la participación hacia la práctica deportiva provocadas por el contexto.
- Identificación de las actitudes en el entorno de las personas con discapacidad.
- Barreras arquitectónicas en las instalaciones deportivas.
  - Normativa básica a escala estatal y autonómica sobre accesibilidad: aplicación a las instalaciones deportivas.
  - La noción de “accesibilidad universal”: implicaciones en las actividades físico-deportivas.

B) Contenidos

- Integración e inclusión a través de los juegos y los deportes.
    - Modalidades de integración en la práctica deportiva.
    - Modalidades de participación en juegos y deportes: plena, modificada y paralela, de apoyo/asistencia (no activa).
    - Consideraciones según el tipo de discapacidad para fomentar la participación activa en juegos y deportes.
  - Identificación y utilización de los mecanismos de adaptación de las tareas, juegos y deportes.
    - Parámetros de adecuación de las tareas: su objetivo, el contexto de la práctica y las características del participante.
    - Criterios de adaptación en juegos y deportes.
      - Adaptación de las tareas.
      - Adaptación en las reglas.
      - Adaptación en el equipamiento y el material.
      - Adaptación en la metodología o modalidad de enseñanza.
      - Otras adaptaciones: personal de apoyo y ayudas técnicas en la práctica.
  - Aplicación del juego y sus diferentes orientaciones como elemento de atención a la diversidad.
    - Los juegos específicos para personas con discapacidad.
    - El juego modificado y los juegos integrados-inclusivos.
    - Los juegos motores sensibilizadores.
  - Características del material deportivo adaptado.
    - Principales materiales adaptados según el deporte y los tipos de discapacidad.
    - Uso y consideraciones reglamentarias.
  - Las ayudas técnicas para la práctica deportiva.
    - Principales ayudas técnicas (o productos de apoyo) según los tipos de discapacidad y el deporte. Aspectos básicos.
    - Consideraciones relativas a la seguridad en el uso de las ayudas técnicas: la interacción deportista - ayuda técnica en la práctica.
  - Valoración del papel de la integración-inclusión de las personas con discapacidad en juegos y deportes.
    - La importancia de los entornos inclusivos para la normalización de la práctica deportiva de las personas con discapacidad.
    - El juego como instrumento en el proceso de integración de personas con discapacidad.
    - La importancia de la participación activa, la autodeterminación y la libre elección de la persona con discapacidad hacia la práctica deportiva.
  - Vivencia de situaciones de práctica inclusiva para el fomento de la participación de personas con discapacidad.
    - Los juegos específicos para personas con discapacidad.
    - El juego modificado y los juegos integrados-inclusivos.
3. Organiza a los deportistas con discapacidad interpretando las principales clasificaciones funcionales del deporte adaptado y sus características.
- Características del deporte adaptado.
    - El deportista con discapacidad.
    - La clasificación funcional.
    - El material deportivo y las ayudas técnicas.
  - Tipo de deporte adaptado en función del mecanismo funcional afectado.
    - Deportes para personas con discapacidad sensorial (visual y auditiva).
    - Deportes para personas con discapacidad psíquica (discapacidad intelectual y enfermedad mental).
    - Deportes para personas con discapacidad física-funcional (parálisis cerebral, lesión medular - espina bífida, amputaciones, otras discapacidades físicas).
  - Las principales clasificaciones funcionales deportivas según los tipos de discapacidad. El concepto de “mínima discapacidad”.
    - La filosofía de la clasificación en los deportes para personas con discapacidad. Elegibilidad y discapacidad mínima.
    - La clasificación deportiva en la discapacidad:
      - La clasificación deportiva en la discapacidad visual.
      - La clasificación deportiva en la discapacidad intelectual.
      - La clasificación deportiva en la parálisis cerebral.
      - La clasificación deportiva en la discapacidad física.
      - La clasificación en deportes multidiscapacidad: baloncesto en silla de ruedas, tenis en silla de ruedas, *rugby* en silla de ruedas, entre otros.
  - Las clasificaciones funcionales como proceso de homogeneización para la participación.
    - Equidad y juego limpio mediante la clasificación funcional como fundamento de la competición.
    - La figura del clasificador en los deportes adaptados.
  - Análisis de la participación de las personas con discapacidad, en función de la afectación y del sexo para una participación igualitaria.
  - Consideraciones para el fomento de la práctica deportiva de personas con gran discapacidad.
  - Consideraciones para el fomento de la práctica deportiva de mujeres con discapacidad.
  - La práctica deportiva con personas con discapacidad en condiciones de igualdad como factor de integración y participación.
  - Los deportes adaptados específicos.
    - Para personas con parálisis cerebral: bocha, entre otros.

- Para personas con discapacidad visual: golbol entre otros.
  - La participación de personas sin discapacidad en la práctica de deportes adaptados (“integración a la inversa”).
  - Participación y vivencia de los principales deportes adaptados.
4. Orienta a las personas con discapacidad hacia la práctica deportiva reconociendo la estructura del deporte adaptado y las fuentes de información disponibles.
- Origen e historia del deporte adaptado.
    - El origen del deporte adaptado: contexto sociohistórico y primeras manifestaciones.
    - Evolución histórica del deporte adaptado: principales instituciones y eventos clave.
  - Estructura del deporte adaptado.
    - Las instituciones y las federaciones de deportes para personas con discapacidad en el mundo y en España: evolución y contexto actual.
    - Los clubes deportivos y las instituciones deportivas no competitivas.
  - El Comité Paralímpico Internacional y el Comité Paralímpico Español
  - Los orígenes de la práctica deportiva de una persona con discapacidad y sus fines.
    - Orígenes de la práctica de actividad físico-deportiva de personas con discapacidad.
    - Finalidades de actividad físico-deportiva de personas con discapacidad.
  - Los programas de difusión y desarrollo del deporte adaptado.
  - El papel del tejido asociativo de personas con discapacidad en la difusión de la práctica deportiva.
  - Las principales fuentes de información sobre el deporte adaptado.
    - Deporte adaptado de competición.
    - Bibliografía específica sobre enseñanza, entrenamiento y competición en deportes adaptados.
    - Representantes y/o plataformas representativas de personas con discapacidad.
    - Promoción e iniciación deportiva de personas con discapacidad.
    - Inclusión e integración en actividades físico-deportivas.
    - Centros documentales y de recursos.
  - El deporte adaptado como promotor de valores y vehículo de integración social.

C) Estrategias metodológicas

El contenido n.º 1 hace mención a lo fundamental del módulo Actividad Física Adaptada a Personas con Discapacidad, del ciclo inicial; sin embargo, el resultado de aprendizaje a conseguir con este módulo del ciclo final incide más profundamente en aspectos relacionados con la evaluación del deportista y las condiciones del entorno.

El contenido n.º 2 está centrado en la tarea y las condiciones contextuales en las que se desarrolla la práctica. Por eso, es fundamental que la práctica recoja las condiciones previas de partida (evaluación de la discapacidad, seguridad y ayudas técnicas utilizadas), así como las modificaciones que fomenten la participación en la tarea, de forma que el alumno reflexione sobre la importancia del ajuste metodológico que promueva la participación activa y la motivación del deportista.

El contenido n.º 3 se refiere al conocimiento del deporte adaptado en personas con discapacidad. Se aconseja la práctica de deportes adaptados, en el nivel de iniciación, para una vivencia personal del alumno, que conozca los requerimientos de este, su clasificación funcional y como contexto para exemplificar la progresión metodológica adecuada.

El contenido n.º 4 informa al alumno del contexto histórico y de la situación actual del deporte adaptado, en el ámbito organizativo, por lo que estos conocimientos deben vincularse a los recursos disponibles. Este aspecto es fundamental, puesto que el futuro técnico debe saber cómo actualizar su conocimiento, saber más sobre un determinado deporte adaptado o derivar al deportista con discapacidad a un deporte de referencia.

D) Orientaciones pedagógicas

Orientaciones específicas para la enseñanza a distancia:

La Orden de los resultados de aprendizaje que se deben lograr orienta la impartición de los diversos contenidos. Con relación a lo que se ha indicado anteriormente en las estrategias metodológicas, parece adecuado proponer la necesidad de la vivencia real mediante actividades presenciales para lograr los resultados de aprendizaje n.º 2 y n.º 3, mientras que los contenidos que permiten conseguir los resultados de aprendizaje n.º 1 y n.º 4 podrían impartirse a distancia.

MÓDULO: ORGANIZACIÓN Y LEGISLACIÓN DEPORTIVA

CÓDIGO: MED-C204

DURACIÓN: 15 HORAS.

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumno sea capaz de identificar las instituciones deportivas en todos los niveles territoriales y de conocer las estructuras deportivas de la Administración y del asociacionismo deportivo, y para que conozca las funciones de los órganos deportivos autonómicos y estatales.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Interpreta la normativa de competición relacionándola con la organización deportiva nacional y su estructura administrativa y el régimen disciplinario deportivo.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito los organismos deportivos a escala nacional más importantes y sus funciones. b) Se ha relacionado la legislación deportiva a escala nacional, con su estructura administrativa. c) Se han identificado las características del régimen disciplinario deportivo y sus funciones. d) Se ha descrito el régimen disciplinario deportivo aplicado a la competición. e) Se han expuesto las infracciones y sanciones más importantes relacionadas con el dopaje, la violencia y la disciplina deportiva general. f) Se han explicado los procedimientos de comunicación de las sanciones deportivas. g) Se han identificado las funciones de los diferentes órganos disciplinarios (clubes, federaciones, Comité Español de Disciplina Deportiva). h) Se han identificado los órganos responsables de la aplicación de la normativa sobre el dopaje.
2. Selecciona y prepara los recursos materiales y las instalaciones necesarias, analizando sus condiciones de seguridad y relacionándolos con la normativa vigente.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito las características de las instalaciones deportivas, su funcionalidad y su relación con los aspectos de seguridad y de protección del medio ambiente. b) Se han descrito los criterios de seguridad que deben cumplir los equipamientos necesarios para la práctica deportiva. c) Se ha identificado la normativa de aplicación en relación con la seguridad en las instalaciones deportivas. d) Se ha analizado el significado y alcance de los diferentes tipos de señalización de seguridad en una instalación deportiva. e) Se han analizado los requisitos básicos de seguridad que deben cumplir las instalaciones y el equipamiento deportivo para todas las personas que sean usuarias o personal laboral, según la normativa vigente. f) Se han analizado, en un supuesto práctico, las características de los planes de emergencia y evacuación de una instalación deportiva. g) Se han descrito las medidas de protección contra actos antisociales y de violencia en el deporte, en una instalación deportiva. h) Se ha valorado la importancia de establecer los planes de emergencia y evacuación en una instalación deportiva.
3. Prepara el desplazamiento de la persona o grupo, aplicando los procedimientos establecidos y la normativa vigente.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha interpretado y cumplimentado la documentación y los permisos necesarios para la gestión del viaje. b) Se ha identificado la normativa en lo referente a los seguros de accidente y actividad. c) Se han comparado diferentes tipos de seguros de accidente con las necesidades de un supuesto de desplazamiento. d) Se ha valorado la responsabilidad que tiene el personal técnico sobre el control del grupo en los desplazamientos. e) Se ha interpretado la normativa en lo referente a la responsabilidad del personal técnico en el desplazamiento de los grupos. f) Se ha diseñado el plan de viaje en un supuesto práctico de desplazamiento de un grupo de deportistas.
4. Dirige y acompaña a deportistas en competiciones de nivel de iniciación y tecnificación deportiva, analizando las características de organización de las competiciones.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha cumplimentado la documentación relativa a la inscripción en competiciones. b) Se ha valorado la importancia de la responsabilidad del personal técnico durante la competición. c) Se han identificado las fases en la organización de una competición de iniciación o tecnificación deportiva. d) Se han descrito las funciones más relevantes en la organización de una competición deportiva. e) Se ha justificado la importancia de la cobertura legal: licencia federativa y seguro deportivo del deportista durante la competición.
5. Realiza actividades de gestión de un club deportivo aplicando los procedimientos adecuados para su constitución y puesta en marcha.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha identificado la normativa que regula la constitución y el funcionamiento de un club deportivo en función de su ámbito de actuación. b) Se han identificado los trámites necesarios para la creación de un club deportivo en función de su ámbito de actuación. c) Se han analizado las posibles vías de financiación económica existentes para la creación y gestión de un club deportivo según sus características. d) Se han descrito las características organizativas básicas de un club deportivo relacionándolas con el objeto de su actividad. e) Se ha valorado la importancia del club deportivo como elemento favorecedor de la práctica deportiva. f) Se han identificado los elementos necesarios en el establecimiento de convenios con las administraciones públicas, así como otras asociaciones de carácter privado.

B) Contenidos
<p>1. Interpreta la normativa de competición relacionándola con la organización deportiva nacional y su estructura administrativa y el régimen disciplinario deportivo.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Legislación deportiva estatal y normativa relacionada: objeto, rango y ámbito de aplicación. – El deporte en la Constitución Española. Desarrollo normativo.   <ul style="list-style-type: none"> • Ley del deporte. • Distribución de competencias en materia deportiva: Estado y comunidades autónomas (CA). • Ley del deporte de la Comunitat Valenciana. • Elementos comunes de las leyes autonómicas del deporte.   – El Consejo Superior de Deportes. Estructura básica y funciones. – Entidades deportivas españolas: Comité Olímpico Español, Comité Paralímpico Español. Estructura básica y funcionamiento. – Entidades deportivas españolas: federaciones españolas deportivas. Estructura básica y funcionamiento. – Organizaciones deportivas: <ul style="list-style-type: none"> • Los clubes deportivos • Las sociedades anónimas deportivas • Las ligas profesionales • Los entes de promoción deportiva • Las agrupaciones de clubes de ámbito estatal • Las fundaciones deportivas • Organismos internacionales   – Régimen disciplinario deportivo y procedimientos sancionadores. Naturaleza y competencias de los órganos disciplinarios: Agencia Estatal Antidopaje, Comité Español de Disciplina Deportiva, Comisión Nacional contra la Violencia en los Espectáculos Deportivos.   <ul style="list-style-type: none"> • Infracciones y sanciones deportivas. Concepto, prescripción y régimen de suspensión. • Comité Español de Disciplina Deportiva. Regulación, competencias, composición y funcionamiento. • La conciliación y el arbitraje en el deporte. Resolución extrajudicial de los conflictos deportivos. • El Tribunal Español de Arbitraje Deportivo.
<p>2. Selecciona y prepara los recursos materiales y las instalaciones necesarias, analizando sus condiciones de seguridad y relacionándolos con la normativa vigente.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Instalaciones deportivas: concepto y características funcionales.   <ul style="list-style-type: none"> • Homologación de instalaciones deportivas y sistemas de gestión de instalaciones. • Diseño y construcción de instalaciones. • Medidas de protección del medio ambiente en las instalaciones deportivas. • Ahorro y uso eficiente del agua y la energía. • El impacto en el entorno físico. Reducción de residuos, apoyo al reciclaje y reutilización. • Actividad física y medio ambiente. Carta del deporte y medio ambiente.   – Normativa sobre seguridad en las instalaciones deportivas. Medidas de protección para usuarios y trabajadores. – Protección contra actos antisociales y violencia en el deporte. – Análisis y aplicación de los planes de emergencia y evacuación. – La información sobre seguridad en las instalaciones deportivas. Interpretación de la señalización de seguridad. – Procedimientos de revisión de los equipamientos deportivos.
<p>3. Prepara el desplazamiento de la persona o grupo, aplicando los procedimientos establecidos y la normativa vigente.</p> <ul style="list-style-type: none"> – La organización del desplazamiento de los grupos deportivos: <ul style="list-style-type: none"> • Características, cumplimentación y tipo de documentación y permisos de desplazamiento de los deportistas, normativa de aplicación. – La elección de los seguros de accidentes y de actividad. Tipos y características. Normativa de aplicación.   <ul style="list-style-type: none"> • El seguro obligatorio deportivo: Real Decreto 849/1993.   – Responsabilidad civil del técnico deportivo: características y normativa vigente. El acompañamiento o tutela de menores durante el desplazamiento. – Asunción de normas y responsabilidades del personal técnico deportivo en los viajes de los grupos deportivos.
<p>4. Dirige y acompaña a deportistas en competiciones de nivel de iniciación y tecnicificación deportiva, analizando las características de organización de las competiciones.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Análisis de los requisitos básicos para la participación en competiciones de tecnicificación deportiva: <ul style="list-style-type: none"> • Proceso de inscripción, documentación y plazos. • Tramitación y características de la licencia federativa: autonómica y nacional. • La tramitación del seguro obligatorio deportivo.   – Análisis de las funciones y responsabilidad del personal técnico deportivo durante la competición. – Organización y estructura básica de las competiciones deportivas, las fases más relevantes. Funciones de la organización. – Planificación y organización de competiciones deportivas. Modelos de organización.   <ul style="list-style-type: none"> • Coordinación institucional.   – El técnico en la competición. Preparación competitiva. Fases. – Control y evaluación de la competición.
<p>5. Realiza actividades de gestión de un club deportivo aplicando los procedimientos adecuados para su constitución y puesta en marcha.</p> <ul style="list-style-type: none"> – El club deportivo. Tipo, características y estructura básica.   <ul style="list-style-type: none"> • Club básico y club deportivo elemental. • Caso particular: sociedades anónimas deportivas (SAD)   – Normativa de constitución y funcionamiento de un club deportivo. – Procedimiento de constitución e inscripción de los clubes deportivos.

- Requisitos de inscripción y de constitución.

B) Contenidos

- Vías de financiación de los clubes deportivos: ingresos propios, ingresos indirectos y subvenciones de instituciones públicas.
  - Tipos y modalidades de las ayudas y subvenciones a los clubes. Procedimiento de tramitación.
  - Convenios de colaboración con la Administración: protocolos, cláusulas y anexos.
- El patrocinio deportivo. Tipos y normativa relacionada.
  - Patronazgo y mecenazgo.
  - Estrategia de patrocinio.
- *Marketing* deportivo. Fundamentos.
  - Investigación en el mercado deportivo.
  - Planificación del *marketing*.

C) Estrategias metodológicas

Se recomienda el trabajo en grupo, la resolución y exposición de casos prácticos, el desarrollo de seminarios y trabajos, tanto de exposición oral para presentar en las sesiones de control/enlace, como a modo de recurso para la evaluación en la sesión final.
Uso de las TIC para la resolución de casos prácticos: bases de datos legislativos e Internet (webs de derecho deportivo).
Se utilizarán medios y aplicaciones informáticos.
Las exposiciones tendrán por objeto el comentario de sentencias, artículos doctrinales y periodísticos u otro material jurídico adecuado al contenido del módulo de enseñanza deportiva.
En los seminarios o exposiciones orales, se fomentará la participación de los estudiantes y su implicación en la exposición de los contenidos propios del programa.
Las clases prácticas continúan teniendo el mismo objetivo que en el ciclo anterior: la proposición, resolución, debate y comentario en grupo de casos relacionados con las materias de la asignatura.

D) Orientaciones pedagógicas

Para lograr los correspondientes resultados de aprendizaje, se sugiere respetar la secuencia de impartición de los contenidos n.º 4 y n.º 5, porque constituyen el núcleo del módulo.

MÓDULO: GÉNERO Y DEPORTE

CÓDIGO: MED-C205

DURACIÓN: 5 HORAS.

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumnado sea capaz de identificar las desigualdades y los estereotipos de género existentes en el deporte y de reflexionar sobre ellos, y para que conozca las peculiaridades de la mujer deportista y las de su contexto y pueda aplicar estrategias de intervención adecuadas, con el fin de promover activamente la participación de las mujeres en la práctica de actividades físico-deportivas considerando las instituciones y líneas de apoyo al deporte femenino existentes.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Identifica la realidad del deporte femenino y analiza los elementos sociales que lo caracterizan.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha identificado la terminología específica en la temática de género. b) Se ha valorado la importancia de la autoevaluación permanente sobre los prejuicios y estereotipos personales relacionados con el género. c) Se han descrito los prejuicios y estereotipos personales y sociales, específicos en relación con el género y la práctica de actividad físico-deportiva. d) Se ha identificado la evolución del deporte femenino y los aspectos que han resultado determinantes en esta evolución. e) Se han identificado y categorizado las diferencias del deporte femenino en relación con el masculino. f) Se han descrito los índices de práctica deportiva femenina en los diferentes ámbitos (deporte escolar, deporte federado, etc.). g) Se han descrito y analizado el abandono femenino y sus causas. h) Se ha analizado la situación de las mujeres como técnicas, cuerpo arbitral y entrenadoras, así como en diferentes ámbitos de la gestión deportiva.
2. Promueve la incorporación de la mujer al ámbito deportivo analizando sus peculiaridades específicas, las de su contexto, y aplicando diferentes estrategias de intervención.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito los intereses y las motivaciones particulares de las mujeres ante la práctica deportiva. b) Se han descrito las principales barreras que encuentran las mujeres en el desarrollo de la práctica deportiva. c) Se ha valorado la importancia de potenciar una imagen corporal saludable para el bienestar de la mujer deportista. d) Se ha valorado la importancia de considerar las características biológicas específicas de la mujer deportista como parte de su vivencia personal. e) Se ha valorado la importancia de maximizar las oportunidades de participación de las mujeres en la actividad físico-deportiva. f) Se han analizado las principales vías de incorporación de las mujeres a la práctica deportiva. g) Se ha valorado la importancia de desarrollar prácticas inclusivas en el fomento de la participación activa de las mujeres en el deporte. h) Se han aplicado estrategias metodológicas para favorecer la participación y las posibilidades de éxito de las deportistas. i) Se ha valorado la importancia de una actitud positiva de los compañeros, personal técnico, familias y las instituciones hacia la práctica deportiva de las mujeres. j) Se han identificado los usos sexistas del lenguaje y las formas básicas para usar un lenguaje que visibilice a las mujeres deportistas.
3. Apoya la incorporación de la mujer al deporte, identificando el papel de las instituciones y las líneas de apoyo al deporte femenino.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado las instituciones y organismos vinculados al deporte femenino a escala nacional, autonómica y local. b) Se ha valorado la importancia de la coordinación y colaboración interinstitucional en el fomento de hábitos de práctica físico-deportiva en las mujeres. c) Se ha valorado el papel de las instituciones (federaciones deportivas, asociaciones, clubes, etc.) en la organización y el fomento de la competición, la recreación y la práctica de la actividad física saludable de las mujeres. d) Se han descrito las principales características de los programas de promoción de la práctica físico-deportiva en las mujeres. e) Se han valorado los principales programas de promoción y desarrollo de la práctica deportiva femenina como ejemplos de buenas prácticas. f) Se ha valorado la importancia de la promoción del deporte femenino como generador de valores personales, sociales y como vehículo de integración social.

B) Contenidos

1. Identifica la realidad del deporte femenino, analizando los elementos sociales que le caracterizan

- Terminología específica de carácter básico sobre género:

- Sexo/género.
- Prejuicio/estereotipo de género.
- Igualdad de acceso/igualdad de oportunidades.
- Modelos androcéntricos/sexismo.
- Expectativas sociales...

- Prejuicios y estereotipos personales y sociales en relación al género y a la práctica de actividad físico-deportiva.

- Autoevaluación y reflexión sobre los propios prejuicios y estereotipos personales.
- Los agentes sociales en la reproducción de prejuicios y estereotipos: familia, entorno educativo, entorno deportivo, medios de comunicación, etc.

- Evolución de la práctica de actividad físico-deportiva de las mujeres y factores determinantes

- Modalidades deportivas con características diferenciales entre hombres y mujeres.

- En las modalidades deportivas pertinentes: diferencias en equipamiento y material deportivo, pruebas, etc.

- Índices de práctica físico-deportiva femenina en los diferentes ámbitos:

- Factores que determinan los índices de práctica deportiva femenina.
  - La concepción de deporte.
  - La diversidad de mujeres (etnia, edad, etc.).
  - La modalidad deportiva y su asignación de género tradicional.
- Índices de práctica en diferentes ámbitos y su evolución:
  - Ámbito escolar.
  - Ámbito federado.
  - Ámbito universitario.
  - Ámbito recreativo.
- Análisis específico de los índices de práctica de las modalidades deportivas.

- Índices de abandono en los diferentes ámbitos: escolar, federado, universitario, recreativo, etc.

- Causas del abandono de la práctica físico-deportiva femenina.

- La problemática específica de las chicas adolescentes.
- Los itinerarios deportivos de las mujeres.

- Las mujeres como técnicas, entrenadoras, cuerpo arbitral y gestoras deportivas.

- Índices de participación de las mujeres en estos puestos.
- La relevancia de su presencia en estos puestos y barreras para el acceso de las mujeres a ellos.
- Estilos de liderazgo femenino y masculino.
- Análisis específico de la situación en la modalidad deportiva.

2. Promueve la incorporación de la mujer al ámbito deportivo analizando sus peculiaridades específicas, las de su contexto, y aplicando diferentes estrategias de intervención.

- Intereses y motivaciones específicas de la mujer ante la práctica físico-deportiva.

- Barreras para el desarrollo de la práctica deportiva femenina.

- Barreras personales: biológicas y psicológicas.
- Barreras deportivas.
- Barreras sociales.
- Barreras culturales.

- Imagen corporal en la mujer deportista:

- Rasgos característicos de una imagen corporal positiva y negativa.
- Los trastornos del comportamiento alimenticio.
- Estrategias para fomentar una imagen corporal positiva en la mujer deportista.

- Características biológicas específicamente femeninas.

- Ciclo menstrual: amenorrea, menarquia y desarrollo puberal. Tríada de la mujer deportista. Embarazo.
- Su impacto en la salud y en el desarrollo psicosocial de la deportista.
- Estrategias de actuación para considerar las características biológicas de la deportista.

- Estrategias de intervención para la plena incorporación de las mujeres a la práctica físico-deportiva.

- Oportunidades de participación.
- Vías de incorporación.
- Prácticas inclusivas.
- Estrategias metodológicas.

- Fomento de actitudes positivas en los diferentes agentes sociales: compañeros, personal técnico, las propias familias, etc.

- Influencia de los agentes sociales en la práctica deportiva femenina:
  - Entorno social próximo: compañeros, personal técnico y familia
  - Entorno deportivo.
  - Entorno sociocultural, medios de comunicación.
- Estrategias de actuación para fomentar una actitud positiva en los agentes sociales vinculados con la práctica deportiva de las mujeres.

- Lenguaje, deporte y género.

- Código ético apropiado en la interacción con las deportistas.
- Usos sexistas del lenguaje.
- Estrategias básicas para el uso de un lenguaje de género inclusivo.

3. Apoya la incorporación de la mujer al deporte, identificando el papel de las instituciones y las líneas de apoyo al deporte femenino.

- Órganos responsables del deporte femenino dentro de las instituciones y organismos:

- Normativa básica relacionada.
- Órganos responsables del deporte femenino en diferentes ámbitos:
  - Ámbito nacional.
  - Ámbito autonómico.
  - Ámbito local.
  - Otros: federaciones deportivas, asociaciones, clubes.

- Coordinación y colaboración interinstitucional en el fomento de hábitos de práctica físico-deportiva en las mujeres.

- Programas de promoción y desarrollo del deporte femenino.

- Características principales.

C) Estrategias metodológicas

Exposición magistral. Talleres. Trabajo en grupos reducidos. Lecturas. Observación y análisis. Debates y puestas en común. Autoevaluación.

MÓDULO PROPIO DE LA COMUNITAT VALENCIANA: INGLÉS TÉCNICO PARA GRADO MEDIO

CÓDIGO: MED-CV206

DURACIÓN: 40 HORAS.

Las enseñanzas en lengua inglesa de este módulo tienen como referencia las competencias propias del nivel A2 del Marco común europeo de referencia para las lenguas del Consejo de Europa.

4) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Reconoce información deportiva, profesional y cotidiana contenida en todo tipo de discursos orales emitidos por cualquier medio de comunicación en lengua estándar, interpretando con precisión el contenido del mensaje.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha identificado la idea principal del mensaje. b) Se ha reconocido la finalidad de mensajes radiofónicos y de otro material grabado o retransmitido pronunciado en lengua estándar identificando el estado de ánimo y el tono del hablante. c) Se ha extraído información de grabaciones en lengua estándar relacionadas con la vida social, profesional o académica. d) Se han identificado los puntos de vista y las actitudes del hablante. e) Se han identificado las ideas principales de declaraciones y mensajes sobre temas concretos y abstractos relacionados con el mundo deportivo, en lengua estándar y con un ritmo normal. f) Se ha comprendido con todo detalle lo que se le dice en lengua estándar, incluso en un ambiente con ruido de fondo. g) Se han extraído las ideas principales de conferencias, charlas e informes de temas deportivos, y otras formas de presentación académica y profesional lingüísticamente complejas. h) Se ha tomado conciencia de la importancia de comprender globalmente un mensaje, sin entender todos y cada uno de los elementos del mismo.
2. Interpreta información deportiva profesional contenida en textos escritos complejos, analizando de forma comprensiva sus contenidos.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha leído con un alto grado de independencia, adaptando el estilo y la velocidad de la lectura a distintos textos y finalidades y utilizando fuentes de referencia apropiadas de forma selectiva. b) Se ha interpretado la correspondencia relativa a su especialidad, captando fácilmente el significado esencial. c) Se han interpretado, con todo detalle, textos extensos y de relativa complejidad, relacionados o no con su especialidad, siempre que pueda volver a leer las secciones difíciles. d) Se ha relacionado el texto con el ámbito del sector deportivo a que se refiere. e) Se ha identificado con rapidez el contenido y la importancia de noticias, artículos e informes sobre una amplia serie de temas profesionales y deportivos y decide si es oportuno un análisis más profundo. f) Se han realizado traducciones de textos deportivos complejos utilizando material de apoyo en caso necesario. g) Se han interpretado mensajes técnicos recibidos a través de soportes telemáticos: correo electrónico, fax. h) Se han interpretado instrucciones extensas y complejas, que estén dentro de su especialidad.
3. Emite mensajes orales claros y bien estructurados, analizando el contenido de la situación y adaptándose al registro lingüístico del interlocutor.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado los registros utilizados para la emisión del mensaje. b) Se ha expresado con fluidez, precisión y eficacia sobre una amplia serie de temas generales, deportivos, académicos, profesionales o de ocio, marcando con claridad la relación entre las ideas. c) Se ha comunicado espontáneamente, adoptando un nivel de formalidad adecuado a las circunstancias. d) Se han utilizado normas de protocolo en presentaciones formales e informales. e) Se ha utilizado correctamente la terminología de la profesión. f) Se han expresado y defendido puntos de vista con claridad, proporcionando explicaciones y argumentos adecuados. g) Se ha descrito y secuenciado un proceso de trabajo de su competencia. h) Se ha argumentado con todo detalle, la elección de una determinada opción o procedimiento de trabajo elegido. i) Se ha solicitado la reformulación del discurso o parte del mismo cuando se ha considerado necesario.
4. Elabora documentos e informes propios del sector deportivo o de la vida académica y cotidiana, relacionando los recursos lingüísticos con el propósito del mismo	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han redactado textos claros y detallados sobre una variedad de temas relacionados con su especialidad, sintetizando y evaluando información y argumentos procedentes de varias fuentes. b) Se ha organizado la información con corrección, precisión, coherencia y cohesión, solicitando y/o facilitando información de tipo general o detallada. c) Se han redactado informes, destacando los aspectos significativos y ofreciendo detalles relevantes que sirvan de apoyo. d) Se ha cumplimentado documentación específica de su campo profesional. e) Se han aplicado las fórmulas establecidas y el vocabulario específico en la cumplimentación de

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
	<p>documentos.</p> <p>f) Se han resumido artículos deportivos, manuales de instrucciones y otros documentos escritos, utilizando un vocabulario amplio para evitar la repetición frecuente.</p> <p>g) Se han utilizado las fórmulas de cortesía propias del documento a elaborar.</p>
5. Aplica actitudes y comportamientos profesionales en situaciones de comunicación, describiendo las relaciones típicas características del país de la lengua extranjera.	<p>a) Se han definido los rasgos más significativos de las costumbres y usos de la comunidad donde se habla la lengua extranjera.</p> <p>b) Se han descrito los protocolos y normas de relación social propios del país.</p> <p>c) Se han identificado los valores y creencias propios de la comunidad donde se habla la lengua extranjera.</p> <p>d) Se ha identificado los aspectos socio-profesionales propios del sector, en cualquier tipo de texto.</p> <p>e) Se han aplicado los protocolos y normas de relación social propios del país de la lengua extranjera.</p> <p>f) Se han reconocido los marcadores lingüísticos de la procedencia regional.</p>

B) Contenidos
1. Análisis de mensajes orales: – Comprensión de mensajes profesionales relacionados con el mundo deportivo y cotidianos. – Mensajes directos, telefónicos, radiofónicos, grabados. – Terminología específica del sector deportivo – Ideas principales y secundarias. – Recursos gramaticales: Tiempos verbales, preposiciones, locuciones, expresión de la condición y duda, uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto, verbos modales, etc. – Otros recursos lingüísticos: acuerdos y desacuerdos, hipótesis y especulaciones, opiniones y consejos, persuasión y advertencia. – Diferentes acentos de lengua oral
2. Interpretación de mensajes escritos: – Comprensión de mensajes, textos, artículos básicos profesionales relacionados con el mundo deportivo y cotidianos. – Soportes telemáticos: fax, correo electrónico, burofax. – Terminología específica del sector deportivo. – Ideas principales e ideas secundarias. – Recursos gramaticales: Tiempos verbales, preposiciones, phrasal verbs, I wish + pasado simple o perfecto, I wish + would, If only; uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto, verbos modales, etc. – Relaciones lógicas: oposición, concesión, comparación, condición, causa, finalidad, resultado. – Relaciones temporales: anterioridad, posterioridad, simultaneidad.
3. Producción de mensajes orales: – Mensajes orales: – Registros utilizados en la emisión de mensajes orales. – Terminología específica del sector. – Recursos gramaticales: Tiempos verbales, preposiciones, phrasal verbs, locuciones, expresión de la condición y duda, uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto, verbos modales, etc. – Otros recursos lingüísticos: acuerdos y desacuerdos, hipótesis y especulaciones, opiniones y consejos, persuasión y advertencia. – Fonética. Sonidos y fonemas vocálicos y sus combinaciones y sonidos y fonemas consonánticos y sus agrupaciones. – Marcadores lingüísticos de relaciones sociales, normas de cortesía y diferencias de registro. – Mantenimiento y seguimiento del discurso oral: – Toma, mantenimiento y cesión del turno de palabra. – Apoyo, demostración de entendimiento, petición de aclaración, etc. – Entonación como recurso de cohesión del texto oral: uso de los patrones de entonación.
4. Emisión de textos escritos: – Expresión y cumplimentación de mensajes y textos profesionales relacionados con el mundo deportivo y cotidianos. – Curriculum vitae y soportes telemáticos: fax, correo electrónico, burofax, oficinas virtuales. – Terminología específica del sector. – Idea principal y secundarias. – Recursos gramaticales: Tiempos verbales, preposiciones, phrasal verbs, verbos modales, locuciones, uso de la voz pasiva, oraciones de relativo, estilo indirecto. – Relaciones lógicas: oposición, concesión, comparación, condición, causa, finalidad, resultado. – Have something done. – Nexos: although, even if, in spite of, despite, however, in contrast... – Derivación: sufijos para formar adjetivos y sustantivos. – Relaciones temporales: anterioridad, posterioridad, simultaneidad. – Coherencia textual: – Adecuación del texto al contexto comunicativo. – Tipo y formato de texto. – Variedad de lengua. Registro. – Selección léxica, de estructuras sintácticas y de contenido relevante. – Inicio del discurso e introducción del tema. Desarrollo y expansión: ejemplificación, conclusión y resumen del discurso.

B) Contenidos

- Uso de los signos de puntuación.
- 5. Identificación e interpretación de los elementos culturales más significativos de los países de lengua inglesa:
  - Valoración de las normas socioculturales y protocolarias en las relaciones internacionales.
  - Uso de los recursos formales y funcionales en situaciones que requieren un comportamiento socioprofesional con el fin de proyectar una buena imagen de la empresa.
  - Reconocimiento de la lengua extranjera para profundizar en conocimientos que resulten de interés a lo largo de la vida personal y profesional.
  - Uso de registros adecuados según el contexto de la comunicación, el interlocutor y la intención de los interlocutores.

C) Orientaciones pedagógicas

Este módulo contiene la formación necesaria para el desempeño de actividades relacionadas con el sector deportivo. La gestión en el sector incluye el desarrollo de los procesos relacionados y el cumplimiento de procesos y protocolos de calidad, todo ello en lengua inglesa. La formación del módulo contribuye a alcanzar los objetivos generales del ciclo formativo y la competencia general del título. Las líneas de actuación en el proceso de enseñanza-aprendizaje que permiten alcanzar los objetivos del módulo, versarán sobre:

- La descripción, análisis y aplicación de los procesos de comunicación utilizando el inglés.
- La caracterización de los procesos del sector en inglés.
- Los procesos de calidad en la empresa, su evaluación y la identificación y formalización de documentos asociados a la gestión en el sector.
- La identificación, análisis y procedimientos de actuación ante situaciones imprevistas (quejas, reclamaciones...), en inglés

ANEXO III

MÓDULOS DE ENSEÑANZA DEPORTIVA DEL BLOQUE COMÚN DEL CICLO SUPERIOR DE GRADO SUPERIOR O NIVEL III

MÓDULO: FACTORES FISIOLÓGICOS DEL ALTO RENDIMIENTO

CÓDIGO: MED-C301

DURACIÓN: 50 HORAS

ECTS: 5

Este módulo proporciona la formación necesaria para que los alumnos sean capaces de elegir y analizar los factores fisiológicos que influyen en el alto rendimiento deportivo, de colaborar en la prescripción de ayudas ergogénicas y de programar y dirigir la preparación del deportista teniendo en cuenta los principios del entrenamiento y sus condiciones especiales.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Analiza los principales conceptos del metabolismo energético y del sistema neuromuscular, y reconoce las adaptaciones fisiológicas más importantes en el entrenamiento.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado las principales adaptaciones fisiológicas en el entrenamiento. b) Se han analizado los principales conceptos relacionados con el metabolismo energético. c) Se han analizado las vías metabólicas durante el ejercicio. d) Se han analizado los diferentes tipos de metabolismo. e) Se han analizado las principales adaptaciones fisiológicas en el entrenamiento. f) Se han identificado y descrito los tipos de metabolismo aeróbico y anaeróbico. g) Se han analizado las adaptaciones a corto plazo de los principales sistemas y aparatos del cuerpo humano (circulatorio, respiratorio, renal, endocrino y hormonal). h) Se han analizado las adaptaciones a largo plazo de los principales sistemas y aparatos del cuerpo humano (circulatorio, respiratorio, renal, endocrino y hormonal). i) Se ha identificado y descrito el concepto de eficiencia o economía energética. j) Se ha identificado y descrito el concepto de potencia aeróbica máxima y sus características más importantes. k) Se ha identificado y descrito el concepto de umbral aeróbico y anaeróbico y sus características más importantes. l) Se ha analizado la relación entre el volumen máximo de oxígeno (VO_2 máximo), el umbral aeróbico y anaeróbico y las zonas metabólicas de entrenamiento. m) Se han analizado el sistema neuromuscular y los determinantes fisiológicos y mecánicos de la fuerza, la potencia, la flexibilidad y la elasticidad muscular. n) Se han identificado y descrito los conceptos de fuerza isométrica, fuerza dinámica máxima, fuerza explosiva, potencia, curva fuerza-tiempo y la repetición máxima (IRM). o) Se han analizado las necesidades específicas de flexibilidad articular y elasticidad muscular en relación con la resistencia y la fuerza. p) Se han identificado y analizado las adaptaciones fisiológicas de la mujer en el entrenamiento. q) Se ha valorado la importancia de las adaptaciones fisiológicas individuales en el entrenamiento.
2. Selecciona al deportista para la alta competición analizando los factores fisiológicos que influyen en el alto rendimiento.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han justificado los principales factores limitadores del rendimiento. b) Se han definido los factores fisiológicos que requiere el alto rendimiento deportivo en el entrenamiento y la competición. c) Se han analizado los fundamentos de la valoración de la capacidad funcional en Orden al alto rendimiento. d) Se han interpretado los resultados de la valoración de la capacidad funcional atendiendo a las diferencias entre hombres y mujeres. e) Se han interpretado los datos de una valoración de la composición corporal atendiendo a las diferencias entre hombres y mujeres. f) Se ha identificado la tecnología adecuada en la valoración fisiológica del deportista en un supuesto práctico. g) Se han descrito las características y el funcionamiento de la tecnología utilizada en la valoración fisiológica del deportista. h) Se ha analizado el equipo técnico de los especialistas relacionados con el alto rendimiento deportivo identificando sus funciones. i) Se han identificado y organizado equipos de trabajo en el alto rendimiento deportivo. j) Se ha valorado la importancia de la valoración fisiológica del deportista como elemento de selección. k) Se han identificado los principales condicionantes fisiológicos en el entrenamiento de los deportistas con discapacidad.

3. Colabora con el especialista en la determinación de la dieta y en la prescripción de ayudas ergonutricionales analizando los principales conceptos de nutrición deportiva y los efectos nocivos de las sustancias dopantes para la salud.	a) Se han identificado los principales conceptos de nutrición deportiva. b) Se han interpretado los resultados de la valoración nutricional del deportista. c) Se han analizado los principios fundamentales de la nutrición deportiva. d) Se han identificado las principales ayudas ergonutricionales y sus efectos. e) Se han identificado las principales sustancias dopantes y sus efectos nocivos para la salud. f) Se han aplicado conceptos de nutrición deportiva en la reposición hídrica. g) Se han aplicado conceptos de fisiología para la recuperación de depósitos de hidratos de carbono. h) Se ha colaborado con el especialista en la determinación de la dieta de los deportistas. i) Se ha colaborado con los especialistas en la prescripción de ayudas ergonutricionales. j) Se han interpretado dietas de los deportistas en situaciones precompetitivas, competitivas y postcompetitivas. k) Se han formulado dietas y ayudas ergogénicas de deportistas en situaciones precompetitivas, competitivas y postcompetitivas. l) Se ha justificado el trabajo en equipo con nutricionistas identificando sus funciones. m) Se ha valorado la importancia de la colaboración con el especialista en la formulación de dietas y el control del peso.
4. Dirige la preparación del deportista relacionando los principios de la carga y el control del entrenamiento, y comparando los principales medios y métodos de recuperación deportiva.	a) Se han analizado y clasificado los diferentes tipos de fatiga. b) Se han analizado los principales mecanismos de fatiga deportiva. c) Se han analizado los efectos de la fatiga deportiva en el sistema neuromuscular, endocrino e inmunológico. d) Se han aplicado diferentes métodos de recuperación, según el mecanismo de producción de la fatiga deportiva. e) Se han organizado diferentes programas de recuperación deportiva. f) Se ha valorado la importancia de la carga y el control del entrenamiento. g) Se han identificado los principales parámetros relacionados con el control de la carga de entrenamiento. h) Se han elaborado diferentes herramientas de control del entrenamiento. i) Se ha diferenciado la fatiga aguda de la sobrecarga. j) Se ha diferenciado la sobrecarga deportiva del sobreentrenamiento. k) Se ha justificado el control del entrenamiento dentro del proceso de dirección del entrenamiento.
5. Programa y dirige el entrenamiento en condiciones especiales identificando las bases y sus características más importantes.	a) Se han analizado las bases de los entrenamientos en condiciones especiales de temperatura extrema (calor y frío) y humedad. b) Se han analizado las bases de los entrenamientos en condiciones especiales de altitud moderada. c) Se han analizado y comparado las ventajas y desventajas fisiológicas del entrenamiento en altitud moderada respecto al entrenamiento a nivel del mar. d) Se han analizado las bases de los entrenamientos en situaciones de grandes cambios horarios. e) Se han diseñado entrenamientos en situaciones de altitud moderada. f) Se han diseñado entrenamientos en situaciones de cambios horarios. g) Se han diseñado entrenamientos en situaciones de calor, frío o humedad. h) Se han diseñado estrategias de adaptación a la altitud moderada. i) Se han diseñado estrategias de adaptación a los grandes cambios horarios. j) Se han diseñado estrategias de adaptación al calor. k) Se han diseñado estrategias de adaptación al frío. l) Se ha colaborado con el especialista en la dirección del entrenamiento en condiciones especiales (altitud, cambios horarios, frío, calor, humedad).

B) Contenidos
1. Analiza los principales conceptos del metabolismo energético y del sistema neuromuscular, y reconoce las adaptaciones fisiológicas más importantes en el entrenamiento. – Metabolismo, transporte y almacenamiento de nutrientes: principales conceptos. – Principales vías metabólicas: <ul style="list-style-type: none"> • Anaeróbica aláctica (ATP), PC (fosfocreatina). • Anaeróbica láctica (glicólisis anaeróbica). • Aeróbica (glicólisis aeróbica, beta oxidación, oxidación de proteínas). – Adaptaciones funcionales a corto y a largo plazo. – Adaptaciones funcionales en el entrenamiento deportivo: aparato circulatorio, respiratorio, locomotor, renal, endocrino y hormonal. Diferencias por razón de sexo. – Eficiencia o economía energética. – Capacidad y potencia aeróbica máxima. Concepto y características. – Transición aeróbica-anaeróbica.

- Valoración del metabolismo aeróbico y anaeróbico
  - Zonas metabólicas y umbrales de entrenamiento. Conceptos, características e identificación.
  - Identificación de umbrales de la zona de transición aeróbica-anaeróbica y de la potencia y la capacidad aeróbicas máximas.
  - Valoración de las adaptaciones fisiológicas en el entrenamiento. Diferencias por razón de sexo.
  - Modificaciones hormonales con el entrenamiento de la fuerza.
  - Fibra y miofibilla-muscular. Características y tipos.
  - El sarcómero. Concepto y características.
  - La unidad motriz. Concepto y características.
  - La IRM. Concepto, características e identificación.
  - Fuerza isométrica máxima. Concepto, características e identificación.
  - Potencia muscular máxima. Concepto, características e identificación.
  - Curva fuerza-tiempo. Concepto, características e identificación.
  - Medición y valoración de la fuerza dinámica e isométrica máxima y la potencia máxima.
  - Los husos musculares y los órganos tendinosos de Golgi (OTG). Concepto y características.
  - Flexibilidad y elasticidad. Concepto, características y diferenciación.
  - Medición y valoración de la flexibilidad y elasticidad específicas deportivas.
2. Selecciona al deportista para la alta competición analizando los factores fisiológicos que influyen en el alto rendimiento.
- Principales factores limitadores del entrenamiento.
  - Factores fisiológicos en el alto rendimiento.
  - Sistemas avanzados para el desarrollo de las capacidades físicas condicionales y coordinativas.
  - Coordinación de equipos de trabajo en el alto rendimiento deportivo.
  - Tecnología para la valoración fisiológica del deportista (laboratorio y campo).
  - Principales condicionantes fisiológicos en deportistas con discapacidad (física, intelectual y sensorial).
  - Determinación de métodos avanzados para el alto rendimiento deportivo.
  - Determinación de equipos de trabajo en el alto rendimiento deportivo.
  - Identificación de tecnología para la valoración fisiológica de los deportistas.
  - Interpretación de resultados de valoraciones funcionales. — Determinación de la composición corporal mediante la medición de pliegos cutáneos, diámetros óseos y perímetros musculares. — Consideraciones en la prescripción de ejercicio en relación con las personas con discapacidad. — Métodos alternativos de valoración funcional de la condición física y el rendimiento deportivo en deportistas con discapacidad. — Aceptación del trabajo en equipo en el desarrollo de los entrenamientos en alto rendimiento deportivo.
3. Colabora con el especialista en la determinación de la dieta y en la prescripción de ayudas ergonutricionales analizando los principales conceptos de nutrición deportiva y los efectos nocivos de las sustancias dopantes para la salud.
- Ayudas ergonutricionales: suplementos, intermedios metabólicos y otras sustancias.
  - Determinación de la necesidad de prescripción de ayudas ergogénicas.
  - El dopaje: concepto, efectos nocivos sobre la salud. Lista de sustancias prohibidas.
  - El control antidopaje: organismos y métodos.
  - Toma de conciencia de la importancia y la incidencia del dopaje en la salud de los deportistas.
  - Composición corporal: componentes, métodos, aparatos e interpretación de resultados.
  - Determinación de la composición corporal de los deportistas: determinación de los aspectos a evaluar en relación con la composición corporal, selección de test o medios de valoración, aplicación de test o medios de valoración. La variable sexo como elemento diferenciador.
  - Estado nutricional. Componentes. Métodos y aparatos para determinarlo e interpretación de resultados.
  - Necesidades dietéticas y de hidratación en la práctica de la actividad física.
  - Bases de la nutrición deportiva.
  - Bases del trabajo con los especialistas del ámbito (nutricionistas). Funciones.
  - Control del estado nutricional de los deportistas: determinación de los aspectos a evaluar, selección y aplicación de test o medios de valoración.
  - Colaboración con la persona especialista en la realización de dietas y ayudas ergonutricionales.
  - Elaboración de dieta precompetitiva, competitiva y postcompetitiva.
  - Aceptación del trabajo con la persona especialista.
4. Dirige la preparación del deportista relacionando los principios de la carga y el control del entrenamiento, y comparando los principales medios y métodos de recuperación deportiva.
- Fatiga, sobrecarga y sobreentrenamiento: concepto, tipos, mecanismos de producción, indicadores y formas de prevención.
  - Efectos de la fatiga en el sistema neuromuscular, endocrino e inmunológico.
  - La recuperación: concepto, pautas de recuperación, técnicas de recuperación activa y pasiva.
  - La recuperación física en alto rendimiento: procesos fisiológicos.
  - Métodos de control y valoración del entrenamiento en el alto rendimiento deportivo.
  - El control del entrenamiento y la competición en el alto rendimiento deportivo: funciones y características.
  - La valoración de las capacidades condicionales y coordinativas en el alto rendimiento deportivo.
  - Instrumentos para la evaluación del proceso y de los resultados en el alto rendimiento deportivo.
  - Determinación de las cargas de entrenamiento y su progresión en función del nivel de los deportistas.
  - Selección de métodos y medios de entrenamiento en función de sus objetivos y de la competición en el alto rendimiento deportivo, de las características de los deportistas y de su adaptación al esfuerzo.
  - Identificación de los indicadores de fatiga, recuperación y sobreentrenamiento.
  - Determinación del proceso y del objeto de la evaluación en el entrenamiento y la competición.
  - Diseño y selección de los instrumentos y de los recursos para la evaluación y el control del entrenamiento y la competición propios del alto rendimiento deportivo: diarios de entrenamiento, test físicos, test fisiológicos.
  - Valoración de la necesidad de una utilización constante de los métodos de observación y control como mejora del proceso de entrenamiento y de la competición.
  - Valoración de la importancia de la adecuada recuperación de la fatiga.

5. Programa y dirige el entrenamiento en condiciones especiales identificando las bases y sus características más importantes.
- Factores ambientales que influyen en el entrenamiento de alto rendimiento: la altitud, el estrés térmico, el cambio horario y la humedad.
  - Fisiología del entrenamiento en altitud. Efectos y adaptaciones generales. Respuestas al esfuerzo: cardiovasculares, respiratorias, aparato digestivo, aparato renal, endocrinas, metabólicas, neurológicas, dermatológicas e infecciosas.
  - Efectos fisiológicos del cambio horario.
  - Termorregulación y ejercicio intenso. Ejercicio en calor. Ejercicio en frío. Ejercicio en humedad.
  - Programación del entrenamiento en altitud moderada, con cambio horario y en situaciones de temperatura extrema.
  - Adaptaciones a la altura, al calor, al frío, a la humedad y a los cambios horarios.
  - Diseño y elaboración de programaciones en situaciones de cambio horario, de temperaturas y humedad extremas y de altitud moderada.
  - Diseño y elaboración de sesiones de entrenamiento en situaciones de cambios horarios, de temperaturas extremas (frío y calor) y de altitud moderada.
  - Aceptación del trabajo con la persona especialista.

C) Estrategias metodológicas

Se valora la elaboración de materiales didácticos de apoyo en los que se incluyan los principales contenidos teóricos del módulo, que sirvan de base conceptual para su aplicación práctica. Asimismo, se debería valorar la creación de recursos que facilitaran la comunicación interactiva (plataformas, recursos TIC), mediante los cuales los alumnos puedan expresar sus dudas y los profesores puedan incorporar todas las aportaciones que sirvan para mejorar la guía de contenidos.

D) Orientaciones pedagógicas

El Orden ideal de impartición de los contenidos, a fin de poder conseguir los resultados de aprendizaje correspondientes, sería el siguiente: n.º 1, n.º 2, n.º 4, n.º 3 y n.º 5. La argumentación para esta distribución la da el hecho de que los dos primeros constituyen la base teórica de las adaptaciones fisiológicas que influyen en el alto rendimiento y el n.º 4 constituye la base práctica en la que se apoyan estos conceptos teóricos. A continuación, se impartirían los números 3 y 5 debido a su carácter teórico y de su especificidad.

MÓDULO: FACTORES PSICOSOCIALES DEL ALTO RENDIMIENTO

CÓDIGO: MED-C302

DURACIÓN: 40 HORAS

ECTS: 3

Este módulo proporciona la formación necesaria para que los alumnos sean capaces de seleccionar a los deportistas mejor preparados psicológicamente para el alto rendimiento y de integrar la aportación del profesional de la psicología en la preparación de los deportistas de alto nivel. Todo esto partiendo del conocimiento de las exigencias psicosociales del alto rendimiento y del uso de técnicas de gestión de recursos humanos a la hora de coordinar el equipo de especialistas en ciencias del deporte.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Selecciona al deportista para la alta competición analizando las características psicológicas de los deportistas y equipos de alto nivel y las exigencias psicológicas del alto rendimiento.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han definido las características psicológicas que requiere el alto rendimiento deportivo en el entrenamiento y en la competición. b) Se han descrito las características psicológicas de los deportistas y equipos de alto nivel. c) Se han analizado específicamente peculiaridades psicológicas de las mujeres deportistas en el alto rendimiento. d) Se han analizado los condicionantes psicológicos y las consideraciones específicas de los deportistas con discapacidad en el alto rendimiento. e) Se han establecido las contribuciones de los aspectos psicológicos en la progresión y el rendimiento de los deportistas de alto nivel. f) Se han propuesto criterios psicológicos para seleccionar a deportistas de alto nivel, en función de las exigencias del entrenamiento y la competición de alto nivel. g) Se han aplicado procedimientos psicológicos de detección de deportistas de alto nivel mediante la realización de entrevistas y la observación de deportistas en competiciones simuladas. h) Se han aplicado procedimientos de evaluación psicológica en situaciones simuladas de entrenamiento y de competición. i) Se ha argumentado la necesidad de integrar las características psicológicas en la evaluación del rendimiento de los deportistas de alto nivel. j) Se ha promovido la incorporación de protocolos psicológicos en la detección de deportistas de alto nivel.
2. Valora el entorno del deportista analizando los aspectos sociales que afectan a su rendimiento deportivo y facilitan su formación académica y desarrollo personal.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han reconocido los aspectos sociales del entorno del deportista de alto nivel que afectan a su rendimiento. b) Se han definido los aspectos sociales del entorno del deportista que facilitan su formación académica. c) Se han analizado las características específicas del entorno del deportista con discapacidad en el alto rendimiento. d) Se han descrito las interacciones entre las características psicológicas de los deportistas de alto nivel y los aspectos sociales de su entorno. e) Se han aplicado procedimientos de evaluación del entorno del deportista que afectan a su rendimiento en un supuesto práctico. f) Se han aplicado, en situaciones simuladas, los medios de los que dispone el entrenador en la gestión del entorno, de forma que no interfiera en el proceso de formación deportiva y académica del deportista. g) Se ha argumentado la conveniencia de que el entrenador facilite al deportista la posibilidad de compaginar la carrera deportiva con la formación académica y la conciliación de la vida familiar y deportiva. h) Se han localizado las ayudas y fuentes de información de las que disponen los deportistas de alto nivel para facilitar su integración en la vida laboral, una vez acabada su carrera deportiva. i) Se ha reconocido la importancia de incorporar el análisis de los aspectos sociales del entorno del deportista en la evaluación de su rendimiento. j) Se ha valorado la actitud positiva del entrenador en el reconocimiento y la prevención de los problemas de inserción laboral más frecuentes en los deportistas de alto nivel. k) Se ha argumentado la relación existente entre el estancamiento del rendimiento deportivo y la incertidumbre en las perspectivas de futuro del deportista por la falta de apoyo personal y social.

3. Dirige la preparación del deportista estructurando los procedimientos y métodos de preparación psicológica en relación con los procesos de motivación y afrontamiento de la alta competición.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado los procesos de motivación propios de los deportistas de alto nivel. b) Se han demostrado procedimientos psicológicos de mantenimiento de la motivación de los deportistas de alto nivel a lo largo de la temporada deportiva. c) Se ha integrado en un supuesto práctico de preparación deportiva los procedimientos psicológicos necesarios en el mantenimiento de la motivación de los deportistas de alto nivel a lo largo de la temporada. d) Se han descrito los procesos relacionados con la forma en la que el deportista de alto nivel afronta la competición. e) Se han aplicado métodos de preparación psicológica en la mejora del afrontamiento que los deportistas de alto nivel hacen de la competición en situaciones simuladas. f) Se han diseñado planificaciones deportivas y sesiones de entrenamiento que integran la mejora de los procesos de afrontamiento de la competición. g) Se han descrito los aspectos de la preparación deportiva susceptibles de ser derivados al profesional de la psicología. h) Se ha reconocido la pertinencia de integrar la preparación psicológica en la preparación general del deportista.
4. Coordina el equipo de personal técnico especialista en ciencias aplicadas al deporte identificando las funciones del psicólogo y aplicando técnicas de gestión de recursos humanos.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han definido los papeles del profesional de la psicología, diferenciándolos de las funciones del entrenador. b) Se han descrito los diferentes estilos de liderazgo de los que dispone el entrenador para optimizar el rendimiento del equipo del personal técnico especialista. c) Se han identificado aquellas pautas de comunicación que puede utilizar el entrenador para generar credibilidad en su equipo de técnicos especialistas. d) Se han aplicado los estilos de liderazgo y las pautas de comunicación con el objetivo de gestionar los recursos humanos del personal técnico en situaciones simuladas de trabajo en equipo. e) Se han descrito las pautas necesarias en la incorporación de las aportaciones especializadas del profesional de la psicología a la preparación del deportista. f) Se han diseñado planificaciones deportivas que integran el trabajo especializado del profesional de la psicología deportiva asignándole objetivos y medios de trabajo para desarrollar su aportación. g) Se ha justificado la conveniencia de disponer de equipos de personal técnico especialista en ciencias del deporte.

<i>B) Contenidos</i>
1. Selecciona al deportista para la alta competición analizando las características psicológicas de los deportistas y equipos de alto nivel y las exigencias psicológicas del alto rendimiento.
– Condicionantes psicológicos del alto rendimiento deportivo y características psicológicas de los deportistas y equipos de alto nivel:
<ul style="list-style-type: none"> • Poder aprender: <ul style="list-style-type: none"> – Funcionamiento personal. – Entorno inmediato.   • Querer aprender: • Tener muy claro qué se quiere conseguir (claridad en los objetivos).
– Pagar todo el precio (compromiso):
<ul style="list-style-type: none"> • Saber aprender: <ul style="list-style-type: none"> – Análisis y corrección del error. – Atribución de éxitos y fracasos. – Establecimiento de objetivos.   • Saber demostrar lo aprendido (saber competir): <ul style="list-style-type: none"> – Regulación de la concentración. – Control de la activación.
– Condicionantes psicológicos y consideraciones específicas de los deportistas con discapacidad en el alto rendimiento.
– Condicionantes psicológicos y consideraciones específicas de la mujer deportista de alto rendimiento:
<ul style="list-style-type: none"> • Dificultad para mantener compromisos a largo plazo. • Dinámicas grupales propias de equipos femeninos.
– Contribuciones de los aspectos psicológicos en la progresión y en el rendimiento de los deportistas de alto nivel:
<ul style="list-style-type: none"> • Estabilización del estado de ánimo de los deportistas. • Mantenimiento de la motivación a lo largo de la carrera deportiva. • Facilitación del aprendizaje de las habilidades propias de la modalidad deportiva. • Estabilización del rendimiento bajo presión.
– Identificación del perfil psicológico de los deportistas de alto nivel:
<ul style="list-style-type: none"> • Estabilidad anímica. • Entorno inmediato facilitador del rendimiento.

- Claridad de objetivos.
  - Compromiso con el programa de entrenamiento.
  - Análisis del error.
  - Atribución interna de éxitos y fracasos.
  - Tolerancia de la presión.
- Identificación del perfil psicológico de los equipos de alto nivel:
- Perfil psicológico de los equipos de alto nivel.
  - Valores básicos compartidos.
  - Claridad, aceptación y cumplimiento de roles individuales.
  - Confianza en función del compromiso.
- Importancia de los aspectos psicológicos en los procesos de detección de deportistas de alto nivel:
- Valoración de la compatibilidad del perfil psicológico del deportista con el rendimiento.
  - Predicción del grado de adaptación de los deportistas a las condiciones de entrenamiento.
- Criterios psicológicos en la selección de deportistas de alto nivel:
- Poder aprender: estabilidad emocional y entorno facilitador.
  - Querer aprender: claridad de objetivos y compromiso con el programa de entrenamiento.
- Aplicación de procedimientos de selección psicológica de deportistas de alto nivel:
- Entrevistas psicológicas de elaboración propia.
  - Test psicológicos: ansiedad-estado-rasgo (STAII), Zung-Conde, Eysenck Personality Inventory (EPI), cuestionario de personalidad e inventario de trastornos de la conducta alimenticia (EDI).
  - Sistemas de observación de la conducta del deportista (CBAS) y sistema de evaluación de la conducta del entrenador.
- Métodos de evaluación de los aspectos psicológicos implicados en el entrenamiento y en la competición:
- Poder aprender:
    - Estabilidad anímica.
  - Querer aprender:
    - Iniciativa.
    - Porcentaje de cumplimiento de la programación.
  - Saber aprender:
    - Repetición del error durante el entrenamiento.
  - Saber competir:
    - Errores no forzados durante la competición.
- Registro y análisis de la actuación psicológica de los deportistas en entrenamiento y en competición.
- Variación del patrón anímico/unidad de tiempo:
- Número de iniciativas/unidad de tiempo.
  - Porcentaje de cumplimiento de las tareas asignadas.
  - Media de errores consecutivos en entrenamiento.
  - Análisis de la distribución de los errores no forzados durante la competición.
- La necesidad de integrar aspectos psicológicos en la evaluación del rendimiento deportivo:
- Coherencia con el carácter multidisciplinario del rendimiento deportivo.
  - Posibilidad de rendir regularmente en la medida de las propias posibilidades.
  - Facilitación de la adaptación de los deportistas a las condiciones de entrenamiento.
2. Valora el entorno del deportista analizando los aspectos sociales que afectan a su rendimiento deportivo y facilitan su formación académica y desarrollo personal.
- Aspectos sociales del entorno del deportista de alto nivel relacionados con el rendimiento deportivo y académico:
- Familia.
  - Centro educativo y/o laboral.
  - Equipo o grupo de entrenamiento.
  - Club.
  - Federación.
  - Patrocinadores.
  - Representantes.
  - Medios de comunicación.
- Características específicas del entorno de la mujer deportista.
- Interacciones entre las características psicológicas de los deportistas de alto nivel y los aspectos sociales de su entorno:
- El entorno como condicionante de la estabilidad emocional de los deportistas.
  - El entorno como condicionante del mantenimiento del compromiso del deportista.
  - El entorno como una presión añadida a la propia de la competición.
- Evaluación de los aspectos sociales del entorno del deportista relacionados con su progresión deportiva y con su formación académica:
- Número de aspectos sociales que integran el entorno del deportista de alto nivel.
  - Dedicación a cada uno de los aspectos sociales que integran el entorno del deportista.
  - Compatibilidad entre los diferentes aspectos sociales y los objetivos deportivos.
- Características específicas del entorno del deportista con discapacidad en el alto rendimiento.
- La gestión del entorno por parte del entrenador para que no interfiera en la preparación deportiva, académica o en el rendimiento del deportista:
- La formación psicológica de los familiares de los deportistas.
  - La educación de los medios de comunicación.
  - La elaboración de normativas que regulen la relación de los deportistas con su entorno.
- Desarrollo de una actitud en el entrenador que facilite al deportista compaginar sus estudios con la práctica deportiva.
- Conciliación de la vida familiar y profesional de los deportistas de alto rendimiento.

- Problemas de inserción laboral más frecuentes en deportistas de alto nivel.
  - Identificación de las ayudas y las fuentes de información que faciliten la integración de los deportistas de alto nivel en la vida laboral.
  - La actitud positiva del entrenador en el reconocimiento y la prevención de problemas de inserción laboral en los deportistas de alto nivel:
    - Los problemas de inserción como condicionantes del rendimiento.
    - Los problemas de inserción como condicionantes del éxito de la etapa de transición.
  - La integración de los aspectos sociales del entorno del deportista en la evaluación de su rendimiento.
3. Dirige la preparación del deportista estructurando los procedimientos y los métodos de preparación psicológica en relación con los procesos de motivación y afrontamiento de la alta competición.
- Procesos de motivación propios de deportistas de alto nivel.
  - Diferencias entre implicación y compromiso.
  - Definición de motivación:
    - Tener muy claros los objetivos que se persiguen (claridad).
    - Pagar todo el precio que cuesten esos objetivos (compromiso).
  - Aspectos implicados en el compromiso:
    - Renuncias y sacrificios.
    - Persistencia en el esfuerzo para cumplir el programa de trabajo.
    - Aceptación de las consecuencias del compromiso.
  - Procedimientos psicológicos para mantener la motivación de deportistas de alto nivel a lo largo de la temporada:
    - Atender sus necesidades individuales.
    - Variar las condiciones de entrenamiento.
    - Implicar a los deportistas en la toma de decisiones que afecten a su preparación.
    - Premiar las conductas de los deportistas asociadas al compromiso.
    - Establecimiento de objetivos de trabajo a corto, medio y largo plazo.
  - Procesos de afrontamiento de la competición implicados en el alto rendimiento deportivo:
    - Formas de afrontar la presión de la competición.
    - Evitar la ansiedad.
    - Controlar la ansiedad.
    - Tolerar la ansiedad.
    - Disfrutar de la ansiedad.
  - Regulación de la atención antes y durante la competición:
    - Aspectos relevantes para la tarea.
    - Aspectos controlables por el propio deportista.
  - Métodos de preparación psicológica para mejorar el afrontamiento que los deportistas de alto nivel hacen de la competición:
    - Técnicas de autocontrol emocional: técnicas de relajación, respiración y visualización.
    - Añadir presión a los entrenamientos:
      - Aumentar la dificultad técnica de los ejercicios y/o entrenar con cansancio.
      - Fomentar la competición dentro del entrenamiento.
      - Castigar con la retirada de privilegios los errores cometidos durante el entrenamiento.
      - Simular la dinámica de competición y registrar la actuación de los deportistas.
  - Elaboración, aplicación y ajuste de rutinas y planes de competición.
  - Elaboración de programaciones deportivas que integren los procesos de motivación y de afrontamiento de la competición:
    - Implicar al deportista en la elaboración de la programación del entrenamiento.
    - Informar continuamente al deportista sobre su progresión.
    - Integrar los métodos de preparación psicológica en las sesiones de entrenamiento.
    - Añadir presión a los entrenamientos a medida que se aproxima la competición.
    - Planificar simulaciones de competición.
  - La derivación de aspectos de la preparación de deportistas de alto nivel a profesionales de la psicología. Pautas de actuación:
    - Criterios para la derivación de deportistas a profesionales de la psicología clínica:
      - El deportista presenta conductas poco corrientes.
      - Estas conductas son percibidas por el deportista como un problema.
      - Estas conductas interfieren significativamente en la salud y/o el rendimiento del sujeto.
      - Criterios para la derivación de deportistas a profesionales de la psicología del deporte.
      - El deportista no es capaz de rendir en competición en la medida de sus posibilidades.
      - El deportista no es capaz de mantener su motivación a lo largo de la temporada.
      - Aspectos personales que interfieren en el rendimiento del deportista.
  - La necesidad de integrar la preparación psicológica en la preparación general del deportista:
    - Atender el carácter multidisciplinario del rendimiento deportivo.
    - Permitir que el deportista rinda regularmente bajo presión en la medida de sus posibilidades.
    - Facilitar el proceso de aprendizaje del deportista.
    - Facilitar el mantenimiento de la motivación a lo largo de la temporada.
    - Evitar que problemas personales afecten al rendimiento del deportista.
4. Coordina el equipo de personal técnico especialista en ciencias aplicadas al deporte identificando las funciones del psicólogo y aplicando técnicas de gestión de recursos humanos.
- Funciones del profesional de la psicología aplicada al deporte:
    - Velar por la salud psicológica de los deportistas.
    - Evitar que los aspectos personales de los deportistas afecten a su rendimiento.
    - Facilitar el mantenimiento de la motivación de los deportistas.
    - Facilitar el proceso de aprendizaje de gestos técnicos y/o de jugadas.
    - Enseñar a los deportistas a rendir bajo presión.

- Fomentar la cohesión de los equipos deportivos.
  - Asesorar al equipo técnico en materia psicológica.
  - Facilitar la adherencia al tratamiento de los deportistas lesionados.
- Estilos de liderazgo en la conducción de equipos:
- Directivo.
  - Persuasivo.
  - Participativo.
  - Permisivo.
  - – Análisis de la comunicación para generar credibilidad en los especialistas en ciencias del deporte:
  - No dar nada por sentado.
  - Escucha activa.
  - Coherencia entre el lenguaje oral y el corporal.
  - Consensuar las percepciones del grupo para tomar decisiones.
  - Utilizar el refuerzo, el castigo y la extinción.
  - – Protocolos para integrar la aportación del profesional de la psicología en la preparación de deportistas de alto nivel:
  - Sesiones periódicas individuales y colectivas con el profesional de la psicología.
  - Participación del psicólogo en las reuniones del equipo técnico.
  - Recordatorio y ajuste de recursos psicológicos durante el entrenamiento.
  - Observación y ajuste de la puesta en práctica de los recursos psicológicos durante la competición.
  - – Diseño de planificaciones deportivas que integren el trabajo especializado del profesional de la psicología:
  - Durante la pretemporada:
    - Valoración de las necesidades psicológicas de los deportistas.
    - Aprendizaje de recursos básicos de autocontrol.
    - Establecimiento de los canales de comunicación.
    - Mantenimiento de la motivación por la preparación física.
  - Durante períodos precompetitivos:
    - Individualización de los recursos de autocontrol.
    - Fomento de la cohesión del grupo de entrenamiento/equipo deportivo.
    - Facilitación del aprendizaje de gestos y/o jugadas.
  - Durante períodos competitivos:
    - Aplicación y ajuste de recursos de autocontrol.
    - Asesoramiento del equipo técnico.
  - Durante períodos postcompetitivos:
    - Nueva evaluación de las necesidades psicológicas de los deportistas.
    - Restablecimiento de objetivos psicológicos.
    - Práctica de recursos básicos de autocontrol.
    - Fomento de la cohesión del grupo de entrenamiento/equipo deportivo.
    - Los estilos de liderazgo y las pautas de comunicación para la optimización de los recursos humanos del equipo técnico:
    - Criterios para variar de estilo de dirección en función de las necesidades del equipo.
    - Criterios para variar de estilo de dirección en función del tipo de situación.
    - La necesidad de disponer de equipos técnicos multidisciplinarios.
    - El carácter multidisciplinario del rendimiento deportivo.
    - Beneficios del trabajo en equipo y la necesidad de especialización.

C) Estrategias metodológicas

Habrá que evitar la desmotivación del alumnado por orientar demasiado teóricamente el módulo. En este sentido se recomienda utilizar las siguientes estrategias metodológicas:

- Pedir a los alumnos que se preparen parte del material docente y lo expongan al resto del grupo.
- Practicar los conocimientos en situaciones simuladas de entrenamiento deportivo.
- Grabar alguna de las sesiones y comentarlas en grupo.
- Se podrían dividir los alumnos en dos grupos: uno aplicaría técnicas de intervención docente y el otro observaría esta aplicación, con la idea de que los dos grupos adquirieran un conocimiento aplicado y generaran un material de análisis que potenciaría la reflexión. Sería adecuado apoyarse en material documental, de manera que las clases pudieran orientarse, más que a la descripción de los contenidos, a su aplicación, así como a su comprensión.

MÓDULO: FORMACIÓN DE FORMADORES DEPORTIVOS

CÓDIGO: MED-C303

DURACIÓN: 45 HORAS

ECTS: 4

Este módulo proporciona la formación necesaria para que los alumnos sean capaces de programar, impartir y tutelar la formación de técnicos en su especialidad deportiva. Para hacerlo deberán ser capaces de identificar las estrategias de aprendizaje más adecuadas para la adquisición de competencias profesionales en adultos, y tendrán que fomentar la formación ética de los técnicos en formación.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Imparte formación de técnicos deportivos analizando las condiciones que facilitan el aprendizaje de adultos y las estrategias de aprendizaje adecuadas para la adquisición de competencias profesionales.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han analizado las características psicosociales del alumnado adulto y sus implicaciones en el aprendizaje. b) Se han aplicado métodos de valoración de las características psicosociales del alumnado adulto. c) Se han descrito las teorías cognitivas del aprendizaje más adecuadas para explicar el aprendizaje de las personas adultas. d) Se han relacionado las características de los diferentes estilos de aprendizaje y las estrategias de aprendizaje del alumnado y sus implicaciones en el aprendizaje. e) Se han analizado las características del modelo técnico y del modelo cognitivo-reflexivo de formación del profesorado en relación con la adquisición de competencias profesionales en el ámbito de la actividad física y del deporte. f) Se ha descrito y aplicado, en supuestos prácticos, el tipo de intervención del profesorado más adecuada para la formación de las personas adultas. g) Se han descrito y aplicado en supuestos prácticos las pautas metodológicas de los estilos de enseñanza más adecuados para las personas adultas en situaciones de aprendizaje presencial y a distancia. h) Se ha promovido la valoración de las características individuales del aprendizaje, y otras posibilidades de atención a la diversidad, como base de la adaptación de los procesos de enseñanza del docente.
2. Elabora la programación didáctica de los módulos de Enseñanzas Deportivas analizando su normativa de Ordenación y sus procesos de programación, secuenciación y evaluación, y concretando los elementos que constituyen la programación.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha analizado la organización básica de las Enseñanzas Deportivas en relación con el sistema educativo y su relación con las ofertas formativas del Sistema Nacional de Calificaciones y Formación Profesional. b) Se ha analizado el perfil profesional de ciclos de enseñanza deportiva y su relación con los objetivos generales de sus enseñanzas mínimas. c) Se han identificado las características de los ámbitos conceptual, procedural y actitudinal en los objetivos de ciclos de Enseñanzas Deportivas. d) Se han analizado los conceptos, los procedimientos y las actitudes que justifican los resultados de aprendizaje de un módulo específico de enseñanza deportiva. e) Se han descrito los elementos propios de la programación didáctica de módulos específicos y de formación práctica de diferentes ciclos, y del módulo de Proyecto Final de un ciclo superior de Enseñanzas Deportivas. f) Se han comparado las diferencias en la programación didáctica entre la enseñanza presencial y a distancia de un módulo específico de enseñanza deportiva. g) Se han descrito las características de la evaluación de competencias profesionales en el ámbito de la actividad física y deportiva. h) Se han interpretado las características de los criterios de evaluación de un resultado de aprendizaje en un módulo específico de enseñanza deportiva. i) Se ha analizado la normativa que afecta a la evaluación, la certificación y los registro de las Enseñanzas Deportivas. j) Se han explicado y ejemplificado las herramientas para la adaptación curricular en atención a la diversidad. k) Se ha explicado y analizado la importancia del principio de igualdad de oportunidades entre mujeres y hombres como elemento clave en la atención a la diversidad. l) Se han concretado los elementos de la programación didáctica de un módulo del bloque específico, atendiendo a su normativa de Ordenación y las características del alumnado, incluido el alumnado con discapacidad, y el contexto deportivo. m) Se ha argumentado la importancia de la programación didáctica en la formación de técnicos deportivos.
3. Programa y dirige sesiones de formación de técnicos deportivos analizando las características y	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han analizado las características de los recursos didácticos que permiten el desarrollo de estrategias metodológicas propias de la formación de formadores, presencial y a distancia. b) Se han identificado las especificaciones técnicas y las pautas didácticas de los recursos (audiovisuales,

elaborando recursos didácticos propios de las Enseñanzas Deportivas.	<p>informáticos, multimedia, entre otros) propios de la enseñanza presencial y a distancia para un óptimo aprovechamiento en las sesiones.</p> <ul style="list-style-type: none"> c) Se han seleccionado y utilizado recursos didácticos que facilitan una mejor comprensión de los contenidos a abordar en la formación de formadores, y se ha identificado su utilización en la formación presencial y a distancia. d) Se han elaborado materiales y medios didácticos (impresos, audiovisuales, multimedia, entre otros) que permiten desarrollar contenidos teórico-prácticos propios de la formación de formadores, presencial y a distancia. e) Se ha diseñado y realizado una presentación (de tareas y contenidos) atendiendo a su estructura, y utilizando de manera eficaz recursos didácticos, en un supuesto práctico de clase teórico-práctica. f) Se ha valorado la necesidad de programar y preparar los recursos didácticos antes de su utilización. g) Se ha valorado la necesidad de prever recursos didácticos alternativos para el caso de posibles incidencias, incluyendo en ellos la atención a personas con discapacidad, y se han identificado aquellos recursos que pueden resultar más adecuados en cada caso. h) Se ha valorado la necesidad de disponer de recursos didácticos y estrategias metodológicas para aplicar y transmitir de forma efectiva el principio de igualdad de oportunidades entre mujeres y hombres. i) Se han ejemplificado las posibilidades de adaptación de los recursos didácticos a utilizar atendiendo a una necesidad educativa especial.
4. Tutoriza a técnicos deportivos en su proceso de formación específica (módulos específicos, de Formación Práctica y Proyecto Final) identificando las estrategias y los procedimientos para realizar su seguimiento y evaluación.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado las condiciones de seguimiento y tutorización de los diferentes módulos del bloque específico, presenciales y a distancia, establecidos en la normativa vigente. b) Se ha valorado la necesidad de establecer una línea de trabajo continua y coherente entre los diferentes módulos de formación del bloque específico y entre este y el bloque común. c) Se han analizado los recursos existentes para el establecimiento de contactos y convenios con las entidades colaboradoras en el módulo de Formación Práctica. d) Se han utilizado aplicaciones informáticas específicas en supuestos de gestión y seguimiento del módulo de Formación Práctica. e) Se han propuesto, analizado y comparado diferentes dinámicas de trabajo para la conducción de tutorías grupales en el módulo de Formación Práctica. f) Se han descrito los elementos clave para la elaboración de informes de evaluación del módulo de Formación Práctica. g) Se han descrito los elementos clave para establecer un guion de elaboración de la memoria del módulo de Formación Práctica. h) Se han analizado diferentes pautas de actuación, asesoramiento y control de entrevistas y tutorías personalizadas en la dirección de proyectos, en función de su temática. i) Se han analizado los criterios de pertinencia y viabilidad de un proyecto en relación con su finalidad, y se ha valorado la necesidad de elaborar un documento que racionalice/justifique las acciones que deban acometerse. j) Se han descrito los apartados clave del guion de un proyecto del ciclo superior, dependiendo de su temática. k) Se han escogido de forma argumentada los criterios de elaboración y evaluación para la presentación oral y escrita de los proyectos. l) Se ha justificado la función de la tutoría y el seguimiento en la consecución de los resultados de aprendizaje de los módulos de Formación Práctica y de Proyecto. m) Se ha valorado la importancia de anotar en un diario de campo la memoria del módulo de Formación Práctica como elemento de aprendizaje reflexivo por parte del alumnado.
5. Promueve el desarrollo ético y moral de técnicos y deportistas de alto rendimiento valorando el impacto que sus comportamientos y actitudes tienen en el ámbito social, especialmente a través de los medios de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha analizado la bibliografía existente y se han identificado y descrito los valores más relevantes relacionados con el alto rendimiento. b) Se han identificado los valores y las actitudes que transmiten técnicos y deportistas de alto rendimiento, especialmente a través de los medios de comunicación. c) Se han analizado las características que debe tener el tratamiento de la información deportiva en los medios de comunicación para hacer efectivo el tratamiento igualitario entre hombres y mujeres. d) Se ha analizado la repercusión mediática de comportamientos deportivos y antideportivos de técnicos y deportistas de alto rendimiento y su influencia social. e) Se ha argumentado la importancia de que los técnicos de alto rendimiento asuman las responsabilidades éticas de su comportamiento a la hora de transmitir valores personales y sociales. f) Se ha identificado y valorado la importancia de los prejuicios y estereotipos de género de deportistas y cuerpo técnico en su interacción con los medios de comunicación. g) Se ha argumentado la importancia de la atención a la diversidad en la valoración del éxito deportivo, y

	<p>se ha dado cabida a otros colectivos normalmente menos valorados, especialmente mujeres y personas con discapacidad.</p>
6. Participa en la organización de la formación de técnicos deportivos analizando las características de los centros docentes y la normativa sobre responsabilidad del profesorado.	<p>a) Se han identificado las funciones de los diferentes órganos de un centro educativo.</p> <p>b) Se ha analizado el alcance de la finalidad y los objetivos de las Enseñanzas Deportivas, con especial interés por el fomento de la igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres, así como por la atención a personas con discapacidad.</p> <p>c) Se han identificado los diferentes tipos de centros en los que se pueden impartir las Enseñanzas Deportivas de Régimen Especial.</p> <p>d) Se ha analizado la normativa que rige el funcionamiento y la organización de un centro docente que imparte Enseñanzas Deportivas.</p> <p>e) Se han analizado las diferentes formas de colaboración entre las administraciones educativas y las federaciones deportivas, para impartir las Enseñanzas Deportivas.</p> <p>f) Se ha analizado la normativa básica de evaluación aplicable a las Enseñanzas Deportivas.</p> <p>g) Se han descrito los requisitos del profesorado especialista en la Administración educativa.</p> <p>h) Se han identificado responsabilidades atribuidas al profesorado especialista en la docencia de estas enseñanzas.</p>

B) Contenidos
<p>1. Imparte formación de técnicos deportivos analizando las condiciones que facilitan el aprendizaje de adultos y las estrategias de aprendizaje adecuadas para la adquisición de competencias profesionales.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Características psicosociales del alumnado adulto: <ul style="list-style-type: none"> • Implicaciones en el aprendizaje. • Métodos de valoración psicosocial.   – Teorías cognitivas del aprendizaje de futuros formadores: estilos y estrategias. – Modelos de formación del profesorado: <ul style="list-style-type: none"> • Modelo técnico. • Modelo cognitivo-reflexivo.   – Intervención del profesorado con alumnado adulto: <ul style="list-style-type: none"> • Estilos de enseñanza en enseñanza presencial y a distancia. • Individualización del proceso de enseñanza-aprendizaje.   – Los principios de normalización y atención a la diversidad. <p>2. Elabora la programación didáctica de los módulos de Enseñanzas Deportivas analizando su normativa de Ordenación y sus procesos de programación, secuenciación y evaluación, y concretando los elementos que constituyen la programación.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Las Enseñanzas Deportivas en el sistema educativo: <ul style="list-style-type: none"> • Pasarelas entre las Enseñanzas Deportivas y el resto del sistema educativo. • Ordenación, estructura y organización básica. • El Sistema Nacional de Calificaciones y Formación Profesional: oferta formativa en relación con las Enseñanzas Deportivas. • Características ámbitos conceptual, procedimental y actitudinal en los objetivos de los diferentes ciclos. • Conceptos, procedimientos y actitudes de los resultados de aprendizaje de los módulos del bloque específico.   – Análisis del perfil profesional de ciclos de enseñanza deportiva en relación con los objetivos generales de sus enseñanzas mínimas. – El bloque específico en las Enseñanzas Deportivas: programación de los módulos específicos, de Formación Práctica y Proyecto Final: <ul style="list-style-type: none"> • Capacidades conceptuales, procedimentales y actitudinales que justifiquen los resultados de aprendizaje de los módulos del bloque específico. • Elementos propios de la programación didáctica de los módulos específicos de enseñanza deportiva. • Elementos propios de la programación didáctica del módulo de Formación Práctica. • Elementos propios de la programación didáctica del módulo de Proyecto Final del ciclo superior.   – Características diferenciales de la programación didáctica presencial y a distancia. – La evaluación en el ámbito de las Enseñanzas Deportivas: <ul style="list-style-type: none"> • Evaluación de las competencias profesionales en el ámbito de la actividad física y el deporte. • Características de los criterios de evaluación de resultados de aprendizaje propios de los módulos del bloque específico. • Normativa de referencia en la evaluación, la calificación, la certificación y el registro. • Aplicación de instrumentos de evaluación vinculados al proceso de aprendizaje del alumnado.   – Concreción de los elementos de la programación didáctica relativos a los módulos del bloque específico. – Herramientas para la adaptación curricular: modificaciones en los elementos de acceso al currículo: <ul style="list-style-type: none"> • Ejemplos de adaptación curricular para la discapacidad física y sensorial. • Principio de igualdad de oportunidades entre mujeres y hombres. • Manejo de la diversidad cultural y social del alumnado.   – Metodologías de enseñanza en contextos de formación de formadores: <ul style="list-style-type: none"> • Método del caso. • La lección magistral. • Incentivación del aprendizaje cooperativo. • Incentivación del aprendizaje autónomo.

3. Programa y dirige sesiones de formación de técnicos deportivos analizando las características y elaborando recursos didácticos propios de las Enseñanzas Deportivas.

– Características, recomendaciones de uso y criterios de selección de los diferentes recursos didácticos a utilizar en la formación de formadores:

- Recursos tradicionales:
  - La pizarra.
  - El papelógrafo.
  - El retroproyector.
  - Medios imprimidos: anotaciones, láminas, pósteres.
- Tecnologías de la Información y la Comunicación:
  - Medios audiovisuales: reproducción de soportes digitales.
  - Medios informáticos: cañón de proyección, enseñanza asistida por Ordenador: el PC y la tableta táctil.
  - Medios interactivos: pizarra digital (táctil y portátil), videoconferencia.
- Elaboración de materiales y medios didácticos propios de la formación de técnicos, presencial y a distancia.

– Documentación:

- Búsquedas documentales:
  - Bases de datos especializadas.
  - Revisiones bibliográficas.
  - Revisiones de webs.
  - Gestión de la información.
  - Proceso de búsqueda-selección-integración.
  - Sistemas de citación documental propios del ámbito científico.

– Estrategias para la programación, la presentación oral y la evaluación de sesiones en la formación de técnicos:

- Estructuración de los contenidos.
- Estrategias para conectar con la audiencia.
- Estrategias de utilización eficaz de los recursos didácticos, así como de las alternativas en caso de fallo técnico.
- Estrategias para el cierre de la presentación.
- Valoración de la sesión.

– Las necesidades educativas especiales: causas e implicaciones didácticas.

– Recursos didácticos para aplicar de forma efectiva el principio de igualdad de oportunidades entre mujeres y hombres.

– Metodologías de enseñanza en contextos de formación de formadores:

- Método del caso.
- La lección magistral.
- Incentivación del aprendizaje cooperativo.
- Incentivación del aprendizaje autónomo.

4. Tutoriza a técnicos deportivos en su proceso de formación específica (módulos específicos, de Formación Práctica y Proyecto Final) identificando las estrategias y los procedimientos para realizar su seguimiento y evaluación.

– El seguimiento y la tutorización de los módulos del bloque específico, presenciales y a distancia:

- Análisis de la relación curricular existente entre los diferentes módulos de los bloques común y específico.
- Funciones y efectos de la tutorización en la consecución de los resultados de aprendizaje de los módulos del bloque específico.
- El módulo de Formación Práctica:
  - Identificación de los recursos existentes para el establecimiento de contactos y convenios con entidades colaboradoras.
  - Utilización de aplicaciones informáticas específicas para la gestión y el seguimiento del módulo de Formación Práctica.
  - Tutorías grupales: análisis de dinámicas de trabajo presenciales y a distancia.
  - Evaluación: criterios de elaboración de guiones y criterios de evaluación aplicables a las memorias, diarios de campo y otros documentos de evaluación del módulo de Formación Práctica.
- El módulo de Proyecto Final:
  - Dirección y tutorización de proyectos: pautas de actuación, asesoramiento y control en el seguimiento.
  - Criterios de pertinencia y viabilidad de un proyecto: interrogantes a plantearse a la hora de formularlo (razones, fines, beneficiarios, recursos, actividades, temporalización...).
  - Estructura y contenidos básicos en la formulación de proyectos. Adaptaciones en función de la temática.
  - Evaluación: elección de los criterios de elaboración y evaluación de presentaciones orales y escritas.

5. Promueve el desarrollo ético y moral de técnicos y deportistas de alto rendimiento valorando el impacto que sus comportamientos y actitudes tienen a nivel social, especialmente a través de los medios de comunicación.

– Impacto del deporte de alto rendimiento:

- Actitudes y valores propios del deporte de alto rendimiento.
- Deporte y medios de comunicación.
- Análisis de contenido de la información deportiva en los medios de comunicación.

– La atención a colectivos desfavorecidos en el alto rendimiento deportivo: valoración del éxito en mujeres y personas con discapacidad. Tratamiento en los medios de comunicación.

– Importancia de los prejuicios y estereotipos de género de deportistas y cuerpo técnico en su interacción con los medios de comunicación.

6. Participa en la organización de la formación de técnicos deportivos analizando las características de los centros docentes y la normativa sobre responsabilidad del profesorado.

– Centros de Enseñanzas Deportivas. Tipos y características. Organización y funcionamiento.

– Objetivos de las Enseñanzas Deportivas: la igualdad de oportunidades entre mujeres y hombres y la atención a las personas con discapacidad.

- Profesorado especialista. Características.
- Normativa básica sobre la organización y la gestión de la enseñanza deportiva

C) Estrategias metodológicas

Para evitar que la posible desmotivación de los alumnos, y con el objetivo de transmitirles la faceta procedimental necesariamente asociada a la enseñanza, se recomienda utilizar estrategias metodológicas como las siguientes:

- Pedir a los alumnos que se preparen parte del material docente y lo expongan al resto del grupo.
- Aplicar los conocimientos en supuestos prácticos.
- Realizar las tareas en grupos reducidos y cerrar la sesión con una puesta en común.
- Grabar alguna de las sesiones y comentarla en grupo.

D) Orientaciones pedagógicas

Este módulo tendría que impartirse en último lugar del ciclo superior, porque en cierta medida integra los contenidos de los anteriores (especialmente los referidos a los aspectos organizativos y de gestión del alto rendimiento, y los relacionados con los recursos humanos implicados en la dirección de equipos). No requiere ninguna época del curso académico concreta, ni tampoco ninguna agrupación en bloques de contenidos en especial.

MÓDULO: ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN APLICADA AL ALTO RENDIMIENTO

CÓDIGO: MED-C304

DURACIÓN: 25 HORAS

ECTS: 4

Este módulo proporciona la formación necesaria para que el alumno conozca la normativa para el desarrollo de las competiciones de alto nivel y sea capaz de aplicarla, tanto en la organización de la competición como en los requisitos que en materia de seguridad deben cumplir las instalaciones que se destinan para ello.

Aunque partimos ya de un conocimiento previo de las competiciones de iniciación deportiva, fruto de los ciclos anteriores, tiene también un marcado carácter procedimental de realización de trámites y procesos para la organización correcta de una competición de alto nivel (seguridad, prevención, trámites administrativos.), así como de dirección, gestión y coordinación otros técnicos en una organización deportiva (club, empresa, asociación.), y de su acompañamiento y el de los deportistas en la competición.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Supervisa las condiciones de seguridad de las instalaciones y medios propios del alto rendimiento deportivo, aplicando los procedimientos establecidos y relacionándolos con la normativa vigente en materia de prevención de riesgos laborales. Derechos y deberes en esta materia.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han analizado los requisitos que deben cumplir las instalaciones de alto rendimiento para la práctica de la actividad según la normativa vigente. b) Se han relacionado las condiciones laborales en una instalación de alto rendimiento con la salud del personal. c) Se han descrito las situaciones de riesgo, las enfermedades profesionales y los accidentes más habituales en los entornos laborales de las instalaciones dedicadas al alto rendimiento. d) Se han analizado los procedimientos de control de la seguridad aplicables en las instalaciones dedicadas al alto rendimiento deportivo, especialmente en el plan de actuación de emergencias. e) Se ha valorado la importancia de una actitud preventiva en todos los ámbitos de gestión de una instalación dedicada al alto rendimiento deportivo. f) Se han identificado los elementos organizativos básicos de las instalaciones dedicadas al alto rendimiento. g) Se han analizado los trámites exigidos por la normativa vigente en la petición de financiación de una instalación deportiva dedicada al alto rendimiento. h) Se han caracterizado las partes que componen un plan de prevención de riesgos laborales de una instalación dedicada al alto rendimiento deportivo, incluyendo en el mismo las funciones y las acciones vinculadas a cada parte. i) Se ha argumentado la necesidad y la importancia de establecer en una instalación deportiva de alto rendimiento un plan de prevención de riesgos laborales que incluya la secuenciación de actuaciones que se deben realizar en caso de emergencia. j) Se ha analizado y ejemplificado la normativa sobre accesibilidad en las instalaciones deportivas por parte de personas con discapacidad o movilidad reducida.
2. Organiza y realiza actividades de gestión y constitución de una organización deportiva o empresa analizando sus objetivos y su estructura y relacionándolo con la normativa vigente.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han analizado las diferentes formas jurídicas y estructurales de las organizaciones deportivas o empresas. b) Se han aplicado los pasos necesarios en la creación de una organización deportiva en función de su ámbito de actuación. c) Se ha especificado el grado de responsabilidad legal de las personas propietarias y gestoras en función de la forma jurídica elegida para la organización deportiva o la empresa. d) Se han analizado las posibles vías de apoyo económico existentes para la creación y la gestión de una organización deportiva o empresa según sus características. e) Se han realizado, en supuestos prácticos, los trámites exigidos por la normativa vigente para la petición de ayudas a la creación y la gestión de las organizaciones deportivas o empresas. f) Se han realizado trámites necesarios para la solicitud de reconocimiento como entidad de utilidad pública.
3. Dirige una organización deportiva aplicando procedimientos de gestión económica y contable.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han descrito los conceptos y las técnicas básicas de gestión y registro contables. b) Se han analizado los procedimientos administrativos básicos relativos a la gestión de una organización deportiva. c) Se han rellenado los documentos básicos comerciales y contables de una organización deportiva. d) Se han aplicado procedimientos en la elaboración de la documentación administrativo-comercial derivada del desarrollo de la actividad deportiva. e) Se ha valorado la importancia de la organización y el Orden en los procedimientos de gestión económica y contable. f) Se han identificado las principales obligaciones fiscales y tributarias de una organización deportiva o

	<p>empresa en relación con su objetivo de actuación.</p> <p>g) Se han llenado los protocolos de declaración-liquidación del Impuesto sobre Actividades Económicas (IAE), el Impuesto sobre el Valor Añadido (IVA), el Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas (IRPF), y el Impuesto de Sociedades.</p> <p>h) Se han argumentado los problemas derivados del incumplimiento de las obligaciones fiscales y tributarias de una organización deportiva o empresa.</p> <p>i) Se han realizado supuestos de solicitud de las diferentes exenciones fiscales establecidas para el sector deportivo.</p>
4. Organiza y gestiona competiciones y acontecimientos propios del nivel de tecnificación deportiva analizando los requisitos administrativos y los medios materiales y humanos necesarios, en relación con el marco legal que los regula y los criterios de sostenibilidad.	<p>a) Se ha descrito la estructura organizativa que tiene una competición de tecnificación deportiva.</p> <p>b) Se han identificado las funciones que se deben realizar en la organización de una competición de tecnificación deportiva.</p> <p>c) Se ha analizado el impacto de la celebración de una competición o acontecimiento deportivo sobre el entorno en el cual se realiza.</p> <p>d) Se han enumerado los criterios de sostenibilidad aplicables a la organización de una competición o acontecimiento deportivo.</p> <p>e) Se han analizado las responsabilidades que tiene la organización de una competición o acontecimiento deportivo.</p> <p>f) Se han descrito las ayudas al patrocinio del deporte femenino como estrategia en la organización de una competición o acontecimiento deportivo en este ámbito.</p> <p>g) Se han descrito las principales vías de financiación de la organización de una competición deportiva.</p> <p>h) Se han descrito las diferentes alternativas de gestión y difusión de los resultados durante una competición deportiva.</p> <p>i) Se han aplicado los procedimientos de organización en supuestos prácticos de actos protocolarios de apertura, entrega y clausura de una competición deportiva.</p> <p>j) Se han descrito las exigencias de seguridad y de atención a las emergencias que debe contemplar la organización de un acto deportivo.</p>
5. Acompaña a deportistas en competiciones de alto rendimiento e identifica el marco legislativo y organizativo en el que se encuadran este tipo de competiciones, analizando las normativas que se pueden aplicar a deportistas profesionales y a deportistas de alto nivel y alto rendimiento.	<p>a) Se ha analizado la normativa deportiva de ámbito internacional y se ha relacionado con la estructura administrativa del deporte.</p> <p>b) Se ha descrito la estructura de los organismos deportivos internacionales más importantes y sus funciones.</p> <p>c) Se ha relacionado la estructura administrativa internacional con la normativa de competición.</p> <p>d) Se han descrito las funciones y el régimen disciplinario/sancionador de la Agencia Mundial Antidopaje y sus relaciones con los organismos nacionales e internacionales del deporte.</p> <p>e) Se han descrito las ventajas que otorga la normativa española a los deportistas profesionales.</p> <p>f) Se han analizado las características del deporte profesional en España.</p> <p>g) Se ha analizado la normativa que afecta a los deportistas de alto nivel y alto rendimiento en España.</p> <p>h) Se han analizado las características de los programas de ayuda a la preparación de los deportistas de alto nivel de los deportes olímpicos y paralímpicos, especialmente en modalidades deportivas donde todavía hay una representación femenina reducida.</p>
6. Selecciona las oportunidades de empleo identificando las posibilidades de inserción laboral concretas y las alternativas de aprendizaje permanente.	<p>a) Se ha valorado la importancia de la formación permanente como factor clave en la empleabilidad y la adaptación a las exigencias del mercado laboral y de la modalidad deportiva.</p> <p>b) Se han identificado los itinerarios formativos profesionales que completan el perfil profesional y aumentan la empleabilidad.</p> <p>c) Se han determinado las técnicas utilizadas en el proceso de búsqueda de empleo.</p> <p>d) Se han descrito posibilidades de autoempleo y se han relacionado con su perfil profesional.</p> <p>e) Se ha realizado la autovaloración de la personalidad, las aspiraciones, las actitudes y la formación propias para la toma de decisiones.</p>

B) Contenidos
<p>1. Supervisa las condiciones de seguridad de las instalaciones y medios propios del alto rendimiento deportivo, aplicando los procedimientos establecidos y relacionándolos con la normativa vigente en materia de prevención de riesgos laborales. Derechos y deberes en esta materia.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Centros de alto rendimiento (CAR) y centros de tecnificación deportiva (CTD). Tipos, características y normativa aplicable. – Estructura y organización de los CAR y CTD. Normativa de aplicación. Ayudas y subvenciones. – Prevención y seguridad en las instalaciones. Normativa de aplicación. Instrumentos esenciales para la gestión y aplicación del plan de prevención: evaluación de riesgos y planificación de la actividad preventiva: <ul style="list-style-type: none"> • Fases del plan de prevención: identificación de la empresa, estructura organizativa, funciones y responsabilidades. Organización de la prevención en la empresa. • Plan de emergencias. Elaboración y aplicación del plan de emergencias. Protocolos de evacuación.   – Importancia de las medidas de protección y prevención en el entorno laboral. – El principio de accesibilidad universal aplicado a las instalaciones y los equipamientos deportivos. – Requerimientos legales y técnicos de las instalaciones deportivas en relación con la accesibilidad física y la comunicación. – Normativa estatal y de la comunidad autónoma de referencia.
<p>2. Organiza y realiza actividades de gestión y constitución de una organización deportiva o empresa analizando sus objetivos y su estructura y relacionándolas con la normativa vigente.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Organizaciones y empresas deportivas. Formas jurídicas. Estructura y funciones. – Requisitos legales de constitución de organizaciones deportivas y empresas. – Elección de la forma jurídica. – Vías de financiación de las organizaciones deportivas y empresas deportivas. Ayudas y subvenciones. Tramitación de solicitudes de ayudas y subvenciones. – Ley orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres, en la gestión y la constitución de una organización deportiva.
<p>3. Dirige una organización deportiva aplicando procedimientos de gestión económica y contable.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Concepto de contabilidad. Nociones básicas. – Análisis de la información contable. – Obligaciones fiscales de las organizaciones deportivas o empresas de servicios deportivos. – Gestión administrativa de organizaciones deportivas o empresas deportivas.
<p>4. Organiza y gestiona competiciones y acontecimientos propios del nivel de tecnificación deportiva analizando los requisitos administrativos y los medios materiales y humanos necesarios, en relación con el marco legal que los regula y los criterios de sostenibilidad.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Competiciones deportivas. Estructura organizativa básica. Funciones y responsabilidades: <ul style="list-style-type: none"> • Vías de apoyo económicas y materiales. • Apoyo al patrocinio del deporte femenino. Su importancia en la organización de eventos de esta naturaleza. • Organización de actas de protocolo. • Seguridad en las competiciones/eventos deportivos. • Gestión y difusión de los resultados de las competiciones deportivas.   – Sostenibilidad en competiciones y eventos deportivos: <ul style="list-style-type: none"> • Medidas para minimizar las afecciones en la biodiversidad y de restauración de zonas afectadas. Preservación de zonas frágiles, patrimonio arqueológico, histórico y cultural. • Medidas de ahorro y uso eficiente del agua. • Gestión de residuos y limpieza. • Minimizar el uso de energía. Fomento de las energías renovables.
<p>5. Acompaña a deportistas en competiciones de alto rendimiento e identifica el marco legislativo y organizativo en el que se encuadran este tipo de competiciones analizando las normativas que se pueden aplicar a deportistas profesionales y a deportistas de alto nivel y alto rendimiento.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Deporte internacional: <ul style="list-style-type: none"> • Normativa de referencia: Carta olímpica. Carta europea del deporte para todos: personas con discapacidad. Ley 51/2003, de 2 de diciembre, de igualdad de oportunidades. Ley orgánica 3/2007, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres, no discriminación y accesibilidad universal de las personas con discapacidad. Convención sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad: Resolución de la Asamblea General de la ONU del 13/12/06 (art. 30.5). • Organismos internacionales. Estructura y funciones: Comité Paralímpico Internacional, Comité Olímpico Internacional (COI), Tribunal Arbitral del Deporte, Tribunal de Arbitraje del Deporte (TAS) y la Agencia Mundial Antidopaje (AMA). • Régimen disciplinario.   – Deporte profesional. Concepto: <ul style="list-style-type: none"> • Regulación laboral especial. • Ligas profesionales españolas. Características.   – Deporte de alto nivel (DAN) y de alto rendimiento (DAR): <ul style="list-style-type: none"> • Normativa de aplicación DAN-DAR. • Plan de ayuda al deporte olímpico (ADO). Características. • Plan de ayuda al deporte paralímpico (ADOP). Características. • Programas de apoyo a las deportistas DAN y DAR en modalidades deportivas en las que se encuentran poco representadas.

C) Estrategias metodológicas

Como métodos destacables en la enseñanza semipresencial o a distancia, podemos utilizar:

- Estudio y análisis de casos reales o simulados. – Resolución de problemas: desarrollo de soluciones adecuadas a un problema mediante la ejercitación de rutinas y fórmulas o la aplicación de procedimientos establecidos.

D) Orientaciones pedagógicas

A fin de conseguir los correspondientes resultados de aprendizaje, se sugiere la agrupación de contenidos en bloques con la siguiente secuencia de impartición:

- 1) n.º 4, n.º 5 y n.º 1.
- 2) n.º 2 y n.º 3.
- 3) n.º 6.

Este módulo debe impartirse simultáneamente al módulo Factores Psicosociales del Alto Rendimiento por su relación con los resultados de aprendizaje que conciernen a la gestión de las competiciones y para tener en cuenta en los acompañamientos de los deportistas y los factores asociados a la dinámica de la competición (por ejemplo, el estrés que pueda derivarse de la participación en estas competiciones, ansiedad...).

MÓDULO PROPIO DE LA COMUNITAT VALENCIANA: INGLÉS TÉCNICO PARA EL GRADO SUPERIOR

CÓDIGO: MED-CV305

DURACIÓN: 40 HORAS

Las enseñanzas en lengua inglesa de este módulo tienen como referencia las competencias propias del nivel B1 del Marco común europeo de referencia para las lenguas del Consejo de Europa.

A) Resultados de aprendizaje. Criterios de evaluación

Resultados de aprendizaje	Criterios de evaluación
1. Produce mensajes orales en lengua inglesa, en situaciones habituales del ámbito social y profesional de la empresa del ámbito deportivo y reconociendo y aplicando las normas propias de la lengua inglesa.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se han identificado mensajes de saludos, presentación y despedida, con el protocolo y las pautas de cortesía asociadas. b) Plantea y contesta preguntas sencillas sobre temas cotidianos y temas relacionados con el ámbito deportivo. c) Se ha transmitido mensajes relativos a justificación de retrasos, ausencias, o cualquier otra eventualidad. d) Se han empleado con fluidez las expresiones habituales para el requerimiento de la identificación de los interlocutores. e) Se han identificado mensajes relacionados con el sector deportivo.
2. Mantiene conversaciones en lengua inglesa, del ámbito del sector deportivo, interpretando la información de partida.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha utilizado un vocabulario técnico adecuado al contexto de la situación. b) Se han utilizado los mensajes adecuados de saludos, presentación, identificación y otros, con las pautas de cortesía asociadas dentro del contexto de la conversación. c) Se ha atendido consultas directas telefónicamente con supuestos clientes y proveedores. d) Se ha identificado la información facilitada y requerimientos realizados por el interlocutor sobre temas deportivos. e) Se han formulado las preguntas necesarias para favorecer y confirmar la percepción correcta del mensaje. f) Se han proporcionado las respuestas correctas a los requerimientos e instrucciones recibidos . g) Se han realizado las anotaciones oportunas en inglés en caso de ser necesario. h) Se han utilizado las fórmulas comunicativas más usuales utilizadas en el sector deportivo. i) Se han comprendido sin dificultad los puntos principales de la información. j) Se ha utilizado un acento adecuado en las conversaciones en inglés.
3. Cumplimenta documentos de carácter deportivo en inglés reconociendo y aplicando las normas propias de la lengua inglesa.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha identificado un vocabulario de uso general en la documentación propia del sector. b) Se ha identificado las características y datos clave del documento. c) Se ha analizado el contenido y finalidad de distintos documentos tipo de otros países en inglés. d) Se han cumplimentado documentos profesionales relacionados con el sector deportivo. e) Se han redactado cartas de agradecimientos en inglés. f) Se han cumplimentado documentos de incidencias y reclamaciones. g) Se ha recepcionado y remitido email y fax en inglés con las expresiones correctas de cortesía, saludo y despedida. h) Se han utilizado las herramientas informáticas en la redacción y cumplimentación de los documentos deportivos.
4. Redacta documentos de carácter administrativo/laboral reconociendo y aplicando las normas propias de la lengua inglesa y del sector deportivo.	<ul style="list-style-type: none"> a) Se ha identificado un vocabulario de uso general en la documentación propia del ámbito laboral y deportivo. b) Se ha elaborado un curriculum vitae en el modelo europeo (Europass) u otros propios de los países de lengua inglesa. c) Se han identificado bolsas de empleo en inglés accesibles por medios tradicionales y utilizando las nuevas tecnologías. d) Se han traducido ofertas de empleo en inglés del ámbito deportivo. e) Se ha redactado la carta de presentación para una oferta de empleo en el mundo deportivo. f) Se han descrito las habilidades personales más adecuadas a la solicitud de una oferta de empleo. g) Se ha insertado un curriculum vitae en una bolsa de empleo en inglés. h) Se han redactado cartas de citación, rechazo y selección para un proceso de selección en la empresa. i) Se ha desarrollado una actitud de respeto hacia las distintas formas de estructurar el entorno laboral. j) Se ha valorado la lengua inglesa como medio de relación y entendimiento en el contexto laboral.

<p>5. Interpreta textos, documentos, conversaciones, grabaciones u otros en lengua inglesa relacionados con el mundo deportivo utilizando las herramientas de apoyo más adecuadas.</p>	<p>a) Se han identificado las herramientas de apoyo más adecuadas para la interpretación y traducciones en inglés. b) Se ha interpretado información relacionada con el mundo deportivo. c) Se han interpretado estadísticas y gráficos en inglés sobre el ámbito profesional deportivo. d) Se han aplicado los conocimientos de la lengua inglesa a las nuevas Tecnologías de la Comunicación y de la Información. e) Se ha valorado la dimensión de la lengua inglesa como medio de comunicación base en la relación empresarial, tanto europea como mundial.</p>
--	---

B) Contenidos
1. Mensajes orales en inglés en situaciones propias del sector:
<ul style="list-style-type: none"> – Recursos, estructuras lingüísticas, léxico básico y aspectos fonológicos sobre: Presentación de personas, saludos y despedidas, tratamientos de cortesía, identificación de los interlocutores, gestión de citas, visitas, justificación de retrasos o ausencias, alojamientos, medios de transportes, horarios, actos deportivos y análogos. – Recepción y transmisión de mensajes de forma: presencial, telefónica o telemática. – Solicitudes y peticiones de información relacionada con el mundo deportivo. – Convenciones y pautas de cortesía en las relaciones profesionales: horarios, fiestas locales y profesionales y adecuación al lenguaje no verbal. – Estilos comunicativos formales e informales: la recepción y relación con el cliente.
2. Conversación en lengua inglesa en el ámbito de la atención al cliente:
<ul style="list-style-type: none"> – Recursos, estructuras lingüísticas, léxico y aspectos fonológicos relacionados con la contratación, la atención al cliente, quejas y reclamaciones: documentos básicos. Formulación de disculpas en situaciones delicadas – Planificación de agendas: concierto, aplazamiento y anulación de citas. – Presentación de productos/servicios: características de productos/servicios, medidas, cantidades, servicios y valores añadidos, condiciones de pago, etc.. – Convenciones y pautas de cortesía, relaciones y pautas profesionales, usadas en la atención al cliente, externo e interno.
3. Cumplimentación de documentación administrativa y comercial en inglés:
<ul style="list-style-type: none"> – Interpretación de las condiciones de un contrato relacionado con el mundo deportivo . – Cumplimentación de documentación comercial básica. – Recursos, estructuras lingüísticas, y léxico básico relacionados con la gestión de pedidos, contratación, intención y preferencia de compra, devoluciones y descuentos.
4. Redacción de documentación relacionada con la gestión laboral en inglés:
<ul style="list-style-type: none"> – Recursos, estructuras lingüísticas, y léxico básico relacionados con el ámbito laboral: Currículum Vitae en distintos modelos. Bolsas de empleo. Ofertas de empleo. Cartas de presentación – La selección y contratación del personal: Contratos de trabajo. Cartas de citación, admisión y rechazo en procesos de selección. – La organización de la empresa: puestos de trabajo y funciones.
5. Interpretación de textos con herramientas básicas de apoyo (TIC):
<ul style="list-style-type: none"> – Uso de diccionarios temáticos, correctores ortográficos, programas de traducción automáticos aplicados a textos relacionados con: – La cultura de empresa y objetivos: distintos enfoques. – Artículos de prensa relacionados con el mundo deportivo. – Descripción y comparación de gráficos y estadística. Compresión de los indicadores económicos más habituales. – Agenda. Documentación para la organización de citas, encuentros, y reuniones. Organización de las tareas diarias. – Consulta de páginas webs con contenidos económicos en inglés con información relevante para la empresa.

Orientaciones pedagógicas
<p>Orientaciones pedagógicas.</p> <p>Este módulo contiene la formación necesaria para el desempeño de actividades relacionadas con el sector. La gestión en el sector incluye el desarrollo de los procesos relacionados y el cumplimiento de procesos y protocolos de calidad, todo ello en inglés. La formación del módulo contribuye a alcanzar los objetivos generales del ciclo formativo y las competencias del título. Las líneas de actuación en el proceso de enseñanza-aprendizaje que permiten alcanzar los objetivos del módulo, versarán sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> – La descripción, análisis y aplicación de los procesos de comunicación utilizando el inglés. – La caracterización de los procesos del sector en inglés. – Los procesos de calidad en la empresa, su evaluación y la identificación y formalización de documentos asociados a la gestión de alojamiento en inglés. – La identificación, análisis y procedimientos de actuación ante situaciones imprevistas (quejas, reclamaciones...), en inglés.

ANNEX IV/ANEXO IV

**DISTRIBUCIÓ HORÀRIA I SEQÜENCIACIÓ DELS MÒDULS D'ENSENYAMENTS ESPORTIUS DEL BLOC COMÚ
DELLOS DIFERENTS CICLES**

*DISTRIBUCIÓN HORARIA Y SECUENCIACIÓN DE LOS MÓDULOS DE ENSEÑANZAS DEPORTIVAS DEL BLOQUE
COMÚN DE LOS DIFERENTES CICLOS*

**1. CICLE INICIAL DE GRAU MITJÀ O NIVELL I
*1. CICLO INICIAL DE GRADO MEDIO O NIVEL I***

BLOC COMÚ / BLOQUE COMÚN	HORES/HORAS
Bases del Comportament Esportiu <i>Bases del Comportamiento Deportivo</i>	20
Primers Auxilis <i>Primeros Auxilios</i>	30
Activitat Física Adaptada i Discapacitat <i>Actividad Física Adaptada y Discapacidad</i>	5
Organització Esportiva <i>Organización Deportiva</i>	5
TOTAL BLOC COMÚ CICLE INICIAL / TOTAL BLOQUE COMÚN CICLO INICIAL	60
SEQÜENCIACIÓ: MED-C101: Bases del Comportament Esportiu s'impartirà abans que MED-C103: Activitat Física Adaptada i Discapacitat.	
<i>SECUENCIACIÓN: MED-C101: Bases del Comportamiento Deportivo se impartirá antes que MED-C103: Actividad Física Adaptada y Discapacidad.</i>	

**2. CICLE FINAL DE GRAU MITJÀ O NIVELL II
*2. CICLO FINAL DE GRADO MEDIO O NIVEL II***

BLOC COMÚ / BLOQUE COMÚN	HORES/HORAS
Bases de l'Aprendentatge Esportiu <i>Bases del Aprendizaje Deportivo</i>	35
Bases de l'Entrenament Esportiu <i>Bases del Entrenamiento Deportivo</i>	45
Esport Adaptat i Discapacitat <i>Deporte Adaptado y Discapacidad</i>	20
Organització i Legislació Esportiva <i>Organización y Legislación Deportiva</i>	15
Gènere i Esport <i>Género y Deporte</i>	5
Anglès Tècnic per a Grau Mitjà <i>Inglés Técnico para Grado Medio</i>	40
TOTAL BLOC COMÚ CICLE FINAL/TOTAL BLOQUE COMÚN CICLO FINAL	160
SEQÜENCIACIÓ: MED-C201: Bases de l'Aprendentatge Esportiu s'impartirà abans de MED-C201: Bases de l'Entrenament Esportiu i MED-C203: Esport Adaptat i Discapacitat.	
<i>SECUENCIACIÓN: MED-C201: Bases del Aprendizaje Deportivo se impartirá antes de MED-C202: Bases del Entrenamiento Deportivo y MED-C203: Deporte Adaptado y Discapacidad.</i>	

3. CICLE SUPERIOR DE GRAU SUPERIOR O NIVELL III
3. CICLO SUPERIOR DE GRADO SUPERIOR O NIVEL III

BLOC COMÚ / BLOQUE COMÚN	HORES <i>HORAS</i>	ECTS
Factors Fisiològics de l'Alt Rendiment <i>Factores Fisiológicos del Alto Rendimiento</i>	50	5
Factors Psicosocials de l'Alt Rendiment <i>Factores Psicosociales del Alto Rendimiento</i>	40	3
Formació de Formadors Esportius <i>Formación de Formadores Deportivos</i>	45	4
Organització i Gestió Aplicada a l'Alt Rendiment <i>Organización y Gestión Aplicada al Alto Rendimiento</i>	25	4
Anglés Tècnic per a Grau Superior <i>Inglés Técnico para Grado Superior</i>	40	-
TOTAL BLOC COMÚ CICLE SUPERIOR/TOTAL BLOQUE COMÚN CICLO SUPERIOR	200	16

ANNEX V/ANEXO V

**REQUISITS DE LA TITULACIÓ DEL PROFESSORAT PER ALS MÒDULS DEL BLOC COMÚ DE GRAU MITJÀ EN
 CENTRES PÚBLICS DE L'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA**
*REQUISITOS DE LA TITULACIÓN DEL PROFESORADO PARA LOS MÓDULOS DEL BLOQUE COMÚN DE GRADO
 MEDIO EN CENTROS PÚBLICOS DE LA ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA*

CICLE INICIAL /CICLO INICIAL		
Mòdul d'ensenyament esportiu <i>Módulo de enseñanza deportiva</i>	Especialitat <i>Especialidad</i>	Cos <i>Cuerpo</i>
Bases del Comportament Esportiu <i>Bases del Comportamiento Deportivo</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Primers Auxilis <i>Primeros Auxilios</i>	Educació Física <i>Educación Física</i> Processos sanitaris <i>Procesos sanitarios</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
	Procediments Sanitaris i Assistencials <i>Procedimientos Sanitarios y Asistenciales</i>	-Profesores Tècnics de Formació de Profesional <i>Profesores Técnicos de Formación de Profesional</i> -Professors Tècnics de Formació de Professional <i>Profesores Técnicos de Formación de Professional</i>
Activitat Física Adaptada i Discapacitat <i>Actividad Física Adaptada y Discapacidad</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Organització Esportiva <i>Organización Deportiva</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>

CICLE FINAL/CICLO FINAL		
Mòdul d'ensenyament esportiu <i>Módulo de enseñanza deportiva</i>	Especialitat <i>Especialidad</i>	Cos <i>Cuerpo</i>
Bases d'Aprenentatge Esportiu <i>Bases de Aprendizaje Deportivo</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Bases de l'Entrenament Esportiu <i>Bases del Entrenamiento Deportivo</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Esport Adaptat i Discapacitat <i>Deporte Adaptado y Discapacidad</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Organització i Legislació Esportiva <i>Organización y Legislación Deportiva</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Gènere i Esport <i>Género y Deporte</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Anglès Tècnic per a Grau Mitjà <i>Inglés Técnico para Grado Medio</i>	Anglés <i>Inglés</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>

ANNEX VI / ANEXO VI

REQUISITS DE TITULACIÓ DEL PROFESSORAT PER ALS MÒDULS DEL BLOC COMÚ DE GRAU SUPERIOR EN CENTRES PÚBLICS DE L'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA

REQUISITOS DE TITULACIÓN DEL PROFESORADO PARA LOS MÓDULOS DEL BLOQUE COMÚN DE GRADO SUPERIOR EN CENTROS PÚBLICOS DE LA ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA

CICLE SUPERIOR / CICLO SUPERIOR		
Mòdul d'ensenyament esportiu <i>Módulo de enseñanza deportiva</i>	Especialitat <i>Especialidad</i>	Cos <i>Cuerpo</i>
Factors fisiològics de l'alt Rendiment <i>Factores Fisiológicos del Alto Rendimiento</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Factors Psicosocials de l'Alt Rendiment <i>Factores Psicosociales del Alto Rendimiento</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Formació de Formadors Esportius <i>Formación de Formadores Deportivos</i>	Educació Física <i>Educación Física</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Organització i Gestió Aplicada a l'Alt Rendiment <i>Organización y Gestión Aplicada al Alto Rendimiento</i>	Educació Física <i>Educación Física.</i> Formació i Organització Laboral <i>Formación y Organización laboral</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>
Anglés Tècnic per a Grau Superior <i>Inglés Técnico para Grado Superior</i>	Anglés <i>Inglés</i>	-Catedràtics d'Ensenyament Secundari <i>Catedráticos de Enseñanza Secundaria</i> -Professors d'Ensenyament Secundari <i>Profesores de Enseñanza Secundaria</i>

ANNEX VII / ANEXO VII

REQUISITS DE TITULACIÓ DEL PROFESSORAT PER ALS MÒDULS DEL BLOC COMÚ DE GRAU MITJÀ EN CENTRES PRIVATS AUTORIZATS I DE TITULARITAT PÚBLICA D'ADMINISTRACIONS DIFERENTS DE L'EDUCATIVA

REQUISITOS DE TITULACIÓN DEL PROFESORADO PARA LOS MÓDULOS DEL BLOQUE COMÚN DE GRADO MEDIO EN CENTROS PRIVADOS AUTORIZADOS Y DE TITULARIDAD PÚBLICA DE ADMINISTRACIONES DISTINTAS DE LA EDUCATIVA

CICLE INICIAL/CICLO INICIAL	
Mòdul d'ensenyament esportiu Módulo de enseñanza deportiva	Titulacions Titulaciones
Bases del Comportament Esportiu <i>Bases del Comportamiento Deportivo</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Llicenciat o Graduat en Psicologia <i>Licenciado o Graduado en Psicología.</i> - Mestre especialista en Educació Física. <i>Maestro especialista en Educación Física.</i> - Títol de Graduat que habilita per a l'exercici de la professió de Mestre en Educació Primària que incloga una menció en Educació Física. <i>Título de Graduado que habilite para el ejercicio de la profesión de Maestro en Educación Primaria que incluya una mención en Educación Física.</i>
Primers Auxilis <i>Primeros Auxilios</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Llicenciat o Graduat en Medicina / Licenciado o Graduado en Medicina - Diplomat en Infermeria / Diplomado en Enfermería - Diplomat o Graduat en Fisioteràpia / Diplomado o Graduado en Fisioterapia
Activitat Física Adaptada i Discapacitat <i>Actividad Física Adaptada y Discapacidad</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Mestre especialista en Educació Física <i>Maestro especialista en Educación Física</i>
Organització Esportiva <i>Organización Deportiva</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i>

CICLE FINAL/CICLO FINAL	
Mòdul d'ensenyament esportiu <i>Módulo de enseñanza deportiva</i>	Titulacions <i>Titulaciones</i>
Bases d'Aprenentatge Esportiu <i>Bases de Aprendizaje Deportivo</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Llicenciat o Graduat en Psicologia <i>Licenciado o Graduado en Psicología.</i> - Mestre especialista en Educació Física. <i>Maestro especialista en Educación Física.</i> - Titol de Graduat que habilite per a l'exercici de la professió de Mestre en Educació Primària que incloga una menció en Educació Física. <i>Título de Graduado que habilite para el ejercicio de la profesión de Maestro en Educación Primaria que incluya una mención en Educación Física.</i>
Bases de l'Entrenament Esportiu <i>Bases del Entrenamiento Deportivo</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i>
Esport Adaptat i Discapacitat <i>Deporte Adaptado y Discapacidad</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i>
Organització i Legislació Esportiva <i>Organización y Legislación Deportiva</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Llicenciat o Graduat en Dret / <i>Licenciado o Graduado en Derecho</i>
Gènere i Esport <i>Género y Deporte</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Mestre especialista en Educació Física <i>Maestro especialista en Educación Física</i> - Graduat en Educació Primària menció en Educació Física. <i>Graduado en Educación Primaria mención en Educación Física.</i>
Anglès Tècnic per a Grau Mitjà <i>Inglés Técnico para Grado Medio</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Filologia Anglesa <i>Licenciado o Graduado en Filología Ingles</i>

ANEXO VIII / ANEXO VIII

REQUISITS DE TITULACIÓ DEL PROFESSORAT PER ALS MÒDULS DEL BLOC COMÚ DE GRAU SUPERIOR EN CENTRES PRIVATS AUTORIZATS I DE TITULARITAT PÚBLICA D'ADMINISTRACIONS DIFERENTS DE L'EDUCATIVA

REQUISITOS DE TITULACIÓN DEL PROFESORADO PARA LOS MÓDULOS DEL BLOQUE COMÚN DE GRADO SUPERIOR EN CENTROS PRIVADOS AUTORIZADOS Y DE TITULARIDAD PÚBLICA DE ADMINISTRACIONES DISTINTAS DE LA EDUCATIVA

CICLE SUPERIOR / CICLO SUPERIOR	
Mòdul d'ensenyament esportiu <i>Módulo de enseñanza deportiva</i>	Titulacions <i>Titulaciones</i>
Factors Fisiològics de l'Alt Rendiment <i>Factores Fisiológicos del Alto Rendimiento</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Llicenciat o Graduat en Medicina <i>Licenciado o Graduado en Medicina</i>
Factors Psicosocials de l'Alt Rendiment <i>Factores Psicosociales del Alto Rendimiento</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Llicenciat en Psicologia <i>Licenciado en Psicología</i>
Formació de Formadors Esportius <i>Formación de Formadores Deportivos</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i>
Organització i Gestió Aplicada a l'Alt Rendiment <i>Organización y Gestión Aplicada al Alto Rendimiento</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport <i>Licenciado o Graduado en Ciencias de la Actividad Física y el Deporte</i> - Llicenciat o Graduat en Dret <i>Licenciado o Graduado en Derecho</i>
Anglés Tècnic de Grau Superior <i>Inglés Técnico de Grado Superior</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Llicenciat o Graduat en Filologia Anglesa <i>Licenciado o Graduado en Filología Inglesa</i>

ANNEX IX / ANEXO IX

CERTIFICACIÓ ACADÈMICA / CERTIFICACIÓN ACADÉMICA

A) DADES IDENTIFICATIVES DELS ESTUDIS DATOS IDENTIFICATIVOS DE LOS ESTUDIOS					
Centre/ <i>Centro</i>	Localitat/ <i>Localidad</i>	Codi/ <i>Código</i>			
Secretari/ària (Nom i Cognoms) <i>Secretario/a (Nombre y Apellidos)</i>	Cicle formatiu/ <i>Ciclo formativo</i>	Grau/ <i>Grado</i>			
Modalitat/ <i>Modalidad</i>	Especialitat/ <i>Especialidad</i>				
Reial Decret que regula l'ensenyament <i>Real Decreto que regula la enseñanza</i>	Orden que regula l'ensenyament <i>Orden que regula la enseñanza</i>				
B) DADES IDENTIFICATIVES DE L'ALUMNE/A DATOS IDENTIFICATIVOS DEL ALUMNO/A					
Primer Cognom/ <i>Primer Apellido</i>	Segon Cognom/ <i>Segundo Apellido</i>	Nom/ <i>Nombre</i>			
NIA/NIA	NIF o NIE / <i>NIF o NIE</i>	Data de naixement/ <i>Fecha de nacimiento</i>			
Domicili/ <i>Domicilio</i>	Població / Población				
Correu electrònic / <i>Correo electrónico</i>	Província/ <i>Provincia</i>			C.P. / <i>C.P.</i>	
C) QUALIFICACIONS / CALIFICACIONES					
CICLE <i>CICLO</i> (1)	GRAU <i>GRADO</i> (2)	MÒDULS D'ENSENYAMENTS ESPORTIUS DEL BLOC COMÚ <i>MÓDULOS DE ENSEÑANZAS DEPORTIVAS DEL BLOQUE COMÚN</i>	QUALIFICACIÓ <i>CALIFICACIÓN</i> (3)	CONVOCATÒRIA <i>CONVOCATORIA</i> (4)	CURS <i>CURSO</i> ACADÈMIC <i>ACADEMICO</i>
		Denominació <i>Denominación</i>	Codi Mòduls <i>Código Módulos</i>		

....., a..... d'/de..... de 20.....

Vist i plau/Vº Bº
EL/LA DIRECTOR/A

Segell del centre/ *Sello del centro*

EL/LA SECRETARIÀRIA
EL/LA SECRETARIO/A

Signatura/Firma

(1) Omplir amb: «CIGM» per a mòduls d'ensenyaments esportius de CICLE INICIAL DE GRAU MITJÀ, «CFGM» per a mòduls d'ensenyaments esportius de CICLE FINAL DE GRAU MITJÀ i «CGS» per al CICLE DE GRAU SUPERIOR.

(1) Cumplimentar con: «CIGM» para módulos de enseñanzas deportivas de CICLO INICIAL DE GRADO MEDIO, «CFGM» para módulos de enseñanzas deportivas de CICLO FINAL DE GRADO MEDIO y «CGS» para el CICLO DE GRADO SUPERIOR.

Signatura/Firma

(2) Omplir amb «I» INICIAL, «F» FINAL, «S» SUPERIOR.
(2) Cumplimentar con «I» INICIAL, «F» FINAL, «S» SUPERIOR.

(3) Expressada d'1 a 10 sense decimals.
(3) Expresada de 1 a 10 sin decimales.

(4) Ordinària o extraordinària.
(4) Ordinaria o extraordinaria.